

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΟΜΟΣ ΚΖ΄ - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 10
ΙΟΥΛΙΟΣ-ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΦΕΤΕΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

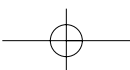
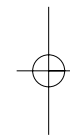
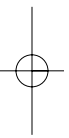
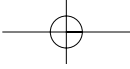

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΒΛΑΧΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ-ΚΟΚΚΑΛΙΑΡΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: ΔΕΠΟΥΝΤΗ-ΜΑΡΚΟΥΛΑΚΗ ΧΡΥΣΗ
ΤΑΜΙΑΣ: ΡΟΥΣΚΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΜΕΛΗ: ΒΑΣΙΛΙΚΑΚΗ ΕΙΡΗΝΗ
ΒΛΑΧΟΝΙΚΟΛΕΑ-ΣΤΑΘΑΚΗ ΣΤΥΛΙΑΝΗ
ΔΡΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΥ ΕΛΕΝΗ
ΠΑΠΑΘΕΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΠΟΥΛΑΝΤΖΑ-ΑΓΡΕΒΗ ΜΑΡΙΑ
ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
ΤΡΙΓΑΖΗ ΦΩΤΕΙΝΗ
ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ-ΣΤΑΜΕΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

**ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3986
(ΦΕΚ Α' 152/01.07.2011)**

**Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθε-
σμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής
2012-2015.**

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η
Βουλή:

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΤΑΜΕΙΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ**

Άρθρο 1
Σύσταση - Σκοπός - Επωνυμία
Έδρα - Διάρκεια

1. Συνιστάται ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «ΤΑΜΕΙΟ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ Α.Ε.» (Ταμείο). Το Ταμείο έχει αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου, καθώς και περιουσιακών στοιχείων των δημοσίων επιχειρήσεων των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ., όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, σύμφωνα με τις επικρατούσες συνθήκες της αγοράς και με εγγυήσεις πλήρους διαφάνειας, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι των εσόδων. Τα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται στο Ταμείο, σύμφωνα με τις επόμενες διατάξεις.

2. Το προϊόν αξιοποίησης χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποπληρωμή του δημοσίου χρέους της χώρας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 17 του επόμενου άρθρου.

3. Το Ταμείο λειτουργεί για την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, δεν

υπάγεται στην κατηγορία των οργανισμών και επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και δεν εφαρμόζονται σε αυτό, καθώς και στις εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, οι διατάξεις που διέπουν εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο, με εξαίρεση όσων ρητά ορίζονται στις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου.

4. Το Ταμείο διέπεται από τις διατάξεις της νομοθεσίας περί ανωνύμων εταιρειών, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου.

5. Το Ταμείο εδρεύει σε δήμο του Νομού Αττικής, ο οποίος ορίζεται με το Καταστατικό του.

6. Η διάρκεια του Ταμείου είναι έξι (6) έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η διάρκεια αυτή μπορεί να παρατείνεται, εφόσον ο σκοπός του Ταμείου δεν έχει εκπληρωθεί.

Άρθρο 2

Κεφάλαιο - Περιουσία - Έσοδα
Διάθεση εσόδων

1. Το μετοχικό κεφάλαιο του Ταμείου είναι τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) ευρώ, διαιρείται σε χίλιες (1.000) ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ η καθεμία, αναλαμβάνεται δε και καλύπτεται ολόκληρο από το Ελληνικό Δημόσιο.

Το μετοχικό κεφάλαιο καταβάλλεται σε τρεις (3) δόσεις. Η πρώτη δόση, ποσού 10.000.000 ευρώ καταβάλλεται σε μετρητά μέσα σε ένα (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Η δεύτερη δόση, ποσού 10.000.000 ευρώ, καταβάλλεται σε μετρητά μέχρι την 30ή Σεπτεμβρίου 2011 και η τρίτη δόση, ποσού 10.000.000 ευρώ, καταβάλλεται σε μετρητά μέχρι την 30ή Δεκεμβρίου 2011.

2. Οι μετοχές του Ταμείου είναι αμεταβίβαστες.

3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να αυξάνεται το μετοχικό κεφάλαιο του Ταμείου, με την έκδοση ονομαστικών μετοχών, τις οποίες αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου το Ελληνικό Δημόσιο.

4. Στο Ταμείο μεταβιβάζονται και περιέρχονται, χωρίς αντάλλαγμα:

- α) Κατά πλήρη κυριότητα, κινητές αξίες εταιρειών από αυτές που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012 - 2015 του άρθρου 6Α του ν. 2362/1995 (Α' 247).
- β) Περιουσιακής φύσεως δικαιώματα, δικαιώματα διαχείρισης και εκμετάλλευσης, κεκτημένα οικονομικά συμφέροντα, άυλα δικαιώματα και δικαιώματα λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης υποδομών, που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012 - 2015 του άρθρου 6Α του ν. 2362/1995.
- γ) Κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή, ακίνητα που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015 του άρθρου 6Α του ν. 2362/1995.

5. Οι κινητές αξίες, τα περιουσιακής φύσεως δικαιώματα και τα ακίνητα που αναφέρονται στις περιπτώσεις α', β' και γ' της προηγούμενης παραγράφου μεταβιβάζονται και περιέρχονται στο Ταμείο, με απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων (Δ.Ε.Α.Α.) που προβλέπεται στο άρθρο 3 του ν. 3049/2002 (Α' 212).

Με απόφαση της ίδιας Επιτροπής, μπορεί να μεταβιβάζονται και να περιέρχονται στο Ταμείο χωρίς αντάλλαγμα, για τους σκοπούς της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, και άλλα περιουσιακά στοιχεία που υπάγονται σε

μία από τις κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων των περιπτώσεων της προηγούμενης παραγράφου. Τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία περιέρχονται στο Ταμείο, κατά πλήρη κυριότητα, νομή και κατοχή και το Δημόσιο απεκδύεται κάθε δικαιώματός του επί αυτών από τη δημοσίευση της απόφασης της Δ.Ε.Α.Α. στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Για την εφαρμογή των προηγούμενων εδαφίων και προκειμένου για τη μεταβίβαση στο Ταμείο της κυριότητας, νομής και κατοχής ακινήτων, στη Δ.Ε.Α.Α. συμμετέχει αντί του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, ο Υπουργός στη διαχειριστική αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται το ακίνητο που μεταβιβάζεται και περιέρχεται στο Ταμείο.

Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων στο Ταμείο διενεργείται με βάση τις προβλέψεις του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής του άρθρου 6Α του ν. 2362/1995 και σε χρόνο που επιτρέπει την αξιοποίησή τους σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αξιοποίησης που προβλέπεται στην παράγραφο 10.

6. Μέσα σε έξι (6) μήνες από την περιέλευση στο Ταμείο ακινήτων που μεταβιβάζονται σε αυτό, εκδίδεται απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου, στην οποία διαλαμβάνονται η ταυτότητα κάθε ακινήτου και η κυριότητα του Ταμείου επ' αυτού, με μνεία της αποφάσεως της Δ.Ε.Α.Α. που προβλέπεται στην παράγραφο 5, δυνάμει της οποίας το ακίνητο μεταβιβάστηκε στο Ταμείο. Η απόφαση καταχωρίζεται, μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο, στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου της περιφέρειας του ακινήτου ή στο οικείο Κτηματολογικό Γραφείο, όπου αυτό λειτουργεί. Η ανωτέρω προθεσμία μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου.

7. Το πράγμα ή το δικαίωμα που μεταβιβάστηκε ή παραχωρήθηκε στο Ταμείο, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου, δεν

μπορεί να αναμεταβιβαστεί στον προηγούμενο κύριο ή δικαιούχο, καθ' οιονδήποτε τρόπο. Από τη μεταβίβαση του πράγματος ή την παραχώρηση του δικαιώματος στο Ταμείο, ο προηγούμενος κύριος ή δικαιούχος παραμένει στη διοίκηση και διαχείριση του πράγματος ή του δικαιώματος, ως εκ του νόμου εντολοδόχος του Ταμείου, χωρίς αμοιβή, υποχρεούται να το διατηρεί κατάλληλο για τον προορισμό του, σύμφωνα και με τις οδηγίες που δίνονται εγγράφως σε αυτόν από το Ταμείο και εξακολουθεί να βαρύνεται με τις δαπάνες που προκύπτουν από τη διοίκηση και διαχείριση του πράγματος ή του δικαιώματος. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι διατάξεις περί εντολής του Α.Κ., με εξαίρεση τα άρθρα 721 έως και 723 του ίδιου Κώδικα. Η εντολή λύνεται με την αξιοποίηση του πράγματος ή του δικαιώματος από το Ταμείο, μπορεί δε να ανακαλείται ή να τροποποιείται ελεύθερα οποτεδήποτε, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου, η οποία ισχύει από την κοινοποίησή της στον εντολοδόχο.

8. Εμπράγματα δικαιώματα τρίτων μπορεί να κηρύσσονται αναγκαστικώς απαλλοτριωτέα με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, για λόγους μείζονος σημασίας δημοσίου συμφέροντος, αν κρίνονται αναγκαία για την αξιοποίηση περιουσιακού στοιχείου του Ταμείου ή εταιρείας της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο ή αν κρίνονται αναγκαία για την πραγματοποίηση επενδυτικού σχεδίου ειδικού διαδόχου του Ταμείου ή εταιρείας της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο.

Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται υπέρ του Ταμείου ή υπέρ της εταιρείας της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο ή υπέρ του ειδικού διαδόχου αυτών, όπως ειδικότερα ορίζεται στην απόφαση με την οποία κηρύσσεται η απαλλοτρίωση.

Αν η απαλλοτρίωση κηρύσσεται σε ακίνητο επί του οποίου αναγνωρίστηκαν δικαστικώς, μετά τη μεταβίβαση του ακινήτου στο Ταμείο ή μετά την περιέλευση στο Ταμείο εταιρείας της

οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, εμπράγματα δικαιώματα τρίτων, η δαπάνη της αποζημίωσης για την αναγκαστική απαλλοτρίωση βαρύνει το Δημόσιο.

Για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης στις απαλλοτριώσεις που κηρύσσονται, σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο, δεν λαμβάνεται υπόψη προσαύξηση της αξίας του απαλλοτριούμενου, η οποία οφείλεται στην νομή ή στην κατοχή του ακινήτου από το Ταμείο ή από εταιρεία της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο ή που οφείλεται στην πολεοδομική ωρίμανση και την επενδυτική ταυτότητα του ακινήτου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του επόμενου Κεφαλαίου του παρόντος νόμου.

9. Μισθώσεις ή παραχωρήσεις χρήσης ακινήτων, που ανήκουν κατά κυριότητα στο Ταμείο ή σε εταιρεία της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, μπορεί να καταγγέλλονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου ή της εταιρείας, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης διάταξης. Η καταγγελία επιφέρει τη λύση της μίσθωσης ή τη λήξη της παραχώρησης δύο (2) μήνες από την επίδοσή της στο μισθωτή ή σε εκείνον στον οποίο παραχωρήθηκε το ακίνητο. Για την πρόωρη λύση των μισθώσεων οφείλεται αποζημίωση ίση με τρία (3) μηνιαία μισθώματα.

10. Τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου και των εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο αξιοποιούνται σύμφωνα με επιχειρησιακό πρόγραμμα (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αξιοποίησης - Ε.Π.Α.), που περιλαμβάνει ενδεικτικούς τριμηνιαίους στόχους, το οποίο εγκρίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Εμπειρογνομών που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4. Για την κατάρτιση του Ε.Π.Α., λαμβάνονται υπόψη οι προβλέψεις του μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής του άρθρου 6Α του ν. 2362/1995.

11. Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων στο Ταμείο, σύμφωνα με την παράγραφο 5, καθώς και η μεταγραφή της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου που προβλέπεται στην παράγραφο 6, απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά, αμοιβή ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε τρίτου, συμπεριλαμβανομένου του φόρου εισοδήματος για το κάθε μορφής εισόδημα που προκύπτει από τη δραστηριότητα του Ταμείου, του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίου, του φόρου έναρξης δραστηριότητας, τέλους, εισφοράς ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου ή οποιουδήποτε Ν.Π.Δ.Δ., Ασφαλιστικών Οργανισμών ή τρίτων, δικαιωμάτων συμβολαιογράφων, δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών και αμοιβών ή ανταποδοτικών τελών υποθηκοφυλάκων και πάσης φύσης ανταποδοτικών τελών.

12. Από τη δημοσίευση της απόφασης της Δ.Ε.Α.Α. που προβλέπεται στην παράγραφο 5, το περιουσιακό στοιχείο περιέρχεται στην κυριότητα, νομή και κατοχή του Ταμείου, ελεύθερο από κάθε δικαίωμα τρίτου. Για τυχόν δικαιώματα του επί του περιουσιακού στοιχείου που μεταβιβάζεται στο Ταμείο, ο τρίτος έχει αποκλειστικά δικαίωμα αποζημίωσης, έναντι μόνον του Δημοσίου, με την επιφύλαξη όσων ορίζονται στις παραγράφους 8 και 9.

13. Το Ταμείο και οι εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, απολαμβάνουν όλων των διοικητικών, οικονομικών, φορολογικών, δικαστικών, ουσιαστικού και δικονομικού, δικαίου προνομίων και ατελειών του Δημοσίου και για την προσωρινή ρύθμιση των διαφορών που ανακύπτουν από την αμφισβήτηση της διακατοχής ακινήτων τους έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. της 22.4/16.5/1926 και του άρθρου 22 του α.ν. 1539/1938 (Α' 488).

14. Το τίμημα που εισπράττει το Ταμείο από την αξιοποίηση των περιουσιακών του στοιχείων, μεταφέρεται το αργότερο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την είσπραξή του, σε πίστωση του ειδικού λογαριασμού της περίπτωσης δ' του άρθρου 5 του ν. 3049/2002 (Α' 212), με την

ονομασία «Ελληνικό Δημόσιο - Λογαριασμός Εσόδων - Αποκρατικοποιήσεις», αφού αφαιρεθούν τα αναλογούντα λειτουργικά έξοδα και οι διοικητικές δαπάνες του Ταμείου για την αξιοποίηση του περιουσιακού στοιχείου, και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους.

15. Το τίμημα που προέρχεται από την αξιοποίηση περιουσιακού στοιχείου που μεταβιβάζεται στο Ταμείο από δημόσια επιχείρηση, καθώς και το τίμημα που εισπράττει εταιρεία της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, μεταφέρεται μέσα σε είκοσι (20) μέρες από την είσπραξή του στον ειδικό λογαριασμό της προηγούμενης παραγράφου, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στην απόφαση που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση της επόμενης παραγράφου.

16. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Ταμείου, καθορίζονται ο ειδικότερος τρόπος προσδιορισμού και λογιστικής αποτύπωσης των λειτουργικών εξόδων και των διοικητικών δαπανών που αφαιρούνται από το τίμημα σύμφωνα με την παράγραφο 14, ο ειδικότερος τρόπος λογιστικής αποτύπωσης των εσόδων από την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων, η ειδικότερη διαδικασία μεταφοράς του τιμήματος στον ειδικό λογαριασμό, η ειδικότερη διαδικασία και ο τρόπος μεταφοράς του τιμήματος, όταν αυτό προέρχεται από αξιοποίηση περιουσιακού στοιχείου δημόσιας επιχείρησης ή εταιρείας της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των δύο προηγούμενων παραγράφων.

17. Έσοδα του Ταμείου είναι:

- α) Το τίμημα από την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται και περιέρχονται σε αυτό.
- β) Οι τόκοι, τα μερίσματα και οι κάθε είδους αποδόσεις των παραπάνω περιουσιακών στοιχείων και των χρηματικών διαθεσίμων του.

- γ) Επιχορηγήσεις από το Δημόσιο, ανάλογα με το πρόγραμμα αξιοποίησης και τις ανάγκες του.
- δ) Έσοδα από κάθε άλλη νόμιμη αιτία.
18. Τα έσοδα του Ταμείου διατίθενται για:
- α) Την αποπληρωμή του δημόσιου χρέους.
- β) Την αποπληρωμή τυχόν χρεών του.
- γ) Την κάλυψη των λειτουργικών του εξόδων.
- δ) Την πληρωμή των κάθε είδους δαπανών που απαιτούνται για την εκπλήρωση του σκοπού του.

Άρθρο 3

Διοίκηση - Αρμοδιότητες - Διαχείριση - Καταστατικό

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ταμείου είναι πενταμελές και ορίζεται με απόφαση της γενικής συνέλευσης του μετόχου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, για θητεία τριών (3) ετών, που μπορεί να ανανεώνεται για ίσο χρονικό διάστημα. Σε περίπτωση κενώσεως θέσεως μέλους του Δ.Σ. πριν από τη λήξη της θητείας του, διορίζεται νέο μέλος για το χρόνο της θητείας που απομένει. Πριν τον ως άνω ορισμό, η Επιτροπή του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής διατυπώνει, με πλειοψηφία των 2/3 των μελών της, γνώμη για την καταλληλότητα των προτεινομένων προς διορισμό ή την ανανέωση της θητείας τους, στις θέσεις Προέδρου και Διευθύνοντος Συμβούλου του Δ.Σ. του Ταμείου, ύστερα από γνωστοποίηση του Υπουργού Οικονομικών στον Πρόεδρο της Επιτροπής.

2. Κατά την πρώτη εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου, τα δύο (2) από τα πέντε (5) μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου διορίζονται, μετά από κλήρωση, για θητεία ενός (1) και δύο (2) ετών, αντίστοιχα. Στην κλήρωση αυτή δεν περιλαμβάνονται ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος του Ταμείου. Αν ανανεωθεί η θητεία των μελών που σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια διορίστηκαν για περιορισμένη θητεία, η ανανέωση χωρεί για πλήρη θητεία τριών (3) ετών.

3. Στο Διοικητικό Συμβούλιο διορίζονται πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, επιστημονικής κατάρτισης και επαγγελματικής επάρκειας και αξιοπιστίας, με υψηλό επίπεδο τεχνογνωσίας ή μεγάλη εμπειρία στη διαχείριση, αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση επιχειρήσεων, σε δραστηριότητες του χρηματοπιστωτικού τομέα ή στην ανάπτυξη και διαχείριση ακίνητης περιουσίας.

Αντικατάσταση του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, πριν από τη λήξη της θητείας τους, επιτρέπεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Ταμείου, μόνο για σπουδαίο λόγο αναγόμενο στην άσκηση των καθηκόντων τους.

4. Με το Καταστατικό μπορεί να προβλέπεται ότι ένα (1) μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι εκτελεστικό και να καθορίζονται τα ειδικότερα καθήκοντά του.

5. Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. υπογράφει τις συμβάσεις και εκπροσωπεί, δικαστικά και εξώδικα, το Ταμείο. Ο Πρόεδρος ή άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτόν πρόσωπο εκπροσωπεί το Ταμείο στις γενικές συνελεύσεις των εταιρειών, μετόχους των οποίων κατέχει το Ταμείο. Η εκπροσώπηση του Ταμείου μπορεί να ανατίθεται και σε εξουσιοδοτημένο για συγκεκριμένη περίπτωση μέλος του Δ.Σ.

6. Ο Διευθύνων Σύμβουλος προϊστάται όλων των υπηρεσιών του Ταμείου, διευθύνει το έργο του και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις μέσα στα πλαίσια του Καταστατικού και των διατάξεων που διέπουν τη λειτουργία του, προς αντιμετώπιση των καθημερινών θεμάτων διοίκησης του Ταμείου.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες και όσες άλλες του ανατίθενται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου:

- α) Επιμελείται και συντονίζει την υλοποίηση του ΕΠΑ.
- β) Υποβάλλει στο Διοικητικό Συμβούλιο τις προτάσεις και εισηγήσεις που απαιτούνται για την πραγματοποίηση των σκοπών του

- Ταμείου και για την κατάσταση του σχεδιασμού της δράσης του.
- γ) Καταρτίζει και υπογράφει συμβάσεις με αντικείμενο μέχρι το ποσό που ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.
  - δ) Εκτελεί τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.
  - ε) Αποφασίζει για τα θέματα του προσωπικού του Ταμείου, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Κανονισμού Προσωπικού.
  - στ) Λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αναβάθμιση και αξιοποίηση του προσωπικού, προτείνοντας στο Διοικητικό Συμβούλιο για έγκριση, την κατάρτιση των αναγκαίων, κατά την κρίση του, νέων κανονισμών προσωπικού, οργανογραμμάτων, προγραμμάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσής του.

7. Το Δ.Σ. είναι αρμόδιο να αποφασίζει για κάθε πράξη που αφορά στη διοίκηση του Ταμείου, στην αξιοποίηση και διαχείριση των περιουσιακών του στοιχείων και γενικά στην πραγμάτωση του σκοπού του, με εξαίρεση τα θέματα που σύμφωνα με τις προηγούμενες διατάξεις ανήκουν στις αρμοδιότητες του Προέδρου ή του Διευθύνοντος Συμβούλου και τα θέματα επί των οποίων η αποκλειστική αρμοδιότητα ανήκει, σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920 ή του Καταστατικού, στη γενική συνέλευση του μετόχου.

8. Τα δικαιώματα του Ελληνικού Δημοσίου, ως μοναδικού μετόχου του Ταμείου, ασκούνται από τον Υπουργό Οικονομικών.

9. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εγκρίνεται το προβλεπόμενο στο άρθρο 2 του κ.ν. 2190/1920 Καταστατικό του Ταμείου, με το οποίο ρυθμίζονται όλα τα θέματα που προβλέπονται από την κείμενη για τις ανώνυμες εταιρείες νομοθεσία, που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου.

Το Καταστατικό καταχωρίζεται στο Μητρώο Ανώνυμων Εταιρειών που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυ-

ξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας. Το Καταστατικό του Ταμείου μπορεί να τροποποιείται και να κωδικοποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

10. Οι εξαμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου και ο ετήσιος ισολογισμός και απολογισμός του κατατίθενται, ελεγμένοι από ορκωτούς ελεγκτές, από τον Υπουργό Οικονομικών στη Βουλή και συζητούνται στην Επιτροπή του άρθρου 49Α του Κανονισμού της Βουλής. Οι εξαμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις του Ταμείου και ο ετήσιος ισολογισμός και απολογισμός του εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση του μετόχου του Ταμείου, η οποία απαλλάσσει το Δ.Σ. και τους ελεγκτές από κάθε ευθύνη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 35 του κ.ν. 2190/1920.

11. Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου παρίστανται ως παρατηρητές, χωρίς δικαίωμα ψήφου, δύο (2) εκπρόσωποι που προτείνονται από τα κράτη - μέλη της Ευρωζώνης και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι εκπρόσωποι ενημερώνονται πλήρως επί των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης και μπορούν να ζητούν εγγράφως, από το Διοικητικό Συμβούλιο, κάθε πληροφορία επί θεμάτων που αφορούν τη λειτουργία του Ταμείου, το οποίο υποχρεούται να τις παρέχει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Οι εκπρόσωποι υπέχουν υποχρεώσεις εχεμύθειας, σύμφωνα με τους κανόνες περί εμπιστευτικότητας, απορρήτου και σύγκρουσης συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο προηγούμενο εδάφιο δεν ισχύουν ως προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

12. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι αμοιβές του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου και οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου. Η αμοιβή του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο όριο αποδοχών που προβλέπεται στην παράγραφο 3 του

άρθρου 2 του ν. 3833/2010 (Α' 40) για τον Πρόεδρο ή Διευθύνοντα Σύμβουλο Ν.Π.Ι.Δ.

Οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στα μη εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 1/5 των αποδοχών του Προέδρου ή του Διευθύνοντος Συμβούλου. Οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στο τυχόν εκτελεστικό μέλος του Δ.Σ. και στα μέλη του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 1/2 των αποδοχών του Διευθύνοντος Συμβούλου.

Στους εκπροσώπους που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο ουδεμία αμοιβή καταβάλλεται από το Ταμείο.

13. Τα μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου οφείλουν να απέχουν από την επιδίωξη ιδίων συμφερόντων που αντιβαίνουν στα συμφέροντα του Ταμείου. Οφείλουν, επίσης, να αποκαλύπτουν στα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ. τα σημαντικά ίδια συμφέροντά τους που ενδέχεται να επηρεάζονται άμεσα από συναλλαγές ή αποφάσεις του Ταμείου, καθώς και κάθε άλλη σύγκρουση ιδίων συμφερόντων με αυτών του Ταμείου ή των συνδεδεμένων με αυτό εταιρειών, που ανακύπτει κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

14. Τα μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου απαγορεύεται να ασκούν κατ' επάγγελμα, είτε μόνα είτε σε συνεργασία με τρίτους, όλους ή μερικούς από τους επιδιωκόμενους σκοπούς του Ταμείου ή να εκτελούν εργασίες παρεμφερείς με τους σκοπούς αυτούς ή να μετέχουν με οποιονδήποτε τρόπο σε εταιρείες που επιδιώκουν τέτοιους σκοπούς, χωρίς προηγούμενη άδεια της γενικής συνέλευσης. Σε περίπτωση παράβασης της απαγόρευσης αυτής το Ταμείο έχει δικαίωμα αποζημίωσης και το μέλος του Δ.Σ. εκπίπτει με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου.

15. Κατά τα επόμενα δύο (2) έτη από την αποχώρησή τους από το Δ.Σ. του Ταμείου, τα μέλη του υποχρεούνται να μην ασκούν αντικείμενο όμοιο με εκείνο του Ταμείου είτε ατομικά είτε με παρένθετο πρόσωπο, με τη συμμετοχή τους ή την παροχή των υπηρεσιών τους σε

οποιασδήποτε μορφής φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων και των φυσικών ή νομικών προσώπων που έχουν συναλλαγή με το Ταμείο.

16. Τα μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου υποχρεούνται να μην αποκαλύπτουν, χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συγκατάθεση της γενικής συνέλευσης του μετόχου, οποιαδήποτε εμπιστευτική πληροφορία αναφορικά με τις δραστηριότητες του Ταμείου, τα επιχειρηματικά σχέδια, τους πελάτες ή τις συνεργαζόμενες εταιρείες, καθώς και πληροφορίες που προκύπτουν μετά από έρευνες ή μελέτες που έχουν παραγγελθεί και πληρωθεί από αυτό.

Τα μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου υποχρεούνται να τηρούν απόλυτη εχεμύθεια όσον αφορά στα δεδομένα των υπηρεσιών, εργασιών, στατιστικών στοιχείων ή άλλων δεδομένων που αφορούν στη δραστηριότητα του Ταμείου και να απέχουν από κάθε σκόπιμη ή ακούσια αποκάλυψή τους σε οποιονδήποτε τρίτο.

Σε περίπτωση που τα μέλη του Δ.Σ. αποδεδειγμένα αποκαλύψουν ή δημοσιοποιήσουν τα ίδια ή μέσω τρίτων ή δεν αποφύγουν τη διαρροή οποιασδήποτε εμπιστευτικής πληροφορίας, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα προηγούμενα εδάφια, υπέχουν ευθύνη πλήρους αποζημίωσης για κάθε θετική και αποθετική ζημία, την οποία θα υποστεί το Ταμείο από την αιτία αυτή.

Οι υποχρεώσεις των μελών του Δ.Σ. του Ταμείου που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο (ρήτρα εμπιστευτικότητας) παραμένουν σε ισχύ για τρία (3) έτη μετά την αποχώρησή τους από το Ταμείο.

17. Τα μέλη του Δ.Σ. του Ταμείου υποχρεούνται να υποβάλλουν ειδική αναλυτική δήλωση περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες). Το περιεχόμενο της δήλωσης περιουσιακής κατάστασης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ανατίθεται ο έλεγχος της δήλωσης σε ελεγκτική εταιρεία, με δαπάνες του Ταμείου.

Άρθρο 4

Συμβούλιο Εμπειρογνομώνων

1. Στο Ταμείο συνιστάται επταμελές Συμβούλιο Εμπειρογνομώνων (Σ.Ε.). Το Σ.Ε. ορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου, για θητεία τριών (3) ετών, που μπορεί να ανανεώνεται για ίσο χρονικό διάστημα. Τα μέλη του Σ.Ε. είναι πρόσωπα εγνωσμένου διεθνούς κύρους που διακρίνονται για την επιστημονική τους κατάρτιση και την επαγγελματική τους εμπειρία στον τεχνικό, οικονομικό ή νομικό τομέα. Τρία (3) από τα επτά (7) μέλη του Σ.Ε. υποδεικνύονται στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου για τοποθέτηση, από τους εκπροσώπους που προβλέπονται στην παράγραφο 11 του άρθρου 3.

2. Το Συμβούλιο Εμπειρογνομώνων γνωμοδοτεί υποχρεωτικά:

- α) Στις περιπτώσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 10 του άρθρου 2 και στην παράγραφο 4 του άρθρου 5.
- β) Στις συμβάσεις που αφορούν την αξιοποίηση περιουσιακού στοιχείου του Ταμείου ή εταιρείας της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο, καθώς και στις συμβάσεις που είναι απαραίτητες για την αξιοποίηση περιουσιακού στοιχείου, εφόσον για τις τελευταίες απαιτείται απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου και
- γ) Για κάθε άλλο θέμα που παραπέμπεται στο Συμβούλιο Εμπειρογνομώνων για γνωμοδότηση, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου.

3. Το Συμβούλιο Εμπειρογνομώνων γνωμοδοτεί μέσα σε εύλογη προθεσμία που τάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο, η οποία σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο (2) μήνες.

Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, για την έκδοση της οποίας προβλέπεται η προηγούμενη υποχρεωτική γνωμοδότηση του Συμβουλίου Εμπειρογνομώνων είναι απολύτως άκυρη, αν εκδοθεί χωρίς τη γνωμοδότηση αυτή.

4. Το Συμβούλιο Εμπειρογνομώνων μπορεί να εισηγείται προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου τη λήψη μέτρων που κρίνει κατάλληλα για την επίτευξη των σκοπών του Ταμείου. Το Διοικητικό Συμβούλιο παρέχει στο Σ.Ε. κάθε στοιχείο ή πληροφορία που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση της αποστολής του.

Άρθρο 5

Αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων

1. Η αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου διενεργείται με κάθε πρόσφορο τρόπο και κατά προτίμηση, με:

- α) Πώληση.
- β) Σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων, μεταξύ των οποίων δικαιωμάτων οριζόντιας και κάθετης ιδιοκτησίας.
- γ) Μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων οποιασδήποτε φύσης επί αυτών.
- δ) Εκμίσθωση.
- ε) Παραχώρηση της χρήσης ή της εκμετάλλευσής τους.
- στ) Ανάθεση της διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων.
- ζ) Εισφορά τους σε ανώνυμες εταιρείες και στη συνέχεια πώληση των μετοχών που προκύπτουν.
- η) Τιτλοποίηση απαιτήσεων, ανεξάρτητα από τον επιχειρηματικό ή μη χαρακτήρα τους, σύμφωνα με τα άρθρα 10, 11 και 14 του ν. 3156/2003.

2. Το Ταμείο μπορεί, για τη διευκόλυνση της αξιοποίησης των περιουσιακών του στοιχείων, να συνάπτει κάθε μορφής συμβάσεις, όπως ενδεικτικά συμβάσεις δανείου, ανάθεσης έργου, αναδοχής κινητών αξιών, συμβάσεις μετόχων και συμβάσεις παροχής ή λήψης δικαιωμάτων προαίρεσης πώλησης ή αγοράς περιουσιακών στοιχείων. Οι συμβάσεις δανείου που συνάπτει το Ταμείο συνομολογούνται με όρους ανοικτής αγοράς. Το Ταμείο δεν επιτρέπεται να συνομολογεί συμβάσεις από τις οποίες προκύπτουν δαπάνες για επενδύσεις ή για την αναδιάρθρωση των περιουσιακών του στοιχείων, ούτε να

καταβάλει επιχορηγήσεις ή να προβαίνει σε εξυπηρέτηση δανειακών υποχρεώσεων που αφορούν τα περιουσιακά του στοιχεία. Οι δαπάνες αυτές θα διεκπεραιώνονται μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού.

3. Το Ταμείο μπορεί να εκδίδει ομολογιακά δάνεια, για τα οποία επιτρέπεται να παρέχεται η εγγύηση του Δημοσίου με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Οι ομολογίες εκδόσεως του Ταμείου εξομοιώνονται με ομόλογα του Δημοσίου, μπορούν να εκδίδονται σε άυλη μορφή και διέπονται από τις διατάξεις για τους άυλους τίτλους του Δημοσίου.

4. Αν δεν είναι δυνατή ή συμφέρουσα η μεταβίβαση του συνόλου του μετοχικού κεφαλαίου εταιρείας, της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει άμεσα ή έμμεσα εξ ολοκλήρου στο Ταμείο, διενεργείται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, μετά από γνώμη του Σ.Ε., αναδιάρθρωση της εταιρείας ή τίθεται υπό εκκαθάριση.

5. Το Ταμείο δεν επιτρέπεται να συστήνει εμπράγματα ασφάλειες στα περιουσιακά στοιχεία που μεταβιβάζονται σε αυτό, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 2, αν η σύσταση αυτή μπορεί να εμποδίσει ή να καθυστερήσει την αξιοποίησή τους, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Αξιοποίησης της παραγράφου 10 του άρθρου 2.

Άρθρο 6

Αποτίμηση Περιουσιακών Στοιχείων

1. Τα περιουσιακά στοιχεία που περιέχονται στο Ταμείο αποτιμώνται σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό που προβλέπεται στο άρθρο 8.

2. Για τα ακίνητα που περιέχονται στο Ταμείο εφαρμόζονται οι διατάξεις του επόμενου Κεφαλαίου του παρόντος νόμου.

3. Πριν από την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου, διενεργείται τελική αποτίμηση του προς αξιοποίηση στοιχείου, από ανεξάρτητο εκτιμητή, όπως ειδικότερα προβλέπεται στον κανονισμό που προβλέπεται στο άρθρο 8.

Άρθρο 7

Προσωπικό

1. Το Ταμείο προσλαμβάνει το πάσης φύσεως Προσωπικό του, με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου, αποκλειστικά με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι συμβάσεις εργασίας του προσωπικού διέπονται από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

2. Η κάλυψη των αναγκών του Ταμείου σε Προσωπικό μπορεί να γίνεται και με μεταφορά και ένταξη στο Προσωπικό του εργαζομένων σε εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο ή των οποίων περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζονται και περιέρχονται στο Ταμείο. Η μεταφορά πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από αίτημα του Ταμείου.

3. Η κάλυψη των αναγκών του Ταμείου σε Προσωπικό μπορεί να γίνεται και με τη σύναψη συμβάσεων δανεισμού των υπηρεσιών μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών, που μπορεί να ανανεώνεται. Οι προβλεπόμενες στο προηγούμενο εδάφιο συμβάσεις δανεισμού προσωπικού δεν λύουν την εργασιακή σχέση με τον αρχικό εργοδότη, ο οποίος εξακολουθεί να ευθύνεται για την καταβολή των αποδοχών των εργαζομένων και την ασφάλισή τους. Το Ταμείο ασκεί εργοδοτική εξουσία, κατά το χρόνο που διαρκεί ο δανεισμός, υποχρεούται δε σε καταβολή των πάσης φύσεως αποδοχών και ασφαλιστικών εισφορών, για εργασία πέραν της συμβατικής ή νόμιμης.

4. Επιτρέπεται η απόσπαση στο Ταμείο προσωπικού από το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ., για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών που μπορεί να παρατείνεται μία φορά για ίσο χρονικό διάστημα. Η απόσπαση διενεργείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, χωρίς να απαιτείται γνώμη του υπηρεσια-

κού συμβουλίου του φορέα από τον οποίο αποσπάται.

5. Στο Ταμείο μπορεί να αποσπώνται, ύστερα από αίτημά του, υπάλληλοι που υπηρετούν σε διεθνείς οργανισμούς, των οποίων η Ελλάδα είναι μέλος.

Άρθρο 8

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας - Αποδοχές Προσωπικού

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου, εγκρίνεται ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας του Ταμείου, με τον οποίο καθορίζονται η διάρθρωση του Ταμείου, οι θέσεις προσωπικού, τα αναγκαία προσόντα για την πρόσληψη στη θέση, οι πάσης φύσεως αποδοχές του προσωπικού, ο τρόπος λειτουργίας του Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

2. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου καθορίζονται οι πάσης φύσεως αποδοχές του προσωπικού του Ταμείου, ανάλογα με τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα του και τα καθήκοντα που ασκεί, οι οποίες δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το 1/2 των αποδοχών του Προέδρου ή του Διευθύνοντος Συμβούλου, όπως καθορίζονται με την παράγραφο 12 του άρθρου 3.

Ο ειδικότερος καθορισμός των αποδοχών του προσωπικού γίνεται με βάση τα ειδικότερα καθήκοντα που ανατίθενται σε αυτό, με την ατομική σύμβαση εργασίας που συνομολογείται μεταξύ μισθωτού και του Ταμείου.

3. Αποδοχές, πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές του προσωπικού που μεταφέρεται στο Ταμείο από εταιρείες, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του προηγούμενου άρθρου, δεν λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό των αποδοχών τους, κατά τη συνομολόγηση των ατομικών συμβάσεων εργασίας του.

4. Με κανονισμό που καταρτίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερ-

νήσεως, καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες ανάθεσης μελετών, υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων και εργασιών, προμηθειών κινητών πραγμάτων, εξοπλισμού και συναφών εργασιών, αγορών ακινήτων, μισθώσεων, εκμισθώσεων και γενικά παραχωρήσεων χρήσης και κάθε άλλου ενοχικού ή εμπράγματος δικαιώματος επί ακινήτων.

5. Μέχρι την έγκριση των κανονισμών που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους, τα σχετικά ζητήματα διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες γενικές διατάξεις, επιφυλασσομένων των διατάξεων της κοινοτικής νομοθεσίας για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών.

Άρθρο 9

Λοιπές και μεταβατικές διατάξεις του Κεφαλαίου Α'

1. Τα καταστατικά των εταιρειών των οποίων το σύνολο των μετοχών περιέρχεται άμεσα ή έμμεσα στο Ταμείο μπορούν να τροποποιούνται ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. του Ταμείου, ως προς όλες τις διατάξεις τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920. Διατάξεις νόμων ή κανονιστικών αποφάσεων, με τις οποίες ρυθμίζονται θέματα, υπαγόμενα σύμφωνα με τον κ.ν. 2190/1920 στο κανονιστικό περιεχόμενο του καταστατικού, παύουν να ισχύουν από τη δημοσίευση του νέου καταστατικού της εταιρείας. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του κ.ν. 2190/1920, διατάξεις νόμων ή κανονιστικών αποφάσεων, με τις οποίες προβλέπεται η άσκηση περαιτέρω εποπτείας από άλλο διοικητικό όργανο επί των εταιρειών αυτών, καταργούνται από την περιέλευση στο Ταμείο, άμεσα ή έμμεσα, του συνόλου των μετοχών τους.

2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, το Ταμείο υπεισέρχεται αυτοδίκαια και χωρίς άλλη διατύπωση σε όλα τα υφιστάμενα και μελλοντικά δικαιώματα και υποχρεώσεις του Δημοσίου, απορρέοντα από συμβάσεις πα-

ροχής υπηρεσιών, οι οποίες έχουν συναφθεί κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της αποφάσεως της Δ.Ε.Α.Α. στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κατά τις διατάξεις του ν. 3049/2002. Όπου στις εν λόγω συμβάσεις αναφέρεται το Δημόσιο, νοείται από τη δημοσίευση της αποφάσεως της Δ.Ε.Α.Α. το Ταμείο, οι δε υπηρεσίες που προβλέπονται στη σύμβαση, παρέχονται εφεξής στο Ταμείο.

Αν κατά την προαναφερθείσα ημερομηνία δημοσιεύσεως έχει εκδοθεί απόφαση της Δ.Ε.Α.Α. για την ανάθεση συμβάσεως παροχής υπηρεσιών, χωρίς να έχει συναφθεί η σχετική σύμβαση, το Ταμείο συνεχίζει τις σχετικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων και των απαραίτητων διαπραγματεύσεων, μέχρι την ολοκλήρωση της ανάθεσης, η οποία διενεργείται από το Ταμείο.

3. Στο τέλος της παρ. 4 του άρθρου 5Α του ν. 3049/2002 προστίθεται από τότε που ίσχυσε ο ν. 3965/2011 (Α' 113) εδάφιο ως εξής:

«Μέχρι την πρώτη συγκρότηση της Επιτροπής της παρούσας παραγράφου, η ανάθεση των συμβάσεων του παρόντος άρθρου διενεργείται χωρίς γνώμη της Επιτροπής, με απόφαση της Δ.Ε.Α.Α.».

4. Κατ' εξαίρεση της παραγράφου 3 του άρθρου 1, οι διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 19 του π.δ. 774/1980 εφαρμόζονται αναλόγως για τον προσυμβατικό έλεγχο των συμβάσεων που συνάπτει το Ταμείο ή εταιρείες των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο. Στον προσυμβατικό έλεγχο του προηγούμενου εδαφίου υπάγονται και οι συμβάσεις αξιοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του Ταμείου και των εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Ταμείο που συνάπτονται κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 5, εφόσον το τίμημα ή το χρηματικό αντάλλαγμα της αξιοποίησης υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ και αφού προηγουμένως έχει γνωμοδοτήσει το Σ.Ε., σύμφωνα με όσα ορίζονται

στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5. Συμβάσεις που συνομολογήθηκαν, σύμφωνα με τον προσυμβατικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τη γνωμοδότηση του Σ.Ε., θεωρούνται επωφελείς και συμφέρουσες για το Ταμείο και το Ελληνικό Δημόσιο, όσον αφορά την ευθύνη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται το αργότερο μέσα σε ένα (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, διαπιστώνεται η έναρξη λειτουργίας του Ταμείου. Από την ημερομηνία αυτή, τα περιουσιακά στοιχεία της παραγράφου 4 του άρθρου 2 που περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Αποκρατικοποιήσεων του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015, μεταφέρονται με απόφαση της Δ.Ε.Α.Α. στο Ταμείο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΩΡΙΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Άρθρο 10

Σκοπός - Πεδίο εφαρμογής

1. Με τις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου ρυθμίζεται η διαδικασία πολεοδομικής ωρίμανσης των δημοσίων ακινήτων και η απόδοση σε αυτά βιώσιμης επενδυτικής ταυτότητας, με σκοπό την αξιοποίησή τους που συνιστά λόγο εντόνου δημοσίου συμφέροντος. Ως δημόσια ακίνητα, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου, νοούνται τα ακίνητα που ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου ή Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. ή σε εταιρεία της οποίας το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει εξ ολοκλήρου, άμεσα ή έμμεσα, στο Δημόσιο ή σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α.

2. Στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου αυτού υπάγονται τα δημόσια ακίνητα τα οποία με-

ταβιβάζονται και περιέρχονται στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' του παρόντος νόμου.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που εκδίδεται ύστερα από αίτηση του κυρίου του ακινήτου, μπορεί να υπάγονται στις ρυθμίσεις του παρόντος Κεφαλαίου και άλλα δημόσια ακίνητα, με σκοπό τη βέλτιστη ανάπτυξη και αξιοποίησή τους.

Άρθρο 11

Γενικοί κανόνες χωροθέτησης και γενικές χρήσεις γης

A. Γενικοί κανόνες χωροθέτησης

Για την ανάπτυξη και αξιοποίηση των δημοσίων ακινήτων καθορίζονται γενικοί κανόνες χωροθέτησης ως εξής:

1. Η αξιοποίηση των δημοσίων ακινήτων διενεργείται εντός του πλαισίου που διαγράφει η εθνική δημοσιονομική, αναπτυξιακή και χωροταξική πολιτική και σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται στον παρόντα νόμο. Οι κατευθύνσεις της εθνικής χωροταξικής πολιτικής, όπως αυτές απορρέουν από τα υφιστάμενα χωροταξικά πλαίσια εθνικού επιπέδου, λαμβάνονται υπόψη και συνεκτιμώνται κατά τον καθορισμό του χωρικού προορισμού των δημοσίων ακινήτων σε συνδυασμό με τις ανάγκες της δημοσιονομικής βιωσιμότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της επένδυσης έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η βέλτιστη δυνατή σχέση μεταξύ των χωροταξικών επιλογών και των οικονομικών και δημοσιονομικών στόχων για την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας.

2. Δεν επιτρέπεται η αξιοποίηση δημοσίων ακινήτων, τα οποία εμπίπτουν στο σύνολό τους σε οικότοπους προτεραιότητας, σε περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης και προστασίας της φύσης που καθορίζονται κατά τις διατάξεις των άρθρων 19 παράγραφοι 1 και 2 και 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως ισχύει, σε πυρήνες εθνικών δρυμών, σε διατηρητέα μνη-

μεία της φύσης, σε εθνικά πάρκα και σε υγρά-τοπους διεθνούς σημασίας.

3. Η αξιοποίηση δημοσίων ακινήτων, στα οποία περιλαμβάνονται χώροι που προστατεύονται από την κείμενη περιβαλλοντική και αρχαιολογική νομοθεσία λόγω του ειδικού χαρακτήρα τους, όπως είναι ιδίως ζώνες προστασίας αρχαιολογικών χώρων, ιστορικοί τόποι, φυσικά πάρκα και περιοχές οικοανάπτυξης, πραγματοποιείται σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και περιορισμούς που θέτουν οι σχετικές διατάξεις των νόμων 998/1979, 1650/1986 και 3028/2002, όπως ισχύουν.

4. Η αξιοποίηση δημοσίων ακινήτων που εμπίπτουν σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) της ορνιθοπανίδας της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ ενεργείται μόνον εφόσον επιτρέπεται από τα υφιστάμενα ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας τους και υπό τους όρους και προϋποθέσεις που θεσπίζουν τα καθεστώτα αυτά.

B. Γενικές χρήσεις γης

Τα δημόσια ακίνητα που προβλέπονται στο προηγούμενο άρθρο και τα οποία βρίσκονται σε περιοχές εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2000 κατοίκων μπορούν να υπάγονται, σύμφωνα με το γενικό προορισμό ανάπτυξης και αξιοποίησής τους, στις ακόλουθες γενικές κατηγορίες χρήσεων γης:

1. Τουρισμός - Αναψυχή

Στα ακίνητα που έχουν ως γενικό προορισμό τον τουρισμό - αναψυχή, επιτρέπονται:

- α) Τουριστικά καταλύματα (κύρια και μη κύρια, σύνθετα τουριστικά καταλύματα κ.λπ.)
- β) Ειδικές τουριστικές υποδομές και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις (συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, υδροθεραπευτήρια κ.λπ.)
- γ) Τουριστικοί λιμένες - μαρίνες
- δ) Κατοικία
- ε) Εμπορικά καταστήματα, καταστήματα παροχής υπηρεσιών
- στ) Καζίνα

- ζ) Κοινωνική πρόνοια
 η) Αθλητικές εγκαταστάσεις
 θ) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις
 ι) Θρησκευτικοί χώροι
 ια) Περίθαλψη
 ιβ) Χώροι συνάθροισης κοινού
 ιγ) Εστίαση
 ιδ) Αναψυκτήρια
 ιε) Κέντρα διασκέδασης, αναψυχής
 ιστ) Στάθμευση (κτίρια - γήπεδα)
 ιζ) Εγκαταστάσεις εκθεσιακών χώρων
 ιη) Ελικοδρόμιο
 ιθ) Κάθε άλλη συναφής χρήση, η οποία δεν μεταβάλλει το γενικό προορισμό του ακινήτου.
2. Επιχειρηματικά Πάρκα
 Στα ακίνητα που έχουν ως γενικό προορισμό τα επιχειρηματικά πάρκα, επιτρέπονται:
- α) Οι χρήσεις που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 43 του ν. 3982/2011 (Α' 143)
 β) Γραφεία, Τράπεζες, Ασφάλειες, Κοινωνικές Οργανισμοί
 γ) Διοίκηση
 δ) Κατοικία
 ε) Εκπαίδευση
 στ) Εμπορικά καταστήματα, καταστήματα παροχής υπηρεσιών
 ζ) Αθλητικές εγκαταστάσεις
 η) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις
 θ) Θρησκευτικοί χώροι
 ι) Περίθαλψη
 ια) Χώροι συνάθροισης κοινού
 ιβ) Εστίαση
 ιγ) Αναψυκτήρια
 ιδ) Κέντρα διασκέδασης, αναψυχής
 ιε) Στάθμευση (κτίρια - γήπεδα)
 ιστ) Εγκαταστάσεις εκθεσιακών χώρων
 ιζ) Τουριστικά καταλύματα και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις και υποδομές
 ιη) Ελικοδρόμιο
 ιθ) Κάθε άλλη συναφής χρήση γης, η οποία δεν μεταβάλλει το γενικό προορισμό του ακινήτου.
3. Θεματικά πάρκα - Εμπορικά κέντρα - Αναψυχή
 Στα ακίνητα που έχουν ως γενικό προορισμό

- τα θεματικά πάρκα - εμπορικά κέντρα - αναψυχή, επιτρέπονται:
- α) Εμπορικά καταστήματα, καταστήματα παροχής υπηρεσιών, υπεραγορές, πολυκαταστήματα, εμπορικά κέντρα
 β) Κοινωνική πρόνοια
 γ) Γραφεία, Τράπεζες, Ασφάλειες, Κοινωνικές Οργανισμοί
 δ) Διοίκηση
 ε) Κατοικία
 στ) Εκπαίδευση
 ζ) Αθλητικές εγκαταστάσεις
 η) Πολιτιστικές εγκαταστάσεις
 θ) Θρησκευτικοί χώροι
 ι) Περίθαλψη
 ια) Χώροι συνάθροισης κοινού
 ιβ) Εστίαση
 ιγ) Αναψυκτήρια
 ιδ) Κέντρα διασκέδασης, αναψυχής
 ιε) Στάθμευση (κτίρια - γήπεδα)
 ιστ) Εγκαταστάσεις εκθεσιακών χώρων
 ιζ) Τουριστικά καταλύματα και λοιπές τουριστικές εγκαταστάσεις και υποδομές
 ιη) Ελικοδρόμιο
 ιθ) Κάθε άλλη συναφής χρήση, η οποία δεν μεταβάλλει το γενικό προορισμό του ακινήτου.
4. Μεταφορικές, τεχνικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές υποδομές και λειτουργίες
 Στα ακίνητα που έχουν ως γενικό προορισμό μεταφορικές, τεχνικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές υποδομές και λειτουργίες, επιτρέπονται μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες χρήσεις:
- α) Αεροδρόμια
 β) Ελικοδρόμια
 γ) Σιδηροδρομικοί σταθμοί
 δ) Λιμενικές ζώνες επιβατικής, εμπορικής, αλιευτικής και τουριστικής δραστηριότητας
 ε) Αμαξοστάσια, επισκευαστικές μονάδες και σταθμοί διαλογής
 στ) Χώροι στάθμευσης οχημάτων
 ζ) Κέντρα τεχνικής εξυπηρέτησης οχημάτων
 η) Εμπορευματικοί σταθμοί αυτοκινήτων
 θ) Μονάδες παραγωγής - διανομής ηλεκτρικής

ενέργειας, ύδρευσης, τηλεπικοινωνιών, διαχείρισης αποβλήτων, απορριμμάτων κ.λπ. και συναφείς εγκαταστάσεις.

5. Δημόσια ακίνητα μικτών χρήσεων

Στα ακίνητα αυτά επιτρέπεται κατ' εξαίρεση, λόγω του μεγέθους, της θέσης, των υφιστάμενων δημοσίων υποδομών ή της γειτνίασής τους με αυτές ή της ειδικής φύσης του χωρικού προορισμού τους, η ανάμειξη δύο ή περισσότερων κατηγοριών χρήσεων γης από αυτές που προβλέπονται στις προηγούμενες περιπτώσεις του παρόντος. Στην περίπτωση αυτή, οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης αναπτύσσονται με βάση την πολεοδομική τους λειτουργία σε ειδικότερες ζώνες υποδοχής για λόγους ορθολογικής διαχείρισης, προστασίας και οργάνωσης των ακινήτων.

Γ. Γενικοί όροι δόμησης

1. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος συντελεστής δόμησης για καθεμία από τις γενικές κατηγορίες χρήσεων γης που προβλέπονται στην παράγραφο Β' ορίζεται ως εξής:

- α) Τουρισμός - αναψυχή: 0,2
- β) Επιχειρηματικά πάρκα: 0,3
- γ) Θεματικά πάρκα - εμπορικά κέντρα - αναψυχή: 0,4
- δ) Χρήσεις μεταφορικών, τεχνικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών υποδομών και λειτουργιών: 0,4
- ε) Δημόσια ακίνητα μικτών χρήσεων: 0,4.

2. Το ανώτατο επιτρεπόμενο ποσοστό κάλυψης για όλες τις γενικές κατηγορίες χρήσεων γης που προβλέπονται στην παράγραφο Β' ορίζεται σε 50%.

3. Το ανώτατο επιτρεπόμενο ύψος των κτιρίων και εγκαταστάσεων ορίζεται κατά ΓΟΚ, εκτός εάν από αρχιτεκτονική ή άλλη τεχνική μελέτη, τεκμηριώνεται η παρέκκλιση από αυτό, οπότε και με τα προεδρικά διατάγματα του επόμενου άρθρου μπορεί να καθορίζεται, για ορισμένες κατηγορίες ή περιπτώσεις κτιρίων και εγκαταστάσεων, ύψος μεγαλύτερο από το ανώτατο επιτρεπόμενο.

4. Για τον υπολογισμό της μέγιστης εκμετάλλευσης και των λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης, η έκταση του ακινήτου νοείται ως ενιαίο σύνολο.

5. Είναι δυνατόν ορισμένες από τις χρήσεις γης που επιτρέπονται σύμφωνα με την παράγραφο Β' να απαγορεύονται ή να επιτρέπονται με ειδικούς όρους και προϋποθέσεις ή να αφορούν συγκεκριμένες ζώνες ή τμήματα του ακινήτου ή και ορόφους κτιρίων και εγκαταστάσεων.

6. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού μπορεί να τροποποιείται το περιεχόμενο των γενικών κατηγοριών χρήσεων γης που προβλέπεται στο παρόν άρθρο.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να ορίζεται και να εξειδικεύεται το περιεχόμενο των ειδικότερων χρήσεων γης που προβλέπονται παραπάνω ανά γενική κατηγορία, το είδος και το μέγεθος των κτιρίων και εγκαταστάσεων που μπορούν να χωροθετούνται ανά χρήση, τα όρια και οι περιορισμοί στις επιφάνειες χρήσεων γης και κάθε σχετικό θέμα με τον προσδιορισμό και την ειδική πολεοδομική λειτουργία των χρήσεων.

Άρθρο 12

Χωρικός προορισμός - Επενδυτική ταυτότητα δημοσίων ακινήτων

1. Για τον καθορισμό του χωρικού προορισμού των δημοσίων ακινήτων που προβλέπονται στο άρθρο 10 του παρόντος Κεφαλαίου, καταρτίζονται και εγκρίνονται Ειδικά Σχέδια Χωρικής Ανάπτυξης Δημοσίων Ακινήτων (ΕΣΧΑΔΑ) κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Με τα σχέδια αυτά οριοθετούνται σε χάρτη κλίμακας 1:5.000 με συντεταγμένες κορυφών, βασιζόμενες στο Εθνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς ΕΓΣΑ '87, όπως αυτό ισχύει, τα προς αξιοποίηση ακίνητα και καθορίζονται και εγκρίνονται:

- α) Ο βασικός χωρικός προορισμός (επενδυτική

- ταυτότητα) του προς αξιοποίηση ακινήτου, δηλαδή η υπαγωγή σε μία εκ των γενικών κατηγοριών χρήσεων γης και όρων δόμησης που ορίζονται στο προηγούμενο άρθρο.
- β) Οι ειδικότερες χρήσεις γης που επιτρέπονται στην έκταση του προς ανάπτυξη ακινήτου και οι τυχόν πρόσθετοι περιορισμοί που αποσκοπούν στον έλεγχο της έντασης κάθε χρήσης.
- γ) Οι ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης του προς αξιοποίηση ακινήτου.
- δ) Ειδικές ζώνες προστασίας και ελέγχου στα οριοθετούμενα κατά τα ανωτέρω ακίνητα, εφόσον απαιτείται, στις οποίες μπορεί να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί στις χρήσεις γης, στη δόμηση και στην εγκατάσταση και άσκηση δραστηριοτήτων και λειτουργιών.
- ε) Οι περιβαλλοντικοί όροι του σχεδίου, σύμφωνα με την κατά νόμο προβλεπόμενη στρατηγική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η οποία καταρτίζεται και δημοσιοποιείται κατά τα οριζόμενα στην επόμενη παράγραφο.

2. Για την έγκριση των σχεδίων της προηγούμενης παραγράφου υποβάλλεται στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών αίτηση από τον κύριο του ακινήτου ή τον έλκοντα εξ αυτού δικαιώματα, η οποία συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- α) Μελέτη στην οποία παρουσιάζεται και αξιολογείται το υφιστάμενο ρυθμιστικό καθεστώς του προς αξιοποίηση ακινήτου (χωροταξικό, πολεοδομικό, αναπτυξιακό κ.λπ.) ιδίως από απόψεως επικαιρότητας, συνέργειας, συμπληρωματικότητας και βιωσιμότητας των σχετικών ρυθμίσεων και τεκμηριώνεται, με βάση κριτήρια χωροταξικά, περιβαλλοντικά, χρηματοοικονομικά και εμπορικά, ο βέλτιστος χωρικός προορισμός του (χρήσεις γης, όροι δόμησης κ.λπ.), ο οποίος συνιστά και τη βασική επενδυτική του ταυτότητα για κάθε μεταγενέστερη πράξη αξιοποίησης.

β) Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), η οποία συντάσσεται κατά το άρθρο 6 και δημοσιοποιείται κατά το άρθρο 7 της κοινής υπουργικής απόφασης (κ.υ.α.) 107017/2006 (Β' 1225). Ως αρμόδια αρχή για τις ανάγκες εφαρμογής του παρόντος νόμου νοείται η αρμόδια υπηρεσία περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΕΥΠΕ) που ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 1 της πιο πάνω κ.υ.α. Κατά τη σχετική διαδικασία διαβούλευσης, αντί των υπηρεσιών και οργανισμών που ορίζονται στην παράγραφο 4.1. του άρθρου 7 της ανωτέρω κ.υ.α., γνωμοδοτεί το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο, το οποίο είναι επιπλέον αρμόδιο να θέτει στη διάθεση του κοινού, όποτε του ζητούνται, τις πληροφορίες και τα στοιχεία του φακέλου ΣΜΠΕ που του διαβιβάζεται από την αρμόδια αρχή. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στο άρθρο 7 της ανωτέρω κ.υ.α., οι οποίες είναι άνω των 5 ημερών και έως 15 ημέρες, μειώνονται κατά 5 ημέρες, ενώ όλες οι υπόλοιπες κατά 10 ημέρες. Η αρμόδια αρχή διενεργεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση για τα δημόσια ακίνητα που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Κεφαλαίου.

3. Η έγκριση των ΕΣΧΑΔΑ γίνεται με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από εισήγηση του Κεντρικού Συμβουλίου Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας που προβλέπεται στο άρθρο 16 του παρόντος.

4. Με τα προεδρικά διατάγματα της προηγούμενης παραγράφου μπορεί να τροποποιούνται εγκεκριμένα Ρυθμιστικά Σχέδια, ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΖΟΕ και άλλα σχέδια χρήσεων γης, εφόσον η τροποποίηση καθίσταται αναγκαία για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και την αποτελεσματική αξιοποίηση των δημοσίων ακινήτων, ιδίως στις περιπτώσεις που οι υφιστάμε-

νες ρυθμίσεις και κατευθύνσεις είναι ασαφείς ή απορρέουν από ανεπίκαιρα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια. Ως ανεπίκαιρα νοούνται ιδίως τα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια που δεν έχουν υπαχθεί σε διαδικασία αξιολόγησης ή/και τροποποίησης ή αναθεώρησης μετά την πάροδο πέντε και πλέον ετών από την έγκριση ή την τελευταία αναθεώρηση ή τροποποίησή τους.

5. Με τα ίδια προεδρικά διατάγματα μπορεί να τροποποιούνται εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια και σχέδια πόλεως, καθώς και πολεοδομικές μελέτες ή/και να καθορίζονται ειδικές χρήσεις γης και ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης για τα εντός σχεδίου πόλεως δημόσια ακίνητα, ακόμη και κατά παρέκκλιση από τους ισχύοντες στην περιοχή όρους και περιορισμούς δόμησης, καθώς και από τις διατάξεις του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού, προκειμένου να αποδοθεί ο βέλτιστος πολεοδομικός - επενδυτικός προορισμός στο προς αξιοποίηση ακίνητο. Στις περιπτώσεις αυτές, η δημοσίευση του σχετικού εγκριτικού διατάγματος έχει τις συνέπειες έγκρισης σχεδίου πόλεως, κατά τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/16.8.1923.

6. Η μεταβολή της έκτασης, των ορίων και του περιεχομένου του ΕΣΧΑΔΑ επιτρέπεται μόνον εφόσον τηρηθούν οι διαδικασίες που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Κατ' εξαίρεση, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από εισήγηση του Κεντρικού Συμβουλίου Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας επιτρέπεται η μεταβολή της έκτασης και των ορίων του ΕΣΧΑΔΑ, χωρίς μεταβολή των συνολικών χρήσεων και των όρων και περιορισμών δόμησης, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) η προκύπτουσα, λόγω της μεταβολής των ορίων, μείωση ή αύξηση της έκτασης του ΕΣΧΑΔΑ δεν υπερβαίνει το 15% της αρχικώς οριοθετηθείσας εκτάσεως και
- β) δεν περιλαμβάνονται στην περιοχή επεκτάσεως του ΕΣΧΑΔΑ εκτάσεις υπαγόμενες σε

ειδικά νομικά καθεστώτα ή εκτάσεις για τις οποίες έχουν καθοριστεί μη συμβατές με το ΕΣΧΑΔΑ χρήσεις γης.

Άρθρο 13

Χωροθέτηση επενδυτικού σχεδίου

1. Για τη χωροθέτηση του επενδυτικού σχεδίου αξιοποίησης δημοσίου ακινήτου εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από αίτηση του κυρίου της επένδυσης. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται:

- α) Οι ειδικότερες κατηγορίες έργων, δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων που πρόκειται να ανεγερθούν στην έκταση του εγκεκριμένου ΕΣΧΑΔΑ του δημοσίου ακινήτου, καθώς και τα αναγκαία συνοδά έργα (έργα εξωτερικής υποδομής), όπως είναι ιδίως τα δίκτυα ηλεκτροδότησης, τηλεπικοινωνιών, φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και οι οδοί προσπέλασης και οι κόμβοι σύνδεσης των δημοσίων ακινήτων με το εθνικό, περιφερειακό και επαρχιακό οδικό δίκτυο.
- β) Η γενική διάταξη των κτηρίων και εγκαταστάσεων με αναφορά σε τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1: 5.000.
- γ) Οι περιβαλλοντικοί όροι του επενδυτικού σχεδίου και των συνοδών έργων εξωτερικής υποδομής, όπου απαιτείται, ύστερα από τηρήρηση της διαδικασίας που ορίζεται στο ν. 1650/1986, όπως ισχύει.

2. Για την έκδοση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου, αντί των οργανισμών και φορέων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφοι 2 και 3 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει, γνωμοδοτούν το Κεντρικό Συμβούλιο Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας που προβλέπεται στο άρθρο 16 του παρόντος νόμου και το οικείο Περιφερειακό Συμβούλιο εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από τότε που θα περιέλθει σε αυτά το σχετικό αίτημα, συνοδευόμενο από τις κατά νόμο απαιτούμενες μελέτες και πληροφορίες.

3. Η απόφαση έγκρισης της χωροθέτησης

για τα επενδυτικά σχέδια της παραγράφου 1 επέχει θέση άδειας επέμβασης και έγκρισης αλλαγής χρήσης κατά την έννοια των διατάξεων του ν. 998/1979, όπως ισχύουν, καθώς και έγκρισης κατά την έννοια του άρθρου 10 του ν. 3028/2002 με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 11 του παρόντος. Ειδικώς για τουριστικά καταλύματα και εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, η πιο πάνω απόφαση επέχει επίσης θέση έγκρισης καταλληλότητας οικοπέδου ή γηπέδου από τον ΕΟΤ και αντιστοίχως θέση έγκρισης σκοπιμότητας ή σκοπιμότητας - χωροθέτησης κατά τις κείμενες διατάξεις.

4. Οι αποφάσεις έγκρισης της χωροθέτησης επενδυτικών σχεδίων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου, δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Οι κατά τα ανωτέρω εγκρινόμενοι περιβαλλοντικοί όροι ισχύουν για δέκα (10) έτη, με την προϋπόθεση ότι δεν θα έχει επέλθει εντωμεταξύ μεταβολή των δεδομένων βάσει των οποίων εγκρίνονται. Μετά την πάροδο της δεκαετίας, οι πιο πάνω περιβαλλοντικοί όροι μπορεί να ανανεώνονται, μία ή περισσότερες φορές, για ίσο χρονικό διάστημα, χωρίς τήρηση της διαδικασίας που ορίζεται για την αρχική έγκρισή τους, εφόσον δεν υφίστανται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις ως προς τις επιπτώσεις του επενδυτικού σχεδίου ή και των συνολικών αυτού έργων στο περιβάλλον.

6. Οι κατά την παράγραφο 1 εγκρινόμενοι περιβαλλοντικοί όροι εξακολουθούν να ισχύουν προσωρινά και μετά τη λήξη τους, μέχρι την έκδοση νέας ανανεωμένης ή τροποποιημένης απόφασης, εφόσον ο κύριος της επένδυσης αιτηθεί εγκαίρως την ανανέωση ή τροποποίηση της σχετικής απόφασης αυτής τουλάχιστον έξι (6) μήνες πριν από τη λήξη της, υποβάλλοντας προς τούτο τα εκάστοτε απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Άρθρο 14

Παραχώρηση χρήσης αιγιαλού και παραλίας

1. Για την αξιοποίηση των δημοσίων ακινήτων

επιτρέπεται η απευθείας παραχώρηση στον κύριο της επένδυσης ή στον έλκοντα εξ αυτού δικαιώματα, της χρήσης αιγιαλού και παραλίας και του δικαιώματος εκτέλεσης, χρήσης και εκμετάλλευσης λιμενικών έργων ή επέκτασης, ήδη υφιστάμενων στην περιοχή, λιμενικών εγκαταστάσεων. Η παραχώρηση γίνεται για χρονικό διάστημα μέχρι πενήντα (50) χρόνια με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και με καταβολή ανταλλάγματος που προσδιορίζεται στην οικεία σύμβαση παραχώρησης. Για την εκτέλεση των έργων στον αιγιαλό ή στην παραλία τηρείται η διαδικασία που ορίζεται στις διατάξεις του ν. 2971/2001 (Α' 285). Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθορίζονται η διαδικασία, ο τρόπος και τα όργανα προσδιορισμού του ανταλλάγματος και κάθε σχετικό θέμα.

2. Ο κύριος της επένδυσης ή ο έλκων εξ αυτού δικαιώματα, με εξαίρεση τις περιπτώσεις εθνικής ανάγκης, έχει το δικαίωμα της αποκλειστικής και με αντάλλαγμα χρήσης της ζώνης αιγιαλού και παραλίας που του παραχωρείται με την ως άνω διαδικασία για την κατασκευή λιμενικών έργων, που εκτελεί ύστερα από άδεια των αρμόδιων αρχών. Στην περίπτωση που τα λιμενικά έργα εμπεριέχουν πρόσχωση θαλάσσιου χώρου, μετά την ολοκλήρωσή τους κινείται η διαδικασία επανακαθορισμού των οριογραμμών αιγιαλού - παραλίας και το γήπεδο που δημιουργείται καταγράφεται ως δημόσιο κτήμα. Το εν λόγω δημόσιο κτήμα, εφόσον ο κύριος της επένδυσης το επιθυμεί, μπορεί να παραχωρείται κατά χρήση ή να εκμισθώνεται απευθείας σε αυτόν. Το αντάλλαγμα χρήσης ή το μίσθωμα καθορίζονται από την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία και ανταποκρίνονται στις τρέχουσες μισθωτικές αξίες της περιοχής.

3. Η με οποιονδήποτε τρόπο χρήση από τρίτους της παραχωρούμενης προς τον κύριο της επένδυσης έκτασης αιγιαλού, παραλίας και λιμενικών έργων επιτρέπεται κατ' εξαίρεση με

κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, εφόσον η χρήση αυτή επιβάλλεται για λόγους ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας ή άλλης δημόσιας ωφέλειας και δεν παρεμποδίζεται η ομαλή λειτουργία της επένδυσης.

Άρθρο 15

Έκδοση οικοδομικών αδειών

1. Για την κατασκευή των μόνιμων κτιριακών εγκαταστάσεων που περιλαμβάνονται στα επενδυτικά σχέδια του άρθρου 13, απαιτείται η προηγούμενη έκδοση οικοδομικών αδειών. Οι οικοδομικές άδειες των εγκαταστάσεων αυτών χορηγούνται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την υποβολή πλήρους φακέλου στη Διεύθυνση Οικοδομικών και Κτιριοδομικών Κανονισμών (ΔΟΚΚ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της ΔΟΚΚ και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ορίζονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν για την έκδοση των οικοδομικών αδειών των παραπάνω επενδυτικών σχεδίων και η σχετική διαδικασία θεώρησης ή ελέγχου, ο χρόνος ισχύος και η διαδικασία αναθεώρησης των αδειών, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού. Με όμοια απόφαση συγκροτείται Ειδική Επιτροπή Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου, αποτελούμενη από τρεις αρχιτέκτονες μηχανικούς, με ισάριθμους αναπληρωτές, που διαθέτουν τουλάχιστον δεκαπενταετή εμπειρία από της κτήσεως άδειας ασκήσεως επαγγέλματος. Έργο της παραπάνω επιτροπής είναι ο έλεγχος της αισθητικής των κτιριακών εγκαταστάσεων του παρόντος άρθρου και της ένταξής τους στο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής, σε όσες περιπτώσεις αυτό απαιτείται από τις ισχύουσες διατάξεις. Με την ίδια ως

άνω απόφαση ορίζονται οι ειδικότερες αρμοδιότητες της παραπάνω επιτροπής, ο κανονισμός λειτουργίας της, η διαδικασία ελέγχου των σχετικών μελετών και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Οι πράξεις της παραπάνω επιτροπής είναι οριστικές και δεν χωρούν ενστάσεις.

2. Όλες οι πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 12 έως και 15 του παρόντος νόμου αναρτώνται υποχρεωτικά στο δικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών και, κατά περίπτωση, στο δικτυακό τόπο του Ταμείου Αξιοποίησης της Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου ή στο δικτυακό τόπο του δημοσίου οργανισμού ή επιχείρησης που είναι κύριος του ακινήτου. Η προθεσμία της άσκησης αίτησης ακυρώσεως κατ' αυτών αρχίζει, προκειμένου περί πράξεων που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, από την επομένη της κοινοποίησης ή της δημοσίευσής τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και προκειμένου περί μη δημοσιευτέων πράξεων, από την επομένη της κοινοποίησης ή της ανάρτησής τους στο δικτυακό τόπο της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας.

Άρθρο 16

Κεντρικό Συμβούλιο Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας

1. Συνιστάται, στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών, Κεντρικό Συμβούλιο Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας, το οποίο έχει ως έργο την παρακολούθηση της εφαρμογής της νομοθεσίας για την αξιοποίηση της δημόσιας ακίνητης περιουσίας και την παροχή εισηγήσεων και γνωμοδοτήσεων κατά την έκδοση των επί μέρους πράξεων που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου. Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και αποτελείται από τα εξής μέλη:

- α) Τον Γενικό Γραμματέα Δημόσιας Περιουσίας, ως Πρόεδρο.
- β) Έναν Νομικό Σύμβουλο του Ν.Σ.Κ. από τους

- υπηρετούντες στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου Οικονομικών.
- γ) Τους αρμόδιους για θέματα βιομηχανίας, λιμένων και λιμενικής πολιτικής Γενικούς Γραμματείς του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας.
- δ) Τους αρμόδιους για θέματα περιβάλλοντος και πολεοδομίας Γενικούς Γραμματείς του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.
- ε) Τους αρμόδιους για θέματα τουρισμού και πολιτισμού Γενικούς Γραμματείς του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού.
- στ) Τους αρμόδιους για θέματα υποδομών, μεταφορών και δικτύων και δημοσίων έργων Γενικούς Γραμματείς του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι αναπληρωτές των μελών. Στο Συμβούλιο μπορεί να καλούνται, μετά από πρόσκληση του Προέδρου του, και εκπρόσωποι άλλων δημοσίων υπηρεσιών ή οργανισμών, εφόσον συζητούνται θέματα αρμοδιότητάς τους. Η γραμματειακή υποστήριξη του Συμβουλίου παρέχεται από τη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών. Το Συμβούλιο μπορεί να υποβοηθείται στο έργο του από εξειδικευμένους συμβούλους, μετά από σχετική εισήγηση του Προέδρου του.

2. Έργο του Κεντρικού Συμβουλίου Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας είναι ιδίως:

- α) Η παροχή υποστήριξης στη Γενική Γραμματεία Δημόσιας Περιουσίας για θέματα εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου και των κανονιστικών και ατομικών διοικητικών πράξεων που εκδίδονται κατ'εξουσιοδότηση αυτών.
- β) Η παροχή γνώμης ή εισήγησης προς τον Υπουργό Οικονομικών κατά την έκδοση των πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 12 και 13 του παρόντος νόμου.
- γ) Ο συντονισμός των ενεργειών των αρμόδιων υπηρεσιών των Υπουργείων που εμπλέκο-

νται στη διαδικασία αξιοποίησης των δημοσίων ακινήτων, με σκοπό την επιτάχυνση των σχετικών διοικητικών διαδικασιών και την έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση τυχόν διοικητικών προβλημάτων.

- δ) Η παρέμβαση, εφόσον απαιτείται, με την έκδοση εγκυκλίων ή οδηγιών ή με πρόταση νομοθετικών παρεμβάσεων προκειμένου να επιτυγχάνεται η συνεχής βελτίωση της διαδικασίας αξιοποίησης των δημοσίων ακινήτων.

3. Το Κεντρικό Συμβούλιο Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας, τον Ιανουάριο κάθε έτους, υποβάλλει προς τον Υπουργό Οικονομικών απολογιστική έκθεση σχετικά με το έργο που υλοποίησε το προηγούμενο έτος βάσει της προηγούμενης παραγράφου.

4. Το Συμβούλιο, στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων του, μπορεί να διενεργεί αυτοψίες, καθώς και να ζητά πληροφορίες, τεχνικά ή άλλα στοιχεία από τους καθ' ύλην ή κατά τόπον αρμόδιους φορείς.

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες του Κεντρικού Συμβουλίου Διοίκησης για την Αξιοποίηση της Δημόσιας Περιουσίας και να καθορίζονται ειδικότερα θέματα λειτουργίας του.

6. Η σύνθεση του Συμβουλίου μπορεί να διευρύνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και με εκπροσώπους άλλων Υπουργείων ή δημοσίων οργανισμών.

Άρθρο 17

Λοιπές ρυθμίσεις θεμάτων τουριστικών δημοσίων κτημάτων

1. α) Η παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 2160/1993 (Α' 118) αντικαθίσταται ως εξής:
- «1.α. Θεωρούνται νομίμως υφιστάμενες όλες οι τουριστικές εγκαταστάσεις (κτιριακές και λιμενικές) που έχουν ανεγερθεί από τον Ε.Ο.Τ. ή τρίτο για λογαριασμό του μέχρι την ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 2837/2000 (Α' 178), χωρίς την κατά νόμο άδεια. Για τη νομιμότητα των λιμενικών και των κτιριακών εγκατα-

στάσεων εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη του Ε.Ο.Τ., μετά από εισήγηση της τεχνικής του υπηρεσίας, εφόσον αποδεικνύεται από μελέτες, διαγράμματα, εργολαβικές συμβάσεις ή άλλα πρόσφορα στοιχεία, ότι τα κτίσματα ανεγέρθηκαν από τον Ε.Ο.Τ. ή τρίτο για λογαριασμό του. Με την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, οι εγκαταστάσεις, όπως αυτές περιγράφονται και αποτυπώνονται στο διάγραμμα που τη συνοδεύει, θεωρείται ότι πληρούν όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις για την έκδοση οικοδομικής άδειας επισκευής, συντήρησης, εκσυγχρονισμού ή επέκτασης και οι αρμόδιες Πολεοδομικές Υπηρεσίες υποχρεούνται στη χορήγηση της, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των κειμένων διατάξεων. Το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2160/1993 καταργείται.

β. Η εκτέλεση εργασιών επισκευής, συντήρησης ή ανακαίνισης επί των εγκαταστάσεων του προηγούμενου εδαφίου είναι δυνατή με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ., μετά από ειδικά αιτιολογημένη εισήγηση της τεχνικής του Υπηρεσίας. Μετά την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, η αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία υποχρεούται στην έκδοση της σχετικής άδειας.»

β) Το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 2160/1993 καταργείται.

2. Στο άρθρο 39 του ν. 3105/2003 (Α΄ 29) προστίθεται παράγραφος 18, ως εξής:

«18. Τα δικαιώματα χρήσης ή διοίκησης, διαχείρισης και εκμετάλλευσης επί ακινήτων που έχουν περιέλθει με οποιονδήποτε τρόπο στην εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε.», σημειώνονται στο περιθώριο των οικείων βιβλίων μεταγραφών των αρμόδιων υποθηκοφυλακείων ή κτηματολογικών γραφείων. Σημειωτέα πράξη αποτελούν τα σχετικά αποσπάσματα αποφάσεων έγκρισης της σημείωσης του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας.»

3. Η περίπτωση α΄ της παρ. 1 του άρθρου 49 του ν. 3220/2004 (Α΄ 15) αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Η κυριότητα επί περιουσιακών στοιχείων του Ε.Ο.Τ. δύναται να μεταβιβάζεται στην εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε.» ή σε θυγατρικές της εταιρείες, με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η απόφαση αυτή αποτελεί το μεταγραφικό τίτλο, όταν απαιτείται μεταγραφή για τη μεταβίβαση, η δε μεταγραφή της στα οικεία υποθηκοφυλακεία ή κτηματολογικά γραφεία απαλλάσσεται από κάθε τέλος ή δικαίωμα υπέρ του Δημοσίου, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. και γενικά υπέρ οποιουδήποτε τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου.»

4. α) Η διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2882/2001 (Α΄ 17) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η επιστρεπτέα αποζημίωση καθορίζεται με βάση τον χρόνο έκδοσης της σχετικής γι' αυτήν απόφασης σύμφωνα με τα κριτήρια της παραγράφου 1 του άρθρου 13 του παρόντος νόμου, στα οποία περιλαμβάνεται και η τυχόν επαύξηση της αξίας του ακινήτου από εκτελεσθείσες σε αυτό εργασίες και γενικά μεταβολές από τον υπερού η ανακαλούμενη απαλλοτριώση. Στις περιπτώσεις αυτές δεν εφαρμόζεται η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 12 του παρόντος νόμου.»

β) Η διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 2882/2001, όπως αντικαθίσταται με την προηγούμενη περίπτωση α΄, εφαρμόζεται και επί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων, για τις οποίες μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου δεν έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση καθορισμού της επιστρεπτέας αποζημίωσης για την ανάκληση αυτών.

5. Η περίπτωση γ΄ της παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 2882/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Προκειμένου περί των λοιπών απαλλοτριώσεων υπέρ του Δημοσίου, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού, οργανισμών κοινής ωφέλειας, κοινωφελών ιδρυμάτων και δημοσίων επιχειρήσεων,

εάν η ανάκληση ή άρση της απαλλοτρίωσης αφορά τμήμα μόνο της έκτασης το οποίο δεν υπερβαίνει το 20% του συνολικού εμβαδού αυτής. Ειδικά προκειμένου περί απαλλοτριώσεων συντελεσμένων ή μη που έχουν κηρυχθεί οποτεδήποτε υπέρ και με δαπάνες του Ε.Ο.Τ., εφόσον η αξιοποίηση της υπολειπόμενης απαλλοτριωθείσας έκτασης καθίσταται δυσχερής σύμφωνα με τον σκοπό της απαλλοτρίωσης μετά την ανάκληση ή άρση της απαλλοτρίωσης οιαδήποτε τμημάτων αυτής, ανεξάρτητα της έκτασης που αυτά καταλαμβάνουν».

6. Στις περιπτώσεις εκ νέου κήρυξης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης υπέρ του Ε.Ο.Τ. επί ακινήτων η διοίκηση και διαχείριση των οποίων, πριν την άρση ή την ανάκληση της απαλλοτρίωσης, είχε ανατεθεί στην «Ε.Τ.Α. Α.Ε.», με τη συντέλεση της νέας απαλλοτρίωσης, τη διοίκηση και διαχείριση αυτών έχει η εταιρεία αυτή.

7. Μισθώσεις ακινήτων, διοίκησης και διαχείρισης της εταιρείας «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε.» δύναται να καταγγέλλονται, εφόσον η συνέχισή τους είναι ασυμβίβαστη προς την τουριστική αξιοποίηση της συνολικής έκτασης, εντός της οποίας βρίσκονται. Το ασυμβίβαστο της συνέχισης της μίσθωσης τεκμαίρεται, στην περίπτωση που η «Ε.Τ.Α. Α.Ε.» προβαίνει στην ανάθεση της τουριστικής αξιοποίησης του συνόλου του ακινήτου, ύστερα από δημόσιο διαγωνισμό για την επιλογή μισθωτή. Η καταγγελία γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της «Ε.Τ.Α. Α.Ε.», εφόσον έχει δημοσιευθεί η σχετική διακήρυξη του διαγωνισμού, τα δε αποτελέσματα της καταγγελίας επέρχονται ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση της καταγγελίας στο μισθωτή. Για την πρόωρη λύση της μίσθωσης καταβάλλεται αποζημίωση στον μισθωτή ίση με έξι (6) μηνιαία μισθώματα. Στην περίπτωση αυτή, η αγωγή απόδοσης του μισθίου μπορεί να ασκηθεί σύμφωνα με το άρθρο 69 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

8. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 3342/2005 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού της

παρ. 12 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 που επιβάλλονται σε ακίνητα που ανήκουν στη διοίκηση και διαχείριση της «Ε.Τ.Α. Α.Ε.» καθορίζονται σε ποσοστό 2% επί των ετήσιων ακαθάριστων εισπράξεων των ακινήτων αυτών και δεν μπορούν να είναι μικρότερα των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ και να υπερβαίνουν τις δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ ετησίως.»

9. Στο άρθρο 1 του ν. 3342/2005 (Α' 131) προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Η προβλεπόμενη από το άρθρο 1 του ν. 960/1979, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του ν. 1221/1981 συμβολαιογραφική δήλωση των θέσεων στάθμευσης των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, που αναφέρονται στις περιπτώσεις δ' έως ιη' του άρθρου 9 του παρόντος νόμου μπορεί να γίνεται από τον εκάστοτε φορέα, στον οποίο έχει ανατεθεί η διοίκηση και διαχείριση των ως άνω εγκαταστάσεων, για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου ή του νομικού προσώπου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που έχει αντίστοιχα την κυριότητα των ως άνω εγκαταστάσεων.»

10. Στο τέλος της παραγράφου 9 του άρθρου 5 του ν. 2971/2001 (Α' 285) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση επανακαθορισμού της οριογραμμής αιγιαλού που έχει χαρακτηριστεί Τουριστικό Δημόσιο Κτήμα των άρθρων 12α και 12γ του ν.δ. 180/1946, όπως αυτά προστέθηκαν δυνάμει του άρθρου 2 του α.ν. 827/1948, εφόσον η νέα οριογραμμή μετατοπισθεί προς την ξηρά, ο επανακαθοριζόμενος αιγιαλός χαρακτηρίζεται αυτοδικαίως Τουριστικό Δημόσιο Κτήμα και η διοίκηση και διαχείρισή του ανατίθεται στην εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ ΕΠΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ

Άρθρο 18
Ορισμοί

Για τους σκοπούς του Κεφαλαίου αυτού:

1. «Επιφάνεια» είναι το εμπράγματο δικαίωμα φυσικού ή νομικού προσώπου να κατασκευάζει κτίσμα σε έδαφος δημοσίου κτήματος, που δεν του ανήκει, και να ασκεί στο κτίσμα τις εξουσίες, που παρέχει το δικαίωμα της κυριότητας.

2. «Κύριος» είναι ο κύριος του εδάφους του δημοσίου κτήματος.

3. «Επιφανειούχος» είναι το πρόσωπο που έχει το δικαίωμα της επιφανείας.

4. «Δημόσια κτήματα» είναι τα ακίνητα οποιασδήποτε φύσης που ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σε δημόσιους οργανισμούς με μορφή νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή και σε εταιρίες που αποκτούν τα ακίνητα των παραπάνω φορέων με σκοπό την εκμετάλλευσή τους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να επεκτείνεται η εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου και σε ακίνητα κληροδοτημάτων.

5. «Κτίσμα» νοείται οποιασδήποτε φύσης οικοδόμημα ή εγκατάσταση, ιδίως δε κτίριο, δεξαμενή, υπόστεγο, σταθμός αυτοκινήτων (πάρκινγκ), γέφυρα, σήραγγα, αγωγός, αεροδρόμιο, οδικό, σιδηροδρομικό ή λιμενικό έργο. Το κτίσμα μπορεί να είναι και υπόγειο ή και να είναι ήδη κατασκευασμένο κατά τη σύσταση του δικαιώματος.

6. «Εδαφονόμιο» είναι το περιοδικό αντάλλαγμα που καταβάλλεται από τον επιφανειούχο στον κύριο κατά τη διάρκεια του δικαιώματος της επιφανείας.

Άρθρο 19

Σύσταση δικαιώματος επιφανείας

1. Κατά παρέκκλιση των άρθρων 953 και 954 του Αστικού Κώδικα, επιτρέπεται η σύσταση δικαιώματος επιφανείας επί δημοσίων κτημάτων. Το δικαίωμα επιφανείας περιλαμβάνεται στην ακίνητη περιουσία κατά την έννοια του άρθρου 949 του Αστικού Κώδικα.

2. Η επιφάνεια συνιστάται για ορισμένο χρόνο με σύμβαση. Οι διατάξεις για τη μεταβίβαση

της κυριότητας ακινήτων με συμφωνία εφαρμόζονται αναλόγως και για τη σύσταση επιφανείας. Με την επιφύλαξη της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του επόμενου άρθρου, η διάρκεια του δικαιώματος δεν μπορεί να υπερβεί τα πενήντα (50) έτη, εκτός αν συστήθηκε για βραχύτερο χρόνο, που δεν μπορεί όμως να υπολείπεται των πέντε (5) ετών. Επιφάνεια που συστήθηκε για χρόνο μεγαλύτερο των πενήντα (50) ετών ή μικρότερο των πέντε (5) ισχύει για πενήντα ή πέντε έτη αντίστοιχα. Τα μέρη μπορούν με σύμβαση να παρατείνουν τη διάρκεια, υποχρέωση όμως παράτασης αναλαμβανόμενη εκ των προτέρων δεν δεσμεύει. Η συμφωνία παράτασης γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο υποβαλλόμενο σε μεταγραφή.

3. Επιφάνεια μπορεί να συσταθεί και σε έδαφος, συγκύριος του οποίου είναι ο επιφανειούχος. Δεν μπορεί να συσταθεί, αν η κυριότητα επί του εδάφους βαρύνεται με δικαίωμα επικαρπίας ή έχει ήδη επιβαρυνθεί με δικαίωμα επιφανείας.

4. Σύσταση δικαιώματος επιφανείας με χρησικτησία δεν επιτρέπεται.

5. Επί οικοδομής που έχει ανεγερθεί επί εδάφους δημοσίου κτήματος με βάση δικαίωμα επιφανείας, μπορεί να συσταθεί δικαίωμα κυριότητας επί ορόφου ή διαμερίσματος (οριζόντια ιδιοκτησία) υπό τους όρους του ν. 3741/1929. Στην περίπτωση αυτή οι επί μέρους ιδιοκτησίες δεν έχουν ποσοστά συγκυριότητας στο έδαφος, αλλά ποσοστά εξ αδιαιρέτου στο δικαίωμα της επιφανείας.

Άρθρο 20

Δυνητικό περιεχόμενο του δικαιώματος

1. Στο περιεχόμενο του δικαιώματος της επιφανείας είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται όροι αναφερόμενοι:

- α) στην ανέγερση, συντήρηση και χρησιμοποίηση του κτίσματος,
- β) στην ασφάλιση του κτίσματος και την ανοικοδόμησή του σε περίπτωση καταστροφής του,

- γ) στην κατανομή της καταβολής των βαρών οποιασδήποτε φύσης που έχουν σχέση με το κτίσμα ή και το έδαφος επί του οποίου το κτίσμα θα οικοδομηθεί ή έχει ήδη οικοδομηθεί,
- δ) στην υποχρέωση του επιφανειούχου να μεταβιβάσει το δικαίωμά του στον κύριο ή σε τρίτο υποδεικνυόμενο από τον κύριο,
- ε) στο δικαίωμα του κυρίου να συναινεί στη μεταβίβαση ή την επιβάρυνση του δικαιώματος υπέρ τρίτων,
- στ) στο δικαίωμα του επιφανειούχου να παρατείνει με μονομερή δήλωσή του το χρόνο διάρκειας του δικαιώματός του μετά τη λήξη της αρχικής διάρκειας που πάντως δεν μπορεί να υπερβεί συνολικά τα ογδόντα (80) έτη, και προκειμένου περί κατοικιών τα εκατό (100) έτη ή να αποκτήσει και το έδαφος,
- ζ) στο δικαίωμα του επιφανειούχου προς αποζημίωση για τα περιερχόμενα στον κύριο κατά τη λήξη του δικαιώματος κτίσματα,
- η) στους όρους χρήσης του εδάφους γύρω από το κτίσμα περιλαμβανομένων των τυχόν φυτών,
- θ) στα δικαιώματα του κυρίου, ιδίως καταβολή ποινικής ρήτρας, αν ο επιφανειούχος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του,
- ι) στην απαγόρευση παραίτησης του επιφανειούχου από το δικαίωμα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 22 ή τη διατήρηση των δικαιωμάτων τρίτων που βαρύνουν την επιφάνεια μετά την απόσβεσή της, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 22.

2. Οι παραπάνω όροι περιλαμβάνονται στη σύμβαση σύστασης της επιφανείας ή σε μεταγενέστερη σύμβαση μεταξύ κυρίου και επιφανειούχου. Η σύμβαση αυτή γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο υποβαλλόμενο σε μεταγραφή. Οι παραπάνω όροι ενεργούν υπέρ και κατά του κυρίου και του επιφανειούχου και των διαδόχων τους.

Άρθρο 21

Μεταβίβαση και επιβάρυνση - Βάρη του ακινήτου

1. Η επιφάνεια είναι μεταβιβαστή εν ζωή ή αιτία θανάτου. Μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς σε εταιρεία. Η μεταβίβαση γίνεται όπως και η σύσταση της επιφανείας.

2. Επιτρέπεται η σύσταση υποθήκης, η εγγραφή προσημείωσης, καθώς και η σύσταση πραγματικών δουλειών επί του κτίσματος του επιφανειούχου.

3. Αν έχει συμφωνηθεί ότι η μεταβίβαση ή η επιβάρυνση της επιφανείας εξαρτάται από τη συναίνεση του κυρίου, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, η συναίνεση αυτή πρέπει να υποβληθεί σε μεταγραφή. Η έλλειψη της συναίνεσης καθιστά τη μεταβίβαση ή την επιβάρυνση ανίσχυρη. Συναίνεση δεν απαιτείται σε περίπτωση αναγκαστικού πλειστηριασμού ή πτώχευσης.

4. Αν δεν υπάρχει αντίθετος όρος στη συμφωνία που προβλέπεται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, ο επιφανειούχος υποχρεούται να φέρει κατά τη διάρκεια της επιφανείας τα οποιασδήποτε φύσης βάρη που έχουν σχέση με το κτίσμα ή και το έδαφος, επί του οποίου το κτίσμα θα οικοδομηθεί ή έχει οικοδομηθεί.

5. Προγενέστερα εμπράγματα δικαιώματα επί του ακινήτου εξακολουθούν να βαρύνουν το ακίνητο, εκτός αν ο δικαιούχος συναινέσει στον περιορισμό τους επί του εδάφους ή του κτίσματος.

Άρθρο 22

Απόσβεση επιφανείας - Αποτελέσματα της απόσβεσης του δικαιώματος

1. Η επιφάνεια λήγει με την παρέλευση του χρόνου διάρκειάς της.

2. Η επιφάνεια αποσβέννυται άμα ενωθεί με την κυριότητα επί του εδάφους στο ίδιο πρόσωπο.

3. Αν δεν έχει ορισθεί το αντίθετο στη συμφωνία που προβλέπεται στην περίπτωση ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 20, η επιφάνεια αποσβέννυται με μονομερή δήλωση του επιφανειούχου προς τον κύριο ότι παραιτείται. Η δήλωση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, που κοινοποιείται στον κύριο και υποβάλλεται σε μεταγραφή.

4. Η καταστροφή του κτίσματος δεν επάγεται απόσβεση της επιφανείας.

5. Δεν επιτρέπεται η πρόβλεψη διαλυτικής αίρεσης για την απόσβεση του δικαιώματος επιφανείας.

6. Όταν η επιφάνεια αποσβεσθεί, τα κτίσματα περιέρχονται στον κύριο. Αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία με βάση την περίπτωση ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 20, ο επιφανειούχος δεν δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση ή απόδοση αδικαιολόγητου πλουτισμού για τα κτίσματα αυτά, ούτε να τα κατεδαφίσει ή να τα απομακρύνει από τη θέση τους.

7. Ο επιφανειούχος υποχρεούται να αποδώσει τα κτίσματα στον κύριο. Στη σχέση ανάμεσα στον επιφανειούχο και τον κύριο, αυτός που παραχώρησε την επιφάνεια λογίζεται υπέρ του επιφανειούχου ως κύριος, εκτός αν ο επιφανειούχος γνωρίζει ότι δεν είναι κύριος.

8. Η απόσβεση της επιφανείας επιφέρει απόσβεση των εμπράγματων δικαιωμάτων που έχουν συσταθεί από τον επιφανειούχο επί του δικαιώματος της επιφανείας, εκτός αν κατά τη σύσταση του δικαιώματος ή και μεταγενέστερα ο κύριος δέχθηκε με τη συμφωνία που προβλέπεται στην περίπτωση ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 20 τη μη απόσβεση των δικαιωμάτων αυτών. Σε μια τέτοια περίπτωση τα δικαιώματα αυτά βαρύνουν εφεξής την κυριότητα. Στην περίπτωση της παραγράφου 2 του άρθρου 19 τα δικαιώματα αυτά διατηρούνται και βαρύνουν την κυριότητα.

Άρθρο 23

Τύχη μίσθωσης κατά τη λήξη της επιφανείας
Εάν η επιφάνεια λήξει κατά τη διάρκεια της εκμίσθωσης του ακινήτου που έγινε από τον επι-

φανειούχο, εφαρμόζονται αναλόγως ως προς την εξακολούθηση της μίσθωσης, καθώς και ως προς την προκαταβολή ή την εκχώρηση ή την κατάσχεση μισθωμάτων της, οι διατάξεις για την εκποίηση του μισθίου ακινήτου κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Πάντως η εξακολούθηση της μίσθωσης δεν δύναται να αξιωθεί από το μισθωτή για διάστημα που υπερβαίνει τα εννέα έτη από τη λήξη της επιφανείας.

Άρθρο 24

Προστασία επιφανειούχου

Σε περίπτωση προσβολής του δικαιώματος του επιφανειούχου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για την προστασία της κυριότητας.

Άρθρο 25

Αντάλλαγμα

1. Η σύσταση του δικαιώματος επιφανείας γίνεται είτε αντί ορισμένου τμήματος, που καταβάλλεται ολόκληρο κατά τη σύσταση ή πιστώνεται ολικά ή μερικά, είτε αντί καταβολής εδαφονομίου είτε με συνδυασμό των δύο.

2. Τα σχετικά με το αντάλλαγμα ζητήματα καθορίζονται κατά τη σύσταση της επιφανείας ή με μεταγενέστερη συμφωνία. Τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν ότι το εδαφονόμιο θα προκαταβληθεί για μέρος ή το σύνολο της διάρκειας της επιφανείας με μείωση του ποσού του, που λαμβάνει χώρα με την εφαρμογή συμφωνούμενου συντελεστή προεξόφλησης.

Άρθρο 26

Κτηματολόγιο

Φορολογική Μεταχείριση - Ειδικές Διατάξεις

1. Σε περίπτωση λειτουργίας κτηματολογίου, η προβλεπόμενη στον παρόντα νόμο δημοσιότητα με εγγραφή στα βιβλία μεταγραφών γίνεται στα κτηματολογικά βιβλία.

2. Για την εφαρμογή της φορολογικής εν γένει νομοθεσίας το εμπράγματο δικαίωμα της επιφανείας εξομοιώνεται με εκείνο της επικαρπίας.

3. Ο κύριος δύναται να τιτλοποιεί παρούσες

και μελλοντικές απαιτήσεις από εδαφονόμια από δικαιώματα επιφανείας που έχουν συσταθεί ή που πρόκειται να συσταθούν κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 10 και 14 του ν. 3156/2003 (Α' 157). Με την επιφύλαξη των διατάξεων για τις κρατικές ενισχύσεις το Δημόσιο δύναται να παρέχει εγγύηση για τις ομολογίες που εκδίδονται στο πλαίσιο της τιτλοποίησης.

4. Σε περίπτωση που ο κύριος κατά τη διάρκεια της επιφανείας πρόκειται να εκποιήσει με δημόσιο διαγωνισμό το ακίνητο, επί του οποίου έχει συσταθεί δικαίωμα επιφανείας, ο επιφανειούχος έχει δικαίωμα να το αποκτήσει κατά προτεραιότητα έναντι άλλων που υποβάλλουν ουσιαδώς όμοιες προσφορές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΕΣ
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ
ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Άρθρο 27

Εκπτώση δαπανών από το φόρο εισοδήματος

1. Οι παράγραφοι 1 και 4 του άρθρου 8 του Κ.Φ.Ε., που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2238/1994 (Α' 151), καταργούνται και η πρώτη περίοδος της παραγράφου 2 και οι παράγραφοι 3, 5 και 7 αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Από το συνολικό εισόδημα του φορολογουμένου εκπίπτει ως δαπάνη χωρίς δικαιολο-

γητικά ποσό δύο χιλιάδων τετρακοσίων (2.400) ευρώ, για τον ίδιο φορολογούμενο και για καθένα από τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν ή τον βαρύνουν, εφόσον:».

«3. Για τη σύζυγο που έχει εισόδημα, οι δαπάνες της παραγράφου 2 που αφορούν στην ίδια, στα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, στα χωρίς γάμο τέκνα της, στους γονείς της και στους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της εισόδημα.»

«5. Όταν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει εισόδημα φορολογούμενο ή αυτό που έχει είναι κατώτερο από το ποσό της δαπάνης της παραγράφου 2 που αφορούν αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, ολόκληρο το ποσό της δαπάνης ή η διαφορά προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου. Όταν η δαπάνη του ενός συζύγου είναι ανώτερη από το φορολογούμενο εισόδημά του, τότε η διαφορά που προκύπτει προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου.»

«7. Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δεν δικαιούνται την έκπτωση της παραγράφου 2. Από τη διάταξη αυτή εξαιρούνται οι κάτοικοι των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα μεγαλύτερο του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους.»

Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολογικός Συντελεστής %	Φόρος Κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο Εισοδήματος (ευρώ)	Σύνολο Φόρου (ευρώ)
8.000	0	0	8.000	0
4.000	10	400	12.000	400
4.000	18	720	16.000	1.120
6.000	24	1.440	22.000	2.560
4.000	26	1.040	26.000	3.600
6.000	32	1.920	32.000	5.520
8.000	36	2.880	40.000	8.400
20.000	38	7.600	60.000	16.000
40.000	40	16.000	100.000	32.000
Υπερβάλλον	45			

2. Το πρώτο εδάφιο και ο πίνακας της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Το εισόδημα, που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου, υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κλίμακα:

Για τους νέους ηλικίας έως και τριάντα ετών, για τους συνταξιούχους άνω των εξήντα πέντε ετών και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, όπως ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 8 ή συνταξιούχους ανεξαρτήτως ηλικίας με παιδιά με ειδικές ανάγκες, το αφορολόγητο ποσό ορίζεται στις δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ. Ειδικά για τους παραπάνω συνταξιούχους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, όταν το συνολικό τους εισόδημα είναι από δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ και άνω, το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την ανωτέρω κλίμακα περιορίζεται ώστε το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση του φόρου να μην υπολείπεται του ποσού των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ.»

3.α. Το πέμπτο έως και το ενδέκατο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίστανται ως εξής:

«Το ποσό των αποδείξεων δαπανών, που απαιτείται να προσκομισθούν, ορίζεται σε ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του ατομικού εισοδήματος του φορολογούμενου του δηλούμενου και φορολογούμενου σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις και για ποσό εισοδήματος μέχρι εξήντα χιλιάδες (60.000) ευρώ. Αν το ποσό των προσκομιζόμενων αποδείξεων δαπανών του φορολογούμενου υπολείπεται του πιο πάνω ποσού, τότε επί της διαφοράς επιβάλλεται φόρος με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%). Οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί υπολογίζονται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους μόνον εφόσον έχουν περιληφθεί στην εμπρόθεσμη δήλωση και επιμερίζονται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το δηλούμενο και φορολογούμενο σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις ατομικό εισόδημα της εμπρόθεσμης δήλωσής τους.»

β. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«Το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας της προηγούμενης παραγράφου αυξάνεται κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ εάν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που τον βαρύνει, κατά τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ εάν έχει δύο τέκνα που τον βαρύνουν, κατά δώδεκα χιλιάδες πεντακόσια (12.500) ευρώ εάν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν και κατά δύο χιλιάδες πεντακόσια (2.500) ευρώ για κάθε τέκνο πάνω από τα τρία που τον βαρύνουν.»

4. Στην περίπτωση β' της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. προστίθενται οι υποπεριπτώσεις γγ' και δδ' ως εξής:

«γγ) του ποσού της δαπάνης των εισφορών που καταβάλλονται από τον φορολογούμενο σε ταμεία ασφάλισής του, εφόσον η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από το νόμο, καθώς και το ποσό των καταβαλλόμενων εισφορών στις περιπτώσεις προαιρετικής ασφάλισής του σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο.

δδ) του συνολικού ετήσιου ποσού των εξόδων ιατρικής περίθαλψης του φορολογούμενου και των λοιπών προσώπων που τον βαρύνουν. Ως έξοδα ιατρικής περίθαλψης θεωρούνται οι αμοιβές που καταβάλλονται σε ιατρούς, όλων των ειδικοτήτων για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις, καθώς και οι αμοιβές που καταβάλλονται σε οδοντιάτρους, για οδοντοθεραπεία, οδοντοπροσθετική και γναθοχειρουργική. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής περίθαλψης των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 7, τα οποία συνοικούν με τον φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό ή είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία και έχουν αποκτήσει ετήσιο εισόδημα πάνω από έξι χιλιάδες (6.000) ευρώ. Στην περίπτωση αυτή εκπίπτει το ποσό των εξόδων ιατρικής περίθαλψης που

υπερβαίνει το συνολικό ετήσιο καθαρό πραγματικό, φορολογούμενο με τις γενικές διατάξεις ή με ειδικό τρόπο ή απαλλασσόμενο ή τεκμαρτό εισόδημα των προσώπων αυτών. Επίσης, περιλαμβάνονται οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής περίθαλψης των τέκνων που ορίζονται στο άρθρο 7, στην περίπτωση που καταβάλλονται από γονέα που δεν συνοικεί μαζί τους, λόγω διάζευξης με τον άλλο γονέα.»

5. Το τελευταίο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής εφαρμόζονται για δεδουλευμένους τόκους που καταβάλλονται από 1.1.2011 και μετά, ανεξάρτητα του χρόνου σύναψης του δανείου, καθώς και του χρόνου χορήγησης της προκαταβολής.»

6. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. προστίθεται περίπτωση ι' ως εξής:

«ι) Εφόσον το ετήσιο δηλούμενο και φορολογούμενο ατομικό εισόδημα των περιπτώσεων της παραγράφου αυτής, εκτός της περίπτωσης θ', υπερβαίνει το ποσό των σαράντα χιλιάδων (40.000) ευρώ, τότε για το τμήμα της δαπάνης που αντιστοιχεί στο πάνω από το όριο αυτό του εισοδήματος ο συντελεστής μείωσης του φόρου περιορίζεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).»

7. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 9 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση αυτή, μειώνουν το φόρο του άλλου συζύγου τα ποσά των μειώσεων που αφορούν έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν.»

8. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται για εισοδήματα και δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2011 και μετά.

Άρθρο 28

Αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης Αναστολή πόθεν έσχες ακινήτων

1. Τα δύο πρώτα εδάφια της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίστανται ως εξής:

«α) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ιδιοκατοικούμενης ή μισθωμένης ή της δωρεάν παραχωρούμενης κύριας κατοικίας ορίζεται κλιμακωτά, για τα ογδόντα (80) πρώτα τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με σαράντα (40) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από ογδόντα ένα (81) μέχρι και εκατόν είκοσι (120) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εξήντα πέντε (65) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα επόμενα από εκατόν είκοσι ένα (121) μέχρι και διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με εκατόν δέκα (110) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο, για τα διακόσια ένα (201) έως τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα κύριων χώρων αυτής, με διακόσια (200) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο και για τα πλέον των τριακοσίων (300) τετραγωνικών μέτρων κύριων χώρων αυτής, με τετρακόσια (400) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο.

Για τον υπολογισμό της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης των βοηθητικών χώρων της κύριας κατοικίας ορίζεται ποσό σαράντα (40) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο.»

2. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης, ορίζεται ως εξής: αα) για τα αυτοκίνητα μέχρι χίλια διακόσια (1.200) κυβικά εκατοστά σε τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ, ββ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των χιλίων διακοσίων (1.200) κυβικών εκατοστών προστίθενται εξακόσια (600) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά μέχρι τα δύο χιλιάδες (2.000) κυβικά εκατοστά, γγ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα των δύο χιλιάδων (2.000) κυβικών εκατοστών προστίθενται εννιακόσια (900) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά και μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά και δδ) για αυτοκίνητα μεγαλύτερα από τρεις χιλιάδες (3.000) κυβικά εκατοστά προστίθενται χίλια διακόσια (1.200) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά.»

3. Η υποπερίπτωση αα' της περίπτωσης στ'

της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίστανται ως εξής:

«αα) για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι πέντε (5) μέτρα, στο ποσό των τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ευρώ, ενώ για τα πάνω από πέντε (5) μέτρα το ποσό αυτό αυξάνεται κατά δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ το μέτρο.»

4. Το πρώτο εδάφιο της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«ββ) για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη με χώρο ενδίαιτησης, ολικού μήκους μέχρι και επτά (7) μέτρα, δώδεκα χιλιάδες (12.000) ευρώ, πάνω από επτά (7) και μέχρι δέκα (10) μέτρα προστίθενται τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δέκα (10) και μέχρι δώδεκα (12) μέτρα προστίθενται επτά χιλιάδες πεντακόσια (7.500) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δώδεκα (12) και μέχρι δεκαπέντε (15) μέτρα δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαπέντε (15) και μέχρι δεκαοκτώ (18) μέτρα είκοσι δύο χιλιάδες πεντακόσια (22.500) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους, πάνω από δεκαοκτώ (18) και μέχρι είκοσι δύο (22) μέτρα τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους και πάνω από είκοσι δύο (22) μέτρα προστίθενται πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ ανά επιπλέον μέτρο μήκους.»

5. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης η' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«η) Η ετήσια αντικειμενική δαπάνη, εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης που προκύπτει για τον κύριο ή κάτοχο αυτής, ορίζεται, ανάλογα με την επιφάνεια της, ανά κλίμακα, σε εκατόν εξήντα (160) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο μέχρι τα εξήντα (60) τετραγωνικά μέτρα και σε τριακόσια είκοσι (320) ευρώ το τετραγωνικό μέτρο για επιφάνεια άνω των εξήντα (60) τετραγωνικών μέτρων.»

6. Η παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 3899/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι διατάξεις της περίπτωσης γ' του άρθρου 17 του Κ.Φ.Ε. αναστέλλονται μέχρι και την 31.12.2013.»

7. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 5 εφαρμόζονται από 1.1.2011 και μετά και οι διατάξεις της παραγράφου 6 για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 17.12.2010.

Άρθρο 29

Ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα

1. Επιβάλλεται ειδική εισφορά αλληλεγγύης στα εισοδήματα άνω των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ των φυσικών προσώπων, που προέκυψαν κατά τις διαχειριστικές χρήσεις 2010 έως και 2014 και δηλώνονται με τις δηλώσεις των αντίστοιχων οικονομικών ετών 2011-2015.

2. Για την επιβολή της εισφοράς, λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο συνολικό καθαρό ατομικό εισόδημα, πραγματικό ή τεκμαρτό, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο του φυσικού προσώπου ή σχολάζουσας κληρονομιάς. Το τεκμαρτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη πριν από τις μειώσεις του άρθρου 19 του Κ.Φ.Ε. Εξαιρούνται και δεν προσμετρώνται τα εισοδήματα της περίπτωσης θ' της παρ. 5 του άρθρου 6, της παρ. 1 του άρθρου 14 και της περίπτωσης γ' της παρ. 4 του άρθρου 45 του Κ.Φ.Ε. Επίσης, εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής ειδικής εισφοράς οι μακροχρόνια άνεργοι που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ, καθώς και όσοι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας από τον εν λόγω οργανισμό, εφόσον κατά το χρόνο της βεβαίωσης δεν έχουν πραγματικά εισοδήματα.

3. Η ειδική εισφορά αλληλεγγύης, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα της προηγούμενης παραγράφου, υπολογίζεται ως εξής:

α) Για συνολικό καθαρό εισόδημα από δώδεκα χιλιάδες ένα (12.001) ευρώ έως είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή ένα τοις εκατό (1%) επί ολόκληρου του ποσού.

- β) Για συνολικό καθαρό εισόδημα από είκοσι χιλιάδες ένα (20.001) ευρώ έως και πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή δύο τοις εκατό (2%) επί ολόκληρου του ποσού.
- γ) Για συνολικό καθαρό εισόδημα από πενήντα χιλιάδες ένα (50.001) έως και εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ, η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή τρία τοις εκατό (3%) επί ολόκληρου του ποσού.
- δ) Για συνολικό καθαρό εισόδημα από εκατό χιλιάδες ένα (100.001) ευρώ και άνω, η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή τέσσερα τοις εκατό (4%) επί ολόκληρου του ποσού.
- ε) Για το συνολικό καθαρό εισόδημα, όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 2, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Προέδρου και των Αντιπροέδρων της Βουλής, των Βουλευτών, του Προέδρου και των Αντιπροέδρων της Κυβέρνησης, των Υπουργών, των Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών, των Γενικών και Ειδικών Γραμματέων Υπουργείων, των Γενικών Γραμματέων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, των Περιφερειαρχών, των Ευρωβουλευτών, των Δημάρχων και των προσώπων των περιπτώσεων α' και β' της παρ. 3 του άρθρου 56 του Συντάγματος, εφόσον οι πάσης φύσεως αποδοχές και πρόσθετες αμοιβές ή απολαβές τους είναι τουλάχιστον ίσες με τις αποδοχές Γενικού Γραμματέα Υπουργείου, όπως ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3833/2010 (Α' 40), η ειδική εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%) επί ολόκληρου του ποσού.
- Το ποσό της έκτακτης εισφοράς περιορίζεται αναλόγως, σε κάθε περίπτωση ώστε το συνολικό καθαρό εισόδημα που προκύπτει μετά την αφαίρεση της ειδικής εισφοράς να μην υπολείπεται του καθαρού εισοδήματος που απομένει μετά την αφαίρεση της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, η οποία υπολογίστηκε με την εφαρμογή του αμέσως προηγούμενου συντελεστή.
- 4.α) Η εισφορά του παρόντος βεβαιώνεται οίκοθεν από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για τη φορολογία του φυσικού προσώπου ή της σχολάζουσας κληρονομιάς με βάση τους τίτλους βεβαίωσης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 74 του Κ.Φ.Ε.
- β) Για τον υπολογισμό της εισφοράς εκδίδεται εκκαθαριστικό σημείωμα, αντίγραφο του οποίου αποστέλλεται στον υπόχρεο.
- γ) Η προθεσμία άσκησης της προσφυγής ή υποβολής αίτησης για διοικητική επίλυση της διαφοράς, καθώς και η άσκηση της προσφυγής ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου, δεν αναστέλλει τη βεβαίωση και την είσπραξη της οφειλής που προκύπτει από την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.
- 5.α) Η εισφορά που επιβάλλεται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου καταβάλλεται σε έξι (6) ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση της εισφοράς και η καθεμία από τις επόμενες μέχρι την τελευταία εργάσιμη, αντίστοιχα. Η κάθε δόση δεν μπορεί να είναι κατώτερη των τριακοσίων (300) ευρώ, εκτός της τελευταίας. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής του οφειλόμενου ποσού, παρέχεται έκπτωση πέντε τοις εκατό (5%).
- β) Υπόχρεος σε καταβολή της εισφοράς είναι το φυσικό πρόσωπο στο όνομα του οποίου βεβαιώνεται αυτή. Για τους έγγαμους, εφόσον συντρέχει περίπτωση της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του Κ.Φ.Ε., η οφειλή για εισφορά που αναλογεί στα εισοδήματά τους βεβαιώνεται χωριστά και η ευθύνη της καταβολής βαρύνει κάθε σύζυγο. Σε περίπτωση θανάτου του υπόχρεου, οι κληρονόμοι του ευθύνονται για την καταβολή της εισφοράς, ανάλογα με το ποσοστό της κληρονομικής τους μερίδας.
- γ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζεται η ειδικότερη διαδικασία για τη βεβαίωση και είσπραξη των εισφο-

ρών και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 30

Έκτακτη εισφορά σε αντικειμενικές δαπάνες

1. Επιβάλλεται έκτακτη εισφορά στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης που προκύπτουν από την κυριότητα ή κατοχή επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, σκαφών αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, αεροσκαφών, ελικοπτέρων και ανεμοπτέρων, καθώς και δεξαμενών κολύμβησης, όπως αυτά προκύπτουν από τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος οικονομικού έτους 2011.

2. Η έκτακτη εισφορά που επιβάλλεται στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης της προηγούμενης παραγράφου, υπολογίζεται αναλυτικά ως εξής:

α) Για επιβατικά αυτοκίνητα άνω των χιλίων εννιάκοσίων είκοσι εννέα (1.929) κυβικών εκατοστών, η έκτακτη εισφορά ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).

Από την επιβολή της έκτακτης εισφοράς εξαιρούνται τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης με παλαιότητα άνω των δέκα (10) ετών από το έτος πρώτης κυκλοφορίας τους στην Ελλάδα, καθώς και τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης αναπήρων, τα οποία απαλλάσσονται από τα τέλη κυκλοφορίας.

β) Για σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, η έκτακτη εισφορά ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης του σκάφους επί συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%). Δεν λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη για την αμοιβή του πληρώματος.

Από την επιβολή της έκτακτης εισφοράς εξαιρούνται τα μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα ή μη, ολικού μήκους μέχρι έξι (6) μέτρα.

γ) Για αεροσκάφη, ελικόπτερα και ανεμόπτερα, η έκτακτη εισφορά ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).

δ) Για δεξαμενές κολύμβησης, εσωτερικές και εξωτερικές, η έκτακτη εισφορά ισούται με το γινόμενο του ποσού της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης επί συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).

Η εισφορά του παρόντος άρθρου βεβαιώνεται οίκοθεν από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για τη φορολογία του φυσικού προσώπου με βάση τους τίτλους βεβαίωσης που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 74 του Κ.Φ.Ε. Για τον υπολογισμό της εισφοράς εκδίδεται εκκαθαριστικό σημείωμα, αντίγραφο του οποίου αποστέλλεται στον υπόχρεο.

3. Η προθεσμία άσκησης της προσφυγής ή υποβολής αίτησης για διοικητική επίλυση της διαφοράς, καθώς και η άσκηση της προσφυγής ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου, δεν αναστέλλει τη βεβαίωση και την είσπραξη της οφειλής που προκύπτει από την εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος.

4. Η εισφορά που επιβάλλεται σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, βεβαιώνεται και καταβάλλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 29 του παρόντος.

5. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών μπορεί να καθορίζονται τυχόν απαιτούμενες πρόσθετες λεπτομέρειες και θέματα της διαδικασίας εφαρμογής των διατάξεων της έκτακτης εισφοράς.

Άρθρο 31

Επιβολή τέλους επιτηδεύματος

1. Οι επιτηδευματίες και οι ασκούντες ελεύθερο επάγγελμα, εφόσον τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ., υποχρεούνται σε καταβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος, το οποίο ορίζεται ως εξής:

α) Για τις επιχειρήσεις ή ελεύθερους επαγγελματίες που έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε τετρακόσια (400) ευρώ ετησίως.

β) Για επιχειρήσεις ή ελεύθερους επαγγελματίες που έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους, σε πεντακόσια (500) ευρώ ετησίως.

Η περιοχή του Νομού Αττικής λογίζεται ως μια πόλη, καθώς και το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης.

2. Στις περιπτώσεις λειτουργίας υποκαταστημάτων, επιβάλλεται επιπλέον τέλος επιτηδεύματος τριακοσίων (300) ευρώ για κάθε υποκατάστημα.

Σε περίπτωση διακοπής της δραστηριότητας μέσα στη χρήση, το τέλος επιτηδεύματος περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας της επιχείρησης ή της άσκησης του επαγγέλματος. Χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε (15) ημερών λογίζεται ως μήνας.

3. Εξαιρούνται από τις υποχρεώσεις καταβολής του τέλους, εκτός εάν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, οι εμπορικές επιχειρήσεις και ελεύθεροι επαγγελματίες που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους και σε νησιά κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους. Επίσης εξαιρούνται ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις και η ατομική άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος, εφόσον δεν έχουν παρέλθει πέντε (5) έτη από την πρώτη έναρξη εργασιών, καθώς και οι περιπτώσεις ατομικών επιχειρήσεων εφόσον για τον επιτηδεύματία υπολείπονται τρία (3) έτη από το έτος της συνταξιοδότησής του. Ως έτος συνταξιοδότησης νοείται το 65ο έτος της ηλικίας.

4. Για την εν γένει διαδικασία επιβολής και βεβαίωσης του τέλους επιτηδεύματος εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κ.Φ.Ε. (ν. 2238/1994).

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η ειδικότερη διαδικασία για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που υποβάλλονται και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

6. Οι διατάξεις των προηγούμενων παρα-

γράφων εφαρμόζονται για τους επιτηδεύματιες και ελεύθερους επαγγελματίες που ασκούν επιτήδευμα ή ελεύθερο επάγγελμα, αντίστοιχα, κατά την 1.1.2011 και μετά.

7. Ειδικά για το οικονομικό έτος 2011, το τέλος επιτηδεύματος ορίζεται σε τριακόσια (300) ευρώ και για τις δύο κατηγορίες επιτηδευματιών και ελεύθερων επαγγελματιών της παραγράφου 1. Για το ανωτέρω έτος, το τέλος επιτηδεύματος συμβιβαιώνεται και καταβάλλεται με την ειδική εισφορά αλληλεγγύης του άρθρου 29 του παρόντος νόμου. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται οι παράγραφοι 2 έως 5 του παρόντος άρθρου. Με την κανονιστική απόφαση της παραγράφου 5 καθορίζεται και η ειδικότερη διαδικασία για τη διαπίστωση των εξαιρέσεων της παραγράφου 3 από την καταβολή του τέλους επιτηδεύματος για το οικονομικό έτος 2011, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 32

Τόκοι ομολογιακών δανείων - Στοιχεία που διαβιβάζονται στο Υπουργείο Οικονομικών

1. Στο τέλος της παραγράφου 11 του άρθρου 12 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, που κυρώθηκε με το ν. 2238/1994 (Α' 151), προστίθεται εδάφιο που έχει ως εξής:

«Η απαλλαγή της παραγράφου αυτής δεν αίρεται όταν τα ταμεία ασφάλισης που έχουν συσταθεί με νόμο συστήνουν ενέχυρο ή συνάπτουν πράξεις (repos - reverse repos) με βάση τις διατάξεις του άρθρου 15 του ν. 3632/1928 (Α' 137) επί των ανωτέρω τίτλων, καθώς και επί των τίτλων τους που περιλαμβάνονται στο ΚΚΝΠΔΔ και ΑΦ της παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (Α' 38), και με την προϋπόθεση ότι εξακολουθούν να είναι δικαιούχοι των τόκων που προκύπτουν από τους υπόψη τίτλους μέχρι τη λήξη αυτών.»

2.α) Οι διατάξεις της παραγράφου 11 του άρθρου 12 του Κ.Φ.Ε., όπως συμπληρώθηκαν με την προηγούμενη παράγραφο, έχουν εφαρμογή για πράξεις σύστασης ενεχύρου

ή για πράξεις repos - reverse repos που συνάπτονται επί ομολογιακών δανείων του Ελληνικού Δημοσίου από την 1η Δεκεμβρίου 2010 και μετά, ανεξάρτητα από το χρόνο έκδοσης των τίτλων.

- β) Στο τέλος της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 3586/2007 (Α' 151), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 3863/2010 (Α' 115), προστίθενται λέξεις και εδάφιο ως εξής: «ή με τη μορφή της πώλησης με σύμφωνο επαναγοράς (πράξεις Reverse Repos). Οι επενδύσεις στις κινητές αξίες αυτές διενεργούνται με απόφαση των Δ.Σ. των Φ.Κ.Α. και χωρίς τον περιορισμό της παρ. 2 του άρθρου 45 του ν. 3863/2010.»

3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 82 του Κ.Φ.Ε. αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1B του ν. 2362/1995, οι δικαστικές αρχές, οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί και λοιποί φορείς του Δημοσίου, οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, τα επιμελητήρια, οι συμβολαιογράφοι, οι υποθηκοφύλακες, οι προϊστάμενοι των κτηματολογικών γραφείων, οι οικονομικοί ή κοινωνικοί ή επαγγελματικοί φορείς ή οργανώσεις, τα πιστωτικά ιδρύματα, οι εταιρείες παροχής πιστώσεων, οι εταιρείες μεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων, τα ιδρύματα πληρωμών, τα χρηματοδοτικά ιδρύματα και τα ελληνικά ταχυδρομεία, οι συνεταιρισμοί και οι ενώσεις αυτών, οι ενώσεις προσώπων, καθώς και κάθε άλλος επαγγελματικός φορέας ή οργάνωση, υποχρεούνται να υποβάλουν ηλεκτρονικά στο Υπουργείο Οικονομικών κάθε στοιχείο και πληροφορία οικονομικού και φορολογικού ενδιαφέροντος που τους ζητείται, όπως αμοιβές, αποζημιώσεις, οικονομικές ενισχύσεις, επιδοτήσεις, απαιτήσεις από δικαστικές διαδικασίες, στοιχεία για την παροχή αδειών άσκησης επαγγέλματος, στοιχεία λογαριασμών

ενεργών ή μη, που άνοιξαν ή χρησιμοποιούνται ή έκλεισαν, στοιχεία για μεταφορές πίστωσης, εμβάσματα, άμεσες χρεώσεις, τραπεζικές επιταγές, εισπράξεις μέσω πιστωτικών καρτών, καθώς και δάνεια προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις, κατ' εξαίρεση των διατάξεων για το επαγγελματικό και τραπεζικό απόρρητο, καθώς και στοιχεία και πληροφορίες για ακίνητη και κινητή περιουσία, ιδίως ακίνητα, αυτοκίνητα, αεροσκάφη, πλοία ή σκάφη αναψυχής και λοιπά περιουσιακά στοιχεία, καθώς και κάθε άλλου στοιχείου αναγκαίου στις διαδικασίες βεβαίωσης και είσπραξης του φόρου, καθώς και στις διαδικασίες του ελέγχου και των διασταυρώσεων. Η επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για τους σκοπούς της διάταξης αυτής δεν προϋποθέτει ενημέρωση και συγκατάθεση του φυσικού προσώπου του οποίου τα δεδομένα διαβιβάζονται, ούτε άδεια της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται το είδος των υποβαλλόμενων στοιχείων και πληροφοριών, οι μορφότυποι ανταλλαγής τους, ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής τους και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.»

«4.α) Στις περιπτώσεις που από την Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας διενεργείται προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση δεν ισχύει το φορολογικό, τραπεζικό, χρηματιστηριακό ή επιχειρηματικό απόρρητο.

β) Η Υποδιεύθυνση Οικονομικής Αστυνομίας με την ολοκλήρωση των ερευνών της, διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Οικονομικών στοιχεία που συγκέντρωσε κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της και από τα οποία προκύπτει η τέλεση φορολογικών και τελωνειακών παραβάσεων, προκειμένου να επιβληθούν και οι προβλεπόμενες από τις οικείες διατάξεις διοικητικές κυρώσεις.

γ) Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Προστασίας του Πολίτη καθορίζεται ο τρόπος ενημέρωσης, η διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριακών στοιχείων και κάθε άλ-

λο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της φορολογικής και τελωνειακής νομοθεσίας μεταξύ της Υποδιεύθυνσης Οικονομικής Αστυνομίας και των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών.»

Άρθρο 33

Φορολογία ακίνητης περιουσίας,
δωρεών και γονικών παροχών

1. Η παρ. 2 του άρθρου 36 του ν. 3842/2010 (Α' 58) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Επί της συνολικής αξίας της ακίνητης περιουσίας κάθε φυσικού προσώπου επιβάλλεται φόρος σύμφωνα με την ακόλουθη κλίμακα:

Κλιμάκιο (€)	Φορολογικός Συντελεστής κατά Κλιμάκιο %	Ποσό Φόρου κατά Κλιμάκιο (€)	Σύνολο Φορολογητέας Αξίας (€)	Σύνολο Φόρου (€)
200.000,00	0	0	200.000,00	0
300.000,00	0,2%	600,00	500.000,00	600,00
100.000,00	0,3%	300,00	600.000,00	900,00
100.000,00	0,6%	600,00	700.000,00	1500,00
100.000,00	0,9%	900,00	800.000,00	2400,00
Υπερβάλλον	1%			

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2011.

3. Στο άρθρο 38 του ν. 3842/2010 (Α' 58) προστίθεται μετά την παράγραφο 3 νέα παράγραφος 4, ως εξής και η παράγραφος 4 του ίδιου άρθρου αναριθμείται σε 5:

«4. Ειδικά για τα έτη 2010 και 2011, ο φόρος ακίνητης περιουσίας που αναλογεί στα φυσικά πρόσωπα, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσής του, καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η καθεμία από τις επόμενες, την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του δεύτερου και του τρίτου μήνα, αντιστοίχως, από τη βεβαίωση του φόρου.»

4. Στο τέλος της ενότητας Α' του άρθρου 34

του Κώδικα Φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και κερδών από λαχεία, που κυρώθηκε με το ν. 2961/2001 (Α' 266), προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Δεν θεωρούνται δωρεές ή γονικές παροχές, για την επιβολή του φόρου, οι δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών που συνιστώνται αποκλειστικά για την αγορά ή ανέγερση ακινήτων, η οποία εξαιρείται και δεν υπάγεται στις ρυθμίσεις της περίπτωσης γ' του άρθρου 17 του Κ.Φ.Ε., μέχρι του ποσού το οποίο εξαιρείται από αυτές.»

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 5 της ενότητας Α' του άρθρου 34 του Κώδικα Φορολο-

γίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών και κερδών από λαχεία, που κυρώθηκε με το ν. 2961/2001 (Α' 266), όπως προστίθεται με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου, εφαρμόζονται στις υποθέσεις φορολογίας δωρεών και γονικών παροχών, στις οποίες η φορολογική υποχρέωση γεννιέται από 17 Δεκεμβρίου 2010.

Άρθρο 34

Συντελεστές Φ.Π.Α.

1. Στις διατάξεις του Παραρτήματος ΙΙΙ «Αγαθά και Υπηρεσίες που υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή (δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 21)» του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, ο οποίος κυρώθηκε με το ν. 2859/2000 (Α' 248), όπως ισχύει, επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

α) Η περίπτωση 27 του Κεφαλαίου Α. ΑΓΑΘΑ αντικαθίσταται ως εξής:

«27. Παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων ή άλλων μερών φυτών, εκτός των χυμών (Δ.Κ. 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007 και 2008).»

β) Η περίπτωση 28 του Κεφαλαίου Α. ΑΓΑΘΑ αντικαθίσταται ως εξής:

«28. Διάφορα παρασκευάσματα διατροφής. Εξαιρούνται τα σύνθετα αλκοολούχα παρασκευάσματα, άλλα από εκείνα που γίνονται με βάση ευώδεις ουσίες, των τύπων που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή ποτών, καθώς και τα έτοιμα ροφήματα και παρόμοια είδη (Δ.Κ. 2101, 2102, 2103, 2104, 2105 και ΕΧ 2106).»

γ) Η περίπτωση 29 του Κεφαλαίου Α. ΑΓΑΘΑ αντικαθίσταται ως εξής:

«29. Νερά, στα οποία περιλαμβάνονται και τα φυσικά ή τεχνητά μεταλλικά νερά, χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ούτε αρωματισμένα, μη αεριούχα (Δ.Κ. ΕΧ 2201).»

δ) Η περίπτωση 30 του Κεφαλαίου Α. ΑΓΑΘΑ του Παρατήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φ.Π.Α. καταργείται.

ε) Η περίπτωση 6 του Κεφαλαίου Β. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ καταργείται.

στ) Καταργούνται η ένδειξη (Ι) πριν την περίπτωση 1 του Κεφαλαίου Β. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ, καθώς και η παράγραφος ΙΙ στο τέλος του Κεφαλαίου αυτού και προστίθεται νέο Κεφάλαιο Γ. ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ, ως εξής:

«Γ. ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Αγαθά και υπηρεσίες που δεν εντάσσονται στο παράρτημα αυτό ή για τα οποία υπάρχει οποιαδήποτε αμφιβολία ως προς την ένταξή τους στον πίνακα αυτόν, συνεπεία του είδους, του προορισμού, της σύνθεσης ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο, υπάγονται στον κανονικό συντελεστή Φ.Π.Α.

2. Στο παρόν παράρτημα δεν περιλαμβάνονται τα παρασκευασμένα με βρασμό, ψήσιμο, τηγάνισμα, ζέσταμα ή άλλο τρόπο εδέσματα, γεύματα ή πρόχειρα γεύματα ή γενικότερα φα-

γητά, τα οποία παραδίδονται έτοιμα προς άμεση κατανάλωση χωρίς καμία περαιτέρω προετοιμασία, από εστιατόρια, ταβέρνες, πιτσαρίες, οινομαγειρεία, ψητοπωλεία, ταχυφαγεία, καφετέριες και συναφή καταστήματα ή τμήματα καταστημάτων που παρασκευάζουν έτοιμα προς άμεση κατανάλωση φαγητά. Εξαιρούνται οι παραδόσεις των ειδών αυτών από κυλικεία που λειτουργούν εντός εκπαιδευτικών ή νοσηλευτικών επιχειρήσεων ή ιδρυμάτων, ή ιδρυμάτων κοινωνικής πρόνοιας. Οι διατάξεις αυτές δεν ισχύουν για τα τυποποιημένα εμπορεύσιμα είδη διατροφής, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι αυτά μπορούν να καταναλωθούν άμεσα χωρίς καμία περαιτέρω προετοιμασία. Ως τυποποιημένα εμπορεύσιμα είδη διατροφής νοούνται τα είδη διατροφής που παρασκευάζονται για ευρεία κατανάλωση και διατίθενται συσκευασμένα στα σημεία πώλησης, καθώς και αυτά που εμπορεύονται σε μεγάλες συσκευασίες ή ποσότητες και παραδίδονται χύμα ή κομμένα σε μικρότερες ποσότητες.»

2. Οι διατάξεις του Παραρτήματος ΙΙΙ «Αγαθά και Υπηρεσίες που υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή (δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 21)», όπως τροποποιήθηκαν από την προηγούμενη παράγραφο, εφαρμόζονται από 1ης Σεπτεμβρίου 2011.

Άρθρο 35

Τέλη κυκλοφορίας

1. Η παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 2948/2001 (Α' 242), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα ετήσια τέλη κυκλοφορίας που επιβάλλονται στα αυτοκίνητα οχήματα, με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος άρθρου με τις οποίες ορίζεται διαφορετικά και λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων της Οδηγίας 1999/62/ΕΚ ως προς τα βαρέα φορτηγά οχήματα, ορίζονται ως εξής:

Α. Αυτοκίνητα οχήματα ιδιωτικής χρήσης.

α) Επιβατικά αυτοκίνητα που έχουν ταξινομηθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα έως την 31.10.2010 και δίκυκλες και τρίκυκλες μοτο-

σικλέτες ανεξαρτήτως της ημερομηνίας πρώτης ταξινόμησης τους στην Ελλάδα, με βάση τον κυλινδρισμό του κινητήρα αυτών:

Κατηγορία	Κυλινδρισμός κινητήρα (κυβ. εκατ.)	Ετήσια τέλη κυκλοφορίας (σε ευρώ)
Α'	Έως 300	22
Β'	301 - 785	55
Γ'	786 - 1.071	120
Δ'	1.072 - 1.357	135
Ε'	1.358 - 1.548	240
ΣΤ'	1.549 - 1.738	265
Ζ'	1.739 - 1.928	300
Η'	1.929 - 2.357	660
Θ'	2.358 - 3.000	880
Ι'	3.001 - 4.000	1.100
Κ'	4.001 και άνω	1.320

β) Επιβατικά αυτοκίνητα ταξινομούμενα για πρώτη φορά στην Ελλάδα από την 1.11. 2010 και μετά, αποκλειστικά με βάση τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (γραμμάρια CO₂ ανά χιλιόμετρο). Λαμβάνονται υπόψη οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, όπως αυτές αναγράφονται στην άδεια του οχήματος, ως εξής:

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ (γρμ. CO ₂ ανά χιλιόμετρο)	ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΛΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΑΝΑ ΓΡΑΜΜΑΡΙΟ ΕΚΠΟΜΠΩΝ CO ₂ (σε ευρώ)
0 - 100	0,00
101 - 120	0,90
121 - 140	1,10
141 - 160	1,70
161 - 180	2,25
181 - 200	2,55
201 - 250	2,80
Άνω των 251	3,40

Για τα Ε.Ι.Χ. ρυμουλκούμενα, ημιρυμουλκούμενα (τροχόσπιτα): 140 ευρώ.

Στα ανωτέρω αυτοκίνητα περιλαμβάνονται και τα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα που εισάγονται από το αλλοδαπό προσωπικό των εμποροβιομηχανικών επιχειρήσεων των εγκατεστημένων στην Ελλάδα με βάση τον α.ν.

89/1967 (Α' 132). Επίσης περιλαμβάνονται και τα τύπου Jeep αυτοκίνητα, ανεξάρτητα από το χαρακτηρισμό τους ως επιβατικών ή φορτηγών.

γ) Φορτηγά αυτοκίνητα και μοτοσικλέτες:

Κατηγορία	Μικτό βάρος σε χιλιόγραμμα		Τέλη κυκλοφορίας (σε ευρώ)
	έως	και άνω	
Α'	έως	1.500	75
Β'	1.501 -	3.500	105
Γ'	3.501 -	10.000	300
Δ'	10.001 -	20.000	600
Ε'	20.001 -	30.000	940
ΣΤ'	30.001 -	40.000	1.320
Ζ'	40.001 -	και άνω	1.490

Για τα ρυμουλκά (τράκτορ): 300 ευρώ.

δ) Λεωφορεία:

Κατηγορία	Θέσεις καθήμενων		Τέλη κυκλοφορίας (σε ευρώ)
	έως	και άνω	
Α'	έως	33	210
Β'	34 -	50	410
Γ'	51	και άνω	510

ε) Αυτοκίνητα που δεν ανήκουν στις πιο πάνω κατηγορίες: 535 ευρώ.

στ) Ειδικά, τα ετήσια τέλη κυκλοφορίας των ιδιωτικής χρήσης επιβατικών οχημάτων που τελούν στο ανασταλτικό τελωνειακό καθεστώς της προσωρινής εισαγωγής, υπολογίζονται αποκλειστικά με βάση τον κυλινδρισμό του κινητήρα αυτών, όπως ορίζεται από τις διατάξεις της υποπερίπτωσης α' της περίπτωσης Α' της παραγράφου 1.

ζ) Στα εκποιούμενα από το Δημόσιο ή τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού (Ο.Δ.Δ.Υ. Α.Ε.) επιβατικά αυτοκίνητα οχήματα, τα οποία τίθενται από τους αγοραστές σε κυκλοφορία, ως ιδιωτικής χρήσης, τα Τέλη κυκλοφορίας υπολογίζονται όπως και στην προηγούμενη υποπερίπτωση.

Προκειμένου για υβριδικά αυτοκίνητα οχήματα και υβριδικές δίκυκλες και τρίκυκλες μοτοσικλέτες, που εμπίπτουν στις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, έως 1.929 κ.εκ., ανεξάρτητα από την ημερομηνία της πρώτης ταξινόμησής τους στην Ελλάδα, αυτά απαλλάσσο-

νται των τελών κυκλοφορίας. Για τα οχήματα της κατηγορίας αυτής άνω των 1.929 κ. εκ., τα τέλη κυκλοφορίας που επιβάλλονται αναλογούν στο ήμισυ των τελών των αντίστοιχων συμβατικών οχημάτων.

Ειδικά, προκειμένου για ηλεκτροκίνητα και υδρογόνου αυτοκίνητα οχήματα και ηλεκτροκίνητες και υδρογόνου δίκυκλες και τρίκυκλες μοτοσυκλέτες, της πιο πάνω κατηγορίας, αυτά απαλλάσσονται των τελών κυκλοφορίας.

η) Για τα καινούργια ή μεταχειρισμένα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκινούμενα τροχόσπιτα, ασθενοφόρα, νεκροφόρες και θωρακισμένα επιβατικά οχήματα, επειδή εξαιρούνται από τη μέτρηση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, τα τέλη κυκλοφορίας για τα οχήματα της κατηγορίας αυτής υπολογίζονται με βάση τον κυλινδρισμό του κινητήρα αυτών.

θ) Για τα μεταχειρισμένα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα, με πρώτο έτος κυκλοφορίας στη διεθνή αγορά πριν από την 1.1.2002, ανεξάρτητα του χρόνου της πρώτης ταξινόμησής τους στην Ελλάδα, επειδή για τα οχήματα αυτά δεν ήταν υποχρεωτική η μέτρηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, τα τέλη κυκλοφορίας για τα οχήματα της κατηγορίας αυτής υπολογίζονται με βάση τον κυλινδρισμό του κινητήρα αυτών.

ι) Για τα επιβατικά αυτοκίνητα δημόσιας χρήσης που αποχαρακτηρίζονται και τίθενται σε κυκλοφορία, ως ιδιωτικής χρήσης, ως ημερομηνία για τον υπολογισμό των τελών κυκλοφορίας, νοείται η ημερομηνία της πρώτης ταξινόμησής τους στην Ελλάδα.

κ) Για τα επιβατικά οχήματα ιδιωτικής χρήσης που είχαν ταξινομηθεί στη χώρα μας και μετά την διαγραφή τους από το Μητρώο του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων επαναταξινομούνται στη χώρα, ως ημερομηνία πρώτης ταξινόμησής τους στην Ελλάδα, νοείται η ημερομηνία της πρώτης άδειας κυκλοφορίας στη χώρα μας, πριν από την διαγραφή τους.

Β. Αυτοκίνητα οχήματα δημόσιας χρήσης.

α) Επιβατικά (με ή χωρίς μετρητή) που έχουν ταξινομηθεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα έως την 31.10.2010: 290 ευρώ.

β) Επιβατικά (με ή χωρίς μετρητή) ταξινομούμενα για πρώτη φορά στην Ελλάδα από την 1.11.2010 και μετά, αποκλειστικά με βάση τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (γραμμάριο CO₂ ανά χιλιόμετρο).

Λαμβάνονται υπόψη οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, όπως αυτές αναγράφονται στην άδεια του οχήματος, ως εξής:

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΔΙΟΞΕΙΔΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΑΚΑ (γρμ. CO ₂ ανά χιλιόμετρο)	ΕΤΗΣΙΑ ΤΕΛΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΑΝΑ ΓΡΑΜΜΑΡΙΟ ΕΚΠΟΜΠΩΝ CO ₂ (σε ευρώ)
0 - 100	0,00
101 - 150	2,25
Άνω των 151	2,80

γ) Φορτηγά αυτοκίνητα και μοτοσυκλέτες:

Κατηγορία	Μικτό βάρος σε χιλιόγραμμα	Τέλη κυκλοφορίας (σε ευρώ)
A'	έως 3.500	125
B'	3.501 - 10.000	195
Γ'	10.001 - 19.000	340
Δ'	19.001 - 26.000	495
Ε'	26.001 - 33.000	650
ΣΤ'	33.001 - 40.000	925
Ζ'	40.001 και άνω	1.460

Για τα ρυμουλκά (τράκτορ): 300 ευρώ.

δ) Λεωφορεία:

Κατηγορία ΑΣΤΙΚΑ	Θέσεις καθημένων και ορθίων		Τέλη κυκλοφορίας (σε ευρώ)
A'	έως	50	210
B'	51	και άνω	385

ε) Αυτοκίνητα που δεν ανήκουν στις πιο πάνω κατηγορίες: 300 ευρώ.

Κατηγορία ΥΠΕΡΑΣΤΙΚΑ	Θέσεις καθημένων και ορθίων		Τέλη κυκλοφορίας (σε ευρώ)
A'	έως	50	215
B'	51	και άνω	300

Κατηγορία ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ	Θέσεις καθημένων και ορθίων		Τέλη κυκλοφορίας (σε ευρώ)
	A'	έως	
B'	41	και άνω	595

Γ. Για τα αλλοδαπά φορτηγά αυτοκίνητα, για κάθε ταξίδι, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τις ειδικές συμβάσεις της χώρας μας με άλλα κράτη: 100 ευρώ.

Δ. Για τη χορήγηση προσωρινής άδειας κυκλοφορίας αυτοκινήτων οχημάτων 4 ευρώ ανά ημέρα.

Ε. Για τη δοκιμαστική κυκλοφορία των αυτοκινήτων οχημάτων:

α) Για μοτοσικλέτες: 30 ευρώ.

β) Για λοιπά οχήματα: 150 ευρώ.

ΣΤ. Τα τέλη κυκλοφορίας των δίτροχων, τρίτροχων μοτοποδηλάτων ορίζονται σε 12 ευρώ.

Ζ. Για τα οχήματα για τα οποία προβλέπεται απαλλαγή από τα τέλη κυκλοφορίας, το ειδικό σήμα χορηγείται έναντι ποσού 5 ευρώ που αποτελεί το κόστος παραγωγής και διάθεσης του.»

2. Τα υβριδικά επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης (ΤΑΞΙ), κυλινδρισμού κινητήρα έως 1.929 κ.εκ., που έχουν ταξινομηθεί στην Ελλάδα για πρώτη φορά έως την 31.10.2010, απαλλάσσονται των τελών κυκλοφορίας.

Για τα υβριδικά επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης (ΤΑΞΙ), κυλινδρισμού κινητήρα άνω των 1.929 κ.εκ., που έχουν ταξινομηθεί στην Ελλάδα για πρώτη φορά έως την 31.10.2010, τα τέλη κυκλοφορίας που επιβάλλονται αναλογούν στο ήμισυ των τελών των αντίστοιχων συμβατικών οχημάτων.

Για τα πιο πάνω οχήματα, ανεξάρτητα κυλινδρισμού κινητήρα, που ταξινομούνται για πρώτη φορά στην Ελλάδα από την 1.11.2010 και μετά, τα τέλη κυκλοφορίας προσδιορίζονται με βάση τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, ανάλογα αν αυτά είναι ιδιωτικής ή δημόσιας χρήσης οχήματα.

Τα επιβατικά ηλεκτροκίνητα και υδρογόνου

αυτοκίνητα ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης, που έχουν ταξινομηθεί στην Ελλάδα για πρώτη φορά έως την 31.10.2010, απαλλάσσονται των τελών κυκλοφορίας. Για τα οχήματα αυτά, που ταξινομούνται για πρώτη φορά στην Ελλάδα από την 1.11.2010 και μετά, τα τέλη κυκλοφορίας προσδιορίζονται με βάση τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, ανάλογα αν αυτά είναι ιδιωτικής ή δημόσιας χρήσης οχήματα.

Οι υβριδικές δίκυκλες και τρίκυκλες μοτοσικλέτες ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης, κυλινδρισμού κινητήρα έως 1.929 κ.εκ., ανεξάρτητα από την ημερομηνία της πρώτης ταξινόμησής τους στην Ελλάδα, απαλλάσσονται των τελών κυκλοφορίας.

Για τις υβριδικές δίκυκλες και τρίκυκλες μοτοσικλέτες ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης, κυλινδρισμού κινητήρα άνω των 1.929 κ.εκ., ανεξάρτητα από την ημερομηνία της πρώτης ταξινόμησής τους στην Ελλάδα, τα τέλη κυκλοφορίας που επιβάλλονται αναλογούν στο ήμισυ των τελών των αντίστοιχων συμβατικών οχημάτων.

Οι επιβατικές ηλεκτροκίνητες και υδρογόνου δίκυκλες και τρίκυκλες μοτοσικλέτες ιδιωτικής και δημόσιας χρήσης, ανεξάρτητα από την ημερομηνία της πρώτης ταξινόμησής τους στην Ελλάδα, απαλλάσσονται των τελών κυκλοφορίας.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων ισχύουν για τα τέλη κυκλοφορίας έτους 2012 και επόμενων.

4. Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγονται οι απαλλαγές από τα τέλη κυκλοφορίας για τα οχήματα της παραγράφου 1.

5. Το ποσό των τελών κυκλοφορίας των αυτοκινήτων οχημάτων της παραγράφου 1, που καταβάλλεται για την προμήθεια του ειδικού σήματος τελών κυκλοφορίας έτους 2012 και επόμενων, αποτελεί στο σύνολό του έσοδο του Δημοσίου.

6. Από την έναρξη της ισχύος του νόμου αυτού παύει να ισχύει ως προς τα οχήματα της παραγράφου 1 κάθε διάταξη νόμου που ρυθμί-

ζει διαφορετικά τα θέματα που ρυθμίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 36

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 2960/2001
«Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας»
και του ν. 3899/2010

1. Οι περιπτώσεις θ', ιγ', ιδ', ιε', ιζ' και ιη' του πίνακα της παρ. 1 του άρθρου 73 του ν. 2960/2001 (Α' 265) «Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας», όπως ισχύει, αντικαθίστανται ως εξής:

2. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 73 του ν. 2960/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Για την εφαρμογή των παραπάνω περιπτώσεων ζ' για το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) και ια' για το φωτιστικό πετρέλαιο (κηροζίνη), που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης για τη χρονική περίοδο από τη 15η Οκτωβρίου μέχρι και την 30ή Απριλίου κάθε έτους, ο συντελεστής του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) ορίζεται σε εξήντα (60)

ΕΙΔΟΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ Σ.Ο.	ΠΟΣΟ ΦΟΡΟΥ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΙΒΟΛΗΣ
«θ) Πετρέλαιο εξωτερικής καύσης (FUEL OIL - Μαζούτ)	2710 19 61 2710 19 63 2710 19 65 2710 19 69	38	1.000 χιλιόγραμμα
ιγ) Υγραέρια (LPG) που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα κινητήρων	2711 12 11 έως και 2711 19 00	200	1.000 χιλιόγραμμα
ιδ) Υγραέρια (LPG) και μεθάνιο που χρησιμοποιούνται: - ως καύσιμα θέρμανσης και - για άλλες χρήσεις εκτός από αυτές που καθορίζονται στις περιπτώσεις ιγ' και ιε'	2711 12 11 έως και 2711 19 00 και 2711 29 00	60	1.000 χιλιόγραμμα
ιε) Υγραέρια (LPG) και μεθάνιο που προορίζονται για βιομηχανική, βιοτεχνική και εμπορική χρήση σε κινητήρες πλην της περίπτωσης ιγ'	2711 12 11 έως και 2711 19 00 και 2711 29 00	120	1.000 χιλιόγραμμα
ζ) Φυσικό αέριο που χρησιμοποιείται ως καύσιμο θέρμανσης	2711 11 00 και 2711 21 00	1,5	Gigajoule μεικτή θερμογόνος δύναμη
ιη) Φυσικό αέριο που χρησιμοποιείται για άλλες χρήσεις εκτός από αυτές που καθορίζονται στις παραπάνω ιστ) και ιζ) περιπτώσεις	2711 11 00 και 2711 21 00	1,5	Gigajoule μεικτή θερμογόνος δύναμη»

ευρώ το χιλιόλιτρο, με εξαίρεση το πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) και το φωτιστικό πετρέλαιο που παραλαμβάνονται από τα Νομικά Πρόσωπα του άρθρου 2 παρ. 4 και του άρθρου 101 παρ. 1 του ν. 2238/1994 (Α' 151). Τα πρόσωπα αυτά, για τη λειτουργία των κεντρικών συστημάτων ή άλλων μέσων θέρμανσης, θα χρησιμοποιούν πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (DIESEL) κίνησης. Οι διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 19 του ν. 2753/1999 (Α' 249) και της παρ. 4 του άρθρου 21 του ν. 3193/2003 (Α' 266) δεν εφαρμόζονται για τα παραπάνω Νομικά Πρόσωπα. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διάταξης αυτής.»

3. Μετά την παρ. 8 του άρθρου 73 του ν. 2960/2001 προστίθεται νέα παράγραφος 9 ως εξής:

«9. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις που διέπουν τη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης του φυσικού αερίου των περιπτώσεων ιζ' και ιη' της παραγράφου 1, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής προσδιορίζονται τα στοιχεία που διαβιβάζονται από τους διανομείς φυσικού αερίου στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και η συχνότητα και ο τρόπος διαβίβασής τους.»

4. Το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 97 του ν. 2960/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«Το συνολικό ποσό του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης που υπολογίζεται σύμφωνα με τις ανωτέρω περιπτώσεις α' και β' δεν μπορεί να είναι κατώτερο του εκατό τοις εκατό (100%) του συνολικού Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης που επιβάλλεται στη σταθμισμένη μέση τιμή λιανικής πώλησης των τσιγάρων.»

5. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 104 του ν. 2960/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στα πρόσωπα της παραγράφου 1 του άρθρου 106 του παρόντα κώδικα, μετά από αίτησή τους, παρέχεται πίστωση του φόρου του παρόντα κώδικα, διάρκειας τεσσάρων (4) εβδομάδων, εφόσον πρόκειται για βιομηχανοποιημένα καπνά που προορίζονται για εμπορία και παράγονται στο εσωτερικό της χώρας ή παράγονται και προέρχονται από άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των εδαφίων των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 54 του παρόντα κώδικα.»

6. Η παράγραφος 7 του άρθρου 109 του ν. 2960/2001 αναριθμείται σε παράγραφο 8 και μετά την παράγραφο 6 προστίθεται νέα παράγραφος 7, ως εξής:

«7. Ο Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης που αναλογεί στο φυσικό αέριο των περιπτώσεων ιζ' και ιη' της παραγράφου 1 του άρθρου 73 βεβαιώνεται και εισπράττεται από την αρμόδια αρχή, βάσει των εκδιδόμενων από τον διανομέα ή τον αναδιανομέα φορολογικών στοιχείων επί των οποίων προσδιορίζονται η μονάδα μέτρησης και οι ποσότητες που παραδίδονται, το αργότερο μέχρι την εικοστή (20ή) ημέρα του επόμενου μήνα από την έκδοση των ανωτέρω σχετικών φορολογικών στοιχείων.

Με τον Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης βεβαιώνεται και εισπράττεται κατά την ίδια χρονική στιγμή ο φόρος προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.) και κάθε άλλη σχετική επιβάρυνση. Κατ' εξαίρεση προκειμένου για το φυσικό αέριο ο Φ.Π.Α. υπολογίζεται με τον οικείο φορολογικό συντελεστή επί του ποσού του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης.»

7. Η παρ. 5 του άρθρου 178 του ν. 2960/2001 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Η είσπραξη του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης για το φυσικό αέριο της περίπτωσης ιστ' της παραγράφου 1 του άρθρου 73 αναστέλλεται έως την 1.1.2014.»

8.α) Μετά το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 73 του ν. 2960/2001 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Μέχρι 30.9.2013 ο Ειδικός Φόρος Κατανά-

λωσης του πετρελαίου εσωτερικής καύσης (DIESEL), καθώς και του φωτιστικού πετρελαίου, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα θέρμανσης, εξισώνεται με το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ισχύοντος τότε συντελεστή Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης του πετρελαίου εσωτερικής καύσης και φωτιστικού πετρελαίου, αντίστοιχα, που χρησιμοποιούνται ως καύσιμα κινητήρων.»

β) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών είναι δυνατή η παροχή επιδόματος θέρμανσης στους καταναλωτές πετρελαίου εσωτερικής καύσης θέρμανσης. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται το ύψος του επιδόματος, τα κριτήρια με βάση τα οποία χορηγείται το επίδομα, τα δικαιούχα πρόσωπα, η αρμόδια για τη χορήγηση αρχή, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χορήγησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της ρύθμισης αυτής.

9.α) Οι διατάξεις των περιπτώσεων ιζ' και ιη' της παραγράφου 1 του άρθρου 73 του ν. 2960/2001, όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, ισχύουν από 1.9.2011, ενώ οι διατάξεις των περιπτώσεων θ', ιγ', ιδ' και ιε' της ίδιας παραγράφου ισχύουν από 27.6.2011.

β) Οι διατάξεις της παραγράφου 4 ισχύουν από την 27.6.2011 και

γ) οι διατάξεις της παραγράφου 5 ισχύουν από 1.9.2011.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' **ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ** **ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ** **ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ**

Άρθρο 37

Ρυθμίσεις για τον περιορισμό των προσλήψεων στους κρατικούς φορείς

1. Η παρ. 3 του άρθρου 10 του ν. 3833/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο διορισμός των επιτυχόντων σε διαδικασίες επιλογής τακτικού προσωπικού του ΑΣΕΠ και των φορέων, για τους οποίους έχουν

εκδοθεί οριστικοί πίνακες αποτελεσμάτων μετά την 1.1.2009, πραγματοποιείται σταδιακά βάσει σειράς επιτυχίας μέχρι την 31.12.2015.»

2. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3833/2010, όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παρ. 4α του άρθρου 3 του ν. 3899/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Από την 1η Ιανουαρίου 2011 και μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2015, ο αριθμός των ετήσιων προσλήψεων και διορισμών του μόνιμου προσωπικού και του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου στους φορείς της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3812/2009 δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος συνολικά από το λόγο ένα προς πέντε (μία πρόσληψη ανά πέντε αποχωρήσεις), στο σύνολο των φορέων με εξαίρεση το έτος 2011, για το οποίο ο λόγος θα είναι ένα προς δέκα.»

3. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 3833/2010, όπως αντικαταστάθηκε και αναριθμήθηκε με την παρ. 4δ του άρθρου 3 του ν. 3899/2010, αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Οι εγκρίσεις πρόσληψης προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και συμβάσεων μίσθωσης έργου για το έτος 2011 περιορίζονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) σε σχέση με τις αντίστοιχες εγκρίσεις του έτους 2010 και κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) κατ' έτος για τα έτη έως και το 2015.

Οι ανωτέρω περιορισμοί δεν ισχύουν για τις εγκρίσεις πρόσληψης προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και συμβάσεων μίσθωσης έργου που εντάσσονται στο πλαίσιο ερευνητικών, αναπτυξιακών συμβολαίων και συγχρηματοδοτούμενων, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τρίτους, έργων, εφόσον η μισθοδοσία του ως άνω προσωπικού δεν επιβαρύνει καθ' οιονδήποτε τρόπο τον Κρατικό Προϋπολογισμό.»

4. Στην παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 3528/2007 (Υπαλληλικός Κώδικας - Α' 26), αντί των λέξεων «δύο (2) ετών» τίθενται οι λέξεις «πέντε (5) ετών».

5. Το τακτικό Προσωπικό που απασχολείται στο Δημόσιο, σε Ν.Π.Δ.Δ. και στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού μπορεί να ζητήσει με αίτησή του τη μείωση των ωρών εργασίας του μέχρι και 50%, με ανάλογη μείωση των αποδοχών του, για χρονική διάρκεια μέχρι πέντε (5) έτη.

Με την αίτησή του ο υπάλληλος προσδιορίζει εάν επιθυμεί τη μείωση της ημερήσιας απασχόλησης ή των εργάσιμων ημερών.

Σε κάθε περίπτωση, ως χρόνος πραγματικής και συντάξιμης δημόσιας υπηρεσίας για κάθε νόμιμη συνέπεια, υπολογίζεται μόνο ο χρόνος πραγματικής απασχόλησης.

6. Οι περιορισμοί που προβλέπονται στα άρθρα 31 και 32 του ν. 3528/2007 (Υπαλληλικός Κώδικας - Α' 26) και το ασυμβίβαστο που προβλέπεται στο άρθρο 34 του ίδιου νόμου έχουν εφαρμογή και στους υπαλλήλους που κάνουν χρήση των διατάξεων των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου.

7. Στο εξής τυχόν πλεονάζον προσωπικό των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 (Α' 314) εντάσσεται σε πίνακες κατάταξης που καταρτίζονται, χωριστά για κάθε νομικό πρόσωπο από το Α.Σ.Ε.Π., με βάση αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια (όπως τυπικά προσόντα, εμπειρία, οικογενειακή κατάσταση, ηλικία, προϋπηρεσία, ειδικές γνώσεις κ.λπ.). Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, καθορίζονται τα αντικειμενικά και αξιοκρατικά κριτήρια που προβλέπονται στο προηγούμενο εδάφιο, η διαδικασία κατάρτισης του πίνακα και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

Το Προσωπικό που περιλαμβάνεται στους ανωτέρω πίνακες κατάταξης συνεχίζει να λαμβάνει για δώδεκα (12) μήνες από το χαρακτηρισμό του ως πλεονάζοντος προσωπικού αποδοχές ίσες με το 60% του βασικού μισθού του. Σε κάθε περίπτωση η καταβολή των αποδοχών του ανωτέρω προσωπικού διακόπτεται, εφόσον το

προσωπικό αυτό συνάψει οποιασδήποτε μορφής εργασιακή σχέση.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης καθορίζονται ο φορέας που επιβαρύνεται με την καταβολή των αποδοχών στο προσωπικό, ο τρόπος καταβολής των αποδοχών και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Από τους εν λόγω πίνακες κατάταξης, το ανωτέρω προσωπικό:

- α) μπορεί να μεταφέρεται ύστερα από αίτησή του με την ίδια σχέση εργασίας σε φορείς του δημόσιου τομέα του άρθρου 1 του ν. 3812/2009 (Α' 234), εφόσον υπάρχουν αιτήματα των φορέων αυτών για πλήρωση θέσεων τακτικού προσωπικού, σε ποσοστό 10% των ετήσιων προσλήψεων, με βάση τα απολογιστικά στοιχεία του προηγούμενου έτους, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις του άρθρου 11 του ν. 3833/2010,
- β) επιλέγεται ύστερα από αίτησή του κατά προτεραιότητα σε ποσοστό 30% επί του συνόλου των εκάστοτε θέσεων που προκηρύσσονται για απασχόληση προσωπικού ορισμένου χρόνου σε υπηρεσίες και φορείς του δημόσιου τομέα,
- γ) προηγείται έναντι όλων των λοιπών κατηγοριών για την επιλογή υποψηφίων για μερική απασχόληση, σύμφωνα με το ν. 3250/2004, εφόσον υποβάλει αίτηση,
- δ) μπορεί κατ' εξαίρεση να αποχωρήσει με εθελουσία έξοδο με βάση ειδικό πρόγραμμα εθελουσίας εξόδου.

8. Στο πρώτο εδάφιο μετά την περίπτωση β' της παρ. 4 του άρθρου πέμπτου του ν. 3839/2010 διαγράφονται από τότε που ίσχυσε ο ν. 3839/2010 οι λέξεις «και πάντως όχι πέραν του ενός (1) έτους από την τοποθέτησή τους».

Άρθρο 38

Δημοσιονομικές ρυθμίσεις

1. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3205/2003 (Α' 297), όπως αντικαταστά-

θηκε με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 3833/2010 (Α' 40), αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι κατά τα ως άνω ώρες απογευματινής υπερωριακής εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνουν τις είκοσι (20) ώρες μηνιαίως ανά υπάλληλο.»

2.α) Καθιερώνεται ειδική εισφορά αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της ανεργίας. Η εισφορά αυτή υπολογίζεται σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί των τακτικών αποδοχών και πρόσθετων αμοιβών και αποζημιώσεων όλων των μισθοδοτούμενων υπαλλήλων του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α., καθώς και των υπαλλήλων όλων ανεξαιρέτως των Δημοσίων Επιχειρήσεων και Οργανισμών και των Ν.Π.Ι.Δ.

β) Καθιερώνεται ειδική εισφορά των ασφαλισμένων του Ταμείου Πρόνοιας των Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ) πέραν των προβλεπόμενων, υπέρ του Ταμείου Πρόνοιας των Δημοσίων Υπαλλήλων. Η εισφορά αυτή υπολογίζεται σε ποσοστό ένα τοις εκατό (1%) επί των τακτικών αποδοχών και πρόσθετων αμοιβών και αποζημιώσεων όλων των δικαιούχων υπαλλήλων του Ταμείου. Για όσους υπαλλήλους του δεύτερου εδαφίου της προηγούμενης περίπτωσης δεν είναι ασφαλισμένοι στο ΤΠΔΥ η εισφορά υπολογίζεται σε ένα τοις εκατό (1%) επί των τακτικών αποδοχών και πρόσθετων αμοιβών και αποζημιώσεων, υπέρ του ΟΑΕΔ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μπορεί να ρυθμίζεται ο τρόπος υπολογισμού, είσπραξης και απόδοσης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

3. Το άρθρο 1 του ν.δ. 391/1969 (Α' 281) καταργείται.

4. Το συνολικό ποσό των προβλεπόμενων στα άρθρα 259 και 260 του ν. 3852/2010 Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (ΚΑΠ) των Δήμων και Περιφερειών μειώνεται κατά το ποσό απόδοσης των περιλαμβανομένων στο Μεσοπρόθε-

μο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής παρεμβάσεων, που αφορούν τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το συνολικό ποσό που μεταβιβάζεται κατ' έτος, σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, από τον Κρατικό Προϋπολογισμό στους Δήμους και τις Περιφέρειες δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε δισεκατομμύρια διακόσια εκατομμύρια (5.200.000.000) ευρώ.

5. Αναστέλλονται από 1.7.2011 και μέχρι τη θέσπιση νέου ενιαίου μισθολογίου:

α) Οι διατάξεις του άρθρου 5, της παραγράφου Α.1. του άρθρου 30, της παραγράφου Α.1. του άρθρου 33, της παραγράφου Α.1. του άρθρου 35, της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 36, της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 37, της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 38, της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 40, της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 41, της παραγράφου Α.1. του άρθρου 44, της παραγράφου Α.1. του άρθρου 47, της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 48, της περίπτωσης α' της παραγράφου 3 του άρθρου 49, της παραγράφου Α.1. του άρθρου 51 του ν. 3205/2003 (Α' 297), της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 11 του ν. 3450/2006 (Α' 64), της περίπτωσης α' της παραγράφου 15 του άρθρου 11 του ν. 3966/2011 (Α' 118), της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 και της περίπτωσης α' της παραγράφου 5 του άρθρου 30 του ν. 3187/2003 (Α' 233), της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του ν. 3432/2006 (Α' 14) και της περίπτωσης ι της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του π.δ. 118/2002 (Α' 99), όπως ισχύουν.

β) Οι διατάξεις που προβλέπουν μισθολογική προαγωγή των αμειβομένων με τις διατάξεις του Β' Μέρους του ν. 3205/2003.

γ) Οι διατάξεις που προβλέπουν μισθολογική ωρίμανση και προαγωγή του προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. που μισθοδοτείται με συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή κοινές

υπουργικές αποφάσεις ή διαιτητικές αποφάσεις, πέραν του ν. 3205/2003.

6. Στην παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 3723/2008 (Α' 250) προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Οι διατάξεις του άρθρου αυτού εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση παροχής ασφάλειας υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου ή της Τράπεζας της Ελλάδος από δανειοδοτούμενο πιστωτικό ίδρυμα επί απαιτήσεων αυτού κατά τρίτων.»

7. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του άρθρου 1 παρ. 4 του ν. 590/1977 (Α' 146) δεν υπάγονται στις διατάξεις του α.ν. 1611/1950 (Α' 304), του άρθρου 13 του ν. 1902/1990 (Α' 138), του άρθρου 14 του ν. 2042/1992 (Α' 75), του άρθρου 3 του ν. 2216/1994 (Α' 83) και του άρθρου 15 παρ. 11 του ν. 2469/1997 (Α' 38).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΣΟΠΡΟΘΕΣΜΟΥ
ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ
2012 - 2015

Άρθρο 39

Προϋποθέσεις επιδότησης και
οικονομική ενίσχυση ανέργων

1. Στο άρθρο 6 του ν. 1545/1985 (Α' 91) προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Από 1.1.2013, σε κάθε περίπτωση τα ημερήσια επιδόματα ανεργίας, εντός της προηγούμενης από την εκάστοτε έναρξη της επιδότησης λόγω ανεργίας, τετραετίας, δεν είναι δυνατόν να είναι περισσότερα των τετρακοσίων πενήντα (450). Εάν εντός της τετραετίας ο άνεργος έχει επιδοτηθεί για χρονικό διάστημα μικρότερο των τετρακοσίων πενήντα (450) ημερήσιων επιδομάτων, δικαιούται να επιδοτηθεί λόγω ανεργίας για τον υπόλοιπο αριθμό ημερήσιων επιδομάτων, μέχρι τη συμπλήρωση του ανώτατου ορίου των τετρακοσίων πενήντα (450) ημερήσιων επιδομάτων. Από 1.1.2014 τα ημερήσια επιδόματα ανεργίας στην τετραετία

δεν είναι δυνατόν να είναι περισσότερα των τετρακοσίων (400).»

2. Η παρ. 5 του άρθρου 19 του ν.δ. 2961/1954 (Α' 197), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Λόγω των εορτών Πάσχα και Χριστουγέννων παρέχεται κάθε χρόνο στους επιδοτούμενους ανέργους οικονομική ενίσχυση ως εξής:

α. Για τις εορτές του Πάσχα ίση με το μισό του μηνιαίου ποσού του επιδόματος ανεργίας, εφόσον έχουν επιδοτηθεί για όλο το χρονικό διάστημα από 1ης Ιανουαρίου μέχρι 30 Απριλίου. Αν οι επιδοτούμενοι έχουν συμπληρώσει διάρκεια επιδότησης μικρότερη από αυτήν που καθορίζεται πιο πάνω, δικαιούνται οικονομική ενίσχυση ίση με τρία (3) ημερήσια επιδόματα ανεργίας για κάθε μήνα επιδότησης.

β. Για τις εορτές των Χριστουγέννων ίση με το ποσό του μηνιαίου επιδόματος ανεργίας, εφόσον έχουν επιδοτηθεί για όλο το χρονικό διάστημα από 1ης Μαΐου μέχρι 31 Δεκεμβρίου. Αν οι επιδοτούμενοι έχουν συμπληρώσει διάρκεια επιδότησης μικρότερη από αυτήν που καθορίζεται πιο πάνω, δικαιούνται οικονομική ενίσχυση ίση με τρία (3) ημερήσια επιδόματα ανεργίας για κάθε μήνα επιδότησης.»

3. Ως ημερομηνία έναρξης ισχύος των διατάξεων της παραγράφου 2 ορίζεται η 1.7.2012.

Άρθρο 40

Μετατροπή σύμβασης εργασίας
ορισμένου χρόνου σε σύμβαση εργασίας
αορίστου χρόνου

Σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, η οποία περιλαμβάνει όρο για πρόωρη καταγγελία της με εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας ως προς την αποζημίωση απόλυσης για τις συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου, κατά τις διατάξεις του ν. 2112/1920, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 74 παράγραφοι 2 και 3 του ν. 3863/2010, μετατρέπεται αυτοδικαίως σε σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου κατά την καταγγελία.

Άρθρο 41

Ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους με συμβάσεις ορισμένου χρόνου

Το άρθρο 3 του π.δ. 180/2004, το οποίο είχε τροποποιήσει το άρθρο 5 του π.δ. 81/2003, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η χωρίς περιορισμό ανανέωση συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου είναι επιτρεπτή, αν δικαιολογείται από έναν αντικειμενικό λόγο. Αντικειμενικός λόγος υφίσταται ιδίως:

Αν δικαιολογείται από τη μορφή ή το είδος ή τη δραστηριότητα του εργοδότη ή της επιχείρησης, ή από ειδικούς λόγους ή ανάγκες, εφόσον τα στοιχεία αυτά προκύπτουν αμέσως ή εμμέσως από την οικεία σύμβαση, όπως η προσωρινή αναπλήρωση μισθωτού, η εκτέλεση εργασιών παροδικού χαρακτήρα, η προσωρινή σώρευση εργασίας, ή η ορισμένη διάρκεια βρίσκεται σε συνάρτηση με εκπαίδευση ή κατάρτιση, ή γίνεται με σκοπό τη διευκόλυνση μετάβασης του εργαζομένου σε συναφή απασχόληση ή γίνεται για την πραγματοποίηση συγκεκριμένου έργου ή προγράμματος ή συνδέεται με συγκεκριμένο γεγονός ή αναφέρεται στον τομέα των επιχειρήσεων αεροπορικών μεταφορών και των επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών αεροδρομίου εδάφους και πτήσης.

2. Σε κάθε περίπτωση, οι λόγοι οι οποίοι δικαιολογούν την ανανέωση της σύμβασης ή σχέσης εργασίας ορισμένης χρονικής διάρκειας πρέπει να αναφέρονται στη σχετική συμφωνία των μερών, η οποία συνάπτεται εγγράφως, ή να προκύπτουν ευθέως από αυτήν.

Αντίγραφο της συμφωνίας αυτής πρέπει να παραδίδεται στον εργαζόμενο αμελλητί μετά την έναρξη της προσφοράς της εργασίας του. Ο έγγραφος τύπος της ανωτέρω συμφωνίας δεν είναι απαραίτητος, όταν η ανανέωση της σύμβασης ή σχέσης εργασίας έχει εντελώς ευκαιριακό χαρακτήρα και δεν έχει διάρκεια μεγαλύτερη των δέκα (10) εργάσιμων ημερών.

3. Σε περίπτωση μη συνδρομής αντικειμενι-

κού λόγου, όπως αυτός ορίζεται στην παράγραφο 1 του παρόντος και εφόσον η χρονική διάρκεια των διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας ορισμένου χρόνου υπερβαίνει συνολικά τα τρία (3) έτη, τεκμαίρεται ότι με αυτές επιδιώκεται η κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης με συνέπεια τη μετατροπή αυτών σε συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας αορίστου χρόνου. Αν στο χρονικό διάστημα των τριών (3) ετών ο αριθμός των ανανεώσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, διαδοχικών συμβάσεων ή σχέσεων εργασίας υπερβαίνει τις τρεις (3), τεκμαίρεται ότι με αυτές επιδιώκεται η κάλυψη πάγιων και διαρκών αναγκών της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης με συνέπεια τη μετατροπή των συμβάσεων αυτών σε συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας αορίστου χρόνου.

Το βάρος της ανταπόδειξης σε κάθε περίπτωση φέρει ο εργοδότης.

4. «Διαδοχικές» θεωρούνται οι συμβάσεις ή σχέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου που καταρτίζονται μεταξύ του ίδιου εργοδότη και του ίδιου εργαζόμενου, με τους ίδιους ή παρεμφερείς όρους εργασίας και δεν μεσολαβεί μεταξύ τους χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των σαράντα πέντε (45) ημερών, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι μη εργάσιμες ημέρες. Προκειμένου περί ομίλου επιχειρήσεων για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου στην έννοια του όρου «ίδιου εργοδότη» περιλαμβάνονται και οι επιχειρήσεις του ομίλου.

5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε συμβάσεις ή ανανεώσεις συμβάσεων ή σχέσεις εργασίας που συνάπτονται μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος διατάγματος.»

Άρθρο 42

Διευθέτηση του χρόνου εργασίας

Το άρθρο 41 του ν. 1892/1990 (Α' 101), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 2639/1998 (Α' 205), τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 2874/2000 (Α' 286) και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3385/2005 (Α' 210) και κα-

τόπιν με το άρθρο 7 του ν. 3846/2010 (Α' 66) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1.α. Σε επιχειρήσεις στις οποίες εφαρμόζεται συμβατικό ωράριο εργασίας έως σαράντα (40) ωρών εβδομαδιαίως, επιτρέπεται για μία χρονική περίοδο (περίοδος αυξημένης απασχόλησης) ο εργαζόμενος να απασχολείται δύο (2) ώρες την ημέρα επιπλέον των οκτώ (8) ωρών, υπό την προϋπόθεση ότι οι επιπλέον των σαράντα (40) (ή του μικρότερου συμβατικού ωραρίου) ώρες εργασίας την εβδομάδα αφαιρούνται από τις ώρες εργασίας μιας άλλης χρονικής περιόδου (περίοδος μειωμένης απασχόλησης). Αντί της παραπάνω μειώσεως των ωρών εργασίας, επιτρέπεται να χορηγείται στον εργαζόμενο ανάλογη ημερήσια ανάπαυση (ρεπό) ή συνδυασμός μειωμένων ωρών εργασίας και ημερών αναπαύσεως. Το χρονικό διάστημα των περιόδων αυξημένης και μειωμένης απασχόλησης δεν υπερβαίνει συνολικά τους έξι (6) μήνες σε διάστημα δώδεκα (12) μηνών (περίοδος αναφοράς).

β. Ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα να αρνηθεί την παροχή της επιπλέον αυτής εργασίας, αν δεν είναι σε θέση να την εκτελέσει και η άρνησή του δεν είναι αντίθετη με την καλή πίστη. Αυτή η άρνηση του εργαζομένου να παράσχει την επιπλέον εργασία δεν συνιστά λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας του.

γ. Οι κείμενες προστατευτικές διατάξεις για το χρόνο υποχρεωτικής ανάπαυσης των εργαζομένων έχουν πλήρη εφαρμογή και κατά την περίοδο της αυξημένης απασχόλησης. Κατά τη διευθέτηση ο μέσος όρος των ωρών εβδομαδιαίας εργασίας κατά την περίοδο του εξαμήνου (περίοδος αναφοράς), στις οποίες δεν περιλαμβάνονται οι ώρες της υπερεργασίας και των νόμιμων υπερωριών της περιόδου μειωμένης απασχόλησης, παραμένει στις σαράντα (40) ώρες ή, εάν εφαρμόζεται μικρότερο συμβατικό ωράριο, παραμένει στον αριθμό ωρών του μικρότερου αυτού ωραρίου. Οι ώρες εργασίας ανά εβδομάδα δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν τις σαράντα οκτώ (48) ώρες, κατά μέσο όρο, σε

περίοδο έξι (6) μηνών, συμπεριλαμβανομένων και των προαναφερόμενων ωρών υπερεργασίας και νομίμων υπερωριών.

2.α. Σε επιχειρήσεις στις οποίες εφαρμόζεται συμβατικό ωράριο εργασίας έως σαράντα (40) ωρών εβδομαδιαίως, επιτρέπεται, αντί της κατά την προηγούμενη παράγραφο διευθέτησης, να συμφωνείται, υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 6, ότι μέχρι διακόσιες πενήντα έξι (256) ώρες εργασίας από το συνολικό χρόνο απασχόλησης εντός ενός (1) ημερολογιακού έτους, κατανέμονται με αυξημένο αριθμό ωρών σε ορισμένες χρονικές περιόδους, που δεν μπορούν να υπερβαίνουν τις τριάντα δύο (32) εβδομάδες ετησίως και με αντιστοίχως μειωμένο αριθμό ωρών κατά το λοιπό διάστημα του ημερολογιακού έτους.

β. Ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα να αρνηθεί την παροχή της επιπλέον αυτής εργασίας, αν δεν είναι σε θέση να την εκτελέσει και η άρνησή του δεν είναι αντίθετη με την καλή πίστη. Αυτή η άρνηση του εργαζομένου να παράσχει την επιπλέον εργασία δεν συνιστά λόγο καταγγελίας της σύμβασης εργασίας του.

γ. Οι κείμενες προστατευτικές διατάξεις για το χρόνο υποχρεωτικής ανάπαυσης των εργαζομένων πρέπει να τηρούνται και κατά την περίοδο της αυξημένης απασχόλησης. Κατά τη διευθέτηση ο μέσος όρος των ωρών εβδομαδιαίας εργασίας κατά την περίοδο ενός ημερολογιακού έτους (περίοδος αναφοράς), στις οποίες δεν περιλαμβάνονται οι ώρες της υπερεργασίας και των νόμιμων υπερωριών της περιόδου μειωμένης απασχόλησης, παραμένει στις σαράντα (40) ώρες ή, εάν εφαρμόζεται μικρότερο συμβατικό ωράριο, παραμένει στον αριθμό ωρών του μικρότερου αυτού ωραρίου, ενώ με συνυπολογισμό των ανωτέρω ωρών υπερεργασίας και νομίμων υπερωριών, δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις σαράντα οκτώ (48) ώρες.

3. Κατά τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας της προηγούμενης παραγράφου επιτρέπεται να χορηγείται στον εργαζόμενο, αντί μείωσης των ωρών εργασίας, προς αντιστάθμιση των

πρόσθετων ωρών που εργάστηκε κατά την περίοδο αυξημένου ωραρίου, ανάλογη ημερήσια ανάπαυση (ρεπό) ή ανάλογη προσαύξηση της ετήσιας άδειας με αποδοχές ή συνδυασμός μειωμένων ωρών και ημερών αναπαύσεως ή ημερών άδειας.

4. Η καταβαλλόμενη αμοιβή κατά το χρονικό διάστημα της διευθέτησης των παραγράφων 1 και 2 είναι ίση με την αμοιβή για εργασία σαράντα (40) ωρών εβδομαδιαίως, εφόσον στην επιχείρηση ισχύει εβδομαδιαίο ωράριο σαράντα (40) ωρών. Αν στην επιχείρηση ισχύει εβδομαδιαίο ωράριο μικρότερο των σαράντα (40) ωρών, η καταβαλλόμενη κατά το χρονικό διάστημα της διευθέτησης αμοιβή είναι ίση με την αμοιβή που προβλέπεται για το εβδομαδιαίο αυτό ωράριο.

5.α. Κατά την περίοδο της αυξημένης απασχόλησης των παραγράφων 1 και 2, η ημερήσια απασχόληση του εργαζομένου δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δέκα (10) ώρες. Στις υπερβάσεις του νόμιμου ημερήσιου ωραρίου μέχρι το ανώτατο όριο των δέκα (10) ωρών, καθώς και στις υπερβάσεις των σαράντα (40) ωρών εβδομαδιαίως δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3385/2005 (Α' 210), όπως αυτό αντικαταστάθηκε και ισχύει με την παρ. 10 του άρθρου 74 του ν. 3863/2010 (Α' 115).

β. Κατά την περίοδο της μειωμένης απασχόλησης των παραγράφων 1 και 2, η υπέρβαση του συμφωνηθέντος μειωμένου εβδομαδιαίου ωραρίου, η οποία επιτρέπεται κατ' εξαίρεση, αμείβεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στη διάταξη του άρθρου 1 του ν. 3385/2005 (Α' 210), όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με την παρ. 10 του άρθρου 74 του ν. 3863/2010 (Α' 115).

6. Η διευθέτηση του χρόνου εργασίας των παραγράφων 1 και 2 καθορίζεται με επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή συμφωνία του εργοδότη με συνδικαλιστική οργάνωση στην επιχείρηση που αφορά τα μέλη της ή συμφωνία του εργοδότη και του συμβουλίου των εργαζομένων ή συμφωνία του εργοδότη και ένωσης προσώπων.

Η ένωση προσώπων που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο μπορεί να συσταθεί από το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) τουλάχιστον των εργαζομένων στην επιχείρηση που απασχολεί πάνω από είκοσι (20) εργαζομένους και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) εφόσον ο συνολικός αριθμός των εργαζομένων στην επιχείρηση είναι κατ' ανώτατο αριθμό είκοσι (20) εργαζόμενοι. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η διάταξη του εδαφίου γγ' της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 1264/1982 (Α' 79).

7. Με επιχειρησιακές και κλαδικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας μπορεί να καθορίζεται άλλο σύστημα διευθέτησης χρόνου εργασίας, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κλάδου ή της επιχείρησης.

8. Αν για οποιονδήποτε λόγο, ιδίως εξαιτίας παραίτησης ή απόλυσης του εργαζομένου, δεν εφαρμόζεται ή δεν ολοκληρώνεται η διευθέτηση του χρόνου εργασίας σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, έχουν πλήρη εφαρμογή όλες οι προστατευτικές διατάξεις που καθορίζουν τις συνέπειες της υπέρβασης του ημερήσιου και εβδομαδιαίου ωραρίου εργασίας.

9. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για: α) εποχιακές επιχειρήσεις και β) εργαζομένους με σύμβαση εργασίας διάρκειας μικρότερης του ενός (1) έτους.

10. Οι επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις και οι συμφωνίες της παραγράφου 6 κατατίθενται στην αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 1876/1990.

11. Με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγονται οι σχετικές ρυθμίσεις του ν. 2602/1998 (Α' 83) ή άλλων ειδικών νόμων, που αποσκοπούν στην εξυγίανση φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα.»

Άρθρο 43

Συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου νέων, ηλικίας 18 έως 25 ετών, για απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας

1. Νέοι, ηλικίας από 18 έως 25 ετών, είναι δυνατόν να συνάπτουν με εργοδότες συμβάσεις ερ-

γασίας για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας, διάρκειας μέχρι 24 μήνες και με αποδοχές μικρότερες έως είκοσι τοις εκατό (20%) από τις προβλεπόμενες για νεοπροσλαμβανόμενο, χωρίς προϋπηρεσία της ειδικότητάς τους, όπως αυτή ορίζεται στην οικεία συλλογική σύμβαση εργασίας (ομοιοεπαγγελματική, κλαδική, επιχειρησιακή ή εθνική γενική) και ασφαλίζονται στους κλάδους σύνταξης, ασθενείας σε είδος και επαγγελματικού κινδύνου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, οι δε σχετικές ασφαλιστικές εισφορές αποδίδονται στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ από τον εργοδότη.

2. Για το σκοπό της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να συνάπτονται περισσότερες από μία συμβάσεις εργασίας, στον ίδιο ή άλλο εργοδότη, μέσα σε διάστημα 24 μηνών από τη σύναψη της πρώτης σύμβασης απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας. Οι συμβάσεις εργασίας για την απόκτηση επαγγελματικής εμπειρίας γνωστοποιούνται αμελλητί ή το αργότερο εντός της επόμενης της σύμβασης ημέρας στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) και στο Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) της έδρας του εργοδότη.

3. Οι νέοι που συνάπτουν συμβάσεις εργασίας της παραγράφου 1 προσλαμβάνονται πλέον του υφιστάμενου προσωπικού που οι εργοδότες απασχολούν.

4. Οι εργοδότες που συνάπτουν συμβάσεις εργασίας της παραγράφου 1 υποχρεούνται να μην έχουν προβεί κατά τους τελευταίους 3 μήνες πριν από τη σύναψη συμβάσεων απόκτησης εργασιακής εμπειρίας σε μείωση του προσωπικού που απασχολούν, αλλά ούτε να προβούν σε μείωση του προσωπικού που απασχολούν κατά τη διάρκεια ισχύος των συμβάσεων εργασίας της παραγράφου 1.

5. Στην περίπτωση εργοδοτών εποχικής λειτουργίας που συνάπτουν συμβάσεις εργασίας της παραγράφου 1, υποχρεούνται να μην έχουν προβεί σε μείωση του εποχικού προσωπικού που απασχολούν σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους, αλλά

ούτε να προβούν σε μείωση του προσωπικού που απασχολούν κατά τη διάρκεια ισχύος των συμβάσεων εργασίας της παραγράφου 1.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης δύναται να καθορίζονται τυχόν όροι και προϋποθέσεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 44

Λοιπές ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές διατάξεις

1. Η χρηματοδότηση του Ναυτικού Απομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ) για το έτος 2011 μειώνεται σε σχέση με τη χρηματοδότηση κατά το έτος 2010, κατά το ποσό των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ και από το έτος 2012 και εφεξής κατά το ποσό των εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) ευρώ, για κάθε έτος, σε σχέση με τη χρηματοδότηση κατά το έτος 2010. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Οικονομικών, οι συντάξεις του ΝΑΤ αναπροσαρμόζονται από 1.7.2011 και εφεξής, ώστε να προκύπτει ισοσκελισμένος προϋπολογισμός. Από 1.1.2011, οι καταβαλλόμενες συντάξεις, συμπεριλαμβανομένων και των βοηθημάτων του ΝΑΤ, αναπροσαρμόζονται μόνο με διάταξη ειδικού νόμου, καταργουμένης, από την ίδια ως άνω ημερομηνία, κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης νόμου ή κανονιστικής πράξης, με την οποία προβλέπεται η αναπροσαρμογή ή η αύξηση σύνταξης ή βοηθήματος που καταβάλλεται από το ΝΑΤ.

2. Συνιστάται στον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) Ειδικός Λογαριασμός Ανεργίας υπέρ των Αυτοτελώς και Ανεξαρτήτως Απασχολουμένων με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια. Σκοπός του λογαριασμού είναι η χορήγηση βοηθήματος σε περιπτώσεις αποδεδειγμένης διακοπής του επαγέλματος και για χρονικό διάστημα τουλάχιστον τριών μηνών. Από 1.8.2011 θεσπίζεται μηνιαία εισφορά ποσού ύψους δέκα (10,00) ευρώ που καταβάλλεται από τους ασφαλισμένους -

αυτοτελώς και ανεξάρτητα απασχολούμενους των Ασφαλιστικών Οργανισμών ΟΑΕΕ, ΕΤΑΑ, ΕΤΑΠ-ΜΜΕ υπέρ του κλάδου αυτού. Η εισφορά συμβιβαιώνεται και συνεισπράττεται από τα οικεία ταμεία με τις λοιπές εισφορές και αποδίδεται στον ΟΑΕΔ μέχρι το τέλος του μεθεπόμενου μήνα από το μήνα που καταβάλλεται. Οι εισφορές που αναλογούν στο χρονικό διάστημα 1.1.2011 έως 31.7.2011 κατανέμονται ισόποσα και συνεισπράττονται με τις εισφορές των επόμενων μηνών του έτους 2011. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μετά γνώμη των Διοικητικών Συμβουλίων των αρμόδιων οργανισμών και γνώμη του ΣΚΑ θεσπίζεται κάθε αναγκαία ρύθμιση για την υλοποίηση του παρόντος.

3. Στο τέλος του άρθρου 14 του π.δ. 258/2005 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Από 1.1.2013 θεσπίζεται εισφορά υπέρ ΟΑΕΕ ανά κλάδο επιχείρησης ως ποσοστό επί των ετήσιων εσόδων (τζιρου) της επιχείρησης. Το ποσοστό εισφοράς καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης μετά από ειδική οικονομική μελέτη του Υπουργείου Οικονομικών και γνώμη του ΣΚΑ.»

4.α) Στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 2458/1997 (Α' 15) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Από τις παραπάνω ασφαλιστικές κατηγορίες οι πέντε πρώτες είναι υποχρεωτικές και οι υπόλοιπες προαιρετικές.»

β) Η παράγραφος 2 του άρθρου 4 του ν. 2458/1997 (Α' 15) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«2. Οι ασφαλισμένοι κατατάσσονται στην 1η ασφαλιστική κατηγορία και μετατάσσονται στις επόμενες και μέχρι την 5η υποχρεωτική κατηγορία ανά τριετία, με εξαίρεση τη μετάταξη από την 1η στη 2η υποχρεωτική κατηγορία, η οποία πραγματοποιείται μετά από πέντε έτη ασφάλισης.

Οι ασφαλισμένοι με αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται οποτεδήποτε στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης Αγροτών, μπορούν να επιλέξουν

ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία από αυτή που υπάγονται υποχρεωτικά κατά τα ανωτέρω ή, εφόσον βρίσκονται σε ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία, να επιλέξουν κατώτερη. Στην τελευταία περίπτωση κατατάσσονται στην ασφαλιστική κατηγορία στην οποία θα υπάγονται υποχρεωτικά, εάν δεν είχαν επιλέξει ανώτερη ασφαλιστική κατηγορία.

Σε κάθε περίπτωση η μετάταξη από κατηγορία σε κατηγορία γίνεται από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από τη συμπλήρωση της ως άνω πενταετίας ή τριετίας ή από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους από την υποβολή της αίτησης του ασφαλισμένου για αλλαγή ασφαλιστικής κατηγορίας.

Ο χρόνος ασφάλισης στον Κλάδο Πρόσθετης Ασφάλισης δεν συνυπολογίζεται για την κατάταξη των ασφαλισμένων στις ασφαλιστικές κατηγορίες του Κλάδου Κύριας Ασφάλισης Αγροτών.

Κατά την πρώτη εφαρμογή της παρούσας, η μετάταξη των ασφαλισμένων γίνεται, επιφύλασσομένων των οριζομένων στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, στην αμέσως επόμενη ασφαλιστική κατηγορία, μη υπολογιζόμενων τυχόν πλεοναζόντων ετών ασφάλισης σε κάθε ασφαλιστική κατηγορία.»

γ) Η παράγραφος 2 του άρθρου 4 του ν. 2458/1997, όπως αντικαταστάθηκε με την προηγούμενη υποπαράγραφο, ισχύει από 1.1.2012.

5.α. Στους ασφαλισμένους του Τομέα Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων του ΤΠΔΥ και του Κλάδου Ασφάλισης Προσωπικού ΔΕΗ του ΤΑΥΤΕΚΩ, που εξήλθαν ή θα εξέλθουν της Υπηρεσίας, από 1.1.2011 και μετά, το ποσό του εφάπαξ βοηθήματος που χορηγούν τα Ταμεία αυτά, σύμφωνα με τις καταστατικές τους διατάξεις, μειώνεται κατά ποσοστό 10% και 15% αντίστοιχα σε όσους δεν έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση χορήγησης του εφάπαξ βοηθήματος.

β) Μετά το πρώτο εδάφιο του άρθρου 4 του ν. 3833/2010 (Α' 40) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Το ποσό της χρηματοδότησης που προκύπτει μετά την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου μειώνεται κατά το έτος 2011 και εφεξής για το ΤΑΠ - ΟΤΕ, κατά πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ.»

6. Η παράγραφος 1 του άρθρου 51 του ν. 2084/1992 (Α' 165) τροποποιείται ως εξής:

«1. Προκειμένου για μισθωτούς, το ποσό της μηνιαίας σύνταξης λόγω γήρατος ή αναπηρίας για χρόνο ασφάλισης 35 ετών ή 10.500 ημερών δεν μπορεί να υπερβαίνει, συμπεριλαμβανομένων των οικογενειακών επιδομάτων, το 80% των κατά τις οικείες διατάξεις των φορέων και τις διατάξεις του άρθρου 50 του παρόντος μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών, ούτε το τετραπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.»

7. Η παράγραφος 2 του άρθρου 51 του ν. 2084/1992 (Α' 165), όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 25 του ν. 3863/2010, τροποποιείται ως εξής:

«2. Το ποσό της σύνταξης για όσους παραμένουν στην υπηρεσία μετά τη συμπλήρωση 35ετούς συντάξιμου χρόνου αυξάνεται κατά 2,5% για κάθε πλήρες έτος ασφάλισης ή 300 ημέρες υπηρεσίας πέραν του 35ου έτους έως και του 37ου και κατά 3,5% για κάθε πλήρες έτος ασφάλισης ή 300 ημέρες υπηρεσίας και πέραν του 37ου έτους μέχρι και του 40ού. Η προσαύξηση αυτή χορηγείται και πέραν του 80% των συντάξιμων αποδοχών της προηγούμενης παραγράφου, το ποσό όμως της σύνταξης δεν μπορεί να υπερβαίνει το τετραπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων. Από τις διατάξεις της παραγράφου αυτής εξαιρείται το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, για το οποίο έχουν εφαρμογή διατάξεις της νομοθεσίας του.»

8. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 29 του ν. 2084/1992, όπως ισχύει μετά την τρο-

ποποίηση του από το τρίτο εδάφιο της παρ. 2α του άρθρου 3 του ν. 3029/2002 (Α' 160) αντικαθίσταται ως εξής:

«Το κατά τα προηγούμενα εδάφια υπολογιζόμενο ποσό της μηνιαίας σύνταξης δεν μπορεί να υπερβαίνει, συμπεριλαμβανομένων των προσαυξήσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 30 του νόμου αυτού, το τετραπλάσιο του κατά το έτος 1991 μέσου μηνιαίου κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. αναπροσαρμοσμένου με το εκάστοτε ποσοστό αύξησης των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.»

9. Οι προβλεπόμενες από τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 1 εδάφιο α' του ν.δ. 2961/1954 (Α' 197), όπως διαμορφώθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 44 του ν. 2084/1992 (Α' 165), εισφορές εργοδότη και εργαζόμενου αυξάνονται κατά 0,50% αντιστοίχως και υπολογίζονται επί των αναφερόμενων στις διατάξεις αυτές αποδοχών των μισθωτών, ανεξαρτήτως χρόνου υπαγωγής τους στην ασφάλιση. Η ισχύς της διάταξης αυτής αρχίζει την 1.8.2011.

10. Από 1.8.2011, τα ποσοστά των περιπτώσεων (β) έως και (η) της παραγράφου 2 του άρθρου 38 του ν. 3863/2010 (Α' 115), καθώς και του άρθρου 11 του ν. 3865/2010 (Α' 120) αναπροσαρμόζονται σε 6%, 7%, 9%, 10%, 12%, 13% και 14% αντίστοιχα.

11.α) Από 1.8.2011, στους συνταξιούχους του Δημοσίου, του ΝΑΤ και των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης (Φ.Κ.Α.) αρμοδιότητας Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης που δεν έχουν συμπληρώσει το 60ό έτος ηλικίας, παρακρατείται επιπλέον μηνιαία εισφορά ως εξής:

i. Για συντάξεις από 1.700,01 € έως 2.300,00 €, ποσοστό 6%.

ii. Για συντάξεις από 2.300,01 € έως 2.900,00 €, ποσοστό 8% και

iii. Για συντάξεις από 2.900,01 € και άνω, ποσοστό 10%.

β) Οι παρακρατήσεις υπολογίζονται στο συνολικό ποσό της σύνταξης, όπως διαμορφώνεται μετά την παρακράτηση της Εισφοράς

- Αλληλεγγύης Συνταξιούχων της προηγούμενης παραγράφου.
- γ) Εξαιρούνται της ανωτέρω εισφοράς όσοι έχουν συνταξιοδοτηθεί λόγω αυτοδίκαιης λύσης της εργασιακής σχέσης ή αποστρατεύθηκαν με πρωτοβουλία της Υπηρεσίας και οι συνταξιούχοι λόγω αναπηρίας ή γήρατος που λαμβάνουν το Εξωιδρυματικό Επίδομα ή το Επίδομα Απολύτου Αναπηρίας του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 (Α' 68), όπως ισχύει, ή το επίδομα ανικανότητας του άρθρου 54 του π.δ.169/2007 (Α' 210), ή πρόκειται για θύματα τρομοκρατικών ενεργειών ή βιαίων συμβάντων, καθώς και ορφανικές οικογένειες αυτών.
- δ) Η παραπάνω παρακράτηση διακόπτεται τον επόμενο μήνα από τη συμπλήρωση του 60ού έτους ηλικίας.
- ε) Για την πρώτη κατηγορία το ποσό της σύνταξης μετά την παρακράτηση της επιπλέον εισφοράς δεν μπορεί να υπολείπεται των χιλίων επτακοσίων ευρώ (1.700 €).
- στ) Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 3863/2010 και του άρθρου 11 του ν. 3865/2010.
- «12. Από 1.8.2011, οι διατάξεις των παραγράφων 10 και 11 εφαρμόζονται και στους συνταξιούχους του ΕΤΑΤ που λαμβάνουν σύνταξη σε υποκατάσταση κύριας. Κατά τα λοιπά, ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 3863/2010».
13. α) Από 1.9.2011 θεσπίζεται Ειδική Εισφορά Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης, η οποία τηρείται σε λογαριασμό με οικονομική και λογιστική αυτοτέλεια, στο Ασφαλιστικό Κεφάλαιο Αλληλεγγύης Γενεών (Α.Κ.Α.ΓΕ.), το οποίο συστάθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 149 του ν. 3655/2008 (Α' 58).
- Σκοπός του Λογαριασμού είναι η κάλυψη ελλειμμάτων φορέων και κλάδων επικουρικής σύνταξης.
- β) Η Ειδική Εισφορά Συνταξιούχων Επικουρικής Ασφάλισης παρακρατείται μηνιαία κατά την καταβολή της σύνταξης των συνταξιούχων των φορέων επικουρικής ασφάλισης, αρμοδιότητας όλων των Υπουργείων, καθώς και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), τα οποία χορηγούν επικουρικές συντάξεις, δυνάμει ασφάλισης η οποία έχει χωρήσει σε υποκατάσταση υποχρεωτικής ασφάλισης σε Φ.Κ.Α. Η εισφορά υπολογίζεται στο συνολικό ποσό της σύνταξης και καθορίζεται ως εξής:
- i. Για συντάξεις από 300,01 € έως 350,00 €, ποσοστό 3%
  - ii. Για συντάξεις από 350,01 € έως 400,00 €, ποσοστό 4%
  - iii. Για συντάξεις από 400,01 € έως 450,00 €, ποσοστό 5%
  - iv. Για συντάξεις από 450,01 € έως 500,00 €, ποσοστό 6%
  - v. Για συντάξεις από 500,01 € έως 550,00 €, ποσοστό 7%
  - vi. Για συντάξεις από 550,01 € έως 600,00 €, ποσοστό 8%
  - vii. Για συντάξεις από 600,01 € έως 650,00 €, ποσοστό 9%
  - viii. Για συντάξεις από 650,01 € και άνω, ποσοστό 10%.
- γ) Για την πρώτη κατηγορία το ποσό της σύνταξης μετά την παρακράτηση της εισφοράς δεν μπορεί να υπολείπεται των τριακοσίων ευρώ (300 €).
- δ) Εξαιρούνται της παρακράτησης της ειδικής εισφοράς οι συνταξιούχοι που λαμβάνουν το Εξωιδρυματικό Επίδομα του άρθρου 42 του ν. 1140/1981 (Α' 68), όπως ισχύει, καθώς και οι συνταξιούχοι της παραγράφου 3 του άρθρου 42 του ν. 1140/1981, όπως ισχύει, και της παραγράφου 2 του άρθρου 30 του ν. 2084/1992 (Α' 165), που λαμβάνουν προσαύξηση της σύνταξής τους λόγω απόλυτης αναπηρίας.
- ε) Στις περιπτώσεις που στη σύνταξη συντρέχουν περισσότεροι του ενός δικαιούχοι, για τον προσδιορισμό των ποσών σύνταξης της παραγράφου (β) λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της σύνταξης που έχει μεταβιβασθεί και το παρακρατηθέν ποσό επιμερίζεται ανάλογα.

- στ) Τα ποσά που παρακρατούνται με ευθύνη των φορέων αποδίδονται σε Λογαριασμό του Α.Κ.Α.ΓΕ. το αργότερο μέχρι το τέλος του επόμενου, από την παρακράτηση, μήνα.
- ζ) Η οικονομική και λογιστική λειτουργία του Λογαριασμού της Ειδικής Εισφοράς Συνταξιούχων είναι η ίδια με αυτή που ισχύει για το Α.Κ.Α.ΓΕ. Τα κεφάλαια του Λογαριασμού επενδύονται στο Κοινό Κεφάλαιο Τραπεζής Ελλάδος.
- η) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζεται το ύψος του ποσού που απαιτείται κάθε φορά για κάλυψη του ελλείμματος του κλάδου επικουρικής σύνταξης.
- θ) Μετά την 1.1.2015 τα ποσά της Ειδικής Εισφοράς Συνταξιούχων μεταφέρονται στο Α.Κ.Α.ΓΕ. και αποτελούν έσοδο του Ασφαλιστικού Κεφαλαίου Αλληλεγγύης Γενεών.
14. α) Οι ασφαλισμένοι στον κλάδο κύριας ασφάλισης του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.) - Τομέας Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Εργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.), Τομέας Σύνταξης και Ασφάλισης Υγειονομικών (Τ.Σ.Α.Υ.), Τομέας Ασφάλισης Νομικών (Τ.Α.Ν.) - που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο μέχρι 31.12.1992, και ασφαρίζονται στους ανωτέρω Τομείς ως ελεύθεροι επαγγελματίες, πέραν της προβλεπόμενης από γενικές ή καταστατικές διατάξεις εισφοράς ασφαλισμένου, καταβάλλουν πρόσθετη μηνιαία εισφορά ύψους δύο τοις εκατό (2%) επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας των προεδρικών διαταγμάτων 124/1993 (Α' 54), 126/1993 (Α' 54) και 125/1993 (Α' 54), όπως ισχύει.
- β) Στους κλάδους επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και ασθένειας του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.) τα ανωτέρω πρόσωπα καταβάλλουν πρόσθετη εισφορά ύψους 0,6%, 0,4% και 0,65% αντίστοιχα στους Τομείς, επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας των προεδρικών διαταγμάτων 124/1993 (Α' 54), 126/1993 (Α' 54) και 125/1993 (Α' 54), όπως ισχύει.
- γ) Στην Ειδική Προσαύξηση του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., όπως αυτή διαμορφώνεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 3518/2006 (Α' 272), καταβάλλεται πρόσθετη εισφορά ύψους δύο τοις εκατό (2%) επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας του π.δ. 124/1993 (Α' 54), όπως ισχύει.
- δ) Στον Κλάδο Μονοσυνταξιούχων του Τ.Σ.Α.Υ. καταβάλλεται πρόσθετη εισφορά ύψους ένα τοις εκατό (1%) επί του ποσού της 1ης ασφαλιστικής κατηγορίας του π.δ. 126/1993 (Α' 54), όπως ισχύει.
15. α) Οι ασφαλισμένοι στον κλάδο κύριας ασφάλισης του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.) - Τομέας Σύνταξης Μηχανικών και Εργοληπτών Δημοσίων Εργων (Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε.), Τομέας Σύνταξης και Ασφάλισης Υγειονομικών (Τ.Σ.Α.Υ.), Τομέας Ασφάλισης Νομικών (Τ.Α.Ν.) - που έχουν υπαχθεί στην ασφάλιση οποιουδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης ή το Δημόσιο από 1.1.1993 και εφεξής, και ασφαρίζονται στους ανωτέρω Τομείς ως ελεύθεροι επαγγελματίες, κατά την πρώτη υπαγωγή τους στην ασφάλιση των Τομέων κατατάσσονται στην πρώτη ασφαλιστική κατηγορία, όπως αυτή προβλέπεται από το π.δ. 124/1993 (Α' 54) και την υποπερίπτωση αα' της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3518/2006 (Α' 272), το π.δ. 126/1993 (Α' 54) και το π.δ. 125/1993 (Α' 54), και μετατάσσονται στις επόμενες κατηγορίες ανά τριετία, και πάντα την 1η του έτους του επόμενου εκείνου στο οποίο συμπληρώθηκε η τριετία.
- β) Για τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου αυτής που συμπληρώνουν μέχρι 30.12.2011 τουλάχιστον τρία έτη ασφάλισης στους Τομείς του κλάδου κύριας ασφάλισης του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ), έχουν εφαρμογή τα προβλεπόμενα στην περίπτωση α' της παραγράφου αυτής.

γ) Τα προβλεπόμενα από τις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου αυτής, εφαρμόζονται και στους λοιπούς Τομείς των κλάδων επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και ασθένειας του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α.), καθώς και στην Ειδική Προσαύξηση του Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε., και στον Κλάδο Μονοσυνταξιούχων του Τ.Σ.Α.Υ.

16. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, μετά γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου και γνώμη του Σ.Κ.Α., ρυθμίζεται κάθε αναγκαία ρύθμιση για την υλοποίηση των παραγράφων 14 και 15.

17. Ως ημερομηνία έναρξης εφαρμογής των παραγράφων 14 και 15 ορίζεται η 1.1.2012.

Άρθρο 45

Θέσπιση ετήσιου τέλους για τη λειτουργία χώρων καπνίζόντων εντός των καζίνο και των κέντρων διασκέδασης, με μουσική, άνω των 300 τ.μ.

Τα δύο τελευταία εδάφια του άρθρου 3 του ν. 3730/2008 (Α' 262), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τα άρθρα 17 παρ. 6 και 32 περ. 6 του ν. 3868 (Α' 129) και ισχύει, αντικαθίστανται ως εξής:

«Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω διατάξεων, στα καζίνο και στα κέντρα διασκέδασης με ζωντανή μουσική εμβαδού άνω των 300 τ.μ. μπορούν να δημιουργούνται χώροι καπνίζόντων, οι οποίοι δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν το ένα δεύτερο (1/2) του συνολικού εμβαδού του καταστήματος. Για τη δημιουργία τέτοιων χώρων καταβάλλεται ετήσιο τέλος ποσού διακοσίων (200) ευρώ ανά τετραγωνικό μέτρο. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας των χώρων καπνίζόντων, ο χρόνος καταβολής και η διαδικασία εισπράξης του ετήσιου τέλους και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων.»

Άρθρο 46

Αναστολή πλειστηριασμών

1. Αναστέλλονται από την 1η Ιουλίου 2011 έως την 31η Δεκεμβρίου 2011 οι πλειστηριασμοί, οι οποίοι επισπεύδονται για την ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων που δεν υπερβαίνουν το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ από πιστωτικά ιδρύματα, εταιρείες παροχής πιστώσεων και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών.

2. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 19 του ν. 3869/2010, όπως ισχύει, η φράση «μέχρι την 30ή Ιουνίου 2011» αντικαθίσταται από τη φράση «μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2011» και στο τέλος της παραγράφου προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο: «Η διάταξη εφαρμόζεται για κάθε φυσικό πρόσωπο ανεξαρτήτως αν στερείται πτωχευτικής ικανότητας.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 47

Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (Ο.Δ.Ι.Ε.)

1. Η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 5 του α.ν. 598/1968 (Α' 256) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι ακαθάριστες εισπράξεις από κάθε είδους αμοιβαία στοιχήματα με εξαίρεση το πρόσθετο αμοιβαίο στοίχημα (sweepstake) της παραγράφου 3 του άρθρου 4 διανέμονται ως εξής:

α) σε αυτούς που κερδίζουν, ποσοστό επί των ακαθάριστων εισπράξεων το οποίο ορίζεται ανά είδος στοιχήματος με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της «Ο.Δ.Ι.Ε. Α.Ε.».

Ακολούθως, και επί του ποσού που απομένει μετά τη διανομή των υπό στοιχείο (α) κερδών του στοιχήματος:

β) ποσοστό 25% για έπαθλα ιπποδρομιών, και με ανώτατο όριο που θα ορίζεται κατά ποσοστό επί του συνόλου των ακαθάριστων εισπράξεων με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονο-

μικών και Πολιτισμού και Τουρισμού κατόπιν εισήγησης της Ε.Ε.Ε.Π. Επί στοιχήματος που αφορά αλλοδαπές ιπποδρομίες ή ιπποδρομίες που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, και εν γένει επί κάθε στοιχήματος ή παιγνίου πλην αυτών των ημεδαπών ιπποδρομιών, το ποσοστό αυτό αποδίδεται απευθείας στο λογαριασμό επάθλων της Φιλίππου Ενώσεως Ελλάδος,

γ) ποσοστό 0,625% στη Φίλιππο Ένωση,

δ) ποσοστό 2,5% στα ακόλουθα ασφαλιστικά ταμεία, που κατανέμεται αντίστοιχα ως εξής: προς τον Ο.Α.Ε.Ε. ποσοστό 1,05%, προς το ΕΤ.Ε.Α.Μ. ποσοστό 0,825% και προς το ΤΑ.Π.ΙΤ. ποσοστό 0,625%.»

2. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του α.ν. 598/1968 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ομοίως ο Ο.Δ.Ι.Ε. για τη βελτίωση των συνθηκών διεξαγωγής του αμοιβαίου Ιπποδρομιακού Στοιχήματος και τη διασφάλιση των Φιλίππων, μπορεί, με αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου και ύστερα από έγκριση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού, να επιχορηγεί τους ιδιοκτήτες δρομώνων ίππων κατά συνολικό ποσοστό μέχρι ένα τοις εκατό (1%) επί των ακαθάριστων εισπράξεων των αμοιβαίων στοιχημάτων που διεξάγονται από τον Οργανισμό, εκτός από το πρόσθετο αμοιβαίο στοιχείο (sweepstake), για την αντιμετώπιση έκτακτων δαπανών συντήρησης των ίππων αυτών. Η επιχορήγηση αυτή θα είναι δυνατή, εφόσον η προηγούμενη εταιρική χρήση υπήρξε κερδοφόρα και δεν μπορεί να υπερβαίνει κατά ποσοστό το δέκα τοις εκατό (10%) των κερδών αυτής. Η επιχορήγηση θα διανέμεται μέσα στην επόμενη από την κερδοφόρα χρήση και το μισό ποσό αυτής θα διανέμεται υποχρεωτικά στους προπονητές, αναβάτες και σταβλίτες, με βάση συντελεστές που θα ορίζονται εκάστοτε με αποφάσεις του Δ.Σ. της Ο.Δ.Ι.Ε. Α.Ε.»

3. Η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 2 του α.ν. 598/1968 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σκοπός του Οργανισμού είναι η άσκηση των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

α) Η οργάνωση και διεξαγωγή κατ' αποκλειστικότητα ιπποδρομιών στη χώρα, καθώς και η διοργάνωση για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου αμοιβαίων σε σχέση με τις Ιπποδρομίες στοιχημάτων, λαχειοφόρων ή μη, εντός και εκτός του χώρου των Ιπποδρομιών.

β) Η ανάληψη δραστηριοτήτων συναφών προς τις ιπποδρομίες και τα ιπποδρομιακά στοιχεία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της διοργάνωσης, διεξαγωγής και εκμετάλλευσης αμοιβαίων στοιχημάτων για αλλοδαπές ιπποδρομίες ή της συμμετοχής στη διοργάνωση, διεξαγωγή και εκμετάλλευση αλλοδαπών αμοιβαίων στοιχημάτων επί ιπποδρομιών.

γ) Η με κάθε νόμιμο τρόπο εκμετάλλευση και εμπορική αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας και των εγκαταστάσεών του.

δ) Η εγκατάσταση και εκμετάλλευση τεχνικών - ψυχαγωγικών ή τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα στις εγκαταστάσεις του και μέσω του δικτύου του, καθώς και η διεξαγωγή αμοιβαίων στοιχημάτων επί ιπποδρομιών που διενεργούνται με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον επιτρέπεται και σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία τους.»

4. Το στοιχείο (ε) της παρ. 2 του άρθρου 2 του α.ν. 598/1968 αντικαθίσταται ως εξής:

«(ε) ιδρύει στην Ελληνική Επικράτεια πρακτορεία διενέργειας των αμοιβαίων στοιχημάτων και παιγνίων του.»

5. Η διάταξη του άρθρου 13 του α.ν. 598/1968 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με κανονισμούς που καταρτίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορούν να ρυθμίζονται: α) η οργάνωση και λειτουργία των αμοιβαίων στοιχημάτων της Ο.Δ.Ι.Ε. Α.Ε. και β) η σύσταση πρακτορείων στοιχημάτων και παιγνίων της Ο.Δ.Ι.Ε. Α.Ε. και τα της λειτουργίας αυτών.»

Άρθρο 48

Ειδικές Διατάξεις Γενικής Γραμματείας
Επικοινωνίας-Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης

1. α) Το άρθρο 20 παρ. 1 του ν. 2644/1998 (Α' 233), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 49 του ν. 3801/2009 (Α' 163) και ισχύει, και το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 3021/2002 (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 15 παρ. 8 του ν. 3444/2006 (Α' 46) και ισχύει, καταργούνται.
- β) Οι δικαιούχοι της επιχορήγησης, σύμφωνα με τις καταργούμενες με την προηγούμενη υποπαράγραφο διατάξεις, οφείλουν εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος να προσκομίσουν στη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης όλα τα απαραίτητα από το νόμο δικαιολογητικά για την καταβολή του ποσού της δημόσιας επιχορήγησης. Η υποχρέωση αυτή αφορά σε αεροπορική μεταφορά που πραγματοποιήθηκε μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

2. Η παράγραφος 15 του άρθρου 13 του ν. 2328/1995 αντικαθίσταται ως εξής:

«15α. Στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 4 του άρθρου 68 του ν. 2065/1992, όπως ισχύει, εμπίπτουν:

αα. οι ημερήσιες εφημερίδες, οι οποίες περιλαμβάνονται στην υπουργική απόφαση που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του ν. 3548/2007,

ββ. οι εβδομαδιαίες εφημερίδες, οι οποίες περιλαμβάνονται στην υπουργική απόφαση που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 2 του ν. 3548/2007,

γγ. άλλες εφημερίδες και περιοδικά, οι ιδιοκτήτες των οποίων είναι μέλη της Ένωσης Δημοσιογράφων Ιδιοκτητών Περιοδικού Τύπου ή δύνανται να γίνουν μέλη της.

β. Με κοινή απόφαση του Υπουργού στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρω-

σης και του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται το ειδικό τιμολόγιο διακίνησης του ημερήσιου και περιοδικού τύπου των εκδοτών για καθεμία από τις παραπάνω κατηγορίες, κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 68 του ν. 2065/1992, όπως αυτή ισχύει. Με την ίδια απόφαση, καθορίζεται ο ανώτατος αριθμός των φύλλων κάθε έκδοσης που δύνανται να διακινούνται ταχυδρομικά με το μειωμένο αυτό τιμολόγιο.

γ. Με απόφαση του Υπουργού στην αρμοδιότητα του οποίου υπάγεται η Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης καθορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την υπαγωγή των εκδοτών στο ειδικό τιμολόγιο, καθώς και κάθε περαιτέρω αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

δ. Η ισχύς των διατάξεων της παρούσας παραγράφου αρχίζει την 1η Αυγούστου 2011.»

3.α) Από τη δημοσίευση του παρόντος ο ν. 583/1977 περί «Τηλεπικοινωνιακών απαλλαγών Τύπου», όπως ισχύει, καταργείται.

β) Για τηλεφωνικούς λογαριασμούς, οι οποίοι αφορούν σε περίοδο έως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ισχύουν οι εκπτώσεις που προβλέπονται από τα άρθρα 1, 2 και 3 του καταργούμενου νόμου, εφόσον προσκομιστούν στη Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας - Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης τα απαιτούμενα δικαιολογητικά εντός τριάντα (30) ημερών από την έκδοση των λογαριασμών.

Άρθρο 49

Στο τέλος της παραγράφου 4 του άρθρου 283 του ν. 3852/2010 (Α' 87) προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών συνιστάται στην Τράπεζα της Ελλάδος λογαριασμός του Ελληνικού Δημοσίου, στον οποίο περιέρχονται τα αδιάθετα μέχρι 30.6.2011 χρηματικά ποσά με τους τυχόν τόκους που προέρχονται από τους πόρους κάθε πηγής των συσταθέντων δυνάμει του άρθρου 53 του ν. 2218/1994 (Α' 90) Περιφερειακών Τα-

μείων Ανάπτυξης, καθώς και από τις μεταβιβαζόμενες σε αυτά κάθε φορά πιστώσεις προς διαχείριση στο πλαίσιο υλοποίησης των σκοπών και αρμοδιοτήτων τους και συγκεκριμένα σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 53 και της παρ. 1 του άρθρου 55 του ν. 2218/1994, του άρθρου 8 του ν. 3208/2003 (Α' 303) και της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 2647/1998 (Α' 237), όπως ισχύουν. Στα ποσά του προηγούμενου εδαφίου δεν συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες για τα λειτουργικά έξοδα των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης που καλύπτονται από αυτά μέχρι 30.6.2011. Οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 3697/2008 (Α' 154) δεν εφαρμόζονται στον ως άνω λογαριασμό. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών κατανέμονται τα ποσά που περιέρχονται στο λογαριασμό του προηγούμενου εδαφίου στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις και τους ΟΤΑ α' και β' βαθμού, πλην των ποσών που διαχειρίζονται τα Περιφερειακά Ταμεία Ανάπτυξης δυνάμει του άρθρου 8 του ν. 3208/2003, τα οποία κατανέμονται στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Τα χρηματικά ποσά των πιστώσεων του άρθρου 8 του ν. 3208/2003, τα έσοδα της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 2647/1998 όπως ισχύει, καθώς και έσοδα από κάθε άλλη πηγή που θα περιέλθουν στο λογαριασμό αυτό μετά την 1.7.2011 διατίθενται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών καθορίζεται ο τρόπος λειτουργίας του λογαριασμού και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»

Άρθρο 50
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 3994
(ΦΕΚ Α 165/25.7.2011)

Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Άρθρο 1

Το άρθρο 9 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την εκτίμηση του αντικειμένου της διαφοράς λαμβάνεται υπόψη το αίτημα της αγωγής. Δεν συνυπολογίζονται οι παρεπόμενες αιτήσεις για καρπούς, τόκους και έξοδα. Συνυπολογίζονται περισσότερες απαιτήσεις που επιδίδονται με την ίδια αγωγή. Σε περίπτωση ομοδικίας, αν πρόκειται για διαιρετά δικαιώματα, λαμβάνεται υπόψη το αίτημα κάθε ενάγοντος ή το αιτούμενο από κάθε εναγόμενο, και αν οι απαιτήσεις υπάγονται στην καθ' ύλην αρμοδιότητα διαφόρων δικαστηρίων, αρμόδιο είναι το ανώτερο από αυτά. Σε περίπτωση επικουρικής σώρευσης αγωγών, η αξία του αντικειμένου της διαφοράς προσδιορίζεται από το ανώτερο ως προς την αξία αίτημα.»

Άρθρο 2

Το άρθρο 14 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων υπάγονται:

1. α) όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους δεν υπερβαίνει το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ,

β) όλες οι διαφορές, κύριες ή παρεπόμενες, από σύμβαση μίσθωσης, καθώς και οι διαφορές του άρθρου 601 του Αστικού Κώδικα, εφόσον σε όλες τις περιπτώσεις αυτές το συμφωνημένο μηνιαίο μίσθωμα δεν υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ.

2. Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται όλες οι διαφορές που μπορούν να αποτιμηθούν σε χρήματα και που η αξία του αντικειμένου τους είναι πάνω από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ, δεν υπερβαίνει όμως τις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ.»

Άρθρο 3

1. Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 16 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται, ακόμη και αν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς υπερβαίνει τις εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ.»

2. Ο αριθμός 10 του άρθρου 16 καταργείται.

3. Μετά το άρθρο 17 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται το άρθρο 17 Α ως εξής:

«Άρθρο 17 Α

Στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων υπάγονται και οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των ειρηνοδικείων της περιφέρειάς τους. Στην περίπτωση αυτή τα μονομελή πρωτοδικεία συγκροτούνται από πρόεδρο πρωτοδικών ή πρωτοδίκη με πενταετή τουλάχιστον υπηρεσία, στην οποία συνυπολογίζεται και η υπηρεσία αυτού ως παρέδρου πρωτοδικείου και, σε περίπτωση που δεν υπηρετούν πρωτοδίκες με την πιο πάνω υπηρεσία ή αυτοί που υπηρετούν δεν επαρκούν, από τον αρχαιότερο κατά διορισμό πρωτοδίκη.»

1. Το άρθρο 18 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των πολυμελών πρωτο-

δικείων υπάγονται όλες οι διαφορές, για τις οποίες δεν είναι αρμόδια τα ειρηνοδικεία ή τα μονομελή πρωτοδικεία.»

2. Το άρθρο 19 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στην αρμοδιότητα των μονομελών εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των μονομελών πρωτοδικείων και στην αρμοδιότητα των τριμελών εφετείων υπάγονται οι εφέσεις κατά των αποφάσεων των πολυμελών πρωτοδικείων της περιφέρειάς τους.»

Άρθρο 5

1. Το άρθρο 35 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Διαφορές από αδικοπραξία μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου συνέβη το ζημιογόνο γεγονός ή επίκειται η επέλευσή του.»

2. Το άρθρο 40 Α καταργείται.

Άρθρο 6

Μετά το άρθρο 39 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 39 Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας ως εξής:

«Άρθρο 39 Α

Ειδική δωσιδικία διατροφών

Διαφορές που αφορούν αξιώσεις διατροφής μπορούν να εισαχθούν και στο δικαστήριο του τόπου όπου έχει την κατοικία του ή τη διαμονή του ο δικαιούχος της διατροφής.»

Άρθρο 7

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 94 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Επιτρέπεται η δικαστική παράσταση δικάου χωρίς πληρεξούσιο δικηγόρο:

α) στο Ειρηνοδικείο, εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς δεν υπερβαίνει το ποσό των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ,

β) στα ασφαλιστικά μέτρα,

γ) για να αποτραπεί επικείμενος κίνδυνος.»

2. Το άρθρο 96 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η πληρεξουσιότητα δίνεται είτε με συμβολαιογραφική πράξη είτε με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση είτε με ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον η υπογραφή εκείνου που παρέχει την πληρεξουσιότητα βεβαιώνεται από δημόσια, δημοτική ή άλλη αρμόδια αρχή ή από δικηγόρο. Η πληρεξουσιότητα μπορεί να αφορά ορισμένες ή όλες τις δίκες εκείνου που την παρέχει και πρέπει να αναγράφει τα ονόματα των πληρεξουσίων.

2. Η πληρεξουσιότητα μιας αρχής μπορεί να δοθεί σε δικηγόρο και με έγγραφό της που περιέχει τα στοιχεία που αναγράφονται στην παράγραφο 1.

3. Κατά τη διαδικασία ενώπιον του Αρείου Πάγου και στις περιπτώσεις του άρθρου 98 η πληρεξουσιότητα δίνεται μόνο με συμβολαιογραφική πράξη ή με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά ή στην έκθεση.»

Άρθρο 8

Το άρθρο 117 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ουσιώδη προαπαιτούμενα για κάθε έκθεση είναι:

α) να συντάσσεται όταν γίνεται η πράξη με την παρουσία όσων συμπράττουν,

β) να αναφέρει τον τόπο και το χρόνο που γίνεται η πράξη, το όνομα, το επώνυμο, το πατρώνυμο και την κατοικία κάθε προσώπου που είναι παρόν,

γ) να διαβάζεται στους παρόντες διαδίκους και στα άλλα πρόσωπα που συμπράττουν και να επιβεβαιώνεται από αυτούς,

δ) να υπογράφεται από το δικαστή ή δικαστικό υπάλληλο που τη συνέταξε, από το γραμματέα που συνέπραξε, από τους παρόντες διαδίκους και τα άλλα πρόσωπα που συνέπραξαν ή να αναφέρεται η άρνηση ή η αδυναμία τους να υπογράψουν.

2. Η σύνταξη της έκθεσης μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα.»

Άρθρο 9

Στο άρθρο 119 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Τα δικόγραφα είναι δυνατόν να υποβάλλονται και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του προεδρικού διατάγματος 150/2001 (Α' 125). Το δικόγραφο που έχει υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη, που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια και θα περιέχει και την έκθεση κατάθεσης.»

Άρθρο 10

1. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 122 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Οι επιδόσεις που γίνονται με την επιμέλεια του δικαστηρίου μπορούν να γίνουν και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της ελληνικής αστυνομίας ή της δασοφυλακής, ή από το γραμματέα του δήμου.

3. Αν δεν υπάρχει δικαστικός επιμελητής στον τόπο της επίδοσης ή αν κατά την κρίση του εισαγγελέα πρωτοδικών ή του ειρηνοδίκη της περιφέρειας όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση είναι δύσκολη η μετάβαση του δικαστικού επιμελητή στον τόπο αυτόν, η επίδοση μπορεί να γίνει και από ποινικό κλητήρα της περιφέρειας ή από όργανο της ελληνικής αστυνομίας ή της δασοφυλακής ή από τον γραμματέα του δήμου που ορίζεται από τον προαναφερόμενο εισαγγελέα η ειρηνοδίκη.»

2. Στο άρθρο 122 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Τα δικόγραφα είναι δυνατόν να επιδίδονται, σύμφωνα με την παράγραφο 1, και με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του προεδρικού δια-

τάγματος 150/2001. Το δικόγραφο που έχει επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι επιδόθηκε, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του εγγράφου από τον παραλήπτη ηλεκτρονική απόδειξη, που θα φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την άνω έννοια και θα ισχύει ως έκθεση επίδοσης.»

Άρθρο 11

Η παράγραφος 1 του άρθρου 125 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η επίδοση δεν επιτρέπεται να γίνει νύχτα, Σάββατο ή Κυριακή ή άλλη εορτή που ορίζεται από το νόμο ως αργία, χωρίς να συναινεί ο παραλήπτης ή χωρίς άδεια του αρμόδιου δικαστή στον οποίο εκκρεμεί η υπόθεση και, αν πρόκειται για πολυμελή δικαστήρια, του προέδρου τους. Αν δεν εκκρεμεί δίκη, η άδεια δίνεται από τον ειρηνοδίκη, στην περιφέρεια του οποίου πρόκειται να γίνει η επίδοση.»

Άρθρο 12

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 128 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ο παραλήπτης δεν βρίσκεται στην κατοικία του, το έγγραφο παραδίδεται σε έναν από τους ενήλικους συγγενείς ή υπηρέτες που συνοικούν μαζί του. Αν απουσιάζουν ή δεν υπάρχουν και αυτοί, η παράδοση γίνεται σε έναν από τους άλλους ενήλικους συνοίκους που έχουν συνείδηση των πράξεών τους και δεν συμμετέχουν στη δίκη ως αντίδικοι του ενδιαφερομένου.»

2. Οι περιπτώσεις α' β' και γ' της παραγράφου 4 του άρθρου 128 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«α) το έγγραφο πρέπει να κολληθεί στην πόρτα της κατοικίας και σε ενσφράγιστο φάκελο, επί του οποίου θα υπάρχουν μόνο τα στοιχεία του δικαστικού επιμελητή και του προς ον η επίδοση, μπροστά σε ένα μάρτυρα. Σε περιπτώσεις πολυκατοικιών, οι οποίες είναι κλειστές και δεν είναι δυνατόν να κολληθεί το έγγραφο στην πόρτα της κατοικίας, η επικόλληση

μπορεί να γίνεται κατά τα ανωτέρω και στην κεντρική είσοδο της πολυκατοικίας,

β) το αργότερο την επομένη εργάσιμη ημέρα μετά τη θυροκόλληση, αντίγραφο του εγγράφου, που συντάσσεται ατελώς, πρέπει να παραδοθεί στα χέρια του προϊσταμένου του αστυνομικού τμήματος ή σταθμού της περιφέρειας της κατοικίας και αν λείπει ο προϊστάμενος, στον αξιωματικό ή υπαξιωματικό υπηρεσίας ή στο σκοπό του αστυνομικού καταστήματος. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η παράδοση βεβαιώνεται με απόδειξη που συντάσσεται ατελώς κάτω από την έκθεση της επίδοσης που αναφέρεται στο άρθρο 140 παράγραφος 1. Η απόδειξη αυτή πρέπει να αναφέρει την ημερομηνία που έγινε η παράδοση, και το ονοματεπώνυμο, καθώς και την ιδιότητα εκείνου που παρέλαβε το αντίγραφο, ο οποίος υπογράφει την απόδειξη και τη σφραγίζει με την υπηρεσιακή σφραγίδα. Το αντίγραφο που παραδόθηκε φυλάγεται σε ιδιαίτερο φάκελο στο υπηρεσιακό γραφείο, όπου υπηρετεί εκείνος που το παρέλαβε,

γ) το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την παράδοση, σύμφωνα με την περίπτωση β', εκείνος που ενήργησε την επίδοση του εγγράφου πρέπει να ταχυδρομήσει σε εκείνον προς τον οποίο απευθύνεται η επίδοση έγγραφη ειδοποίηση στην οποία πρέπει να αναφέρεται το είδος του εγγράφου που επιδόθηκε, η διεύθυνση της κατοικίας, όπου έγινε η θυροκόλλησή του, η ημερομηνία της θυροκόλλησης, η αρχή στην οποία παραδόθηκε το αντίγραφο, καθώς και η ημερομηνία της παράδοσης. Η ειδοποίηση ταχυδρομείται με έξοδα εκείνου που ζητεί να γίνει η επίδοση. Το γεγονός ότι ταχυδρομήθηκε η ειδοποίηση βεβαιώνεται με απόδειξη, την οποία συντάσσει και υπογράφει ατελώς, κάτω από την επιδοτήρια έκθεση της παραγράφου 1 του άρθρου 140, εκείνος που ενεργεί την επίδοση. Η βεβαίωση πρέπει να αναφέρει το ταχυδρομικό γραφείο, με το οποίο έστειλε την ειδοποίηση, και τον υπάλληλο που την παρέλαβε, ο οποίος προσυπογράφει τη βεβαίωση. Ύστερα από προφορική αίτηση του παραλήπτη, η αρχή στην οποία είχε παραδο-

θεί το αντίγραφο, σύμφωνα με την άνω περίπτωση β' του παρόντος, του το παραδίδει, με έγγραφη απόδειξη που συντάσσεται ατελώς.»

Άρθρο 13

Η παράγραφος 2 του άρθρου 130 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αν ο παραλήπτης της επίδοσης δεν έχει κατοικία, γραφείο, κατάστημα ή εργαστήριο και είτε αρνείται να παραλάβει το έγγραφο είτε δεν μπορεί ή αρνείται να υπογράψει την έκθεση της επίδοσης και η άρνηση του παραλήπτη ή η αδυναμία του βεβαιώνεται και από ένα μάρτυρα που προσλαμβάνεται από το όργανο της επίδοσης για το σκοπό αυτόν, το έγγραφο παραδίδεται στα χέρια των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 128 παράγραφος 4 εδάφιο β' .»

Άρθρο 14

Στο άρθρο 144 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Το Σάββατο θεωρείται για τον παρόντα Κώδικα εξαιρετέα και μη εργάσιμη ημέρα.»

Άρθρο 15

Το άρθρο 147 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι συντηρητικές αποδείξεις που έχουν επιτραπέι διεξάγονται σε όλη τη διάρκεια των διακοπών.

2. Το χρονικό διάστημα από 1 έως 31 Αυγούστου δεν υπολογίζεται για τις προθεσμίες των άρθρων 503, 518 παράγραφος 1, 545 παράγραφοι 1 και 2, 564 παράγραφοι 1 και 2, καθώς και των άρθρων 153, 632 παράγραφος 1, 633 παράγραφος 2, 652, 662 ΣΤ, 681 Δ παράγραφος 5, 715 παράγραφος 5, 729 παράγραφος 5, 847 παράγραφος 1, 926 παράγραφος 2, 934 παράγραφος 1 στοιχεία α' και γ', 943 παράγραφος 4, 955, 959 παράγραφος 4 εδάφιο τρίτο, 960, 966 παράγραφοι 2 και 3, 971 παράγραφος 1, 972 παράγραφος 1 εδάφιο τρίτο, 973, 974, 979 παράγραφος 2, 985 παράγραφος 1, 986, 988

παράγραφος 1, 995, 998 παράγραφος 4 εδάφιο τρίτο και 999.

3. Το χρονικό διάστημα των δικαστικών διακοπών δεν υπολογίζεται στην προθεσμία του άρθρου 938 παράγραφος 4.»

Άρθρο 16

Η παράγραφος 4 του άρθρου 173 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Σε δίκες διατροφής, όποιος έχει υποχρέωση σύμφωνα με το νόμο ή με δικαιοπραξία να δώσει διατροφή, προκαταβάλλει και τα, κατά την κρίση του δικαστή, έξοδα και τέλη του ενάγοντος, έως το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ.»

Άρθρο 17

1. Το άρθρο 195 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Με τις προϋποθέσεις του άρθρου 194 μπορεί να δοθεί το ευεργέτημα της πενίας σε αλλοδαπούς και σε πρόσωπα που αποδεδειγμένα δεν έχουν ιθαγένεια.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 196 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στην αίτηση πρέπει να επισυνάπτονται:
α) πιστοποιητικό, ατελώς, του δημάρχου όπου είναι η κατοικία ή η μόνιμη διαμονή του αιτούντος, το οποίο βεβαιώνει την επαγγελματική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση του, καθώς και όσα ορίζονται στο άρθρο 194 παράγραφοι 1 έως 3, και

β) πιστοποιητικό, ατελώς, του οικονομικού εφόρου της κατοικίας ή της μόνιμης διαμονής του αιτούντος το οποίο βεβαιώνει αν ο αιτών υπέβαλε κατά την τελευταία τριετία δήλωση φόρου εισοδήματος ή οποιουδήποτε άλλου άμεσου φόρου, καθώς και την εξακρίβωσή της, ύστερα από έλεγχο.»

Άρθρο 18

1. Το άρθρο 204 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν οι διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποι τους πέτυχαν την παροχή του ευεργετήματος της πενίας με αναληθείς δηλώσεις και στοιχεία, ο δικαστής, που αποφασίζει την ανάκληση του ευεργετήματος, τους καταδικάζει σε χρηματική ποινή από εκατό (100) ευρώ έως διακόσια (200) ευρώ που περιέρχονται στον Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων, χωρίς να αποκλείεται υποχρέωσή τους να καταβάλουν τα ποσά από τα οποία είχαν απαλλαγεί, ούτε και η ποινική τους δίωξη.»

2. Το άρθρο 205 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως, με την οριστική απόφασή του, επιβάλλει στο διάδικο ή στο νόμιμο αντιπρόσωπό του ή στο δικαστικό του πληρεξούσιο, ανάλογα με την ευθύνη καθενός, χρηματική ποινή από πεντακόσια (500) ευρώ έως χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ, που περιέρχονται στον Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων, αν προκύψει από τη δίκη που έγινε, ότι, αν και το γνώριζαν: 1) άσκησαν προφανώς αβάσιμη αγωγή, ανταγωγή ή παρέμβαση ή προφανώς αβάσιμο ένδικο μέσο ή 2) διεξήγαγαν τη δίκη παρελκυστικά ή δεν τήρησαν τους κανόνες των χρηστών ηθών ή της καλής πίστης ή το καθήκον της αλήθειας.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 207 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν όταν ενεργείται κάποια πράξη, είτε στο ακροατήριο είτε και έξω από αυτό, γίνει θόρυβος ή εκδηλωθεί ανυπακοή στα μέτρα που έχουν ληφθεί ή στις διαταγές που δόθηκαν, ο δικαστής και, αν πρόκειται για πολυμελές δικαστήριο, ο πρόεδρος έχει εξουσία να επιβάλλει σε αυτόν που θορυβεί ή στον παραβάτη είτε χρηματική ποινή από εκατό (100) ευρώ έως πεντακόσια (500) ευρώ είτε την απομάκρυνσή του από τον τόπο όπου ενεργείται η πράξη είτε κράτηση 24 ωρών.»

Άρθρο 19

Το άρθρο 214 Α του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι διάδικοι μπορούν να συμβιβάζονται, μετά την επέλευση της εκκρεμοδικίας μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης και χωρίς να υφίσταται στάση της δίκης, όταν αντικείμενό της είναι ιδιωτικού δικαίου διαφορά, για την οποία επιτρέπεται κατά το ουσιαστικό δίκαιο να συνομολογηθεί συμβιβασμός.

2. Για το συμβιβασμό συντάσσεται ατελώς πρακτικό, που περιλαμβάνει το περιεχόμενο της συμφωνίας τους και ιδίως το είδος του αναγνωριζόμενου δικαιώματος, το ποσό της οφειλόμενης παροχής και τους τυχόν όρους υπό τους οποίους θα εκπληρωθεί, καθώς και πρόβλεψη για τα δικαστικά έξοδα. Το πρακτικό συντάσσεται σε τόσα αντίτυπα όσοι και οι διάδικοι ή ομάδες διαδίκων, που αντιδικούν, χρονολογείται και υπογράφεται από αυτούς ή από τους δικηγόρους τους αν έχουν ειδική πληρεξουσιότητα κατά το άρθρο 98 περίπτωση β'.

3. Κάθε διάδικος μπορεί, προσκομίζοντας το πρακτικό σε πρωτότυπο, να ζητήσει την επικύρωσή του από το δικαστή ή τον πρόεδρο του δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αγωγή ή το ένδικο μέσο. Το πρακτικό επικυρώνεται αφού διαπιστωθεί ότι:

α) η διαφορά είναι δεκτική συμβιβαστικής επίλυσης,

β) το πρακτικό έχει υπογραφεί σύμφωνα με όσα προαναφέρονται και

γ) από αυτό προκύπτει σαφώς το είδος του αναγνωριζόμενου δικαιώματος και το ποσό της οφειλόμενης παροχής, καθώς και οι τυχόν όροι εκπλήρωσής της. Αν η διαφορά περιλαμβάνει και καταψήφιση, το πρακτικό αποτελεί από την επικύρωσή του τίτλο εκτελεστό και περιάπτεται με τον εκτελεστήριο τύπο από το αρμόδιο για την επικύρωσή του δικαστήριο. Αν η διαφορά έχει χαρακτήρα απλώς αναγνωριστικό, το πρακτικό αποδεικνύει το δικαίωμα. Με την επικύρωση του πρακτικού επέρχεται κατάργηση της δίκης.»

Άρθρο 20

Η παράγραφος 1 του άρθρου 215 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Η αγωγή ασκείται με κατάθεση δικογράφου στη γραμματεία του δικαστηρίου στο οποίο απευθύνεται και με επίδοση αντιγράφου της στον εναγόμενο. Η κατάθεση του δικογράφου μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 119. Κάτω από το δικόγραφο που κατατέθηκε συντάσσεται έκθεση στην οποία αναφέρεται η ημέρα, ο μήνας και το έτος της κατάθεσης, καθώς και το ονοματεπώνυμο του καταθέτη. Η έκθεση μπορεί να συντάσσεται και με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 117. Αναφορά του δικογράφου της αγωγής που κατατέθηκε γίνεται χωρίς καθυστέρηση σε ειδικό βιβλίο με αλφαβητικό ευρετήριο. Στο βιβλίο αυτό αναγράφονται με αύξοντα αριθμό και χρονολογική σειρά οι αγωγές που κατατίθενται και αναφέρονται τα ονοματεπώνυμα των διαδίκων, η χρονολογία της κατάθεσης και το αντικείμενο της διαφοράς. Στη γραμματεία κάθε δικαστηρίου τηρείται και ηλεκτρονικό αρχείο αγωγών.»

Άρθρο 21

Η παράγραφος 1 του άρθρου 220 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αγωγές, στις οποίες περιλαμβάνονται και αναγνωριστικές ή ανακοπές εμπράγματα, μικτές ή νομής, εκτός από τα ασφαλιστικά μέτρα νομής, καθώς και αγωγές διάρρηξης δικαιοπραξίας ως καταδολιευτικής, όταν αφορούν ακίνητα, εγγράφονται ύστερα από αίτηση του εναγόντος ή ανακόπτοντος στα βιβλία διεκδικήσεων του γραφείου της περιφέρειας όπου βρίσκεται το ακίνητο μέσα σε τριάντα ημέρες από την κατάθεσή τους, διαφορετικά απορρίπτονται και αυτεπαγγέλτως ως απαράδεκτες.»

Άρθρο 22

1. Το άρθρο 224 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Είναι απαράδεκτο να μεταβληθεί η βάση της αγωγής. Με τις προτάσεις που κατατίθενται ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ή με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά, μπορεί ο ενάγων να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους ισχυρισμούς του, αρκεί να μη μεταβάλλεται η βάση της αγωγής.»

2. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 226 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ελλείψεις ή σφάλματα του πινακίου, ως προς τα στοιχεία των διαδίκων, των εκδικαζόμενων υποθέσεων και τη σήμανσή του, συμπληρώνονται κατά την εκφώνηση της υπόθεσης ύστερα από προφορική αίτηση οποιουδήποτε διαδίκου.»

3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 233 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Εάν αντικείμενο της δίκης είναι ιδιωτικού δικαίου διαφορά, για την οποία επιτρέπεται κατά το ουσιαστικό δίκαιο να συνομολογηθεί συμβιβασμός, και οι διάδικοι δικάζονται αντιμωλία, το δικαστήριο επιχειρεί συμβιβαστική επίλυση της διαφοράς. Η απόπειρα συμβιβασμού μπορεί να γίνει μετά την έναρξη της συζήτησης και καθ' όλη τη διάρκειά της, σε κάθε στάση της δίκης μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης. Για το σκοπό αυτόν το δικαστήριο μπορεί να συνεχίσει τη συζήτηση της υπόθεσης που εκφωνήθηκε, αφού εκδικάσει τις υπόλοιπες υποθέσεις του πινακίου, ή να διακόψει τη συζήτηση της για άλλη ημέρα και ώρα. Η συνεχιζόμενη συζήτηση μπορεί να λάβει χώρα σε οποιαδήποτε αίθουσα ή και γραφείο του οικείου δικαστικού καταστήματος, που ορίζεται με προφορική ανακοίνωση του δικαστηρίου και καταχωρίζεται στα πρακτικά. Το δικαστήριο μπορεί επίσης να αναβάλει μία φορά τη συζήτηση για την αμέσως επόμενη δικάσιμο του ίδιου δικαστή ή της ίδιας πολυμελούς συνθέσεως, διατάσσοντας και την αυτοπρόσωπη εμφάνιση διαδίκου ή την προσκομιδή ειδικού πληρεξουσίου κατά το άρ-

θρο 98 περίπτωση β'. Οι ανακοινώσεις του δικαστηρίου για τη διακοπή ή αναβολή της συζήτησης επέχουν θέση κλήτευσης όλων των παρισταμένων διαδίκων.»

4. Στο άρθρο 233 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθενται παράγραφοι 3 και 4 ως εξής:

«3. Εάν η απόπειρα αποτύχει, η συζήτηση της υπόθεσης συνεχίζεται κανονικά. Οι επισημάνσεις ή οι προτάσεις του δικαστηρίου, οι θέσεις που έλαβαν οι διάδικοι και οι τυχόν υποχωρήσεις τους κατά την προσπάθεια επίτευξης του συμβιβασμού δεν λαμβάνονται υπόψη κατά την έκδοση της απόφασης και δεν επηρεάζουν την έκβαση της δίκης. Στα πρακτικά αναφέρεται ότι επιδιώχθηκε συμβιβασμός και ότι η απόπειρα απέβη ανεπιτυχής.

4. Αν επέλθει συμβιβασμός, καταχωρίζεται στα πρακτικά και εφαρμόζεται το άρθρο 293 παράγραφος 1.»

5. Το άρθρο 236 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο δικαστής που διευθύνει τη συζήτηση πρέπει να φροντίζει με την υποβολή ερωτήσεων ή με άλλο τρόπο να εκφράζονται σαφώς για όλα τα ουσιώδη πραγματικά γεγονότα τα πρόσωπα που μετέχουν στη συζήτηση, να υποβάλλουν τις αναγκαίες προτάσεις και αιτήσεις, να συμπληρώνουν τους ισχυρισμούς που υποβλήθηκαν ελλιπώς και αορίστως με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά και γενικά να παρέχουν τις αναγκαίες διασαφήσεις για την εξακρίβωση της αλήθειας των προβαλλόμενων ισχυρισμών.»

Άρθρο 23

Το άρθρο 237 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου οι διάδικοι πρέπει να καταθέσουν το αργότερο είκοσι ημέρες πριν από τη δικάσιμο προτάσεις, επί των οποίων ο γραμματέας σημειώνει τη χρονολογία κατάθεσης. Εκπρόθεσμες προτάσεις δεν λαμβάνονται υπόψη. Μαζί με τις προ-

τάσεις οι διάδικοι πρέπει να καταθέσουν και: α) αντίγραφο των προτάσεων ατελώς, επικυρωμένο από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του διαδίκου και β) με ποινή απαραδέκτου όλα τα αποδεικτικά μέσα και διαδικαστικά έγγραφα που επικαλούνται με τις προτάσεις τους.

2. Η κατάθεση γίνεται στον αρμόδιο υπάλληλο της γραμματείας, που βεβαιώνει με επισήμειωση τη χρονολογία της κατάθεσης των προτάσεων. Κάθε διάδικος δικαιούται να πάρει ατελώς με δική του δαπάνη αντίγραφα των προτάσεων των αντιδίκων του και των εγγράφων που έχουν προσκομίσει. Το δικαίωμα αυτό μπορεί να ασκηθεί και από το δικηγόρο που υπογράφει την αγωγή, την παρέμβαση ή τις προτάσεις ή από τρίτο πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από το δικηγόρο αυτόν. Αν ο αντίδικος είναι μόνο ένας, μπορεί να του δοθεί το αντίγραφο των προτάσεων που έχει κατατεθεί.

3. Οι αμοιβαίες αντικρούσεις γίνονται με προσθήκη στις προτάσεις, η οποία κατατίθεται το αργότερο δεκαπέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο, κατά τους όρους της προηγούμενης παραγράφου, οπότε κλείνει ο φάκελος και ορίζεται ο εισηγητής της υπόθεσης, στον οποίο διαβιβάζεται ο φάκελος. Εκπρόθεσμη προσθήκη δεν λαμβάνεται υπόψη. Νέοι ισχυρισμοί με την προσθήκη μπορεί να προταθούν και νέα αποδεικτικά μέσα να προσκομισθούν μόνο για την αντίκρουση ισχυρισμών που περιέχονται στις προτάσεις της παραγράφου 1. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται αναλόγως.

4. Οι διάδικοι μπορούν, ως τη δωδέκατη ώρα της όγδοης εργάσιμης ημέρας από τη συζήτηση ή από την αυτοψία ή από τη λήξη της προθεσμίας για την κατάθεση της γνωμοδότησης των πραγματογνωμόνων, να καταθέσουν προσθήκη στις προτάσεις τους, η οποία περιορίζεται στην αξιολόγηση των αποδείξεων και στην αντίκρουση των ισχυρισμών που προβλήθηκαν οψίμως κατά το άρθρο 269 παράγραφος 2. Ο γραμματέας το αργότερο την τέταρτη εργάσιμη ημέρα από τη συζήτηση υποχρεούται να χορηγεί στους διαδίκους αντίγραφα των πρακτικών της δίκης.

5. Το αντίγραφο της αγωγής που οφείλει να προσκομίσει ο ενάγων, οι προτάσεις και τα αποδεικτικά και διαδικαστικά έγγραφα αποτελούν τη δικογραφία.

6. Μετά την περάτωση της δίκης οι διάδικοι οφείλουν να αναλάβουν όλα τα σχετικά έγγραφα τους. Ο γραμματέας βεβαιώνει στις προτάσεις κάθε διαδίκου ότι ανέλαβε τα έγγραφα του. Αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, ο πρόεδρος του δικαστηρίου επιτρέπει στο διάδικο να αναλάβει ορισμένο έγγραφο και πριν από την περάτωση της δίκης. Αν το έγγραφο αυτό είναι αναγκαίο, η ανάληψη επιτρέπεται μόνο αφού κατατεθεί επικυρωμένο αντίγραφο. Οι προτάσεις παραμένουν στο αρχείο του δικαστηρίου.»

Άρθρο 24

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 238 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τίθεται νέο άρθρο 238 ως εξής:

«Ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου οι προτάσεις κατατίθενται, ενώπιον δε του ειρηνοδικείου δύνανται να κατατεθούν, το αργότερο στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση της υπόθεσης. Οι αυτοτελείς ισχυρισμοί προτείνονται προφορικά και, όσοι δεν περιέχονται στις προτάσεις, καταχωρίζονται στα πρακτικά. Οι διάδικοι μπορούν έως τη δωδέκατη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας από τη συζήτηση ή από την αυτοψία ή από τη λήξη της προθεσμίας για την κατάθεση της γνωμοδότησης των πραγματογνωμόνων να καταθέσουν προσθήκη στις προτάσεις τους, με την οποία σχολιάζονται οι αποδείξεις, προτείνονται ισχυρισμοί και προσκομίζονται ένορκες βεβαιώσεις, έγγραφα και γνωμοδοτήσεις κατά το άρθρο 390 μόνο για την αντίκρουση ισχυρισμών που προτάθηκαν για πρώτη φορά κατά τη συζήτηση. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 1 εδάφια β' και γ', 2, 5 και 6 του άρθρου 237.»

Άρθρο 25

1. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 254 του Κώ-

δικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Εξέταση νέων μαρτύρων επιτρέπεται μόνο για την απόδειξη των ισχυρισμών του εδáfιου β' της παραγράφου 2 του άρθρου 269.»

2. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 254 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Στην επαναλαμβανόμενη συζήτηση οι διάδικοι κλητεύονται τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από αυτήν, με την εξαίρεση των περιπτώσεων ειδικών διαδικασιών, στις οποίες προβλέπεται συντομότερη προθεσμία κλητεύσεως. Οι διάδικοι μπορούν να καταθέσουν σημείωμα πέντε ημέρες πριν από τη δικάσιμο μόνο για τα θέματα που θα συζητηθούν. Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 237 εφαρμόζεται ανάλογα και για την επαναλαμβανόμενη συζήτηση.

3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο επαναλαμβανόμενη συζήτηση πρέπει να ορίζεται σε μία από τις πρώτες δικάσιμους μετά την πάροδο της προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών από την κλήτευση. Η υπόθεση εκδικάζεται από τον ίδιο δικαστή και από την ίδια σύνθεση δικαστών επί πολυμελών δικαστηρίων, εκτός αν τούτο είναι για φυσικούς ή νομικούς λόγους αδύνατο.»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 262 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής: «Ο ενιστάμενος μπορεί να συμπληρώσει, να διευκρινίσει ή να διορθώσει τους ισχυρισμούς του με προφορική δήλωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά.»

Άρθρο 26

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 268 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Η ανταγωγή ασκείται με χωριστό δικόγραφο, που επιδίδεται τριάντα τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου και οκτώ τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου και του ειρηνοδικείου. Ασκείται επίσης με τις προτάσεις, που κατατίθενται τριάντα τουλά-

χιστον ημέρες πριν από τη συζήτηση ενώπιον του πολυμελούς πρωτοδικείου και οκτώ εργάσιμες ημέρες πριν από τη συζήτηση ενώπιον του μονομελούς πρωτοδικείου. Όπου η υποβολή προτάσεων δεν είναι υποχρεωτική, η ανταγωγή ασκείται και με τις τυχόν υποβαλλόμενες προτάσεις, ή και προφορικά κατά τη συζήτηση, οπότε και καταχωρίζεται στα πρακτικά.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 268 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργείται.

Άρθρο 27

Η παράγραφος 2 του άρθρου 269 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Μέσα επίθεσης και άμυνας μπορεί να προβληθούν παραδεκτά έως και τη συζήτηση με προτάσεις ή και προφορικά:

α) αν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν προβλήθηκαν εγκαίρως με τις προτάσεις από δικαιολογημένη αιτία' αυτό ισχύει και για την ένσταση κατάχρησης δικαιώματος,

β) αν προέκυψαν για πρώτη φορά μεταγενέστερα και

γ) αν αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου.»

Άρθρο 28

Το άρθρο 270 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ενώπιον των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων η συζήτηση είναι προφορική. Ο δικαστής οφείλει πριν από τη συζήτηση να έχει ενημερωθεί επί της αγωγής και επί των εκατέρωθεν ισχυρισμών και αποδεικτικών μέσων και ιδίως ως προς τα θέματα και το βάρος απόδειξης των ισχυρισμών. Οι διάδικοι ή οι νόμιμοι αντιπρόσωποι τους οφείλουν κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο να εμφανισθούν αυτοπροσώπως. Η μη εμφάνιση του διαδίκου ή του νόμιμου αντιπροσώπου του στο ακροατήριο, αν είναι αδικαιολόγητη, εκτιμάται από το δικαστήριο ελεύθερα.

2. Το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τα αποδεικτικά μέσα που πληρούν τους όρους του νό-

μου, σύμφωνα με την προβλεπόμενη αποδεικτική δύναμη του καθενός. Συμπληρωματικά μπορεί να λαμβάνει υπόψη και να εκτιμά ελεύθερα και αποδεικτικά μέσα που δεν πληρούν τους όρους του νόμου, με την επιφύλαξη των άρθρων 393 και 394. Ένορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου ή προξένου λαμβάνονται υπόψη το πολύ τρεις για κάθε πλευρά και μόνον αν έχουν δοθεί ύστερα από κλήτευση του αντιδίκου δύο τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη βεβαίωση και, αν πρόκειται να δοθούν στην αλλοδαπή, οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από αυτή. Για την αντίκρουση ένορκων βεβαιώσεων επιτρέπεται η προσκομιδή, μέσα στις προθεσμίες της παραγράφου 3 του άρθρου 237 και του γ' εδαφίου του άρθρου 238, πρόσθετων βεβαιώσεων, το πολύ ίσου αριθμού προς τις αντικρουόμενες.

3. Το δικαστήριο ζητεί τις αναγκαίες πληροφορίες και διασαφήσεις από τους διαδίκους ή τους εκπροσώπους τους και τους εξετάζει κατά την κρίση του σύμφωνα με τα άρθρα 415 επόμενα. Οφείλει να εξετάσει έναν τουλάχιστον από τους προτεινόμενους και παριστάμενους μάρτυρες για κάθε πλευρά. Σε περίπτωση ομοδικίας μπορεί να εξετασθεί ένας μάρτυρας για κάθε ομόδικο, αν τούτο κριθεί απαραίτητο λόγω διαφορετικών συμφερόντων.

4. Το δικαστήριο, αν είναι αναγκαίο, διατάσσει αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά. Στην ανακοίνωση αυτή προσδιορίζεται ο τόπος, ο χρόνος, τα ονόματα των πραγματογνωμόνων, το θέμα της πραγματογνωμοσύνης, η προθεσμία για την κατάθεση της γνωμοδότησης των πραγματογνωμόνων, που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από εξήντα ημέρες, καθώς και κάθε άλλο χρήσιμο στοιχείο.

5. Η συζήτηση και η διεξαγωγή της απόδειξης ολοκληρώνονται σε μία δικάσιμο. Οι υποθέσεις εκφωνούνται με τη σειρά τους από το πινάκιο και συζητούνται αμέσως αυτές για τις οποίες δεν θα διεξαχθεί εμμάρτυρη απόδειξη. Αν ο χρόνος δεν επαρκεί, επιτρέπεται διακοπή

για άλλη ημέρα και ώρα ενώπιον των ίδιων δικαστών, με προφορική ανακοίνωση που καταχωρίζεται στα πρακτικά και επέχει θέση κλήτευσης όλων των διαδίκων και εκείνων που δεν παρίστανται.

6. Η οριστική απόφαση εκδίδεται με βάση τα αποδεικτικά μέσα που οι διάδικοι έχουν προσκομίσει και τις αποδείξεις που έχουν διεξαχθεί στο ακροατήριο.

7. Το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως, μπορεί να αποφασίσει οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους κατά τη διάρκεια της συζήτησης να παρίστανται σε άλλο τόπο και να ενεργούν εκεί διαδικαστικές πράξεις. Η συζήτηση αυτή μεταδίδεται ταυτόχρονα με ήχο και εικόνα στην αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου και στον τόπο, όπου παρίστανται οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους.

8. Το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως, μπορεί να αποφασίσει την εξέταση μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διαδίκων χωρίς αυτοί να παρίστανται στην αίθουσα συνεδρίασής του, η δε σχετική απόφαση του δικαστηρίου δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Η εξέταση μεταδίδεται ταυτόχρονα με ήχο και εικόνα στην αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου και στον τόπο εξέτασης των μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διαδίκων. Η εξέταση αυτή, η οποία θεωρείται ότι διεξάγεται ενώπιον του δικαστηρίου, έχει την ίδια αποδεικτική ισχύ με την εξέταση στο ακροατήριο.»

Άρθρο 29

Το άρθρο 271 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ο εναγόμενος δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σε αυτήν κανονικά, το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως, αν η αγωγή και η κλήση για συζήτηση επιδόθηκαν σε αυτόν νόμιμα και εμπρόθεσμα.

2. Αν η αγωγή και η κλήση για συζήτηση δεν επιδόθηκαν εμπρόθεσμα, το δικαστήριο κηρύσ-

σει απαράδεκτη τη συζήτηση. Διαφορετικά συζητεί την υπόθεση ερήμην του εναγομένου.

3. Στην περίπτωση ερημοδικίας του εναγομένου, οι περιεχόμενοι στην αγωγή πραγματικοί ισχυρισμοί του εναγόντος θεωρούνται ομολογημένοι, εκτός αν πρόκειται για γεγονότα για τα οποία δεν επιτρέπεται ομολογία, και η αγωγή γίνεται δεκτή, εφόσον κρίνεται νομικά βάσιμη και δεν υπάρχει ένσταση που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως.»

Άρθρο 30

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 272 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τίθεται νέο άρθρο 272 ως εξής:

«Άρθρο 272

Ερημοδικία εναγόντος. Πότε απορρίπτεται η αγωγή. Τύχη της ανταγωγής.

1. Αν η συζήτηση γίνεται με επιμέλεια του εναγόντος και αυτός δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί, αλλά δεν λάβει μέρος σε αυτήν κανονικά, το δικαστήριο συζητεί την υπόθεση χωρίς αυτόν και απορρίπτει την αγωγή.

2. Αν η συζήτηση γίνεται με την επιμέλεια του εναγόμενου ή εκείνου που άσκησε κύρια ή πρόσθετη παρέμβαση, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 271, και σε περίπτωση ερημοδικίας του εναγόντος απορρίπτεται η αγωγή.

3. Αν ο εναγόμενος άσκησε ανταγωγή με ιδιαίτερο δικόγραφο, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 271. Αν η ανταγωγή ασκήθηκε με τις προτάσεις κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτησή της.»

Άρθρο 31

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 273 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τίθεται νέο άρθρο 273 ως εξής:

«Άρθρο 273

Ερημοδικία κυρίως παρεμβαίνοντος.

Αν εκείνος που άσκησε κύρια παρέμβαση δεν

εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν κανονικά, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 272.»

Άρθρο 32

Στη θέση του καταργηθέντος άρθρου 274 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας τίθεται νέο άρθρο 274 ως εξής:

«Άρθρο 274

Ερημοδικία ή εμφάνιση του προσθέτως παρεμβαίνοντος

1. Αν εκείνος που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν κανονικά, η διαδικασία προχωρεί σαν να μην είχε ασκηθεί η πρόσθετη παρέμβαση. Όποιος άσκησε πρόσθετη παρέμβαση μπορεί να παρίσταται στις επόμενες στάσεις της δίκης και στις επόμενες διαδικαστικές πράξεις, πρέπει δε να καλείται νόμιμα γι' αυτό.

2. Αν εκείνος που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση εμφανιστεί κατά τη συζήτηση, τότε α) αν λείπουν και οι δύο αρχικοί διάδικοι ή ο αντίδικος εκείνου υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση, το δικαστήριο συζητεί την υπόθεση ερήμην του αντιδίκου εκείνου υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση και εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 271 και 272, β) αν λείπει μόνο εκείνος υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση, το δικαστήριο συζητεί την υπόθεση ερήμην του μεταξύ εκείνου που άσκησε την παρέμβαση και του αντιδίκου εκείνου υπέρ του οποίου ασκήθηκε η παρέμβαση.

3. Αν εκείνος που άσκησε πρόσθετη παρέμβαση, λάβει μέρος στη δίκη ως κύριος διάδικος και δεν εμφανιστεί κατά τη συζήτηση ή εμφανιστεί αλλά δεν λάβει μέρος σ' αυτήν κανονικά, επέρχονται ως προς αυτόν οι συνέπειες της απουσίας του διαδίκου τη θέση του οποίου ανέλαβε.»

Άρθρο 33

1. Το άρθρο 277 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ο ενάγων, ο εναγόμενος ή εκείνος που έχει ασκήσει κύρια παρέμβαση προσεπικάλεσε τους υπόχρεους σε αποζημίωση, τότε 1) αν δεν εμφανίστηκαν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί και εκείνος που έχει προσεπικαλέσει δικάζονται ερήμην, 2) αν οι κύριοι διάδικοι εμφανισθούν και απουσιάζουν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί, συζητείται η υπόθεση μεταξύ των πρώτων κατ' αντιμωλίαν, ενώ αυτοί που έχουν προσεπικληθεί δικάζονται ερήμην, 3) αν εμφανιστούν αυτοί που έχουν προσεπικληθεί και απουσιάζει ο κύριος διάδικος που τους προσεπικάλεσε, οι πρώτοι έχουν το δικαίωμα είτε να λάβουν τη θέση του κύριου διαδίκου και να συζητήσουν την υπόθεση με τον αντίδικο, είτε απλώς να ασκήσουν παρέμβαση. Στη δεύτερη περίπτωση η διαδικασία προχωρεί σαν να μην είχε ασκηθεί η πρόσθετη παρέμβαση και το δικαστήριο δικάζει ερήμην τον απόντα προσεπικαλέσαντα διάδικο, 4) αν εμφανιστούν οι κύριοι διάδικοι και αυτοί που έχουν προσεπικληθεί, οι τελευταίοι έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν την προσεπίκληση ή να ασκήσουν απλώς παρέμβαση ή να πάρουν τη θέση εκείνου που τους προσεπικάλεσε και να συζητήσουν την υπόθεση με τον αντίδικο.»

2. Το άρθρο 278 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν στις περιπτώσεις του άρθρου 277 αυτοί που έχουν προσεπικληθεί λάβουν τη θέση εκείνου που τους προσεπικάλεσε, χάνουν το δικαίωμα να αμφισβητήσουν την υποχρέωση για αποζημίωση και η υπόθεση συζητείται μεταξύ αυτών και των υπόλοιπων διαδίκων, ενώ εκείνος που προσεπικάλεσε τίθεται εκτός δίκης. Η απόφαση ισχύει και εναντίον του προσεπικαλούντος που τέθηκε εκτός της δίκης, ο οποίος μπορεί να εξακολουθήσει να μετέχει στη δίκη σαν να έχει ασκήσει πρόσθετη παρέμβαση.»

Άρθρο 34

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 293 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο γ' ως εξής:

«Ο δικαστικός συμβιβασμός που περιλήφθηκε στα πρακτικά του δικαστηρίου υποκαθιστά τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, που προβλέπεται από το ουσιαστικό δίκαιο, και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως τίτλος προς εγγραφή ή εξάλειψη υποθήκης.»

Άρθρο 35

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 304 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν πρόκειται για αποφάσεις του προέδρου του μονομελούς πρωτοδικείου και του ειρηνοδίκείου, το σχέδιο συντάσσει, χρονολογεί και υπογράφει ο δικαστής που εκδίδει την απόφαση.»

Άρθρο 36

Το άρθρο 339 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αποδεικτικά μέσα είναι η ομολογία, η αυτοψία, η πραγματογνωμοσύνη, τα έγγραφα, η εξέταση των διαδίκων, οι μάρτυρες, τα δικαστικά τεκμήρια και οι ένορκες βεβαιώσεις.»

Άρθρο 37

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 368 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Το δικαστήριο οφείλει να διορίσει πραγματογνώμονες, αν το ζητήσει κάποιος διάδικος και κρίνει ότι χρειάζονται ιδιάζουσες γνώσεις επιστήμης ή τέχνης.»

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 370 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Τους πραγματογνώμονες μπορεί να τους αντικαταστήσει για εύλογη αιτία το δικαστήριο που τους διόρισε με αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως κατά τη διαδικασία των άρθρων 686 επόμενα.»

Άρθρο 38

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 393 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Συμβάσεις και συλλογικές πράξεις δεν μπορούν να αποδειχθούν με μάρτυρες εφόσον η αξία του αντικειμένου τους υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ.

2. Δεν επιτρέπεται η απόδειξη με μάρτυρες κατά του περιεχομένου εγγράφου, έστω και αν η αξία του αντικειμένου της δικαιοπραξίας είναι μικρότερη από τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ.»

Άρθρο 39

Η παράγραφος 1 του άρθρου 415 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το δικαστήριο μπορεί να εξετάσει έναν ή περισσότερους διαδίκους για την αλήθεια των πραγματικών γεγονότων.»

Άρθρο 40

1. Το άρθρο 444 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ιδιωτικά έγγραφα θεωρούνται και α) τα βιβλία που έμποροι και επαγγελματίες τηρούν κατά τον εμπορικό νόμο ή άλλες διατάξεις, β) τα βιβλία που δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, δικαστικοί επιμελητές, γιατροί, φαρμακοποιοί και μαιέες τηρούν κατά τις ισχύουσες διατάξεις, γ) φωτογραφικές ή κινηματογραφικές αναπαραστάσεις, φωνοληψίες και κάθε άλλη μηχανική απεικόνιση.

2. Μηχανική απεικόνιση, κατά την έννοια της παραγράφου 1, είναι και κάθε μέσο το οποίο χρησιμοποιείται από υπολογιστή ή περιφερειακή μνήμη υπολογιστή, με ηλεκτρονικό, μαγνητικό ή άλλο τρόπο, για εγγραφή, αποθήκευση, παραγωγή ή αναπαραγωγή στοιχείων, που δεν μπορούν να διαβαστούν άμεσα, όπως επίσης και κάθε μαγνητικό, ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό στο οποίο εγγράφεται οποιαδήποτε πληροφορία, εικόνα, σύμβολο ή ήχος, αυτοτελώς ή σε συνδυασμό, εφόσον τα μέσα και τα υλικά αυτά προορίζονται ή είναι πρόσφορα να αποδείξουν γεγονότα που έχουν έννομη σημασία.»

2. Το άρθρο 445 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Έγγραφα ιδιωτικά, συνταγμένα σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, εφόσον η γνησιότητά τους αναγνωρίσθηκε ή αποδείχθηκε, αποτελούν πλήρη απόδειξη ότι η δήλωση που περιέχουν προέρχεται από τον εκδότη του εγγράφου, επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη. Με τους ίδιους όρους αυτά αποτελούν πλήρη απόδειξη και ως προς το περιεχόμενο των δικαιπρακτικών δηλώσεων.»

Άρθρο 41

1. Το άρθρο 447 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το ιδιωτικό έγγραφο αποτελεί απόδειξη υπέρ του εκδότη μόνο αν το προσκόμισε ο αντίδικος ή αν πρόκειται για τα βιβλία που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 444.»

2. Το άρθρο 448 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα βιβλία που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 444, εφόσον είναι συνταγμένα σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, αποτελούν μεταξύ εμπόρων ή άλλων προσώπων υποχρεωμένων να τηρούν όμοια βιβλία πλήρη απόδειξη για όσα αναφέρονται σε αυτά, αλλά επιτρέπεται η ανταπόδειξη. Κατά προσώπων όμως που δεν έχουν υποχρέωση να τηρούν αυτά τα βιβλία αποτελούν πλήρη απόδειξη για το μέγεθος της απαίτησης, όταν η ύπαρξή της είναι αποδεδειγμένη με άλλο τρόπο, και μόνο για ένα έτος αφότου γίνει η εγγραφή, εκτός αν ο υπόχρεος αναγνώρισε με την υπογραφή του το περιεχόμενο.

2. Τα έγγραφα που αναφέρονται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 444 αποτελούν πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα ή πράγματα που αναγράφουν, επιτρέπεται όμως ανταπόδειξη.

3. Οι απεικονίσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 444 αποτελούν πλήρη απόδειξη με την επιφύλαξη του άρθρου 445.»

Άρθρο 42

1. Το άρθρο 466 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν το αντικείμενο της διαφοράς υπάγεται στο ειρηνοδικείο και αφορά απαιτήσεις, καθώς και δικαιώματα επάνω σε κινητά πράγματα ή τη νομή τους και η αξία του δεν είναι μεγαλύτερη από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, εφαρμόζονται τα άρθρα 467 έως 472.

2. Τα άρθρα 467 έως 472 εφαρμόζονται και όταν η αξία του αντικειμένου της διαφοράς είναι μεγαλύτερη από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ, αν ο ενάγων δηλώσει ότι δέχεται προς ικανοποίησή του, αντί για το αντικείμενο που ζητεί με την αγωγή χρηματικό ποσό όχι μεγαλύτερο από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ. Στην περίπτωση αυτή ο εναγόμενος καταδικάζεται διαζευκτικά να καταβάλει είτε το αντικείμενο που ζητείται με την αγωγή είτε την αποτίμησή του σύμφωνα με την απόφαση που θα εκδώσει ο ειρηνοδίκης.»

2. Το άρθρο 467 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο ενάγων είναι υποχρεωμένος να ασκήσει με την ίδια αγωγή όλες τις απαιτήσεις του κατά του εναγομένου, οι οποίες δεν εξαρτώνται από αίρεση ή προθεσμία, εφόσον το σύνολό τους δεν υπερβαίνει τις πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ. Αν τις ασκήσει χωριστά, οι αγωγές δεν απορρίπτονται, αλλά οι σχετικές δαπάνες, εκτός της πρώτης, βαρύνουν τον ενάγοντα.»

Άρθρο 43

1. Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 484 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας οι λέξεις «Στο πρόγραμμα» αντικαθίστανται με τις λέξεις «Στην έκθεση περιγραφής».

2. Το άρθρο 497 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Το πρωτότυπο του ενδίκου μέσου ή η έκθεση που συντάχθηκε φυλάσσονται στο αρχείο του δικαστηρίου.»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 498 του

Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ο προσδιορισμός δικασίμου, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, προκειμένου για εφέσεις κατά αποφάσεων των πολυμελών και μονομελών πρωτοδικείων που εκδικάζονται στις μεταβατικές έδρες των εφετειών της περιφέρειάς τους, γίνεται κατ' εντολήν του οικείου προέδρου εφετών από τον προϊστάμενο του πρωτοδικείου τούτου.»

Άρθρο 44

1. Το άρθρο 524 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στη διαδικασία της δευτεροβάθμιας δίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 227, 233 έως 269, 270 παράγραφοι 2, 4, 5 εδάφια α' και β', 6 και 271 έως 312.

2. Η προφορική συζήτηση κατά τις διατάξεις του άρθρου 270 είναι υποχρεωτική μόνο στην περίπτωση του άρθρου 528, στην οποία εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις του άρθρου 270. Εφόσον η δίκη στον πρώτο βαθμό διεξήχθη αντιμωλία των διαδίκων, η κατάθεση των προτάσεων γίνεται έως την έναρξη της συζήτησης και η κατάθεση της προσθήκης σε αυτές έως τη δωδέκατη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας μετά τη συζήτηση.

3. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούμενου εφαρμόζονται ως προς την έφεση οι διατάξεις για την ερημοδικία του ενάγοντος. Το ίδιο ισχύει σε περίπτωση ερημοδικίας του εφεσίβλητου ως προς την αντέφεση.

4. Σε περίπτωση ερημοδικίας του εφεσίβλητου ως προς την έφεση η διαδικασία προχωρεί σαν να ήταν και αυτός παρών. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση ερημοδικίας του εκκαλούντος ως προς την αντέφεση. Ο παριστάμενος διάδικος υποχρεούται μέσα σε πέντε ημέρες από τη συζήτηση να προσκομίσει αντίγραφα του εισαγωγικού δικογράφου και των προτάσεων του αντιδίκου του, που κατατέθηκαν στην πρωτοβάθμια δίκη, καθώς και τα πρακτικά και τις εκθέσεις που λήφθηκαν κατ' αυτήν. Διαφορετικά κηρύσσεται απαράδεκτη η συζήτηση.

5. Τους Εισαγγελείς Πρωτοδικών, αν έχουν την ιδιότητα του εκκαλούντος ή του εφεσίβλητου, εκπροσωπεί ο εισαγγελέας εφετών.»

2. Το άρθρο 528 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ασκηθεί έφεση από τον διάδικο που δικάστηκε ερήμην, η εκκαλούμενη απόφαση εξαφανίζεται μέσα στα όρια που καθορίζονται από την έφεση και τους πρόσθετους λόγους, ανεξάρτητα από τη διαδικασία που τηρήθηκε. Ο εκκαλών δικαιούται να προβάλει όλους τους ισχυρισμούς που μπορούσε να προτείνει πρωτοδίκως.»

Άρθρο 45

1. Το άρθρο 538 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Με αναψηλάφηση, μπορούν να προσβληθούν οι αποφάσεις των ειρηνοδικείων, των μονομελών και των πολυμελών πρωτοδικείων, των εφετειών και του Αρείου Πάγου εφόσον δικάζει κατ' ουσίαν, σε κάθε δε περίπτωση εφόσον πρόκειται για στηριζόμενο στον αριθμό 10 του άρθρου 544 λόγο.»

2. Στο άρθρο 544 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται αριθμός 10 ως εξής:

«10) αν το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης απόφασης επηρεάστηκε ουσιωδώς από δωροληψία ή από άλλη εκ προθέσεως παράβαση καθήκοντος συμπράττοντος στην έκδοση της δικαστή, εφόσον η δωροληψία ή η παράβαση καθήκοντος αποδεικνύονται με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου. Αν η άσκηση της ποινικής αγωγής ή η πρόοδος της ποινικής διαδικασίας είναι αδύνατη, η αναγνώριση της δωροληψίας ή της παράβασης καθήκοντος γίνεται με απόφαση που εκδίδεται σε κύρια αγωγή, η οποία ασκείται μέσα σε έξι μήνες από την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης, και αν η αδυναμία επήλθε κατόπιν, μέσα σε έξι μήνες από αυτήν.»

3. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 545 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται στοιχείο η' ως εξής:

«η) στην περίπτωση του άρθρου 544 αριθ. 10 από το αμετάκλητο της απόφασης με την οποία αναγνωρίζεται η δωροληψία ή η παράβαση καθήκοντος του δικαστή.»

4. Η παράγραφος 4 του άρθρου 545 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 3 εδάφια δ', ε', στ' και η', η προθεσμία δεν αρχίζει αν δεν επιδοθεί προηγουμένως η προσβαλλόμενη απόφαση, αλλιώς αρχίζει από την επίδοση και το αμετάκλητο ή τη γνώση των κρίσιμων εγγράφων ή της απόφασης που ανατράπηκε. Τα γεγονότα που αποτελούν την αφετηρία της προθεσμίας των εδαφίων αυτών, πρέπει να αποδεικνύονται με έγγραφο ή με δικαστική ομολογία.»

5. Η παράγραφος 5 του άρθρου 545 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Αν η απόφαση δεν επιδόθηκε, η προθεσμία της αναψηλάφησης είναι τρία χρόνια από τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης, εφόσον είναι τελεσίδικη ή ανέκκλητη, αλλιώς από την ημέρα που έγινε τελεσίδικη. Στις περιπτώσεις όμως του άρθρου 544 αριθ. 6 και 10, η αναψηλάφηση είναι απαράδεκτη μετά την παρέλευση ενός έτους από τη δημοσίευση της αμετάκλητης απόφασης των ποινικών ή των πολιτικών δικαστηρίων. Η προθεσμία αυτή δεν αρχίζει πριν από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης.»

6. Το άρθρο 548 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Στη διαδικασία της κατ' αναψηλάφηση δίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 227, 233 έως 269, 270 παράγραφοι 2, 4, 5 εδάφια α' και β', και 6, 271 έως 312, και 524 παράγραφος 2 επόμενα έως 534.»

7. Το άρθρο 555 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Δεύτερη αναίρεση από τον ίδιο διάδικο κατά της ίδιας απόφασης, ως προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο, δεν επιτρέπεται.»

Άρθρο 46

1. Το άρθρο 571 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο εισηγητής της υπόθεσης οφείλει να συντάξει συνοπτική έκθεση για το παραδεκτό της αναίρεσης, καθώς και για το παραδεκτό και το βάσιμο των λόγων της, και να την καταθέσει στη γραμματεία του Αρείου Πάγου οκτώ τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο. Οι διάδικοι έχουν το δικαίωμα να πληροφορηθούν το περιεχόμενο της έκθεσης του εισηγητή.»

2. Το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 575 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα εδάφια τρίτο και τέταρτο της παραγράφου 4 του άρθρου 226 εφαρμόζονται και εδώ.»

Άρθρο 47

1. Το άρθρο 603 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν ερημοδικεί ο εναγόμενος ή ο εφεσίβλητος, το δικαστήριο εκδικάζει την υπόθεση σαν να ήταν παρόντες. Το ίδιο γίνεται, αν ερημοδικεί ο ενάγων, ως προς την ανταγωγή που έχει ασκηθεί με ιδιαίτερο δικόγραφο, και αν ερημοδικεί ο εκκαλών, ως προς την αντέφεση.»

2. Το άρθρο 636 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διαφορές που αναφέρονται στο άρθρο 635 υπάγονται στην αρμοδιότητα των ειρηνοδικείων αν η αξία του αντικείμενου της διαφοράς δεν υπερβαίνει τις είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ και στην αρμοδιότητα των μονομελών πρωτοδικείων, αν είναι ανώτερη από το ποσό αυτό.»

Άρθρο 48

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας που είχε προστεθεί με την παράγραφο 2 του άρθρου 3 του ν. 3327/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Για την έκδοση της προσωρινής διαταγής καλείται υποχρεωτικά ο αντίδικος πριν από είκοσι τέσσερις (24) ώρες, εκτός αν ο δικαστής

ορίσει συντομότερη προθεσμία κλητεύσεως. Αν υφίσταται κίνδυνος βλάβης των δικαιωμάτων του αιτούντος, η προσωρινή διαταγή μπορεί να χορηγηθεί και χωρίς κλήτευση του αντιδίκου. Στην τελευταία περίπτωση, η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων πρέπει να συζητείται υποχρεωτικά εντός τριάντα (30) ημερών, άλλως παύει αυτοδικαίως η ισχύς της προσωρινής διαταγής. Σε κάθε περίπτωση ο αντίδικος διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει την ανάκληση της προσωρινής διαταγής.»

2. Στο άρθρο 691 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Η προσωρινή διαταγή που έχει ως αντικείμενο την απαγόρευση μεταβολής της πραγματικής ή νομικής κατάστασης ακινήτου ή πλοίου ή αεροσκάφους επιδίδεται, μαζί με την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων επί της οποίας εκδόθηκε, στην αρχή που είναι αρμόδια να τηρεί το βιβλίο κατασχέσεων ή το νηολόγιο ή το μητρώο, και εγγράφεται στο αντίστοιχο βιβλίο, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 713 και 714, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.»

Άρθρο 49

Το άρθρο 693 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν το ασφαλιστικό μέτρο έχει διαταχθεί πριν από την άσκηση της αγωγής για την κύρια υπόθεση, ο δικαστής που το διατάσσει μπορεί να ορίσει, κατά την κρίση του, προθεσμία για την άσκηση της, όχι όμως μικρότερη από τριάντα (30) ημέρες.

2. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία που έχει οριστεί κατά την παράγραφο 1, αίρεται αυτοδικαίως το ασφαλιστικό μέτρο, εκτός αν ο αιτών, μέσα στην προθεσμία αυτή, πέτυχε την έκδοση διαταγής πληρωμής. Υποβολή νέας αίτησης δεν αποκλείεται.»

Άρθρο 50

Το άρθρο 699 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Αποφάσεις που δέχονται ή απορρίπτουν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ή αιτήσεις για ανάκληση ή για μεταρρύθμιση των μέτρων αυτών, δεν προσβάλλονται με κανένα ένδικο μέσο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.»

Άρθρο 51

1. Το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 943 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Πέντε (5) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού γίνεται δημόσια κήρυξη στον τόπο του πλειστηριασμού και τηρούνται συνάμα οι διατάξεις του άρθρου 963.»

2. Στο άρθρο 943 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Αναγκαστική εκτέλεση για απόδοση ακινήτου δεν επιτρέπεται να γίνει κατά το διάστημα α) από 23 Δεκεμβρίου μέχρι 7 Ιανουαρίου του επομένου έτους, β) από τη Μεγάλη Δευτέρα μέχρι την Κυριακή του Θωμά και γ) την προηγούμενη και την επομένη εβδομάδα των εκλογών για την ανάδειξη βουλευτών, αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για επαναληπτικές εκλογές και μόνο για τις περιφέρειες που διεξάγονται τέτοιες.»

Άρθρο 52

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 946 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώνει την υποχρέωσή του να επιχειρήσει πράξη που δεν μπορεί να γίνει από τρίτο πρόσωπο και η επιχειρησή της εξαρτάται αποκλειστικά από τη βούληση του οφειλέτη, το δικαστήριο τον καταδικάζει να εκτελέσει την πράξη και στην περίπτωση που δεν την εκτελέσει τον καταδικάζει αυτεπαγγέλτως σε χρηματική ποινή έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ υπέρ του δα-

νειστή και σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 947 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όταν ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να παραλείψει ή να ανεχθεί πράξη, το δικαστήριο, για την περίπτωση που παραβεί την υποχρέωσή του, απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ υπέρ του δανειστή και προσωπική κράτηση έως ένα έτος. Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη να παραλείψει ή να ανεχθεί πράξη, απαγγέλλεται από το μονομελές πρωτοδικείο. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει στη χρηματική ποινή και στην προσωπική κράτηση. Στην τελευταία περίπτωση, δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 670 έως 676.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 950 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με την απόφαση που διατάζεται η απόδοση ή παράδοση τέκνου καταδικάζεται ο γονέας που έχει το τέκνο να εκτελέσει αυτή την πράξη και με την ίδια απόφαση, για την περίπτωση που δεν την εκτελέσει, απαγγέλλεται αυτεπαγγέλτως χρηματική ποινή έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ υπέρ του αιτούντος την απόδοση ή παράδοση ή σε προσωπική κράτηση έως ένα έτος ή και στις δύο ποινές. Αν το τέκνο δεν θρεθεί, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 861 έως 866.»

Άρθρο 53

Η παράγραφος 2 του άρθρου 959 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ο πλειστηριασμός γίνεται στο κατάστημα του ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου έγινε η κατάσχεση, εργάσιμη ημέρα Τετάρτη. Αν τα κατασχεμένα πράγματα βρίσκονται στην περιφέρεια περισσότερων ειρηνοδι-

κείων, ο πλειστηριασμός γίνεται στο κατάστημα του ειρηνοδικείου που ορίζει ο δικαστικός επιμελητής με την κατασχετήρια έκθεση. Αν ο πλειστηριασμός αφορά κινητά πράγματα ο πλειστηριασμός μπορεί να γίνει, κατά την κρίση του δικαστικού επιμελητή είτε στο ειρηνοδικείο του τόπου της εκτέλεσης είτε στον τόπο της κατάσχεσης είτε στον τόπο που φυλάσσονται τα πράγματα. Οι γραπτές και σφραγισμένες προσφορές, που με ποινή ακυρότητας δεν πρέπει να περιλαμβάνουν αίρεση ή όρο, είναι ανέκκλητες και υποβάλλονται, μαζί με την εγγύηση του άρθρου 965 παράγραφος 1 και το τυχόν πληρεξούσιο του άρθρου 1003 παράγραφος 2, στον υπάλληλο του πλειστηριασμού είτε στο γραφείο του την αμέσως προηγούμενη εργάσιμη ημέρα του πλειστηριασμού κατά τις ώρες 9 το πρωί ως 2 το απόγευμα με σύνταξη σχετικής πράξης είτε την ημέρα του πλειστηριασμού στον τόπο του από τις 4 έως τις 5 το απόγευμα, οπότε καταχωρίζονται στην έκθεση του πλειστηριασμού. Ο υπάλληλος του πλειστηριασμού οφείλει κατά την έναρξη του πλειστηριασμού να καταχωρίσει στην έκθεσή του τα στοιχεία ταυτότητας των πλειοδοτών που έχουν ήδη καταθέσει προσφορές και τις εγγυήσεις τους. Στις 5 το απόγευμα και εφόσον δεν υπάρχει άλλος πλειοδότης, ο οποίος αναμένει να καταθέσει προσφορά, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού κηρύσσει περαιωμένη τη διαδικασία συγκέντρωσης των προσφορών και αμέσως μετά προβαίνει δημόσια στην αποσφράγιση τους, καταχωρίζοντας το περιεχόμενό τους στην έκθεσή του. Αν υποβλήθηκε μία μόνο γραπτή προσφορά, τα πράγματα που πλειστηριάζονται κατακυρώνονται στο μοναδικό πλειοδότη, ακόμα και αν δεν παρευρίσκεται στον τόπο του πλειστηριασμού. Αν υποβλήθηκαν δύο ή περισσότερες γραπτές προσφορές ο πλειστηριασμός συνεχίζεται μέσω της υποβολής προφορικών προσφορών μόνο μεταξύ των δύο πλειοδοτών που προσέφεραν τη μεγαλύτερη τιμή με τις γραπτές προσφορές. Αν: α) δύο ή περισσότεροι πλειοδότες κα-

τέθεσαν γραπτές προσφορές με ίση μεγαλύτερη τιμή, η διαδικασία των προφορικών προσφορών συνεχίζεται μεταξύ αυτών, β) η γραπτή προσφορά με τη μεγαλύτερη τιμή είναι μία, και δύο ή περισσότεροι πλειοδότες έχουν καταθέσει ίσες γραπτές προσφορές με την αμέσως χαμηλότερη τιμή, στη διαδικασία των προφορικών προσφορών μετέχουν και οι πλειοδότες αυτοί. Οι προφορικές προσφορές υποβάλλονται αμέσως μετά προς τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, ο οποίος μετά την ολοκλήρωσή τους προβαίνει στην κατακύρωση. Η κατακύρωση γίνεται προς τον πλειοδότη που προσφέρει τη μεγαλύτερη τιμή, αφού πρώτα γίνει τρεις φορές πρόσκληση για μεγαλύτερη προφορική προσφορά. Αν δεν υπάρξει προφορική προσφορά τα πράγματα που πλειστηριάζονται κατακυρώνονται σε όποιον υπέβαλε τη γραπτή προσφορά με τη μεγαλύτερη τιμή, ακόμη και αν δεν παρευρίσκεται στον τόπο του πλειστηριασμού. Σε περίπτωση ίσων γραπτών προσφορών με τη μεγαλύτερη τιμή χωρίς να υποβληθεί προφορική προσφορά, ο υπάλληλος του πλειστηριασμού διενεργεί αμέσως κλήρωση, από την οποία αναδεικνύεται ο υπερθεματιστής.»

Άρθρο 54

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 960 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Απόσπασμα της περίληψης αυτής, που περιλαμβάνει τα ονοματεπώνυμα του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, συνοπτική περιγραφή των κατασχεθέντων κινητών, την τιμή πρώτης προσφοράς, το όνομα και την ακριβή διεύθυνση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, καθώς και τον τόπο, την ημέρα και την ώρα του πλειστηριασμού, δημοσιεύεται δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού σε ιστοσελίδα Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμέ-

νων, καθώς και σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στο δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στην περιφερειακή ενότητα, διαφορετικά στην έδρα της περιφέρειας, όπου υπάγεται ο δήμος.»

2. Τα εδάφια τρίτο και τέταρτο της παραγράφου 2 του άρθρου 960 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργούνται.

Άρθρο 55

Το άρθρο 963 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Την ημέρα του πλειστηριασμού και αμέσως πριν αυτός αρχίσει πρέπει να γίνεται κήρυξη από κήρυκα στον τόπο του πλειστηριασμού και αυτό να αναφερθεί στην έκθεση του πλειστηριασμού.»

Άρθρο 56

Η περίπτωση 3 του άρθρου 975 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι απαιτήσεις που έχουν ως βάση τους την παροχή εξαρτημένης εργασίας, οι απαιτήσεις των δασκάλων, καθώς και οι απαιτήσεις από αμοιβές, έξοδα και αποζημιώσεις των δικηγόρων είτε αμείβονται κατά υπόθεση είτε με πάγια περιοδική αμοιβή, εφόσον προέκυψαν μέσα στην τελευταία διετία πριν από την ημερομηνία ορισμού του πρώτου πλειστηριασμού. Οι αποζημιώσεις λόγω καταγγελίας της σχέσης εργασίας, καθώς και οι απαιτήσεις των δικηγόρων για αποζημίωση λόγω λύσης της σύμβασης έμμισθης εντολής κατατάσσονται στην τάξη αυτή ανεξαρτήτως του χρόνου στον οποίο προέκυψαν. Στην ίδια τάξη υπάγονται και οι απαιτήσεις των φορέων κοινωνικής ασφάλισης αρμοδιότητας γενικής γραμματείας κοινωνικών ασφαλίσεων, εφόσον προέκυψαν έως την ημέρα του πλειστηριασμού ή την κήρυξη της πτώχευσης. Η διαίρεση του πλειστηριασμού σε ποσοστά, κατά το άρθρο 977,

γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της τάξεως αυτής.»

Άρθρο 57

Στο άρθρο 983 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Για την κατάσχεση στα χέρια πιστωτικού ιδρύματος ως τρίτου το έγγραφο επιδίδεται στην έδρα του ή σε οποιοδήποτε κατάστημά του.»

Άρθρο 58

1. Μετά το άρθρο 991 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται άρθρο 991Α ως εξής:

«Άρθρο 991Α

Αν αντικείμενο της κατάσχεσης είναι κινητές αξίες ή χρηματοπιστωτικά μέσα που τηρούνται σε άυλη μορφή και εκποιούνται σε χρηματιστήριο ή άλλη ρυθμιζόμενη αγορά που λειτουργεί στην ημεδαπή, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 983 επόμενα. Η κατάσχεση θεωρείται ως κατάσχεση πράγματος που βρίσκεται στα χέρια τρίτου. Η εκποίηση των κινητών αξιών ή των χρηματοπιστωτικών μέσων που κατασχέθηκαν γίνεται στο πλαίσιο δημόσιου αναγκαστικού πλειστηριασμού, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται σε αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.»

2. Μετά το άρθρο 991Α προστίθεται άρθρο 991 Β ως εξής:

«Άρθρο 991Β

Αν αντικείμενο της κατάσχεσης είναι μερίδια οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 983 επόμενα. Η κατάσχεση θεωρείται ως κατάσχεση απαίτησης στα χέρια τρίτου και καταλαμβάνει την αξίωση του οφειλέτη για εξαγορά των μεριδίων. Ως τρίτος προς τον οποίον επιδίδεται το προβλεπόμενο στο άρθρο 983 έγγραφο νοείται η εταιρεία διαχείρισης που έχει εκδώσει τα μερίδια.»

Άρθρο 59

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 998 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο πλειστηριασμός δεν μπορεί να γίνει πριν περάσουν σαράντα ημέρες από την ημέρα που έγινε η κατάσχεση, από την 1η Αυγούστου έως και τις 15 Σεπτεμβρίου, καθώς και την προηγούμενη και την επομένη Τετάρτη της ημέρας των εκλογών για την ανάδειξη βουλευτών, αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης.»

2. Μεταξύ του πρώτου και του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 4 του άρθρου 998 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για επαναληπτικές εκλογές και μόνο για τις περιφέρειες που διεξάγονται τέτοιες.»

Άρθρο 60

1. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 999 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Απόσπασμα της περίληψης αυτής, το οποίο πρέπει να περιέχει τα ονοματεπώνυμα του υπέρ ου και του καθ' ου η εκτέλεση, συνοπτική περιγραφή του ακινήτου κατά το είδος, τη θέση και την έκτασή του με τα συστατικά αυτού, μνεία του αριθμού των εγγεγραμμένων υποθηκών και προσημειώσεων, την τιμή της πρώτης προσφοράς, το όνομα και την ακριβή διεύθυνση του υπαλλήλου του πλειστηριασμού, καθώς και τον τόπο, την ημέρα και την ώρα του πλειστηριασμού, δημοσιεύεται σε Ιστοσελίδα Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμών του Δελτίου Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Τομέα Ασφάλισης Νομικών του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων, καθώς και σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας που εκδίδεται στο δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και, αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, δημοσιεύεται σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερί-

δας που εκδίδεται στο δήμο όπου βρίσκεται ο τόπος του πλειστηριασμού και, αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, δημοσιεύεται σε κύριο φύλλο καθημερινής εφημερίδας, που εκδίδεται στην περιφερειακή ενότητα, διαφορετικά στην έδρα της περιφέρειας, όπου υπάγεται ο δήμος, δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα του πλειστηριασμού.»

2. Τα εδάφια πέμπτο και έκτο της παραγράφου 3 του άρθρου 999 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας καταργούνται.

Άρθρο 61

Το πρώτο εδάφιο του άρθρου 1021 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«Όταν σύμφωνα με διάταξη νόμου ή με δικαστική απόφαση ή με συμφωνία των μερών γίνεται εκούσιος πλειστηριασμός ενώπιον συμβολαιογράφου, η διαδικασία αρχίζει με έκθεση περιγραφής, η οποία συντάσσεται από δικαστικό επιμελητή και περιέχει όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 955, αν πρόκειται για κινητό, ή του άρθρου 995, αν πρόκειται για ακίνητο.»

Άρθρο 62

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 1047 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Προσωπική κράτηση διατάσσεται, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζει ρητώς ο νόμος, και για απαιτήσεις από αδικπραξίες. Η διάρκεια της προσωπικής κράτησης ορίζεται με την απόφαση, έως ένα έτος. Η αγωγή για απαγγελία προσωπικής κράτησης μπορεί να ασκηθεί και αυτοτελώς. Στην περίπτωση αυτή εκδικάζεται κατά το άρθρο 270 και υπάγεται στο μονομελές πρωτοδικείο. Η αγωγή αυτή, όταν ασκείται αυτοτελώς, εισάγεται είτε στο δικαστήριο της γενικής δωσιδικίας του εναγομένου, είτε στο δικαστήριο που είναι κατά τόπον αρμόδιο για την απαίτηση. Αίτηση απαγγελίας προσωπικής κράτησης που περιέχεται

σε αγωγή για την απαίτηση εκδικάζεται κατά τη διαδικασία στην οποία υπάγεται η αγωγή.

2. Δεν διατάσσεται προσωπική κράτηση για απαίτηση δικαστικών εξόδων που επιδικάστηκαν από πολιτικό δικαστήριο ή για απαίτηση μικρότερη από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ.»

Άρθρο 63

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 1049 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προστίθενται περιπτώσεις δ' έως στ' ως εξής:

«δ) από 23 Δεκεμβρίου μέχρι 7 Ιανουαρίου του επόμενου έτους, ε) από τη Μεγάλη Δευτέρα μέχρι την Κυριακή του Θωμά και στ) την προηγούμενη και την επόμενη εβδομάδα των εκλογών για την ανάδειξη βουλευτών, αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και Οργάνων Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για επαναληπτικές εκλογές και μόνο για τις περιφέρειες που διεξάγονται τέτοιες.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 64

Τροποποίηση του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάσταση Δικαστικών Λειτουργιών

Η περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 1756/1988 (Α' 35) αντικαθίσταται ως εξής: «το μονομελές εφετείο (πολιτικό) από πρόεδρο εφετών ή εφέτη, και το τριμελές εφετείο (πολιτικό ή ποινικό) από πρόεδρο εφετών και δύο εφέτες.»

Άρθρο 65

1. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 13 του ν. 3900/2010 (Α' 213), αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997 (Α' 179), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3900/2010 (Α' 213), εφαρμόζονται για την εκδίκαση των προσφυγών αυτών.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 79 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως ίσχυε πριν από τη θέση σε ισχύ του ν. 3900/2010, αναριθμείται σε παράγραφο 6.

3. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 5 του άρθρου 79 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, η οποία προστέθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 20 του ν. 3900/2010, το ρήμα «διακριθεί» αντικαθίσταται με το ρήμα «διακριβωθεί».

4. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 277 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 45 του ν. 3900/2010, προστίθενται τα εξής:

«Ως αντικείμενο της διαφοράς θεωρείται η διαφορά του κύριου φόρου, δασμού, τέλους ή προστίμου.

Για την έφεση και την αντέφεση ως αντικείμενο της διαφοράς, όταν από το νόμο προβλέπεται η υποβολή δήλωσης του φορολογουμένου πριν από την έκδοση της σχετικής πράξης, θεωρείται η διαφορά του κύριου φόρου, που προκύπτει ανάμεσα σε εκείνον που αντιστοιχεί στη δήλωση και σε αυτόν που καθορίστηκε με την απόφαση.

Στην περίπτωση που δεν προβλέπεται η υποβολή δήλωσης, ως αντικείμενο της διαφοράς θεωρείται το ποσό που καθορίστηκε στην πρωτόδικη απόφαση.»

5. Μετά το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 9 του άρθρου 13 του ν. 2523/1997, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 51 του ν. 3900/2010, προστίθενται τα εξής:

«Ο διοικητικός φάκελος με αναλυτική έκθεση των απόψεων της διοικητικής αρχής αποστέλλεται στο δικαστήριο εντός δεκαπέντε ημερών από την επίδοση, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 126 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, της προσφυγής.»

6. Οι προηγούμενες παράγραφοι εφαρμόζο-

νται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη της ισχύος του ν. 3900/2010 υποθέσεις.

7. Η παράγραφος 3 του άρθρου 277 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 45 του ν. 3900/2010, δεν εφαρμόζεται στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού διαφορές.

Άρθρο 66

Το άρθρο 61 του ν. 3900/2010 (Α' 213) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 61

Οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργιών των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων αυξάνονται ως εξής:

1. Από την 1η Ιανουαρίου 2011:

α) των Προέδρων Εφετών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εξήντα τρεις,

β) των Εφετών κατά δεκαπέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε διακόσιους είκοσι,

γ) των Προέδρων Πρωτοδικών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν δύο, και

δ) των Παρέδρων - Πρωτοδικών κατά είκοσι πέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε τετρακόσιους πενήντα δύο.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 2012:

α) των Προέδρων Εφετών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εξήντα επτά,

β) των Εφετών κατά δεκαπέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε διακόσιους τριάντα πέντε,

γ) των Προέδρων Πρωτοδικών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν έξι, και

δ) των Παρέδρων - Πρωτοδικών κατά είκοσι πέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε τετρακόσιους εβδομήντα επτά.

3. Από την 1η Ιανουαρίου 2013:

α) των Προέδρων Εφετών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εβδομήντα ένα,

β) των Εφετών κατά δεκαπέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε διακόσιους πενήντα,

γ) των Προέδρων Πρωτοδικών κατά τέσσερις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν δέκα, και

δ) των Παρέδρων - Πρωτοδικών κατά είκοσι πέντε και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε πεντακόσιους δύο.»

Άρθρο 67

1. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 99 του Ποινικού Κώδικα, όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 6 παράγραφος 5 του ν. 3090/2002 (Α' 329), η φράση «στην παράγραφο 2 του άρθρου 100Α» αντικαθίσταται με τη φράση «στην παράγραφο 3 του άρθρου 100».

2. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 5 του ν. 3126/2003 (Α' 66), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3961/2011 (Α' 97), η φράση «τέταρτου εδαφίου» αντικαθίσταται με τη φράση «τρίτου εδαφίου».

3. Στο δεύτερο στίχο της παραγράφου 1 του άρθρου 100 του Ποινικού Κώδικα, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 3904/2010 (Α' 218), μετά τις λέξεις «τρία έτη» τίθενται οι λέξεις «και μέχρι πέντε έτη».

Άρθρο 68

Η παράγραφος 5 του άρθρου 6 του νομοθετικού διατάγματος 3026/1954 (Α' 235) όπως προστέθηκε με το άρθρο 33 του ν. 3910/2011 (Α' 11) συμπληρώνεται ως εξής:

α) Στο πρώτο εδάφιο μετά τη λέξη «Εισαγγελία» προστίθενται οι λέξεις «ή στο Ειρηνοδικείο».

β) Στο δεύτερο εδάφιο μετά τη λέξη «Εισαγγελίας» προστίθενται οι λέξεις «ή του Ειρηνοδικείου».

Άρθρο 69

Στην παράγραφο 6 του άρθρου 73 του ν. 2812/2000 (Α' 67), όπως ισχύει, προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Η ανωτέρω ρύθμιση δεν καταλαμβάνει τους προϊσταμένους των τμημάτων Τεκμηρίωσης και Πληροφορικής.»

Άρθρο 70

Η παράγραφος 3 του άρθρου 7 του ν.δ. 1544/1942 (Α' 189) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Στο τέλος, που επιβάλλεται κατά το άρθρο 2 του ν. ΓΠΟΗ/1912 δεν υπόκεινται οι αγωγές περί εξαλείψεως υποθήκης και προσημείωσης, καθώς και περί ακυρώσεως πλειστηριασμού.»

Άρθρο 71

Στην παράγραφο 6 του άρθρου 14 του ν. 3917/2011 (Α' 22) προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Ομοίως, καταργείται η περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του ν. 2472/1997, όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 12 παράγραφος 1 του ν. 3873/2009 (Α' 136).»

Άρθρο 72

Μεταβατικές διατάξεις

1. Όλα τα χρηματικά ποσά που ορίζουν οι διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας σε ευρώ, επιτρέπεται να αυξομειώνονται με διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2. Στις δίκες που κατά την εισαγωγή του παρόντος νόμου είναι εκκρεμείς στον πρώτο βαθμό, οι διαδικαστικές πράξεις ρυθμίζονται από τις διατάξεις του, όσες όμως είχαν ενεργηθεί πριν από την εισαγωγή του ρυθμίζονται από το προγενέστερο δίκαιο.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 214Α και 233 παράγραφοι 2-4 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται και στις αγωγές που ασκήθηκαν

πριν από την έναρξη ισχύος του και δεν έχουν ακόμη συζητηθεί.

4. Το παραδεκτό των ενδίκων μέσων, το επιτρεπτό των προβαλλόμενων λόγων και ο χρόνος της άσκησής τους κρίνονται σύμφωνα με το νόμο που ισχύει κατά το χρόνο που δημοσιεύεται η απόφαση. Στα ένδικα μέσα που είχαν ασκηθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 2.

5. Οι σχετικές με την αναγκαστική εκτέλεση, διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται στις εκτελέσεις που αρχίζουν μετά την έναρξη της ισχύος του. Τα άρθρα 959 παράγραφος 2, 963 και 975 παράγραφος 3 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζονται και επί πλειστηριασμών, που θα διενεργηθούν μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος.

6. Οι διατάξεις των άρθρων 960 παράγραφος 2 εδάφιο β' και 999 παράγραφος 3 εδάφιο β' του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθούν σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και θα εξειδικεύει τους όρους δημιουργίας της κατάλληλης υποδομής της Ιστοσελίδας Δημοσιεύσεων Πλειστηριασμών, τις απαιτούμενες προϋποθέσεις και τις λοιπές λεπτομέρειες για τη δημοσίευση του αποσπάσματος της περίληψης κατασχετήριας έκθεσης.

7. Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 119 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.

8. Η κατάθεση της αγωγής με ηλεκτρονικά μέσα, η σύνταξη της έκθεσης κατάθεσης με ηλεκτρονικά μέσα και η τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου αγωγών όπως αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 215 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρότα-

ση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο θα γίνεται και θα αποδεικνύεται η με ηλεκτρονικά μέσα κατάθεση της αγωγής, η με ηλεκτρονικά μέσα σύνταξη της έκθεσης κατάθεσης της αγωγής και η τήρηση του ηλεκτρονικού αρχείου αγωγών.

9. Οι διατάξεις των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 270 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθούν σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα, που θα εκδοθεί ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, και στο οποίο θα ορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της και ειδικότερα η διεξαγωγή της συζήτησης και η εξέταση προσώπων από το δικαστήριο με τεχνολογικά μέσα, όταν τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται εκτός της αίθουσας του δικαστηρίου και σε άλλο τόπο.

10. Η διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 122 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας θα τεθεί σε εφαρμογή με προεδρικό διάταγμα που θα εκδοθεί με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στο οποίο θα ορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται.

11. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων προσδιορίζεται ειδικότερα ο τρόπος καταβολής και είσπραξης τελών και ενσήμων για τα δικόγραφα που κατατίθενται και επιδίδονται ηλεκτρονικά.

12. Η παράγραφος 2 του άρθρου 1047 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας εφαρμόζεται και στις αγωγές που εκκρεμούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος.

13. Στην αρμοδιότητα των μονομελών δικαστηρίων του άρθρου 19 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας υπάγονται οι εφέσεις που ασκούνται μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

14. Η παράγραφος 3 του άρθρου 7 του νομοθετικού διατάγματος 1544/1942 εφαρμόζεται

στις αγωγές που ασκούνται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Άρθρο 73

Καταργούμενες διατάξεις

1. Με τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου καταργούνται:

α) Η παράγραφος 1 του άρθρου 90 του νομοθετικού διατάγματος 17.7/13.8.1923.

β) Οι περιπτώσεις ιδ' και ιε' της υποπαραγράφου 1 της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. δ. 1017/1971 (Α' 209).

γ) Το άρθρο 64 του ν. 3659/2008 (Α' 77).

Άρθρο 74

1. Οι δικηγορικοί σύλλογοι, οι οποίοι δεν έχουν προβεί σε σύσταση Λογαριασμού Ενίσχυσης και Αλληλοβοήθειας Δικηγόρων (ΛΕΑΔ), κατ' εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 31 παρ. 2 του ν. 2676/1999 (Α' 1), μέσα στην ταχθείσα από τη διάταξη αυτή προθεσμία, μπορεί να προβούν σε σύσταση ΛΕΑΔ, με απόφαση της γενικής συνέλευσης των μελών τους, και όταν τα μέλη τους υπολείπονται των είκοσι.

2. Λογαριασμοί Ενίσχυσης και Αλληλοβοήθειας Δικηγόρων οι οποίοι συστήθηκαν από δικηγορικούς συλλόγους μετά την εκπνοή της προθεσμίας του άρθρου 31 παρ. 2 του ν. 2676/1999, λογίζονται νομίμως συσταθέντες.

3. Δικηγορικός σύλλογος που συστήνει ΛΕΑΔ, μπορεί να μεταβιβάσει σε αυτόν, χωρίς την καταβολή φόρου, τέλους ή δικαιώματος υπέρ του Δημοσίου, οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων προσώπων, πάγια περιουσιακά στοιχεία που περιήλθαν αυτοδικαίως σε αυτόν, κατά την παρ. 4 του άρθρου 31 του ν. 2676/1999 ως καθολικό διάδοχο του καταργηθέντος κατά την παράγραφο 1 του άρθρου τούτου Ταμείου Προνοίας Δικηγόρων. Τούτο ισχύει και ως προς τους ΛΕΑΔ που συστήθηκαν από δικηγορικούς συλλόγους μετά την εκπνοή της προθεσμίας του άρθρου 31 παρ. 2 του ν. 2676/1999.

4. Ορίζεται ως πόρος των ΛΕΑΔ ποσοστό 5% επί των κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 96 του ν.δ. 3026/1954 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α' 235) «ποσών αναφοράς», προκαταβαλλόμενο από δικηγόρους που είναι μέλη του οικείου ΛΕΑΔ στον αντίστοιχο Δικηγορικό Σύλλογο, προς απόδοση στο ΛΕΑΔ, επί διενεργείας παραστάσεων ή παροχής υπηρεσιών που προβλέπει η ως άνω διάταξη. Για την αναπροσαρμογή του ποσοστού τούτου έχει εφαρμογή η παράγραφος 2 του άρθρου 96 του Κώδικα Δικηγόρων.

5. Εγκρίνονται και ισχυροποιούνται οι γενόμενες μέχρι τώρα εκ μέρους Δικηγορικών Συλλόγων, προς απόδοση στον αντίστοιχο ΛΕΑΔ, παρακρατήσεις ποσοστού από προεισπραχθείσες δικηγορικές αμοιβές κατά την παράγραφο 7 του άρθρου 96 του Κώδικα Δικηγόρων ή εισπράξεις από δικηγόρους, προς απόδοση στον αντίστοιχο ΛΕΑΔ, προκαταβληθέντων ποσοστών επί «ποσών αναφοράς», επί διενεργείας παραστάσεων ή παροχής υπηρεσιών κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 96 του Κώδικα Δικηγόρων.

6. Οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος άρθρου καταλαμβάνουν και την έκδοση της κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δυνάμει της παρεχόμενης με τη δεύτερη πρόταση του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 96 του Κώδικα Δικηγόρων νομοθετικής εξουσιοδότησεως.

Άρθρο 75

1. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 432 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας απαλείφεται η φράση «ή του κλητηρίου θεσπίσματος».

2. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 432 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Στην περίπτωση αυτή δεν είναι αναγκαίος ο διορισμός συνηγόρου σύμφωνα με τα άρθρα 340 παρ. 1 και 376.»

3. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 3213/2003 (Α' 309) αντι-

καθίσταται ως εξής: «Για την κατηγορία, εφόσον γι' αυτήν έχει ασκηθεί δίωξη ή απαγγελθεί κατηγορία σε βαθμό κακουργήματος, αποφαίνεται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό το συμβούλιο των εφετών.»

4. Οι οργανικές θέσεις των δικαστικών λειτουργών πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης αυξάνονται ως εξής:

α) των προέδρων εφετών κατά μία και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν τέσσερις, β) των εισαγγελέων εφετών κατά τρεις και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε σαράντα τέσσερις, γ) των εφετών κατά δεκαέξι και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε τετρακόσιες είκοσι, δ) των αντεισαγγελέων εφετών κατά επτά και ο συνολικός τους αριθμός ορίζεται σε εκατόν έντεκα, με ισάριθμη μείωση των προβλεπόμενων οργανικών θέσεων στον εισαγωγικό βαθμό.

5. Στο άρθρο 9 του ν. 3907/2011 (Α' 7) προτίθεται παράγραφος 9 ως εξής:

«9. Για τους δικηγόρους που διορίζονται στη θέση του διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, καθώς και στη θέση του διευθυντή της Κεντρικής Υπηρεσίας Ασύλου αναστέλλεται η άσκηση του δικηγορικού λειτουργήματος καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας τους στις ως άνω θέσεις. Η ισχύς της παρούσας παραγράφου αρχίζει από τη δημοσίευση του ν. 3907/2011 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

Άρθρο 76

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 52 του ν. 3691/2008 (Α' 166) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στα υπόχρεα πρόσωπα του άρθρου 5 που παραβαίνουν τις υποχρεώσεις τους από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, των σχετικών κανονισμών και αποφάσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των υπουργικών αποφάσεων και των αποφάσεων της Αρχής του άρθρου 7 ή των αρμόδιων αρχών, επιβάλλονται με αποφάσεις των τελευταίων, σωρευτικά ή διαζευκτικά, είτε η λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων εντός τακτού χρονικού διαστήματος, είτε μία ή περισσότερες από τις κατωτέρω κυρώσεις:

α) Στα υπόχρεα νομικά πρόσωπα:

i) πρόστιμο σε βάρος του νομικού προσώπου από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ μέχρι ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής από πενήντα χιλιάδες (50.000) μέχρι δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ,

ii) πρόστιμο σε βάρος των μελών του διοικητικού συμβουλίου, του διευθύνοντος συμβούλου, των διευθυντικών στελεχών ή άλλων υπαλλήλων του νομικού προσώπου, υπεύθυνων για την τέλεση των παραβάσεων ή ασκούντων ανεπαρκή έλεγχο ή εποπτεία επί των υπηρεσιών, υπαλλήλων και δραστηριοτήτων του νομικού προσώπου, λαμβανομένης υπόψη της θέσης ευθύνης και των εν γένει καθηκόντων τους, από πέντε χιλιάδες (5.000) μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ και σε περίπτωση υποτροπής από δέκα χιλιάδες (10.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ,

iii) απομάκρυνση των ανωτέρω προσώπων από τη θέση τους, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, και απαγόρευση ανάληψης άλλης αντίστοιχης θέσης,

iv) απαγόρευση της άσκησης ορισμένων δραστηριοτήτων του νομικού προσώπου, της ίδρυσης νέων υποκαταστημάτων στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα ή της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου αν πρόκειται για ανώνυμη εταιρεία, v) σε περίπτωση σοβαρών ή/και επανειλημμένων παραβάσεων, οριστική ή προσωρινή ανάκληση ή αναστολή για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα της άδειας λειτουργίας του νομικού προσώπου ή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

β) Στα υπόχρεα φυσικά πρόσωπα:

i) τα πρόστιμα της περίπτωσης α' στοιχείο ii, ii) οριστική ή προσωρινή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής τους δραστηριότητας.

Καμία κύρωση δεν επιβάλλεται χωρίς προηγούμενη κλήτευση προς παροχή εξηγήσεων των νόμιμων εκπροσώπων του νομικού προσώπου ή των υπεύθυνων για την τέλεση της παράβασης φυσικών προσώπων, κατά περίπτωση,

σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 51 παράγραφος 3.»

2. Στο άρθρο 3 του ν.δ. 1059/1971 (Α' 270) προστίθεται εδάφιο τελευταίο ως εξής:

«Οι σχετικές αποφάσεις και τα βουλευμένα αποστέλλονται από τις δικαστικές αρχές στην Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία, με ευθύνη της, τα διαβιβάζει αμέσως στις διατασσόμενες από αυτές τράπεζες.»

Άρθρο 77 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται ειδικότερα στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4002 (ΦΕΚ Α' 180/22.8.2011)

Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου - Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και τη δημοσιονομική εξυγίανση - Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείων Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΜΕΡΟΣ Β' ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ, ΣΥΝΘΕΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ' ΣΥΝΘΕΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

Άρθρο 8

Έννοια και προϋποθέσεις δημιουργίας σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων

1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 2160/1993, όπως ισχύει, προστίθεται περίπτωση Γ' ως εξής:

«Γ. Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα:

Ως Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα χαρακτηρίζονται τα ξενοδοχειακά καταλύματα των περιπτώσεων α', γ' και δ' της παραγράφου 1Α, που ανεγείρονται σε συνδυασμό: α) με τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες της περίπτωσης α' της παραγράφου 1Β και β) με εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής της παραγράφου 3.»

2.α. Επί των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών που περιλαμβάνονται στα σύνθετα τουριστικά καταλύματα της προηγούμενης παραγράφου επιτρέπεται η σύσταση διηρημένων ιδιοκτησιών, οριζοντίων και καθέτων, κατά τις κείμενες διατάξεις, και η σύσταση ή μεταβίβαση σε τρίτους ενοχικών και εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί αυτών. Το ποσοστό των δυνάμενων να πωληθούν ή εκμισθωθούν μακροχρονίως τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% της συνολικώς δομούμενης επιφάνειας του σύνθετου τουριστικού καταλύματος. Η μακροχρόνια μίσθωση συνομολογείται για χρονικό διάστημα δέκα (10) τουλάχιστον ετών.

β. Η περίπτωση α' εφαρμόζεται μόνον εφόσον συντρέχουν σωρευτικώς οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα. τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα αναπτύσσονται σε γήπεδα ίσα ή μεγαλύτερα των 150.000 τ.μ.,

ββ. τα ξενοδοχεία που συμπεριλαμβάνονται σε αυτά κατατάσσονται στην κατηγορία των πέντε αστέρων,

γγ. έχουν εκδοθεί όλες οι οικοδομικές άδειες και λοιπές αναγκαίες εγκρίσεις για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών του σύνθετου τουριστικού καταλύματος.

3. Τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα διέπονται από Κανονισμό Συνιδιοκτησίας και Λειτουργίας που καταρτίζεται, με συμβολαιογραφική πράξη, από τον ιδιοκτήτη του ακινήτου και εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού. Με τον κανονισμό αυτόν, ο οποίος μεταγράφεται μαζί με την πράξη σύστασης οριζοντίων και καθέτων ιδιοκτησιών, καθορίζονται ιδίως: (i) τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των ιδιοκτητών των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών και οι περιορισμοί της ιδιοκτησίας τους, καθώς και των λοιπών χρηστών που έλκουν από αυτούς δικαιώματα, (ii) τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις επί των κοινόκτητων και κοινόχρηστων χώρων, κτισμάτων, εγκαταστάσεων έργων και υπηρεσιών και οι περιορισμοί αυτών, (iii) ο φορέας διαχείρισης και λειτουργίας και τα ζητήματα που αφορούν τη διοίκηση του σύνθετου τουριστικού καταλύματος, καθώς και την εποπτεία και την άσκηση ελέγχου επί των επί μέρους αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών, (iv) οι ελάχιστες παρεχόμενες ξενοδοχειακές και τουριστικές υπηρεσίες προς τους ιδιοκτήτες των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών σε ετήσια βάση και (v) οι κοινές δαπάνες και ο τρόπος υπολογισμού και κατανομής τους στους ιδιοκτήτες των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών, ο τρόπος και το είδος εκμετάλλευσης των κοινόκτητων χώρων, έργων και υπηρεσιών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού εγκρίνεται πρότυπος κανονισμός συνιδιοκτησίας και λειτουργίας και καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο αυτού. Ο εγκρινόμενος κατά τα ανωτέρω Κανονισμός Συνιδιοκτησίας και Λειτουργίας προσαρτάται σε κάθε δικαιοπραξία με αντικείμενο τη σύσταση, αλλοίωση, μετάθεση ή μεταβίβαση ενοχικών ή εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και δεσμεύει όλους.

4. Οι ιδιοκτήτες ή οι μισθωτές των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών δεν μπορούν να εκμισθώνουν ή να υπομισθώνουν τα ακίνητα σε

τρίτους ή να συνιστούν εμπράγματα δικαιώματα επικαρπίας ή οίκησης παρά μόνο σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς που καθορίζονται στον οικείο κανονισμό.

5. Η μεταβίβαση της κυριότητας ή η εκμίσθωση των αυτοτελών διηρημένων ιδιοκτησιών που προβλέπονται στην παράγραφο 2 επιτρέπεται μόνο μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του ξενοδοχειακού καταλύματος και της ειδικής τουριστικής υποδομής και εφόσον έχει χορηγηθεί το σήμα λειτουργίας αυτών από τον ΕΟΤ. Η χορήγηση του σήματος μνημονεύεται στη σχετική πράξη μεταβίβασης ή εκμίσθωσης και σε κάθε άλλη συναφή πράξη.

6. Οι ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων μπορεί να εφαρμόζονται και επί υφισταμένων ξενοδοχειακών καταλυμάτων της παρ. 1Α του άρθρου 2 του ν. 2160/1993 που έχουν κατασκευασθεί σε γήπεδα τουλάχιστον 50.000 τ.μ. και τα οποία πληρούν ή μπορεί να αποκτήσουν τις λοιπές προϋποθέσεις που ορίζονται στο παρόν άρθρο, εφόσον:

α) διαθέτουν σε ισχύ ειδικό σήμα λειτουργίας, β) τα προς μεταβίβαση ή προς μακροχρόνια μίσθωση τμήματα δεν έχουν υπαχθεί στις επιδοτήσεις της αναπτυξιακής νομοθεσίας κατά τα τελευταία πέντε έτη. Σε αντίθετη περίπτωση, το ποσό της ενίσχυσης ή επιδότησης που έχει χορηγηθεί για τα τμήματα αυτά, επιστρέφεται και

γ) ο νομίμως υλοποιημένος συντελεστής δόμησης είναι ίσος ή μικρότερος του 0,15. Εφόσον ο συντελεστής αυτός είναι μεγαλύτερος του 0,15, η υπαγωγή στις ρυθμίσεις των προηγούμενων παραγράφων επιτρέπεται εφόσον συντρέχουν και οι εξής προϋποθέσεις:

αα. Για νομίμως υλοποιημένο συντελεστή δόμησης έως 0,20, καταβάλλεται ειδική εισφορά ίση με ποσοστό 5% επί της αντικειμενικής αξίας των τουριστικών εγκαταστάσεων οι οποίες αντιστοιχούν στο συντελεστή δόμησης που υπερβαίνει το 0,15. Η αντικειμενική αξία ορίζεται σύμφωνα με το σύστημα αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού, καθορίζεται η διαδικασία επιβολής της εισφοράς, ο τρόπος και οι υπόχρεοι καταβολής, η διαδικασία πληρωμής και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Η καταβολή της εισφοράς αποτελεί προϋπόθεση για τη μεταβίβαση της κυριότητας των αυτοτελών διοικήσιων.

ββ. Για νομίμως υλοποιημένο συντελεστή δόμησης μεγαλύτερο του 0,20, είτε κατεδαφίζονται τμήμα ή τμήματα των τουριστικών εγκαταστάσεων, τα οποία αντιστοιχούν στο συντελεστή δόμησης που υπερβαίνει το 0,20, είτε απαιτείται όμορο γήπεδο που να καλύπτει το ποσοστό του υπερβάλλοντος του 0,20 συντελεστή δόμησης.

Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής επί υφιστάμενων ξενοδοχειακών καταλυμάτων που έχουν κατασκευαστεί σε γήπεδα μικρότερα των 150.000 τ.μ. το ποσοστό των δυνάμενων να πωληθούν ή εκμισθωθούν μακροχρονίως, κατά την έννοια της παραγράφου 2α, τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% της συνολικής δομημένης επιφάνειας του σύνθετου τουριστικού καταλύματος.

7.α. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 2 του ν. 2160/1993 δεν εφαρμόζεται στα σύνθετα τουριστικά καταλύματα του παρόντος άρθρου.

β. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, καταργούνται η παρ. 13 του άρθρου 39 του ν. 3105/2003 (Α' 29) και το π.δ. 250/2003 (Α' 226).

Άρθρο 9

Όροι δόμησης και προδιαγραφές σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων

1.α. Για τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων εκδίδεται κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται:

αα. Οι ειδικότερες κατηγορίες έργων, δραστηριοτήτων και εγκαταστάσεων που πρόκειται να ανεγερθούν στην έκταση του σύνθετου τουριστικού καταλύματος.

ββ. Η γενική διάταξη των κτιρίων και εγκαταστάσεων με αναφορά σε τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:5.000. Στη γενική διάταξη πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα ώστε οι τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες να αποτελούν ενότητα διακριτή από το ξενοδοχειακό κατάλυμα.

γγ. Οι περιβαλλοντικοί όροι του σύνθετου τουριστικού καταλύματος, ύστερα από τηρηση της διαδικασίας που ορίζεται στο ν. 1650/1986, όπως ισχύει.

β. Η δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων σε γήπεδα μεγαλύτερα των 800.000 τ.μ. επιτρέπεται μόνο σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) που χαρακτηρίζονται και οριοθετούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 29 του ν. 2545/1997, όπως τροποποιείται με το νόμο αυτόν. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται επί γηπέδων μεγαλύτερων των 800.000 τ.μ. για τα οποία έχουν καθοριστεί, με ειδικές διατάξεις, ειδικά πολεοδομικά καθεστώτα τουριστικής ανάπτυξης και αξιοποίησης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να συμπληρώνονται οι διατάξεις των ειδικών καθεστώτων του προηγούμενου εδαφίου, οι οποίες αφορούν τις επιτρεπόμενες χρήσεις και λειτουργίες, καθώς και τη θέση και τη διάταξη των κτιρίων, προκειμένου να προσαρμόζονται στις ειδικότερες προβλέψεις δημιουργίας σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων.

γ. Ως εμβαδά ιδιοκτησιών για την εφαρμογή των διατάξεων των περιπτώσεων α' και β', λαμβάνονται τα εμβαδά που αυτές είχαν στις 31.12.2010. Γήπεδα που δημιουργούνται από συνένωση μπορεί να υπάγονται

- στις διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων και μετά την πάροδο της ημερομηνίας αυτής. Δρόμοι ή και άλλα τεχνικά έργα, καθώς και ρέματα που διαπερνούν εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων δεν συνιστούν κατάτμηση αυτών, ούτε προσμετρώνται για τον υπολογισμό του ελάχιστου εμβαδού των ιδιοκτησιών.
- δ. Σύνθετα τουριστικά καταλύματα επιτρέπεται να δημιουργούνται και εντός εγκαταλελειμμένων οικισμών προ του 1923 ή κάτω των 2.000 κατοίκων σε συνδυασμό με την ανάπλαση τμήματος ή και του συνόλου του οικισμού. Για το σκοπό αυτόν, οι ενδιαφερόμενοι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς καταρτίζουν πρόγραμμα τουριστικής αξιοποίησης και οικιστικής αναζωογόνησης του οικείου οικισμού, το οποίο εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού ύστερα από γνώμη του ΕΟΤ. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται τα ειδικότερα κριτήρια επιλογής των σχετικών οικισμών, οι τρόποι και τα μέσα πολεοδομικής επέμβασης, οι τρόποι απόκτησης των απαιτούμενων ακινήτων, τα παρεχόμενα πολεοδομικά ή και οικονομικά κίνητρα, οι φορείς υλοποίησης των σχετικών προγραμμάτων και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.
- ε. Η δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων σε περιοχές, στις οποίες παρατηρείται έλλειμμα υδατικών πόρων, επιτρέπεται εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες τους σε νερό με κατάλληλο κατά περίπτωση τρόπο, όπως δημιουργία ταμιευτήρων, χρήση ανακυκλωμένου νερού, αφαλάτωση κ.λπ.
- 2.α. Η δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις του εκάστοτε ισχύοντος Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και τις χρήσεις γης και λειτουργίες της ευρύτερης περιοχής. Με απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 3 του ν. 2742/1999 μπορεί να καθορίζονται ειδικές χωροταξικές κατευθύνσεις για τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων.
- β. Όπου στις διατάξεις της υπ' αριθμ. 24208/4.6.2009 απόφασης «Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό» (Β' 1138) αναφέρονται οι «σύνθετες και ολοκληρωμένες τουριστικές υποδομές μικτής χρήσης» νοούνται εφεξής τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα του παρόντος νόμου.
- 3.α. Τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα υπόκεινται στους όρους και περιορισμούς της εκτός σχεδίου δόμησης τουριστικών εγκαταστάσεων του από 20/28.1.1988 προεδρικού διατάγματος (Δ' 61), όπως ισχύει. Ο συντελεστής δόμησης είναι ενιαίος για το σύνολο του σύνθετου τουριστικού καταλύματος και δεν μπορεί να υπερβαίνει το 0,15 και ειδικώς για τα κατοικημένα νησιά, πλην Κρήτης, Κέρκυρας, Εύβοιας και Ρόδου, το 0,10. Για τον υπολογισμό της μέγιστης εκμετάλλευσης και των λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης, η έκταση στην οποία αναπτύσσεται το σύνθετο τουριστικό κατάλυμα νοείται ως ενιαίο σύνολο.
- β. Εφόσον ο υλοποιούμενος συντελεστής δόμησης δεν υπερβαίνει το 0,10, το ποσοστό των δυνάμενων να πωληθούν ή εκμισθωθούν μακροχρονίως τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο, καθορίζεται σε 40% της συνολικώς δομούμενης επιφάνειας του σύνθετου τουριστικού καταλύματος. Το ποσοστό αυτό προσαυξάνεται σε 60% όταν ο υλοποιούμενος συντελεστής δόμησης είναι ίσος ή μικρότερος του 0,05.
- γ. Η υπαγωγή σε μία εκ των δύο ανωτέρω περι-

- πτώσεων α' ή β' είναι δεσμευτική και για κάθε μεταγενέστερη αναθεώρηση ή τροποποίηση της οικοδομικής αδείας του σύνθετου τουριστικού καταλύματος.
- δ. Ειδικότερες διατάξεις με τις οποίες έχουν καθοριστεί μικρότεροι συντελεστές δόμησης ή και αυστηρότεροι όροι και περιορισμοί δόμησης για την τουριστική αξιοποίηση συγκεκριμένων γηπέδων, διατηρούνται σε ισχύ.
- ε. Το ελάχιστο απαιτούμενο εμβαδόν των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών ορίζεται σε 100 τ.μ. ανά αυτοτελή διηρημένη ιδιοκτησία. Οι ημιυπαίθριοι χώροι που κατασκευάζονται στις τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες, οι στεγασμένοι χώροι στάθμευσης αυτοκινήτων που δημιουργούνται εντός αυτών και οι υπόγειοι χώροι αυτών, η οροφή των οποίων υπερβαίνει τα 0,80 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους, προσμετρώνται στο συντελεστή δόμησης. Οι ρυθμίσεις της περιπτώσεως αυτής εφαρμόζονται και για τις τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες που περιλαμβάνονται στα υφιστάμενα ξενοδοχειακά καταλύματα της παραγράφου 6 του άρθρου 8.
- στ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται ειδικές ενεργειακές προδιαγραφές για τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα, ιδίως όσον αφορά την εξοικονόμηση νερού, τη διαχείριση των αποβλήτων και την εν γένει ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και εγκαταστάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά.
4. Η επενδυτική δαπάνη των προς μεταβίβαση ή μακροχρόνια μίσθωση τμημάτων των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων δεν μπορεί να υπάγεται στα κίνητρα της αναπτυξιακής νομοθεσίας.
5. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές, καθώς και οι λοιποί όροι και προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να πληρούνται για τη δημιουργία των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων. Με τις προδιαγραφές αυτές καθορίζονται και οι κοινόχρηστοι χώροι των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, οι οποίοι πρέπει να είναι επαρκείς για την κάλυψη και της δυναμικότητας σε κλίνες που αντιστοιχεί στις τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες.
6. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται τα μέτρα και οι προϋποθέσεις για την προστασία και κάλυψη των δικαιωμάτων των συνιδιοκτητών του σύνθετου τουριστικού καταλύματος, ιδίως στις περιπτώσεις που είτε κωλύεται η ορθή λειτουργία της συνιδιοκτησίας λόγω σοβαρής αδυναμίας του φορέα εκμετάλλευσης του τουριστικού καταλύματος να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του προς αυτήν είτε εγείρονται αξιώσεις τρίτων κατά του πιο πάνω φορέα που θίγουν τα δικαιώματα συνιδιοκτησίας, και ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα. Με την έκδοση του ως άνω προεδρικού διατάγματος ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, και θέματα υπαγωγής των φορέων εκμετάλλευσης των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων σε συστήματα χρηματοοικονομικής ασφάλειας μέσω των κατάλληλων οικονομικών και χρηματοπιστωτικών οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων χρηματοοικονομικών εγγυήσεων σε περίπτωση πτωχεύσεως ή αφερεγγυότητας.
- 7.α. Τα άρθρα 610, 616 και 617 του Αστικού Κώδικα δεν εφαρμόζονται επί μακροχρόνιων μισθώσεων τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών συναπτόμενων εντός σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων.
- β. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 2 του ν. 1652/1986, καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 3 του ίδιου ως άνω νόμου, όπως ισχύουν, εφαρμόζονται αναλόγως και στις μακροχρόνιες μισθώσεις που συνάπτονται επί τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 8 του παρόντος.
8. Τα δικαιώματα μακροχρόνιας μίσθωσης που αποκτώνται επί των τουριστικών επιπλωμέ-

ων κατοικιών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του παρόντος, σημειώνονται στο περιθώριο των οικείων βιβλίων μεταγραφών των αρμόδιων Υποθηκοφυλακείων ή Κτηματολογικών Γραφείων. Μεταγραπτέα πράξη αποτελούν τα σχετικά μισθωτήρια συμβόλαια, τα οποία, επί ποινή ακυρότητας, καταρτίζονται με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

9. Στις ρυθμίσεις του άρθρου αυτού, μπορεί να υπαχθούν και τουριστικές επενδύσεις που διαθέτουν σε ισχύ εγκεκριμένου περιβαλλοντικούς όρους και οι οποίες πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 8. Στις περιπτώσεις αυτές, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, πλην της περιπτώσεως ε'. Τουριστικές επενδύσεις που διαθέτουν θετική Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση μπορεί επίσης να υπαχθούν στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 και ολοκληρώσουν τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησής τους σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του παρόντος.

Άρθρο 10

Απόσυρση παλαιών τουριστικών καταλυμάτων

1.α. Οι κύριοι των τουριστικών καταλυμάτων που προβλέπονται στις περιπτώσεις α', β' και γ' της παρ. 1Α του άρθρου 2 του ν. 2160/1993 και τα οποία στερούνται σήματος λειτουργίας αδιαλείπτως κατά τη χρονική περίοδο από 1.1.1991 έως και την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού, οφείλουν να καταβάλουν ειδικό ετήσιο τέλος επιβάρυνσης του περιβάλλοντος η οποία προκαλείται από την εγκατάλειψή τους. Το τέλος επιβάλλεται εφόσον τα ανωτέρω καταλύματα δεν επαναλειτουργήσουν σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας τουριστικής νομοθεσίας εντός τριών ετών από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού και για όσο χρονικό διάστημα παραμένουν σε εγκατάλειψη. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και

Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται τα κριτήρια για το χαρακτηρισμό τουριστικών καταλυμάτων ή και άλλων κτιρίων ως εγκαταλελειμμένων, η αρμόδια υπηρεσία, ο τρόπος και η διαδικασία ελέγχου, οι όροι και οι προϋποθέσεις διαπίστωσης και χαρακτηρισμού αυτών ως εγκαταλελειμμένων, οι περιπτώσεις εξαίρεσης από την επιβολή του τέλους λόγω ειδικότερων διατάξεων και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

- β. Το ετήσιο τέλος είναι ίσο με ποσοστό 2% επί της αντικειμενικής αξίας των ακινήτων σύμφωνα με το σύστημα αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών κατά το χρόνο της επιβολής. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζεται η διαδικασία επιβολής του τέλους, ο τρόπος βεβαίωσης αυτού, οι υπόχρεοι καταβολής, οι τρόποι πληρωμής και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Η βεβαίωση του τέλους μπορεί να γίνει μία φορά και ισχύει μέχρις ότου προσκομιστεί από τον υπόχρεο βεβαίωση κατεδάφισης ή άδεια λειτουργίας του τουριστικού καταλύματος, εκτός εάν επαναπροσδιοριστεί το παραπάνω ποσοστό οπότε και επαναβεβαιώνεται. Ο επαναπροσδιορισμός του ποσοστού γίνεται επίσης με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού.
- γ. Το τέλος κατατίθεται υπέρ του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Πράσινο Ταμείο», τηρείται σε ειδικό λογαριασμό με την ονομασία «Ταμείο Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» και διατίθεται για προγράμματα και δράσεις περιβαλλοντικής αποκατάστασης και προστασίας χώρων με ιδιαίτερη πολιτιστική, τουριστική και ιστορική σημασία, εντός του πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. στη διοικητική περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα εγκαταλελειμμένα τουριστικά καταλύματα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού μπο-

- ρεί να καθορίζεται η διαδικασία κατάθεσης και απόδοσης του τέλους στο Πράσινο Ταμείο και κάθε σχετική λεπτομέρεια.
- 2.α. Επιτρέπεται η κατεδάφιση των τουριστικών καταλυμάτων τα οποία προβλέπονται στις περιπτώσεις α', β' και γ' της παρ. 1Α του άρθρου 2 του ν. 2160/1993 και βρίσκονται εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως και εκτός ορίων οικισμών που προϋφίστανται του έτους 1923 ή έχουν πληθυσμό κάτω των 2.000 κατοίκων, η οποία συνδυάζεται με την ανάπτυξη και τη συνολική αναβάθμιση του άμεσου περιβάλλοντος υποδοχής τους.
- β. Τα τουριστικά καταλύματα της περίπτωσης α' που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου πρέπει:
- αα. Να έχουν ανεγερθεί με βάση νόμιμη οικοδομική άδεια.
- ββ. Να έχουν λειτουργήσει με βάση νόμιμη άδεια λειτουργίας για χρονική περίοδο μεγαλύτερη των δεκαπέντε (15) ετών.
- γγ. Να μην έχουν λάβει για χρονική περίοδο μεγαλύτερη των δέκα (10) ετών οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση. Σε αντίθετη περίπτωση το ποσό της ενίσχυσης ή επιδότησης που έχει χορηγηθεί επιστρέφεται. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζονται η διαδικασία και ο φορέας επιστροφής της ενίσχυσης ή επιδότησης, τα δικαιολογητικά και στοιχεία που πρέπει να υποβάλει ο υπόχρεος και κάθε σχετική λεπτομέρεια.
- δδ. Η συνδρομή των προϋποθέσεων της παραγράφου αυτής διαπιστώνεται με πράξη του ΕΟΤ ύστερα από αίτηση του κυρίου του ακινήτου.
- γ. Κίνητρο για την υπαγωγή στις διατάξεις του άρθρου αυτού είναι το δικαίωμα χρήσης συντελεστή δόμησης έως 0,1 για τη δημιουργία νέων τουριστικών επιπλωμένων επαύλων ή κατοικιών της περίπτωσης α' της παρ. 1Β του άρθρου 2 του ν. 2160/1993, οι οποίες θα συνοδεύονται υποχρεωτικώς και από μία, κατ' ελάχιστον, εγκατάσταση ειδικής τουριστικής υποδομής της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 2160/1993, εφόσον οι παραπάνω χρήσεις δεν απαγορεύονται στην περιοχή του τουριστικού καταλύματος και κατά παρέκκλιση των όρων και περιορισμών δόμησης της περιοχής αυτής. Ο συντελεστής δόμησης είναι ενιαίος για το σύνολο των πιο πάνω εγκαταστάσεων. Σε κάθε δε περίπτωση, η συνολική επιτρεπόμενη δόμηση για τις εγκαταστάσεις της περίπτωσης αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15.000 τ.μ. Με την επιφύλαξη των όσων ορίζονται στην επόμενη περίπτωση, κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις του οικοδομικού και κτιριοδομικού κανονισμού.
- δ. Οι διατάξεις της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 και των παραγράφων 3-5 του άρθρου 8, καθώς και οι διατάξεις της περίπτωσης ε' της παραγράφου 3 και των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 9, εφαρμόζονται και επί των εγκαταστάσεων που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, με την επιφύλαξη του ποσοστού των δυνάμενων να πωληθούν τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών, το οποίο εν προκειμένω δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% της συνολικώς δομούμενης επιφάνειας.
- ε. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται σε τουριστικά κορεσμένες περιοχές ή σε περιοχές με φθίνουσα τουριστική ζήτηση ή με υποβάθμιση των φυσικών τους πόρων και του φυσικού περιβάλλοντος ή του τουριστικού τους προϊόντος λόγω κακής ποιότητας και παλαιότητας των τουριστικών καταλυμάτων, καθώς και στα νησιά που αναπτύσσονται τουριστικά ή στα νησιά με σημαντική τουριστική δραστηριότητα, όπως αυτά ορίζονται, με βάση την ένταση και το είδος της τουριστικής δραστηριότητας, στο άρθρο 5 της υπ' αριθμ. 24208/4.6.2009 απόφασης «Έγκριση Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό» (Β' 1138). Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και

Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού μπορεί να καθορίζονται οι ειδικότερες περιοχές στις οποίες είναι δυνατή η κατεδάφιση των τουριστικών καταλυμάτων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο αυτή.

στ. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζεται η χρονική διάρκεια ισχύος της δυνατότητας απόσυρσης των παλαιών τουριστικών καταλυμάτων, τυχόν ειδικότερες δράσεις, μέτρα, παρεμβάσεις και κατευθύνσεις που εξυπηρετούν την απόσυρση των παλαιών τουριστικών καταλυμάτων και κάθε άλλη σχετική διαδικασία και λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.

3. Στις ρυθμίσεις της παραγράφου 2 υπάγονται επίσης και τα τουριστικά καταλύματα που προβλέπονται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού και τα οποία βρίσκονται σε περιοχές εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως και εκτός ορίων οικισμών που προϋφίστανται του έτους 1923 ή έχουν πληθυσμό κάτω των 2.000 κατοίκων.

4. Οι ρυθμίσεις της παραγράφου 2 που αφορούν ακίνητα τα οποία εμπίπτουν στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών του ν. 3937/2011 εφαρμόζονται μόνον εφόσον επιτρέπεται από τα υφιστάμενα ειδικά νομικά καθεστώτα προστασίας τους και υπό τους όρους και προϋποθέσεις που θεσπίζουν τα καθεστώτα αυτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ' **ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ** **ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ** **ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ**

Άρθρο 11

Ρυθμίσεις για τις Περιοχές Ολοκληρωμένης
Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α)

1. Η παρ. 3 του άρθρου 29 του ν. 2545/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«3.α. Ο χαρακτηρισμός και η οριοθέτηση των Π.Ο.Τ.Α. γίνεται μετά από αίτηση φυσικών

ή νομικών προσώπων του ιδιωτικού ή και του δημόσιου τομέα με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού ύστερα από γνώμη του οικείου περιφερειακού συμβουλίου. Η ανωτέρω γνώμη παρέχεται το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από την παραλαβή του σχετικού φακέλου. Παρερχομένης απράκτου της προθεσμίας αυτής, το ως άνω προεδρικό διάταγμα εκδίδεται χωρίς τη γνώμη του περιφερειακού συμβουλίου. Εφόσον στην Π.Ο.Τ.Α. περιλαμβάνονται και εκτάσεις που υπάγονται σε ειδικά καθεστώτα, όπως είναι ιδίως χώροι αρχαιολογικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος, δάση και δασικές εκτάσεις, ή περιοχές προστασίας της φύσης και του τοπίου, η ένταξη των οποίων εντός των ορίων Π.Ο.Τ.Α. δεν αντίκειται στην ισχύουσα νομοθεσία, το προεδρικό διάταγμα προσυπογράφουν επιπλέον και οι καθ' ύλην αρμόδιοι Υπουργοί.

β. Της προτάσεως για την έκδοση του πιο πάνω προεδρικού διατάγματος προηγείται η έγκριση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην υπ' αριθ. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ. 107017/28.8.2006 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και του Υφυπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ "σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων" του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001» (Β' 1225/5.9. 2006).

γ. Ο χαρακτηρισμός εκτάσεων ως Π.Ο.Τ.Α. εναρμονίζεται με τις κατευθύνσεις των εγκεκριμένων χωροταξικών σχεδίων εθνικού ή περιφερειακού επιπέδου, με τις χρήσεις γης και λειτουργίες της ευρύτερης περιοχής, καθώς και με τους ευρύτερους αναπτυξιακούς στό-

χους. Με απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 3 του ν. 2742/1999 μπορεί να καθορίζονται ειδικές χωροταξικές κατευθύνσεις για το χαρακτηρισμό εκτάσεων ως Π.Ο.Τ.Α..

δ. Οι εκτάσεις που χαρακτηρίζονται ως Π.Ο.Τ.Α. μπορεί να πολεοδομούνται, στο σύνολο ή σε τμήμα τους.»

2. Η παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 2545/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«4.α. Με το παραπάνω προεδρικό διάταγμα καθορίζονται και εγκρίνονται τα εξής:

αα. Οι επιτρεπόμενες χρήσεις γης στο πλαίσιο εφαρμογής της διάταξης της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και η μέγιστη ανά χρήση εκμετάλλευση, καθώς και οι τυχόν πρόσθετοι περιορισμοί που αποσκοπούν στον έλεγχο της έντασης κάθε χρήσης.

ββ. Η γενική διάταξη των προβλεπόμενων εγκαταστάσεων, με ένδειξη των τμημάτων της Π.Ο.Τ.Α. που τυχόν θα πολεοδομηθούν και της μέγιστης ανά χρήση εκμετάλλευσης στα τμήματα της Π.Ο.Τ.Α. που δεν πολεοδομούνται, καθώς και τα διαγράμματα των δικτύων υποδομής.

γγ. Ο φορέας ίδρυσης και εκμετάλλευσης της Π.Ο.Τ.Α.

β. Η μεταβολή της έκτασης και των ορίων της Π.Ο.Τ.Α. επιτρέπεται μόνον εφόσον τηρηθούν οι διαδικασίες που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου για την ίδρυση της. Κατ'εξαιρέση, με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού επιτρέπεται η μεταβολή της έκτασης και των ορίων της Π.Ο.Τ.Α., χωρίς μεταβολή των προβλεπόμενων συνολικών χρήσεων ή της μέγιστης ανά χρήση εκμετάλλευσης, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα. η προκύπτουσα, λόγω της μεταβολής των ορίων, μείωση ή αύξηση της έκτασης της Π.Ο.Τ.Α. δεν υπερβαίνει το 10% της αρχικώς οριοθετηθείσας εκτάσεως και

ββ. δεν περιλαμβάνονται στην περιοχή επεκτάσεως της Π.Ο.Τ.Α. εκτάσεις υπαγόμενες σε ειδικά νομικά καθεστώτα ή εκτάσεις για τις

οποίες έχουν καθοριστεί μη συμβατές με την Π.Ο.Τ.Α. χρήσεις γης.

Η ως άνω εξαίρεση μπορεί να εφαρμόζεται για μία μόνο φορά. Σε περίπτωση νέας αύξησης της συνολικής έκτασης της Π.Ο.Τ.Α., έστω και αν αυτή είναι πάλι μικρότερη του δέκα τοις εκατό (10%), ακολουθείται κανονικά η διαδικασία της παραγράφου 3. Δεν θεωρείται μεταβολή χρήσεως η αντικατάσταση μέρους της επιτρεπόμενης εντός Π.Ο.Τ.Α. συνολικής δυναμικότητας κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων με τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες της περίπτωσης α' της παρ. 1Β του άρθρου 2 του ν. 2160/1993, όπως ισχύει, με σκοπό τη δημιουργία σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων.

γ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και η διαδικασία για τον έλεγχο της συμβατότητας της αιτήσεως με τα δεδομένα του χωροταξικού σχεδιασμού και ρυθμίζονται οι λοιπές λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής.»

3. Στο τέλος της περίπτωσης στ' της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως ισχύει, προστίθεται εδάφιο ως ακολούθως:

«Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση δεν απαιτείται επίσης για τα έργα που εκτελούνται εντός των Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) του άρθρου 29 του ν. 2545/1997, όπως ισχύει.»

4. Π.Ο.Τ.Α. ή τμήματα αυτών που οριοθετήθηκαν και χαρακτηρίστηκαν βάσει των διατάξεων που ίσχυαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, μπορεί να επαναχαρακτηρίζονται και επανοριοθετούνται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στον παρόντα νόμο. Η επανοριοθέτηση είναι υποχρεωτική όταν πρόκειται να μεταβληθούν τα όρια της Π.Ο.Τ.Α. Εφόσον από την τυχόν μεταβολή των ορίων της Π.Ο.Τ.Α.

δεν προκύπτει αύξηση της συνολικής της έκτασης και συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις που ορίζονται στην περίπτωση β' της παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 2545/1997, όπως αντικαθίσταται με τον παρόντα νόμο, για τον επαναχαρακτηρισμό και την επανοριοθέτηση της Π.Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής. Στις περιπτώσεις αυτές και εφόσον οι πιο πάνω Π.Ο.Τ.Α. ή τα τμήματα αυτών διαθέτουν σε ισχύ εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, δεν απαιτείται η προηγούμενη έγκριση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Άρθρο 12

Σύσταση Ειδικής Υπηρεσίας Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού

1. Συνιστάται Ειδική Υπηρεσία Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων στον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού, υπαγόμενη απευθείας στον Γενικό Γραμματέα του ΕΟΤ. Της υπηρεσίας προϊστάται υπάλληλος του ΕΟΤ κατηγορίας ΠΕ Αρχιτέκτονα ή ΠΕ Πολιτικού Μηχανικού.

2. Η ανωτέρω υπηρεσία έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- α. Ενημερώνει τους επενδυτές για το θεσμικό, νομοθετικό, φορολογικό και χρηματοοικονομικό πλαίσιο των τουριστικών επενδύσεων, καθώς και για τις ενέργειες που απαιτούνται για την αδειοδότηση των δραστηριοτήτων αυτών και την ένταξή τους σε υφιστάμενα επενδυτικά προγράμματα ή σχεδιασμούς που αφορούν την προώθηση των τουριστικών επενδύσεων.
- β. Λειτουργεί ως υπηρεσία μιας στάσεως για την έκδοση των αδειών και την παροχή των εγκρίσεων που είναι απαραίτητες για την έναρξη λειτουργίας των εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής ανεξαρτήτως μεγέθους, των κυρίων τουριστικών καταλυμάτων δυναμικότητας άνω των 300 κλινών και των σύνθετων τουριστικών καταλυμά-

των που προβλέπονται στο άρθρο 8 του παρόντος. Για το σκοπό αυτόν, παραλαμβάνει το φάκελο της κατά περίπτωση αιτούμενης αδειοδότησης, ελέγχει την πληρότητά του, φροντίζει για τη συμπλήρωση των αναγκαίων δικαιολογητικών από τον ενδιαφερόμενο και τον διαβιβάζει στους κατά περίπτωση αρμόδιους φορείς, οι οποίοι υποχρεούνται να προβαίνουν κατά προτεραιότητα στις επιβαλλόμενες για το σκοπό αυτόν ενέργειες, σύμφωνα με τις οικείες αρμοδιότητές τους. Οι φορείς αυτοί υποχρεούνται να παρέχουν στην Ειδική Υπηρεσία κάθε αναγκαία ενημέρωση, έγγραφη ή και προφορική, για το στάδιο, στο οποίο βρίσκονται οι σχετικές διαδικασίες, τις τυχόν ελλείψεις του φακέλου και τον τρόπο συμπλήρωσής τους, καθώς και για τους λόγους της καθυστέρησης ή της αδυναμίας παροχής των αιτούμενων αδειών ή εγκρίσεων.

- γ. Διατυπώνει προτάσεις και υποδεικνύει λύσεις για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των διοικητικών δυσχερειών και προβλημάτων τα οποία προκύπτουν κατά την αδειοδοτική ή άλλη συναφή διαδικασία που αφορά σε τουριστικές επενδύσεις.
- δ. Επεξεργάζεται σχέδια γενικών οδηγιών, εγκυκλίων και αποφάσεων για τη διευκόλυνση της αδειοδότησης των τουριστικών επενδύσεων.
- 3.α. Εντός της ανωτέρω υπηρεσίας συνιστάται Πολεοδομικό Γραφείο, υπαγόμενο απευθείας στον Διευθυντή της υπηρεσίας αυτής. Του Πολεοδομικού Γραφείου προϊστάται υπάλληλος του ΕΟΤ της κατηγορίας ΠΕ Αρχιτεκτόνων Μηχανικών ή Πολιτικών Μηχανικών.
- β. Στην αρμοδιότητα του πιο πάνω γραφείου ανήκει η έκδοση και αναθεώρηση οικοδομικών αδειών, ο έλεγχος μελετών για την έκδοσή τους, συναφούς χαρακτήρα πολεοδομικές αρμοδιότητες, καθώς και ο έλεγχος και η επιβολή προστίμων για την κατασκευή αυθαίρετων κτισμάτων κατά την κείμενη νο-

μοθεσία, για τις τουριστικές εγκαταστάσεις, που αναφέρονται στην περίπτωση β' της προηγούμενης παραγράφου.

- γ. Για την εφαρμογή των προηγούμενων περιπτώσεων απαιτείται προηγούμενη χορήγηση έγκρισης δόμησης (ισχύοντες όροι και περιορισμοί δόμησης της περιοχής) από το Πολεοδομικό Γραφείο του οικείου δήμου, η οποία χορηγείται με αίτηση του ενδιαφερόμενου μέσω του πιο πάνω γραφείου. Το Πολεοδομικό Γραφείο του οικείου δήμου υποχρεούται να χορηγήσει την έγκριση δόμησης (ισχύοντες όρους και περιορισμούς δόμησης της περιοχής) εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) εργάσιμων ημερών.

4. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και Πολιτισμού και Τουρισμού καθορίζεται ο τρόπος οργάνωσης της Ειδικής Υπηρεσίας, η διάρθρωσή της σε τμήματα, ο τρόπος επιλογής και τοποθέτησης των προϊσταμένων επιπέδου Διεύθυνσης, Τμήματος και του αυτοτελούς Πολεοδομικού Γραφείου και οι αναγκαίες για τη λειτουργία της οργανικές θέσεις μόνιμου και με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου προσωπικού κατά κλάδους, κατηγορίες και ειδικότητες. Οι θέσεις αυτές καλύπτονται με μεταφορά οργανικών θέσεων από τον ΕΟΤ ή από υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού.

5. Οι συνιστώμενες κατά την προηγούμενη παράγραφο θέσεις μπορεί να καλύπτονται και με απόσπαση προσωπικού, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων, από υπηρεσίες του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και από φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται σε τρία (3) έτη με δυνατότητα ανανέωσης για ίσο χρονικό διάστημα.

6. Ο Προϊστάμενος της ανωτέρω υπηρεσίας υποβάλλει, μέχρι την 1η Φεβρουαρίου κάθε έτους, στον Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού και στον Πρόεδρο του ΕΟΤ απολογιστική

έκθεση για το έργο που υλοποιήθηκε κατά το προηγούμενο έτος. Στην πιο πάνω έκθεση περιλαμβάνονται υποχρεωτικά πλήρη στοιχεία για τις επενδυτικές αιτήσεις που υποβλήθηκαν στην υπηρεσία και αυτές που διεκπεραιώθηκαν, το χρόνο διεκπεραίωσης, τις αιτήσεις που καθυστέρησαν ή απορρίφθηκαν και τους λόγους της καθυστέρησης ή απόρριψης, καθώς και προτάσεις για την αντιμετώπιση των διοικητικών δυσχερειών και προβλημάτων τα οποία προέκυψαν κατά τη σχετική αδειοδοτική διαδικασία.

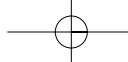
Άρθρο 13

Κεντρική Συντονιστική Ομάδα Αδειοδότησης για τις τουριστικές επενδύσεις

1. Για το συντονισμό και την καλύτερη οργάνωση του συστήματος περιβαλλοντικής, πολεοδομικής και λειτουργικής αδειοδότησης των τουριστικών καταλυμάτων και των εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής, καθώς και την επίλυση προβλημάτων που αφορούν τη χωροθέτηση των τουριστικών επενδύσεων, συγκροτείται Κεντρική Συντονιστική Ομάδα Αδειοδότησης για τις τουριστικές επενδύσεις με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού. Την ομάδα απαρτίζουν οι αρμόδιοι Γενικοί Γραμματείς και υπηρεσιακά στελέχη των δύο Υπουργείων που εμπλέκονται στη διαδικασία αδειοδότησης των τουριστικών επενδύσεων.

2. Η ομάδα έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- α) συντονίζει τις ενέργειες των αρμόδιων υπηρεσιών των δύο Υπουργείων για την επιτάχυνση της χωροθέτησης και της εν γένει αδειοδοτικής διαδικασίας των τουριστικών επενδύσεων και την αντιμετώπιση σχετικών διοικητικών δυσχερειών,
- β) εισηγείται την έκδοση εγκυκλίων και την πρόταση νομοθετικών παρεμβάσεων για την επίλυση προβλημάτων που αφορούν τη διαδικασία αδειοδότησης των τουριστικών επενδύσεων,

- γ) επεξεργάζεται, αναλύει και παρέχει πληροφοριακά και στατιστικά στοιχεία για τις αδειοδοτήσεις των τουριστικών επενδύσεων,
- δ) αξιολογεί την αποτελεσματικότητα του ισχύοντος συστήματος αδειοδότησης σε ετήσια βάση, ιδίως όσον αφορά το χρόνο, το κόστος και τους διοικητικούς πόρους, με χρήση συγκριτικών στοιχείων και από άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

3. Με απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Πολιτισμού και Τουρισμού μπορεί να εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες της Κεντρικής Συντονι-

στικής Ομάδας και να καθορίζονται ειδικότερα θέματα λειτουργίας της.

.....

Άρθρο 71 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επί μέρους διατάξεις του. Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεση του ως νόμου του Κράτους.

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Διαδικασία για τη θεαίωση και είσπραξη της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα, της έκτακτης εισφοράς σε αντικειμενικές δαπάνες και του τέλους επιτηδεύματος, που προβλέπονται με τις διατάξεις των άρθρων 29, 30 και 31, αντίστοιχα, του ν. 3986/2011 (ΦΕΚ 152 Α-1 Ιουλίου 2011). Λοιπά θέματα για την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.

Αποφ. υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1167/2-8-2011

**ΑΠΟΦΑΣΗ
Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 29, 30 και 31 του ν. 3986/01.07.2011 (ΦΕΚ 152 Α')

2. Τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (Κ.Φ.Ε) που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2238/1994 (ΦΕΚ 151 Α')

3. Τη διαπίστωση ότι από την εφαρμογή της παρούσας θα προκληθεί δαπάνη που δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια διότι εξαρτάται από το πλήθος των εκκαθαριστικών που θα αποσταλούν στους φορολογούμενους και η οποία θα βαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

4. Την υπ' αριθ. Υ350/8.7.2011 (ΦΕΚ 1603Β/11.7.2011) απόφαση του Πρωθυπουργού περί «Καθορισμού αρμοδιοτήτων των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών Φίλιππου Σαχινίδη και Παντελή Οικονόμου».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Άρθρο 1

Ειδική εισφορά αλληλεγγύης
στα φυσικά πρόσωπα (άρθρο 29 ν. 3986/2011)

1. Για την επιβολή της εισφοράς, που προβλέπεται με τις διατάξεις της παραγρ. 2 του άρθρου 29 του ν. 3986/2011, λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο συνολικό καθαρό ατομικό εισόδημα, πραγ-

ματικό ή τεκμαρτό, φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο του φυσικού προσώπου ή σχολάζουσας κληρονομιάς, των οικονομικών ετών 2011 έως και 2015 (χρήσεις 2010 έως και 2014).

Η εύρεση του εισοδήματος επί του οποίου θα εφαρμοστεί η ειδική εισφορά προκύπτει μετά από τη σύγκριση των τεκμηρίων του άρθρου 16 και του εισοδήματος (δηλωθέν όλων των πηγών και αφορολόγητα), λαμβάνοντας το μεγαλύτερο από αυτά.

Σημειώνεται ότι στις διατάξεις αυτές εμπίπτει και το απαλλασσόμενο εισόδημα της παραγράφου 7 του άρθρου 6 του ΚΦΕ, δηλαδή κέρδη ως τριάντα χιλιάδες ευρώ (30.000), για όσους νέους έως τριάντα πέντε (35) ετών υποβάλλουν δήλωση έναρξης εργασιών για πρώτη φορά, για τα τρία πρώτα έτη.

Επιπλέον, στις διατάξεις αυτές εμπίπτουν και τα ποσά των μειώσεων των καθαρών κερδών και καθαρών εισοδημάτων των ατομικών επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 73 ν. 3842/2010.

Επισημαίνεται ότι, στις διατάξεις αυτές δεν εμπίπτει το ποσό της μείωσης που υπολογίζεται στις αντικειμενικές δαπάνες του άρθρου 16, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις της περίπτωσης ζ' του άρθρου 18 του Κ.Φ.Ε.

Το ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα λαμβάνεται υπόψη πριν από τις μειώσεις του άρθρου 19 του ίδιου Κώδικα. Για την εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου αυτής και κατά τον υπολογισμό του ετήσιου τεκμαρτού εισοδήματος δεν υπολογίζονται οι δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων του άρθρου 17. Αντίθετα λαμβάνεται υπόψη η συνολική ετήσια δαπάνη των αντικειμενικών δαπανών και υπηρεσιών του άρθρου 16 του ΚΦΕ.

Στην περίπτωση υποβολής κοινής δήλωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγρ. 1 του άρθρου 5 του ΚΦΕ, εφόσον η ετήσια αντικειμενική δαπάνη του ενός συζύγου είναι μεγαλύτερη από το εισόδημα που δηλώθηκε από αυτόν, τότε η διαφορά αυτή μπορεί να καλυφθεί από

τα πραγματικά εισοδήματα του άλλου συζύγου.

Τα κλιμάκια της ειδικής εισφοράς βάσει του συνολικού καθαρού ατομικού εισοδήματος ή τεκμαρτού εισοδήματος έχουν ως εξής:

Από 12.001,00 έως 20.000,99: συντελεστής 1%

Από 20.001,00 έως 50.000,99: συντελεστής 2%

Από 50.001,00 έως 100.000,99: συντελεστής 3%

Από 100.001,00 και άνω: συντελεστής 4%.

Το ποσό της έκτακτης εισφοράς περιορίζεται αναλόγως, σε κάθε περίπτωση ώστε το εναπομένον εισόδημα μετά την αφαίρεση της ειδικής εισφοράς να μην είναι μικρότερο από το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή του αμέσως μικρότερου συντελεστή στο άνω όριο του προηγούμενου κλιμακίου. Πιο συγκεκριμένα, το καθαρό ποσό που απομένει μετά από την αφαίρεση της ειδικής εισφοράς του κλιμακίου με συντελεστή ένα τοις εκατό (1%), δε μπορεί να είναι μικρότερο από 12.000,99 ευρώ, το καθαρό ποσό του κλιμακίου με συντελεστή δύο τοις εκατό (2%) δε μπορεί να είναι μικρότερο από 19.800,98 ευρώ, το καθαρό ποσό του κλιμακίου με συντελεστή τρία τοις εκατό (3%) δε μπορεί να είναι μικρότερο από 49.000,97 ευρώ και τέλος το καθαρό ποσό του κλιμακίου με συντελεστή τέσσερα τοις εκατό (4%) δε μπορεί να είναι μικρότερο από 97.000,96 ευρώ.

2. Περαιτέρω, εξαιρούνται από την επιβολή της ειδικής εισφοράς τα ακόλουθα εισοδήματα:

- α) της περιπτ. θ' της παραγρ. 5 του άρθρου 6, δηλαδή οι μισθοί, συντάξεις και η πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε πρόσωπα που είναι ολικώς τυφλοί, καθώς και σε όσους παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες, που υπερβαίνει σε ποσοστό το ογδόντα τοις εκατό (80%)
- β) της παρ. 1 του άρθρ. 14, δηλαδή οι αποζημιώσεις λόγω διακοπής εργασιακής σχέσης και
- γ) της περιπτ. γ' της παραγρ. 4 του άρθρ. 45 του ΚΦΕ, δηλαδή οι εφάπαξ παροχές ταμείων πρόνοιας και ασφαλιστικών οργανισμών, τα

εφάπαξ βοηθήματα δημοσίων υπαλλήλων και τα εφάπαξ βοηθήματα που αναφέρονται στις διατάξεις αυτές.

- δ) οι μακροχρόνια άνεργοι που είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ και όσοι λαμβάνουν κατά την χρήση 2011 επίδομα ανεργίας, έστω κι αν κατά την χρήση 2010 είχαν εισόδημα, εφόσον δεν έχουν κατά τον χρόνο της βεβαίωσης πραγματικά εισοδήματα.

Επειδή οι παραπάνω προϋποθέσεις δεν είναι δυνατό να εξευρεθούν από τα στοιχεία που επεξεργάζεται η ΓΓΠΣ, προκειμένου οι φορολογούμενοι αυτοί να εξαιρεθούν από την καταβολή της ειδικής εισφοράς, μετά τη λήψη του εκκαθαριστικού σημειώματος θα υποβάλλουν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., αίτηση για νέα εκκαθάριση, με τη βεβαίωση του ΟΑΕΔ ότι είναι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του, ως μακροχρόνια άνεργοι, ή ότι λαμβάνουν επίδομα ανεργίας και με υπεύθυνη δήλωση ότι δεν αποκτούν πραγματικά εισοδήματα.

3. Δεν επιβάλλεται ειδική εισφορά στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) στις αμοιβές των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις οποίες έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 13 του πρωτοκόλλου περί Προνομίων και Ασυλιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 8ης Απριλίου 1965 (όπως ισχύει σήμερα) καθώς και στις αμοιβές των λοιπών προσώπων που αναφέρονται στην ΠΟΛ. 1014/22-2-2010.
- β) στις αγροτικές ενισχύσεις που δεν συνδέονται με την παραγωγή και δηλώνονται στους κωδικούς αριθμούς 477-478 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, ενώ αντίθετα υπόκεινται σε εισφορά όσες δίδονται επί της παραγωγής και δηλώνονται στους κωδικούς 659-660.
- γ) σε κανένα ποσό από αυτά που δηλώνονται στους κωδικούς 781-782, δεδομένου ότι τα ποσά αυτά δεν αποτελούν εισόδημα.

4. Στους υπόχρεους της περιπτ. ε' του άρθρου αυτού, Βουλευτές, Υπουργοί, Αναπληρωτές Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί και Ειδικοί

Γραμματείς Υπουργείων, Περιφερειάρχες, Δήμαρχοι, Γενικοί Γραμματείς των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, Ευρωβουλευτές κ.λπ., επιβάλλεται ειδική εισφορά με συντελεστή 5% επί ολόκληρου του ποσού του εισοδήματός τους, εφόσον είχαν την παραπάνω ιδιότητα το έτος 2010. Αρχικά θα εκδοθεί εκκαθαριστικό σημείωμα, στο οποίο θα έχει υπολογιστεί ειδική εισφορά με τους γενικούς συντελεστές που αντιστοιχούν στο δηλωθέν εισόδημα. Στη συνέχεια, μετά την αποστολή στοιχείων στη ΓΓΠΣ από τις αρμόδιες υπηρεσίες για την πιστοποίηση της ιδιότητας των παραπάνω προσώπων, θα εκδοθεί συμπληρωματικό εκκαθαριστικό με το υπόλοιπο της οφειλόμενης ειδικής εισφοράς.

5. Όσοι φορολογούμενοι δεν έχουν δηλώσει στους κωδικούς 659 - 660 της δήλωσης του οικονομικού έτους 2011 όλα τα ποσά των αφορολόγητων ή φορολογηθέντων κατά ειδικό τρόπο εισοδημάτων, με αποτέλεσμα να υπολογιστεί ειδική εισφορά μικρότερη της οφειλόμενης, δύνανται να υποβάλλουν εντός 2 μηνών από την έκδοση του εκκαθαριστικού σημειώματός τους, δήλωση με τα ακριβή ποσά των εισοδημάτων αυτών. Στην περίπτωση αυτή, γίνεται δεκτό, ότι δεν θα επιβάλλεται καμία κύρωση, καθόσον δεν υπήρχε υποχρέωση για δήλωση των υπόψη εισοδημάτων.

Άρθρο 2

Έκτακτη εισφορά σε αντικειμενικές δαπάνες
(άρθρο 30 ν. 3986/2011)

Με τις διατάξεις του άρθρου 30 επιβάλλεται έκτακτη εισφορά στα ποσά της ετήσιας αντικειμενικής δαπάνης (Ι.Χ. αυτοκίνητα, σκάφη αναψυχής κλπ) που προκύπτουν από τη δήλωση του οικονομικού έτους 2011 και επιπλέον στοιχεία που έχει στη διάθεσή της η ΓΓΠΣ.

Άρθρο 3

Επιβολή τέλους επιτηδεύματος
(άρθρο 31 ν. 3986/2011)

1. Για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος

σε όσους φορολογούμενους ασκούν επιτηδεύμα ή επάγγελμα, στα πρόσωπα της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ΚΦΕ (ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες, κοινωνίες αστικού δικαίου που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και κοινοπραξίες της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ΚΒΣ - π.δ. 186/1992, ΦΕΚ 84 Α΄) - και της παραγράφου 1 του άρθρου 101 του ΚΦΕ (ΑΕ, ΕΠΕ, δημόσιες, δημοτικές, κοινοτικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμούς, υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών) εκδίδεται από τη ΓΓΠΣ με βάση τα στοιχεία που διαθέτει, εκκαθαριστικό σημείωμα υπολογισμού για το τέλος επιτηδεύματος οικονομικού έτους 2011 (διαχειριστική περίοδος 2010), αντίγραφο του οποίου αποστέλλεται στον υπόχρεο κατά τα οριζόμενα στη παραγρ. 1 άρθρου 4 της παρούσας απόφασης. Το τέλος επιτηδεύματος οικονομικού έτους 2012 και μετά θα βεβαιώνεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος. Για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 οι αγρότες ειδικού καθεστώτος δεν θεωρούνται επιτηδευματίες.

2. Οι επιτηδευματίες και οι επιχειρήσεις που ασκούσαν το επάγγελμα ή την επιχείρησή τους για ορισμένους μήνες μέσα στη χρήση 2010, υπάγονται στην επιβολή του τέλους επιτηδεύματος, το οποίο περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες της λειτουργίας τους, εφόσον έχει ήδη υποβληθεί δήλωση διακοπής δραστηριότητας. Σε περίπτωση συγχώνευσης ή διάσπασης επιχειρήσεων, το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται στις επιχειρήσεις που συγχωνεύθηκαν και στην προερχόμενη από τη συγχώνευση ή στην διασπασθείσα και στις επωφελούμενες από τη διάσπαση και περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας μέσα στη χρήση για την οποία επιβάλλεται το τέλος. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, το τέλος επιτηδεύματος καταβάλλεται από την προελθούσα από την συγχώνευση ή τις επωφελούμενες από τη διάσπαση, κατά περίπτωση. Σε περίπτωση μετατροπής επιχείρησης σε άλλη νομική μορφή

με τις διατάξεις του ν.δ. 1297/1972 (ΦΕΚ 2176 Α') ή του ν. 2166/1993 (ΦΕΚ 137 Α') το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται τόσο στη μεταπραπείσα επιχείρηση όσο και στην προερχόμενη από τη μετατροπή περιοριζόμενο ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας μέσα στη χρήση για την οποία επιβάλλεται και καταβάλλεται από την προερχόμενη από τη μετατροπή.

3. Για την απαλλαγή από το τέλος επιτηδεύματος των φορολογούμενων που ασκούν επιτήδευμα ή ελεύθερο επάγγελμα, σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους και νησιά κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, εκτός αν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, λαμβάνονται υπόψη τα χωριά και νησιά όπως προβλέπονταν πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 2539/1997 (ΦΕΚ 244 Α') για την εφαρμογή του σχεδίου «Καποδίστριας». Για την εξεύρεση του πραγματικού πληθυσμού τους λαμβάνεται υπόψη η τελευταία επίσημη γενική απογραφή πληθυσμού της 18ης Μαρτίου 2001, όπως κυρώθηκε με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 6821/Γ5-908 (ΦΕΚ 715 Β'). Ως τουριστικοί τόποι θεωρούνται όσοι περιλαμβάνονται στο π.δ. 899/1976, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το π.δ. 664/1977. Η επιβολή του τέλους επιτηδεύματος κρίνεται χωριστά για την έδρα και το κάθε υποκατάστημα της επιχείρησης ή του ελεύθερου επαγγελματία.

4. Η βεβαίωση του τέλους επιτηδεύματος γίνεται από τη ΔΟΥ που είναι αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος του υπόχρεου κατά το χρόνο επιβολής του τέλους επιτηδεύματος και για την καταβολή του έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα από τις διατάξεις του άρθρου 4 της παρούσας Απόφασης. Το προηγούμενο εδάφιο έχει εφαρμογή και για τα υποκαταστήματα της επιχείρησης ή του ελεύθερου επαγγελματία.

5. Η προθεσμία άσκησης προσφυγής ή υποβολής αίτησης για διοικητική επίλυση της διαφοράς, καθώς και η άσκηση της προσφυγής ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου, δεν αναστέλλει τη βεβαίωση και την είσπραξη του τέλους επιτηδεύματος.

6. Το τέλος επιτηδεύματος δεν εκπίπτει ως δαπάνη για τον προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος.

Άρθρο 4

Διαδικασία υπολογισμού βεβαίωσης και καταβολής της ειδικής εισφοράς, της έκτακτης εισφοράς και του τέλους επιτηδεύματος για το **οικονομικό έτος 2011**

Για τον υπολογισμό, τη βεβαίωση και καταβολή της εισφοράς των άρθρων 29 και 30 και του τέλους επιτηδεύματος των ελεύθερων επαγγελματιών και των επιχειρήσεων (φυσικά και νομικά πρόσωπα) του άρθρου 31 του νόμου αυτού, ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

1. Η ΓΓΠΣ εκδίδει ενιαίο εκκαθαριστικό σημείωμα, επί του οποίου εμφανίζονται χωριστά, μετά από υπολογισμό, τα ποσά της κάθε εισφοράς και του τέλους επιτηδεύματος, αντίγραφο του οποίου αποστέλλεται και στον υπόχρεο και παράλληλα ενημερώνει ηλεκτρονικά τις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. για την εκκαθάριση και τους χρηματικούς καταλόγους.

Ο υπολογισμός των εισφορών υπολογίζεται με βάση τα στοιχεία των αρχικών και συμπληρωματικών δηλώσεων οικον. έτους 2011 και το τέλος επιτηδεύματος με βάση τα στοιχεία που τηρούνται στο Μητρώο.

Ειδικά για το οικονομικό έτος 2011 το τέλος επιτηδεύματος θα υπολογιστεί για τους επιτηδευματίες φυσικά πρόσωπα με δηλωθέντα εισοδήματα Δ' ή Ζ' πηγής καθώς και για νομικά πρόσωπα, τα οποία έχουν υποβάλει δηλώσεις Φ.Ε. για ένα τουλάχιστον από τα τρία τελευταία οικονομικά έτη, εφόσον πληρούν κατά τα λοιπά τις απαιτούμενες προϋποθέσεις.

Για όσους επιτηδευματίες φυσικά ή νομικά πρόσωπα δεν έχει υπολογιστεί τέλος επιτηδεύματος λόγω της προηγούμενης παραγράφου, ενώ στο μητρώο εμφανίζονται για την διαχειριστική περίοδο του 2010 ως ενεργές επιχειρήσεις θα αποσταλούν από τη ΓΓΠΣ ατομικές ειδοποιήσεις προς ενημέρωσή τους καθώς και το αντίστοιχο αρχείο σε ηλεκτρονική μορφή.

φή στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. προκειμένου οι ίδιοι να υποβάλουν δήλωση διακοπής εάν έχουν διακόψει ή διαφορετικά να βεβαιωθεί το αναλογούν τέλος επιτηδεύματος από την αρμόδια Δ.Ο.Υ.

2. Η βεβαίωση των οφειλόμενων ποσών γίνεται από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. με βάση τους τίτλους που αναφέρονται στην παραγρ. 1 του άρθρου 74 του ΚΦΕ, δηλαδή

- α) τις αρχικές και συμπληρωματικές δηλώσεις
- β) τα φύλλα ελέγχου και
- γ) τις αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων.

Αρμόδια Δ.Ο.Υ. των φυσικών προσώπων, για την επιβολή της εισφοράς των άρθρων 29 και 30 και του τέλους επιτηδεύματος, θεωρείται η Δ.Ο.Υ. εκκαθάρισης της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του οικονομικού έτους 2011.

3. Το ποσό της οφειλής βεβαιώνεται συνολικά και καταβάλλεται σε έξι (6) ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση και η καθεμία από τις επόμενες δόσεις μέχρι την τελευταία εργάσιμη, αντίστοιχα. Η κάθε δόση δεν μπορεί να είναι κατώτερη των τριακοσίων (300) ευρώ, εκτός της τελευταίας. Συνεπώς, αν η εισφορά βεβαιωθεί μέσα στο μήνα Αύγουστο, θα καταβληθεί η πρώτη δόση μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 2011, η δεύτερη μέχρι 31 Οκτωβρίου, η τρίτη μέχρι 30 Νοεμβρίου, η επόμενη 31 Δεκεμβρίου κ.λπ.

4. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής του συνολικά οφειλόμενου ποσού του εκκαθαριστι-

κού σημειώματος, μέσα στην προθεσμία καταβολής της πρώτης δόσης παρέχεται έκπτωση πέντε (5%) τοις εκατό, ακόμη κι αν πρόκειται για ποσά κάτω των τριακοσίων (300) ευρώ .

5. Σε περίπτωση που η δήλωση εκκαθαρίζεται και αποστέλλεται το εκκαθαριστικό σημείωμα μετά την παρέλευση του οικείου οικονομικού έτους, ο υπόχρεος δεν χάνει το δικαίωμα της καταβολής του φόρου σε δόσεις και της έκπτωσης στην εφάπαξ καταβολή.

6. Στις περιπτώσεις που η ΓΓΠΣ δεν διαθέτει στοιχεία για την ορθή εκκαθάριση, τότε οι υπόχρεοι φορολογούμενοι, εφόσον διαπιστώσουν λάθος, κατά τη παραλαβή του εκκαθαριστικού σημειώματος, υποβάλλουν στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., κατά περίπτωση, είτε αίτηση για διαγραφή μέρους ή ολόκληρου του βεβαιωθέντος ποσού, είτε τροποποιητική δήλωση. Η Δ.Ο.Υ. θα προβεί σε διαγραφή ή σε νέα εκκαθάριση, σύμφωνα με τις οδηγίες που θα δοθούν από τη ΓΓΠΣ. Το νέο ποσό που θα προκύπτει, καταβάλλεται **μόνο** στη Δ.Ο.Υ.

7. Δεν βεβαιώνεται το **συνολικό ποσό του εκκαθαριστικού σημειώματος** που τελικά οφείλεται, εφόσον τούτο δεν υπερβαίνει τα είκοσι επτά (27) ευρώ αθροιστικά λαμβανόμενο για τον φορολογούμενο και τη σύζυγό του.

8. Η παρούσα να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Οδηγίες για την εφαρμογή του άρθρου 27 του Ν. 3943/2011 (ΦΕΚ 66 Α'/31.3.11)

Εγκύκλιος υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1150/14-7-2011

Για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων **1, 2, περ. 6, 4 έως 8 και 10 έως 15** του άρθρου 27 του Ν. 3943/2011 οι οποίες κοινοποιήθηκαν με την εγκύκλιο ΠΟΛ. 1062/01.04.2011, παρέχονται οι ακόλουθες οδηγίες και διευκρινίσεις:

1. Παράγραφοι 1 και 4 - Χρόνος πρώτης εγκατάστασης σε νεόδμητα ακίνητα.

α) Με τις διατάξεις της παραγράφου 1, τροποποιείται η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Κώδικα ΦΠΑ (κυρ.Ν. 2859/2000) και θεωρείται πλέον ότι πραγματοποιείται η πρώτη εγκατάσταση στα ακίνητα (στις παραδόσεις των οποίων έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του Κώδικα ΦΠΑ) κατά τον χρόνο που συμπληρώνεται τριετία από την αποπεράτωση της οικοδομής, αντί πενταετίας από την έκδοση της οικοδομικής άδειας, όπως ίσχυε. Μετά την τροποποίηση αυτή, το ακίνητο θεωρείται νεόδμητο μέχρι την συμπλήρωση τριετίας από την αποπεράτωση της οικοδομής. Στο χρονικό αυτό σημείο της συμπλήρωσης τριετίας από την αποπεράτωση, για τα ακίνητα τα οποία δεν έχουν μεταβιβασθεί ή δεν έχουν χρησιμοποιηθεί και παραμένουν στην κατασκευαστική επιχείρηση προς πώληση, θεωρείται ότι επήλθε για αυτά η πρώτη χρησιμοποίηση. Κατά συνέπεια κατά την εν λόγω ημερομηνία θεωρείται ότι επέρχεται η παράδοση του ακινήτου (άρθ. 7 § 2γ' του Κώδικα ΦΠΑ) και προκύπτει για το λόγο αυτό υποχρέωση των κατασκευαστικών επιχειρήσεων, μέχρι την εν λόγω ημερομηνία, να υποβάλουν ειδική δήλωση ΦΠΑ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΑΥΟ ΠΟΛ. 1053/27.3.2006 καθώς και να καταβάλουν το φόρο που αναλογεί επί του συνολικού κόστους κάθε αδιάθετης ιδιοκτησίας, με την περιοδική δήλωση που υποβάλλεται για την φορολογική περίοδο

εντός της οποίας υποβάλλεται η ειδική δήλωση. Η μεταβίβαση των ακινήτων μετά τη συμπλήρωση της εν λόγω τριετίας, δεν συνιστά πράξη υπαγόμενη στο ΦΠΑ, αλλά υπαγόμενη σε ΦΜΑ.

Η ισχύς της διάταξης αυτής αρχίζει από **1 Ιανουαρίου του 2011**. Παράλληλα η ίδια ημερομηνία (1.1.2011) θεωρείται ως χρόνος έναρξης της τριετίας από την αποπεράτωση της οικοδομής, για τις οικοδομές που έχουν αποπερατωθεί μέχρι και 31 Δεκεμβρίου του 2010.

Παράδειγμα: Οικοδομή για την οποία εκδόθηκε οικοδομική άδεια στις **5.1.2006** αποπερατώθηκε την **8.4.2010**.

Στην περίπτωση αυτή σύμφωνα με την προϊσχύουσες διατάξεις του άρθρου 6 του Κώδικα ΦΠΑ συμπληρώθηκε πενταετία από την έκδοση της οικοδομικής άδειας την 5.1.2011 και υπήρχε υποχρέωση για τις ιδιοκτησίες της οικοδομής που δεν είχαν χρησιμοποιηθεί για οποιοδήποτε λόγο μέχρι το χρόνο αυτό α) υποβολής ειδικής δήλωσης ΦΠΑ για την πράξη της αυτοπαράδοσης και β) απόδοσης του οφειλόμενου ΦΠΑ με την εμπρόθεσμη περιοδική δήλωση για την φορολογική περίοδο, εντός της οποίας υποβάλλεται η ειδική δήλωση ΦΠΑ.

Με τις νέες διατάξεις η ειδική δήλωση ΦΠΑ για την πράξη της αυτοπαράδοσης υποβάλλεται μέχρι την **1.1.2014** και ο οφειλόμενος ΦΠΑ πρέπει να αποδοθεί με την εμπρόθεσμη περιοδική δήλωση που υποβάλλεται για την φορολογική περίοδο εντός της οποίας υποβάλλεται η ειδική δήλωση.

Αυτονόητο είναι ότι με την έναρξη ισχύος της νέας διάταξης, το στοιχείο με τίτλο «Παράδοση Κτισμάτων» εξακολουθεί να εκδίδεται με την **ολοκλήρωση της παράδοσης των κτισμάτων** στον οικοπεδούχο, όπως ορίζεται με την ΑΥΟ ΠΟΛ. 1039/9.3.2006, χωρίς να ισχύει πλέον ο περιορισμός που αναφέρεται στην εγκύκλιο ΠΟΛ. 1067/2.5.2010, δηλαδή ότι το εν λόγω στοιχείο πρέπει να εκδοθεί εντός της πενταετίας από την έκδοση της οικοδομικής άδειας.

Επίσης το έντυπο απολογιστικού κόστους

εξακολουθεί να υποβάλεται υποχρεωτικά μετά την αποπεράτωση της οικοδομής και εντός 30 ημερών από την ημερομηνία καταχώρισης της τελευταίας εγγραφής στο βιβλίο κοστολογίου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ΑΥΟ ΠΟΛ. 1105/8.8.2006.

Η οικοδομή θεωρείται αποπερατωμένη κατά την ημερομηνία που δηλώνεται η αποπεράτωση των εργασιών για τις οποίες απαιτείται καταβολή εισφορών στο ΙΚΑ.

β) Με τις διατάξεις της παραγράφου 4 καθιερώνεται η υποχρέωση για το Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.), να αποστέλει τον Φεβρουάριο κάθε έτους στην Γενική Γραμματεία Πληροφορικών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) τα στοιχεία των οικοδομών οι οποίες δηλώθηκαν στο ΙΚΑ ως αποπερατωθείσες κατά το αμέσως προηγούμενο έτος, καθώς και τα στοιχεία του κυρίου του έργου και του κατασκευαστή, έτσι ώστε να είναι εφικτός ο προσδιορισμός των κατασκευαστικών επιχειρήσεων για τις οποίες υπάρχει υποχρέωση αυτοπαράδοσης, για αδιάθετες ιδιοκτησίες μετά την παρέλευση τριετίας από την αποπεράτωσή τους. Η αποπεράτωση της οικοδομής θεωρείται ότι συντελείται κατά την ημερομηνία που δηλώνεται η αποπεράτωση των εργασιών για τις οποίες απαιτείται καταβολή εισφορών στο ΙΚΑ. Σημειώνεται ότι από τα στοιχεία αυτά θα προκύπτουν πληροφορίες και για τα άτομα που ασχολούνται με την κατασκευή και πώληση οικοδομών κατά συνήθη δραστηριότητα ή κατά σύστημα, χωρίς να δηλώνουν στη ΔΟΥ την δραστηριότητά τους αυτή.

2. Παράγραφοι 2.α και 3 - Επιλογή φορολόγησης των εμπορευματικών κέντρων.

Για τις διατάξεις αυτές θα δοθούν οδηγίες με νεότερη εγκύκλιο.

3. Παράγραφος 2 περίπτωση 6'

Με τις διατάξεις της περίπτωσης αυτής προστίθεται νέο εδάφιο στην περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 24 του Κώδικα ΦΠΑ, όπως ισχύει, προβλέποντας ότι ως μεταφορές για την εφαρμογή του πρώτου εδαφίου της συγκεκριμένης περίπτωσης νοούνται και οι μετα-

φορές αγαθών μέσω αγωγών ή η παροχή πρόσβασης σε τέτοιους αγωγούς. Η διάταξη αυτή ισχύει από την έναρξη εφαρμογής του Κώδικα ΦΠΑ.

4. Παράγραφος 5 - Δυνατότητα μη υποβολής δηλώσεων από εφημεριδοπώλες.

Για τις διατάξεις αυτές δόθηκαν οδηγίες με την εγκύκλιό μας ΠΟΛ. 1116/18.5.2011.

5. Παράγραφος 6 - Καταβολή του ΦΠΑ σε δόσεις.

Με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής αντικαθίσταται το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 38 του Κώδικα ΦΠΑ, προβλέποντας ότι είναι πλέον δυνατή η υποβολή **εμπρόθεσμων** περιοδικών δηλώσεων και χωρίς την καταβολή του συνόλου του οφειλόμενου φόρου.

Ειδικότερα προβλέπεται ότι, ο φόρος που οφείλεται βάσει **εμπροθέσμων** περιοδικών δηλώσεων οι οποίες υποβάλλονται μετά την **1.07.2011**, δύναται να καταβάλεται σε δόσεις (μέχρι τρεις), η κάθε μία από τις οποίες δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 300 ευρώ. Με την υποβολή της **εμπρόθεσμης** περιοδικής δήλωσης (αρχικής ή τροποποιητικής), καταβάλλεται, ως πρώτη δόση, ποσοστό τουλάχιστον 40% του συνολικά οφειλόμενου φόρου, με την προϋπόθεση ότι το ποσό αυτό είναι τουλάχιστον 300 ευρώ. Το υπολειπόμενο ποσό, προσαυξημένο κατά 2%, καταβάλλεται σε δύο ισόποσες μηνιαίες δόσεις, μέχρι την τελευταία εργάσιμη για τις δημόσιες υπηρεσίες ημέρα του επόμενου και του μεθεπόμενου μήνα που ακολουθούν τη βεβαίωση του φόρου, με την προϋπόθεση ότι η κάθε δόση είναι **τουλάχιστον 300 ευρώ**, εκτός από την τελευταία δόση η οποία μπορεί να είναι μικρότερη από 300 ευρώ.

Επισημαίνεται ότι η εν λόγω δυνατότητα δεν ισχύει για τις έκτακτες δηλώσεις ΦΠΑ.

Παράδειγμα 1: Σε περίπτωση **εμπρόθεσμης** περιοδικής δήλωσης (αρχική ή τροποποιητική) με οφειλόμενο ποσό **1.200 ευρώ**, ο υποκείμενος είναι υποχρεωμένος να καταβάλλει ποσό τουλάχιστον **480 ευρώ**.

- Εάν ο υποκείμενος επιλέξει την καταβολή της ελάχιστης πρώτης δόσης με την υποβολή της περιοδικής δήλωσης, ήτοι **480 ευρώ**, το υπολειπόμενο ποσό είναι **720 ευρώ**, το οποίο με την προσαύξηση του **2%** ανέρχεται στο ποσό των **734,40 ευρώ**. Οι επόμενες δύο δόσεις προσδιορίζονται στο ποσό των 367,20 ευρώ, οι οποίες πρέπει να καταβληθούν μέχρι την τελευταία ημέρα του επόμενου και του μεθεπόμενου μήνα που ακολουθούν τη βεβαίωση του φόρου.
- Εάν ο υποκείμενος επιλέξει την καταβολή της πρώτης δόσης κατά την υποβολή της περιοδικής δήλωσης ποσού **800 ευρώ**, το υπολειπόμενο ποσό είναι **400 ευρώ**, το οποίο με την προσαύξηση του **2%** ανέρχεται στο ποσό των **408 ευρώ**. Η δεύτερη δόση προσδιορίζεται στο ποσό των **300 ευρώ** και η τρίτη δόση προσδιορίζεται στο ποσό των **108 ευρώ**, οι οποίες καταβάλλονται μέχρι την τελευταία ημέρα του επόμενου και του μεθεπόμενου μήνα που ακολουθούν τη βεβαίωση του φόρου.
- Εάν ο υποκείμενος επιλέξει την καταβολή της πρώτης δόσης κατά την υποβολή της περιοδικής δήλωσης ποσού **1.000 ευρώ**, το υπολειπόμενο ποσό είναι **200 ευρώ**, το οποίο με την προσαύξηση του **2%** ανέρχεται στο ποσό των **204 ευρώ**. Το ποσό αυτό πρέπει να καταβληθεί σε μία δόση, μέχρι την τελευταία ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη βεβαίωση του φόρου, καθώς είναι κατώτερο των 300 ευρώ.

Παράδειγμα 2: Σε περίπτωση **εμπρόθεσμης** περιοδικής δήλωσης (αρχική ή τροποποιητική) με οφειλόμενο ποσό **500 ευρώ**, ο υποκείμενος είναι υποχρεωμένος να καταβάλει ποσό τουλάχιστον **300 ευρώ**. Το υπόλοιπο ποσό των **200 ευρώ** με την προσαύξηση κατά 2%, ήτοι ποσό **204 ευρώ** θα καταβληθεί σε μία δόση, μέχρι την τελευταία ημέρα του μήνα που ακολουθεί τη βεβαίωση του φόρου, καθώς είναι κατώτερο των 300 ευρώ.

Σημειώνεται ότι η υποβολή εμπρόθεσμης

περιοδικής δήλωσης χωρίς την καταβολή τουλάχιστον του 40% του οφειλόμενου φόρου, καθώς και υποβολή εκκαθαριστικής ή εκπρόθεσμης περιοδικής δήλωσης, χωρίς την καταβολή του συνόλου του οφειλόμενου ποσού, δεν επάγονται έννομα αποτελέσματα.

Επίσης προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής δηλώσεων ΦΠΑ, χωρίς την άμεση καταβολή του οφειλόμενου ποσού, αλλά με απόσβεση της οφειλής διά συμψηφισμού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 83 του ΚΕΔΕ (Ν.Δ. 356/1974 - ΦΕΚ 90 Α'), όπως ισχύει. Κατά συνέπεια και υπό τις προϋποθέσεις αυτές, ο υπόχρεος μπορεί να υποβάλει στην αρμόδια ΔΟΥ δήλωση συμψηφισμού του οφειλόμενου ποσού, από χρεωστική δήλωση ΦΠΑ την οποία υποβάλλει στην αρμόδια ΔΟΥ σε έντυπη μορφή, με βέβαιες και εκκαθαρισμένες χρηματικές απαιτήσεις του ίδιου κατά του Δημοσίου.

Διευκρινίσεις για τα θέματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων αυτών θα δοθούν άμεσα με νεότερη εγκύκλιο.

6. Παράγραφος 7

Με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής αντικαταστάθηκε η παράγραφος 8 του άρθρου 38 του Κώδικα ΦΠΑ, έτσι ώστε η αναφορά του άρθρου αυτού στην «περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 34» να απαλειφθεί και να αντικατασταθεί από την αναφορά στο «άρθρο 34». Πρόκειται για νομοτεχνική τακτοποίηση, η οποία κατέστη αναγκαία μετά την τροποποίηση του άρθρου 34 του Κώδικα ΦΠΑ με τις διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 62 του Ν. 3842/2010 (Φ.Ε.Κ. 58 Α'/23.04.2010).

7. Παράγραφος 8 - Κατάργηση καθεστώτος καταβολής του φόρου με προκαταβολές

Με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής, καταργήθηκε η παράγραφος 9 του άρθρου 38 του Κώδικα ΦΠΑ που αφορούσε στο ειδικό καθεστώς απόδοσης του φόρου, μέσω προκαταβολών έναντι οριστικής καταβολής που προσδιορίζεται με την εκκαθαριστική δήλωση, από υπόχρεους που τηρούσαν βιβλία πρώτης κατηγορίας. Η παράγραφος αυτή ήταν άνευ αντικειμέ-

νου μετά την κατάργηση των βιβλίων πρώτης κατηγορίας, με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 19 του Ν.3842/2010 (Φ.Ε.Κ. 58 Α' /23.04.2010).

8. Παράγραφοι 10 και 11 - Αντιστροφή της υποχρέωσης στην εμπορία ρύπων.

Με την παράγραφο 10 επέρχεται τεχνικής φύσεως τροποποίηση του τίτλου του άρθρου 39.α.

Με τις διατάξεις της παραγράφου 11 προστίθεται νέα παράγραφος 3 στο άρθρο 39.α, η οποία ισχύει από **1.1.2011**, σύμφωνα με την παράγραφο 16 του άρθρου 27 του Ν. 3943/11.

Με τις διατάξεις της νέας αυτής παραγράφου ορίζεται ότι στις μεταβιβάσεις δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου που πραγματοποιείται προς υποκείμενο στο φόρο εγκατεστημένο στο εσωτερικό της χώρας, υπόχρεος για την καταβολή του φόρου είναι ο αγοραστής των δικαιωμάτων αυτών και όχι ο πωλητής.

Πρόκειται για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας, το οποίο θεσπίστηκε με την οδηγία 2003/87/ΕΚ, με σκοπό τη μείωση εκπομπών, στα πλαίσια των κλιματικών αλλαγών. Στο πλαίσιο αυτό επιχειρήσεις που ρυπαίνουν το περιβάλλον θα πρέπει να διαθέτουν συγκεκριμένα δικαιώματα για τις εκπομπές αερίων που πραγματοποιούν. Προκειμένου να αποφύγουν κυρώσεις για τις εκπομπές αερίων που πραγματοποιούν καθ' υπέρβαση των δικαιωμάτων που διαθέτουν, μπορούν να αγοράζουν τα δικαιώματα αυτά από άλλες επιχειρήσεις.

Σημειώνεται ότι η μεταβίβαση των εν λόγω δικαιωμάτων συνιστά παροχή υπηρεσίας, η οποία στην περίπτωση διασυνοριακών συναλλαγών μεταξύ υποκειμένων στο φόρο, φορολογείται στον τόπο εγκατάστασης του λήπτη, σύμφωνα με το άρθρο 14.2.α του Κώδικα ΦΠΑ και ο φόρος καταβάλλεται με το μηχανισμό της αντιστροφής της υποχρέωσης (χρεοπίστωση από το λήπτη).

Με τις νέες διατάξεις ορίζεται ότι ο μηχανισμός της αντιστροφής της υποχρέωσης εφαρ-

μόζεται και στις συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ υποκειμένων εντός της χώρας, με σκοπό τον περιορισμό φαινομένων φοροδιαφυγής που έχουν παρατηρηθεί στον τομέα.

Στη μεταβίβαση λοιπόν των δικαιωμάτων αυτών ο υποκείμενος στο φόρο εγκατεστημένος στο εσωτερικό της χώρας που μεταβιβάζει τα δικαιώματα σε άλλον υποκείμενο στο φόρο εγκατεστημένο επίσης στο εσωτερικό της χώρας, από **1.1.2011**, δεν χρεώνει ΦΠΑ στο φορολογικό στοιχείο που εκδίδει, αλλά αναγράφει σε αυτό την ένδειξη «Υπόχρεος για την καταβολή του φόρου είναι ο λήπτης των υπηρεσιών - Άρθρο 39.α». Για τις εν λόγω πράξεις υπάρχει δικαίωμα έκπτωσης του φόρου εισροών. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που μέχρι την έκδοση της παρούσας έχουν εκδοθεί φορολογικά στοιχεία με ΦΠΑ, ο φόρος αυτός καταβάλλεται στο δημόσιο.

Ο εγκατεστημένος στο εσωτερικό της χώρας υποκείμενος στο φόρο αγοραστής των δικαιωμάτων (λήπτης των υπηρεσιών) καθίσταται υπόχρεος για την απόδοση του φόρου στο δημόσιο. Ο οφειλόμενος ΦΠΑ τακτοποιείται με χρεοπίστωση, δηλαδή οι εν λόγω πράξεις καταγράφονται στην περιοδική και εκκαθαριστική δήλωση, τόσο στο σκέλος των εκροών, όσο και στο σκέλος των εισροών. Οι πράξεις αυτές καταγράφονται επίσης στον κωδ. 343 της περιοδικής δήλωσης ΦΠΑ.

Σημειώνεται ότι στην εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων εμπλέκονται όχι μόνο επιχειρήσεις εκπομπής αερίων, αλλά και επιχειρήσεις που μεσολαβούν, οι οποίες αγοράζουν και πωλούν τα εν λόγω δικαιώματα, με την προϋπόθεση ότι έχουν καταγραφεί στο μητρώο εμπόρων δικαιωμάτων εκπομπών που τηρείται ηλεκτρονικά και διαχειρίζεται από το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ). Οι εν λόγω επιχειρήσεις, εφόσον είναι εγκατεστημένες στο εσωτερικό της χώρας, εντάσσονται στο κανονικό καθεστώς, ένταξη η οποία πραγματοποιείται με υποβολή δήλωσης έναρξης ή μεταβολής, εντασσόμενες στον κωδικό

δραστηριότητας 77.40.19.01 «υπηρεσίες μεταβίβασης ή παραχώρησης χρήσης άυλων αγαθών (δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, δικαιώματα εκπομπής αερίων θερμοκηπίου κ.λπ.)».

Επισημαίνεται ότι, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, οι διασυνοριακές πράξεις που αφορούν την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής αερίων φορολογούνται στον τόπο εγκατάστασης του λήπτη των υπηρεσιών αυτών. Κατά συνέπεια για τις πράξεις που πραγματοποιούνται μεταξύ κρατών-μελών υπάρχει υποχρέωση υποβολής ανακεφαλαιωτικών καταστάσεων (παροχής και/ή λήψης) ενδοκοινοτικών παροχών υπηρεσιών, σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 5.α και 5.β του Κώδικα ΦΠΑ.

9. Παράγραφος 12 - Διατάξεις που αφορούν αγρότες του ειδικού καθεστώτος του άρθρου 41 του Κώδικα ΦΠΑ

Για τις διατάξεις αυτές έχουν δοθεί οδηγίες με την εγκύκλιό μας ΠΟΛ. 1077/2011.

10. Παράγραφοι 13 και 14 - Βεβαίωση του φόρου

Με τις διατάξεις της παραγράφου 13 αντικαταστάθηκε η παράγραφος 1 του άρθρου 53 του Κώδικα ΦΠΑ. Με τις νέες διατάξεις οι τίτλοι βεβαίωσης καθορίζονται σαφώς και στις διατάξεις του Κώδικα ΦΠΑ και δεν απαιτείται πλέον παραπομπή στις διατάξεις φορολογίας εισοδήματος. Έτσι ορίζεται ότι η βεβαίωση πραγματοποιείται, μέσω της σύνταξης χρηματικού καταλόγου, βάσει:

α) Των δηλώσεων που υποβάλλονται.

Με την εκκαθαριστική δήλωση καθώς και την περιοδική δήλωση εφόσον καταβάλλεται το σύνολο του οφειλόμενου φόρου, βεβαιώνεται το σύνολο του ποσού αυτού (καθώς και οι τυχόν αναλογούσες προσαυξήσεις λόγω εκπροθέσμου υποβολής). Στην περίπτωση υποβολής εμπρόθεσμης περιοδικής δήλωσης ταυτόχρονα με την οποία καταβάλλεται μέρος του οφειλόμενου ποσού (τουλάχιστον 40%), βεβαιώνεται το σύνολο του καταβληθέντος και υπολειπόμενου ποσού καθώς και προσαύξηση 2% επί του υπο-

λειπόμενου ποσού.

β) Των πράξεων προσδιορισμού του φόρου που αναφέρονται στα άρθρα 49 και 50 του Κώδικα Φ.Π.Α. εφόσον αυτές έχουν οριστικοποιηθεί με διοικητική επίλυση της διαφοράς ή λόγω μη άσκησης ή εκπρόθεσμης άσκησης προσφυγής.

γ) Οριστικών αποφάσεων διοικητικών δικαστηρίων ή πρακτικών δικαστικού συμβιβασμού. Επίσης με την διάταξη της παραγράφου 14 του ίδιου άρθρου, αυξήθηκε από **25%** σε **50%** το ποσό της προβεβαίωσης λόγω άσκησης εμπρόθεσμης προσφυγής. Οδηγίες για το θέμα αυτό έχουν δοθεί με την Εγκύκλιο ΠΟΛ. 1109/2011.

11. Παράγραφος 15 - Τρόπος καταβολής του φόρου.

Με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής αντικαθίστανται οι διατάξεις του άρθρου 54 του Κώδικα ΦΠΑ σχετικά με τον τρόπο καταβολής του φόρου. Επιπλέον των όσων έχουν αναφερθεί ανωτέρω για την καταβολή του οφειλόμενου φόρου βάσει δήλωσης, διευκρινίζονται τα εξής:

α) Με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι ο φόρος (κύριος και πρόσθετος) που προκύπτει βάσει περιοδικών και εκκαθαριστικών δηλώσεων, καταβάλλεται **εφάπαξ** ταυτόχρονα με την υποβολή της δήλωσης. Ειδικά όμως για τις εμπρόθεσμες περιοδικές δηλώσεις παρασχέθηκε η δυνατότητα καταβολής του φόρου και σε δόσεις, σύμφωνα με τα αναφερόμενα ανωτέρω στην ερμηνεία της παραγράφου 6.

β) Με την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι καταβάλλεται **εφάπαξ**, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση, το ποσό που προκύπτει από τις παρακάτω περιπτώσεις:

ι) Το 50% του αμφισβητούμενου κύριου φόρου και πρόσθετου φόρου το οποίο έχει βεβαιωθεί άμεσα, λόγω εμπρόθεσμης άσκησης προσφυγής (άρθρο 53.2). Στην περίπτωση άσκησης προσφυγής επί προσωρινής πρά-

- ξης προσδιορισμού, ο αμφισβητούμενος φόρος (κύριος και πρόσθετος) βεβαιώνεται και καταβάλλεται στο σύνολό του.
- ii) Το ποσό που προκύπτει με βάση οριστική απόφαση διοικητικού δικαστηρίου.
- iii) Το ποσό φόρου που βεβαιώθηκε και δεν υπερβαίνει τα τριακόσια ευρώ. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται σε κάθε περίπτωση, διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, κατάργησης της φορολογικής δίκης (Ν.Δ. 4600/1966), καθώς και στην περίπτωση πράξης προσδιορισμού που οριστικοποιήθηκε λόγω μη άσκησης ή εκπρόθεσμης άσκησης προσφυγής.
- γ) Με την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι σε **δύο ισόποσες δόσεις** καταβάλλεται ο φόρος ο οποίος βεβαιώνεται με βάση πράξη προσδιορισμού η οποία εκδόθηκε κατόπιν είτε προσωρινού είτε τακτικού ελέγχου και έγινε οριστική λόγω μη άσκησης ή εκπρόθεσμης άσκησης ενδίκου μέσου, εφόσον είναι μεγαλύτερος των τριακοσίων ευρώ.
- δ) Με την παράγραφο 5 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι ο φόρος που οφείλεται, μετά την υπογραφή του πρακτικού στις περιπτώσεις α) διοικητικής επίλυσης της διαφοράς, β) κατάργησης της φορολογικής δίκης και την καταβολή του 1/5 του συνολικά οφειλόμενου φόρου (όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 24 του Ν. 2523/1997), καταβάλλεται σε **έξι ισόποσες δόσεις**, εφόσον υπερβαίνει τα 300 ευρώ. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι βεβαιώνεται το σύνολο του προκύπτοντος φόρου από το οποίο το 1/5 προκαταβάλλεται της βεβαίωσης προκειμένου να ισχύσει η διοικητική επίλυση της διαφοράς. Το υπόλοιπο ποσό (4/5) εφόσον ξεπερνά τα τριακόσια ευρώ καταβάλλεται σε έξι δόσεις, άλλως καταβάλλεται εφάπαξ. Οι έξι αυτές δόσεις είναι μηνιαίες και ισόποσες και η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση. Επί παραδείγματι όταν με την διοικητική επίλυση της διαφοράς προκύπτει ποσό **3.000**

- ευρώ** βεβαιώνεται το σύνολο του ποσού αυτού, από το οποίο ποσό **600 ευρώ** θα έχει προκαταβληθεί της βεβαίωσης (20% λόγω συμβιβασμού) και το υπόλοιπο, δεδομένου ότι ξεπερνά τα 300 ευρώ, θα καταβληθεί σε έξι δόσεις των **400 ευρώ** η κάθε μία.
- ε) Με την παράγραφο 6 του άρθρου αυτού, μεταξύ άλλων, προβλέπεται ότι με έκδοση Υπουργικής Απόφασης μπορεί να καθοριστεί ότι οι υποκείμενοι στο φόρο που επιλέγουν την καταβολή σε δόσεις του φόρου που προκύπτει από υποβολή εμπρόθεσμων περιοδικών δηλώσεων, εφόσον δεν καταβάλλουν εμπρόθεσμα τις δόσεις του φόρου που βεβαιώνονται, χάνουν τη δυνατότητα αυτή για τη διαχειριστική περίοδο κατά την οποία διαπιστώθηκε η μη εμπρόθεσμη καταβολή και για την επόμενη διαχειριστική περίοδο. Ο χρόνος εφαρμογής της κύρωσης αυτής θα καθοριστεί με την εν λόγω Υπουργική Απόφαση.

Ο Γενικός Γραμματέας
Ιωάννης Καπελήρης

Μη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 13 του ΚΦΕ σε περίπτωση διακοπής των εργασιών επιχείρησης και έναρξης στον ίδιο χώρο με το ίδιο αντικείμενο εργασιών άλλης επιχείρησης.

Εγκύκλιος υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1169/2-8-2011

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα, σας γνωρίζουμε τα ακόλουθα:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. α' της παρ.1 του άρθρου 13 του ΚΦΕ, φορολογείται αυτοτελώς λογιζόμενο ως εισόδημα με συντελεστή 20% κάθε κέρδος ή ωφέλεια που προέρχεται από τη μεταβίβαση: αα) ολόκληρης επιχείρησης με τα άυλα στοιχεία αυτής, όπως αέρας, επωνυμία, σήμα, προνόμια κ.λπ. ή υποκατάστατος επιχείρησης, όπως αυτό ορίζεται από τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 9 του ΚΒΣ, ββ) εταιρικών μερίδων ή μεριδίων, ποσο-

στών σε κοινωνία αστικού δικαίου που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα, ή σε κοινοπραξία, εκτός κοινοπραξίας τεχνικών έργων, της παρ. 2 του άρθρου 2 του ΚΒΣ. Η ωφέλεια υπολογίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια περίπτωση, παράγραφο, άρθρο και νόμο.

Από τα ανωτέρω προκύπτει, ότι οι παραπάνω διατάξεις εφαρμόζονται κατά την περίπτωση που συντελείται μεταβίβαση με αντάλλαγμα.

2. Περαιτέρω, με την αριθμ. πρωτ. 1052699/1082/Α0012/30.05.2003 διαταγή μας, έγινε δεκτό ότι επιβάλλεται φόρος υπεραξίας σε περίπτωση διακοπής των εργασιών επιχείρησης (ατομικής ή εταιρείας) και έναρξης στον ίδιο χώρο με το ίδιο αντικείμενο εργασιών άλλης επιχείρησης (ατομικής ή εταιρείας) μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα έξι μηνών.

Είναι προφανές ότι η θέση αυτή βασίστηκε στο ότι στις πιο πάνω περιπτώσεις διακοπής και έναρξης εργασιών επιχειρήσεων με το ίδιο αντικείμενο εργασιών είναι πιθανόν να υποκρύπτεται η καταβολή «αέρα» ή μεταβίβαση ολόκληρης της επιχείρησης που σταματά τις εργασίες της.

3. Εξάλλου, το ΣτΕ με την 2661/2008 απόφαση του έκρινε, μεταξύ άλλων, ότι για την επιβολή της αυτοτελούς φορολόγησης 20% στο κέρδος ή στην ωφέλεια που προκύπτει από τη μεταβίβαση επιχείρησης ως σύνολο, η φορολογική Αρχή φέρει το βάρος απόδειξης ότι έλαβε χώρα μεταβίβαση της επιχείρησης.

4. Κατόπιν των ανωτέρω προκύπτει, ότι οι διατάξεις της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 13 του ΚΦΕ έχουν εφαρμογή σε περίπτωση που συντελείται πραγματική μεταβίβαση με την καταβολή τιμήματος. Κατά συνέπεια κατά τη διακοπή εργασιών επιχείρησης και έναρξη εργασιών στον ίδιο χώρο χωρίς να προκύπτει η καταβολή τιμήματος δεν επιβάλλεται φόρος εισοδήματος. Αντίθετα, η ύπαρξη καταβληθέντος τιμήματος έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων για οφειλή φόρου με 20%.

Ενόψει των ανωτέρω, από την έκδοση της παρούσης ανακαλείται κατά το μέρος αυτό η

αριθμ. πρωτ. 1052699/1082/Α0012/30.05.2003 εγκύκλιος, δηλαδή από εδώ και στο εξής κατά την διακοπή εργασιών επιχείρησης και έναρξη στον ίδιο χώρο με το ίδιο αντικείμενο εργασιών άλλης επιχείρησης δεν οφείλεται φόρος υπεραξίας, όταν δεν προκύπτει η καταβολή σχετικού τιμήματος.

Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Έναρξη ισχύος των διατυπώσεων του άρθρ. 5 του Ν. 2308/1995, όπως ισχύει για τη σύνταξη συμβολαίων για τη σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση ή κατάργηση εμπράγματων δικαιωμάτων ή άλλων εγγραπτών στα κτηματολογικά βιβλία δικαιωμάτων σε ακίνητα των περιοχών των ΟΤΑ Ωραιοκάστρου, Ελευθερίου-Κορδελιού, Νέας Μαγνησίας & Διαβατών, Ευόσμου, Αμπελοκήπων και Μενεμένης της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης, Κορίνθου της Περιφερειακής Ενότητας Κορίνθου, Ναυπλίου της Περιφερειακής Ενότητας Αργολίδας, Τρίπολης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, Σπάρτης της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, Πρέβεζας της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας, Ηγουμενίτσας της Περιφερειακής Ενότητας Θεσπρωτίας, Πύργου της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, Ζακύνθου της Περιφερειακής Ενότητας Ζακύνθου, Λάρισας της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας, Καρδίτσας της Περιφερειακής Ενότητας Καρδίτσας για τη διεξαγωγή δικών καθώς και για την αίτηση καταχώριση της πράξης στα βιβλία μεταγραφών και υποθηκών του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου.

**Έγγραφο Κτηματολογίου Α.Ε.
Α.Π.: ΓΔ 1183/22.01/13.7.2011**

Αξιότιμοι κύριοι/κυρίες,
σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 5 του Ν. 2308/1995 για τη σύνταξη συμβολαίων για τη σύσταση, μετάθεση, αλ-

λοίωση ή κατάργηση εμπράγματων δικαιωμάτων ή άλλων εγγραπτών στα κτηματολογικά βιβλία δικαιωμάτων σε ακίνητα των περιοχών των ΟΤΑ Ωραιοκάστρου, Ελευθερίου- Κορδελιού, Νέας Μαγνησίας & Διαβατών, Ευόσμου, Αμπελοκήπων και Μενεμένης της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης, Κορίνθου της Περιφερειακής Ενότητας Κορίνθου, Ναυπλίου της Περιφερειακής Ενότητας Αργολίδας, Τρίπολης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, Σπάρτης της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας, Πρέβεζας της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας, Ηγουμενίτσας της Περιφερειακής Ενότητας Θεσπρωτίας, Πύργου της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, Ζακύνθου της Περιφερειακής Ενότητας Ζακύνθου, Λάρισας της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας, Καρδίτσας της Περιφερειακής Ενότητας Καρδίτσας και τη διεξαγωγή δικών, έναν (1) μήνα μετά την έναρξη της ανάρτησης έως τις πρώτες εγγραφές και την αίτηση καταχώρισης της πράξης στα βιβλία μεταγραφών και υποθηκών στα αρμόδια υποθηκοφυλακεία αναφέρουμε τα ακόλουθα:

Η ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε ανακοίνωσε, όπως ορίζεται στο άρθρ. 4 του Ν. 2308/1995 την έναρξη της ανάρτησης των προσωρινών κτηματολογικών στοιχείων:

- α. Για τους ΟΤΑ Ωραιοκάστρου, Ελευθερίου-Κορδελιού, Νέας Μαγνησίας & Διαβατών, Ευόσμου, Αμπελοκήπων και Μενεμένης της Περιφερειακής Ενότητας Θεσσαλονίκης, την 14η Ιουνίου 2011,
- β. Για τους ΟΤΑ Κορίνθου της Περιφερειακής Ενότητας Κορίνθου, Ναυπλίου της Περιφερειακής Ενότητας Αργολίδας, Τρίπολης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, Σπάρτης της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας την 20η Ιουνίου 2011,
- γ. Για τους ΟΤΑ Πρέβεζας της Περιφερειακής Ενότητας Πρέβεζας, Ηγουμενίτσας της Περιφερειακής Ενότητας Θεσπρωτίας, Πύργου της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας, Ζακύνθου της Περιφερειακής Ενότητας Ζακύνθου την 27η Ιουνίου 2011,
- δ. Για τους ΟΤΑ Λάρισας της Περιφερειακής Ενότητας

της Λάρισας, Καρδίτσας της Περιφερειακής Ενότητας Καρδίτσας την 4η Ιουλίου 2011.

Α. Κατά τα οριζόμενα στο άρθρ. 5 παρ. 1 του Νόμου 2308/1995, όπως ισχύει έναν (1) μήνα μετά την έναρξη της ανάρτησης και έως τις πρώτες εγγραφές **απαγορεύεται με ποινή ακυρότητας η σύνταξη συμβολαίων για τη σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση ή κατάργηση εμπράγματων δικαιωμάτων ή άλλων εγγραπτών στα κτηματολογικά βιβλία δικαιωμάτων σε ακίνητα των ανωτέρω περιοχών αν δεν μνημονεύεται στο συμβόλαιο και δεν επισυνάπτεται σε αυτό πιστοποιητικό υποβολής δήλωσης, που εκδίδεται από το αρμόδιο Γραφείο Κτηματογράφησης.**

1. Κρίσιμος χρόνος προσκόμισης του πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης είναι όχι ο χρόνος ελέγχου από τον υποθηκοφύλακα αλλά ο χρόνος σύνταξης του συμβολαίου. Αν συνεπώς ο χρόνος σύνταξης του συμβολαίου είναι προγενέστερος της έναρξης περιόδου των απαγορεύσεων του άρθρ. 5 του Ν. 2308/1995 δεν τίθεται θέμα ελέγχου της ύπαρξης ή όχι πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης. Η ημερομηνία έναρξης των απαγορεύσεων του άρθρ. 5 του Ν. 2308/1995 είναι η επομένη της συμπλήρωσης ενός μήνα από την έναρξη της ανάρτησης όπως ορίζεται ανωτέρω στους προαναφερθέντες ΟΤΑ της χώρας.

2. Σε ό,τι αφορά τη σύνταξη συμβολαίων, το άρθρ. 5 παρ. 1 του Ν. 2308/1995, όπως ισχύει, προβλέπει ρητή ακυρότητα και η παρ. 3 του ίδιου άρθρου απαγορεύει στον Υποθηκοφύλακα να καταχωρίσει ένα τέτοιο άκυρο συμβόλαιο.

3. Επί του πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης: αναγράφεται ο Κωδικός Αριθμός Εθνικού Κτηματολογίου (**ΚΑΕΚ**) του ακινήτου που αφορά η συμβολαιογραφική πράξη που συντάσσεται στο κρίσιμο χρονικό διάστημα, δηλαδή έναν (1) μήνα μετά την έναρξη της ανάρτησης των προσωρινών κτηματολογικών στοιχείων, όπως αυτό (το ακίνητο) έχει κτηματογραφηθεί μέχρι τη στιγμή της ανάρτησης των στοιχείων και περιέχονται στοιχεία εκ του **προσωρινού κτηματολογικού διαγράμματος της ανάρτησης.**

4. Το πιστοποιητικό υποβολής δήλωσης αφορά **μόνον** στο **γεωτεμάχιο** και όχι στις διηρημένες ιδιοκτησίες ανεξαρτήτως αν η υπό σύνταξη συμβολαιογραφική πράξη αφορά σε γεωτεμάχιο ή σε διηρημένη ιδιοκτησία.

Σε περίπτωση κατά την οποία το **ακίνητο** για το οποίο ζητείται η χορήγηση πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης **δεν έχει εντοπιστεί ή έχει εντοπιστεί λανθασμένα** στα στοιχεία της ανάρτησης, τότε ο/οι αιτούμενος/οι οφείλει/ουν να εντοπίσει/ουν ορθά επί των προσωρινών κτηματολογικών στοιχείων και να λάβει/ουν το/τα πιστοποιητικό/ά υποβολής δήλωσης, στο οποίο θα αναγράφεται ο Κωδικός Αριθμός Εθνικού Κτηματολογίου (ΚΑΕΚ) που αφορά στο ορθώς εντοπισμένο ακίνητο, το οποίο άλλωστε περιγράφεται στην υπό σύνταξη συμβολαιογραφική πράξη.

Εαν το εντοπισθέν ακίνητο είχε αποτυπωθεί εντός ευρύτερης περιοχής τότε χορηγείται πιστοποιητικό υποβολής δήλωσης με τον Κωδικό Αριθμό Εθνικού Κτηματολογίου (ΚΑΕΚ) της ευρύτερης περιοχής με τα στοιχεία του αντίστοιχου προσωρινού κτηματολογικού διαγράμματος της ευρύτερης περιοχής.

Σε καμία περίπτωση δεν εκδίδεται πιστοποιητικό υποβολής δήλωσης για ανεντόπιστο ακίνητο.

5. Το πιστοποιητικό υποβολής δήλωσης εκδίδεται κατόπιν αιτήσεως και χορηγείται σε οποιαδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη ή στους πληρεξούσιους δικηγόρους τους, στους συμβολαιογράφους ή νόμιμους αναπληρωτές τους ή σε οποιοδήποτε νόμιμα εξουσιοδοτημένο πρόσωπο των προαναφερθέντων προσώπων. Για την έκδοση του πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης καταβάλλεται στο Γραφείο Κτηματογράφησης πάγιο τέλος **πέντε (5) ευρώ** υπέρ Ο.Κ.Χ.Ε. κατά τα οριζόμενα στο άρθρ. 2 παρ. 10 γ' του Ν. 2308/1995.

Β. Ειδικότερα κατά τα οριζόμενα στο τελ. εδάφιο του άρθρ. 2 παρ. 9 του Ν. 2308/1995, όπως ισχύει, μετά την ανάρτηση των στοιχείων της κτηματογράφησης δεν επιτρέπεται η υποβολή δήλωσης εμπράγματος δικαιώματος με

αιτία κτήσης έκτακτη χρησικτησία, εφόσον αφορά σε ακίνητο το οποίο καταχωρίστηκε στα προσωρινά στοιχεία της ανάρτησης ως αγνώστου ιδιοκτήτη, στην περίπτωση δε αυτή, απαιτείται η υποβολή ένστασης (άρθρ. 7 του Ν. 2308/1995), για την απόδειξη της κατάθεσης της οποίας, το Γραφείο Κτηματογράφησης εκδίδει, αντί του πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης, πιστοποιητικό υποβολής ένστασης. Η ένσταση επιδίδεται στο Ελληνικό Δημόσιο επί ποινή απαραδέκτου και το **αποδεικτικό της επιδόσεως αυτής από κοινού μετά του πιστοποιητικού υποβολής ένστασης**, χρησιμοποιείται για τη σύνταξη συμβολαίων, τη διεξαγωγή δικών και τις εγγραφές στα βιβλία μεταγραφών και υποθηκών.

Η ανωτέρω διάταξη θεσπίστηκε προκειμένου να αποκλειστεί ο κίνδυνος επιτήδριοι να σπεύσουν μετά την ανάρτηση να δηλώσουν ακίνητα με έκτακτη χρησικτησία σε ακίνητα που έχουν καταχωριστεί στα στοιχεία της ανάρτησης ως αγνώστου ιδιοκτήτη.

Γ. Σύμφωνα με το άρθρ. 5 παρ. 2 του Ν. 2308/1995, όπως ισχύει έναν (1) μήνα από την έναρξη της ανάρτησης έως τις πρώτες εγγραφές **δεν επιτρέπεται χωρίς προσκόμιση του πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης η συζήτηση ενώπιον του δικαστηρίου υπόθεσης, που έχει ως αντικείμενο εγγραπτό στα κτηματολογικά βιβλία δικαίωμα, εφόσον τη συζήτηση επισπεύδει ο υπόχρεος σε υποβολή δήλωσης.**

Για την έκδοση και τη χορήγηση του πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης ισχύουν τα αναφερόμενα στο σημείο Α.5 κατά αναλογία.

Σε ό,τι αφορά τη διεξαγωγή δικών, που έχουν ως αντικείμενο εγγραπτό στα κτηματολογικά στοιχεία δικαίωμα η ρύθμιση δεν διακρίνει το είδος του δικαστηρίου, ούτε τη δικαιοδοσία, ούτε το βαθμό, ούτε τη διαδικασία.

Σε κάθε περίπτωση σε αντίθεση με τα συμβόλαια για τα οποία προβλέπεται αυτοδίκαιη ακυρότητα στην παρ. 1 του άρθρ. 5 του Ν. 2308/1995, στη διεξαγωγή δικών η μη προσκόμιση πιστοποιητικού υποβολής δήλωσης είναι δικο-

νομικό ελάττωμα, το οποίο μόνο δικαστικά μπορεί να ελεγχθεί (με ένδικα μέσα) ή στο μέτρο που αφορά ασφαλιστικά μέτρα με ανάκληση της απόφασης.

Δ. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 3 του ίδιου νόμου, όπως ισχύει **έναν (1) μήνα μετά την έναρξη της ανάρτησης έως τις πρώτες εγγραφές «...δεν επιτρέπεται η καταχώριση στα βιβλία μεταγραφών και υποθηκών οποιασδήποτε δικαιοπραξίας, στην οποία είναι συμβαλλόμενο μέρος ο υπόχρεος σε υποβολή δήλωσης... αν δεν επισυνάπτεται στη σχετική αίτηση προς τον υποθηκοφύλακα η δήλωση που προβλέπεται στο άρθρ. 2 παρ. 6 εδαφ. γ'.** Εάν στη μεταγραφτέα πράξη έχει επισυναφθεί, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία τοπογραφικό διάγραμμα, αντίγραφο του συνοδεύει τη δήλωση αυτή». Επιπλέον σύμφωνα με το άρθρ. 2 παρ. 6 τελευταίο εδάφιο του ίδιου νόμου **«Μετά την έναρξη της προθεσμίας που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρ. 5 απαγορεύεται η μεταγραφή, εγγραφή ή σημείωση οποιασδήποτε πράξης στα τηρούμενα στα υποθηκοφυλακεία βιβλία, εφόσον στην αίτηση που υποβάλλεται προς τον υποθηκοφύλακα δεν επισυνάπτεται δήλωση του εγγραπτέου δικαιώματος της παρ. 1 απευθυνόμενη προς το... αρμόδιο γραφείο κτηματογράφησης».**

Μετά τη σύνταξη συμβολαίων για τη σύσταση, μετάθεση, αλλοίωση ή κατάργηση εμπράγματων δικαιωμάτων ή άλλων εγγραπτέων στα κτηματολογικά βιβλία δικαιωμάτων σε ακίνητων ανωτέρω περιοχών και προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της διάταξης και να διατηρηθεί ενεργός ο μηχανισμός διαρκούς ενημέρωσης θα πρέπει στην αίτηση που υποβάλλεται στον Υποθηκοφύλακα να επισυνάπτεται δήλωση/δηλώσεις συμπληρωμένη/ες από τον/τους υπόχρεους σε υποβολή δήλωσης με απλό αντίγραφο της πράξης καθώς και αντί-

γραφο του τοπογραφικού (αν έχει επισυναφθεί στη μεταγραφτέα πράξη κατά την ισχύουσα νομοθεσία) καθώς και το «έντυπο εκτύπωσης οφειλών παγίου τέλους κτηματογράφησης», το οποίο ο υπόχρεος σε υποβολή δήλωσης λαμβάνει από το γραφείο κτηματογράφησης και με βάση αυτό καταβάλλει την αντίστοιχη οφειλή στον υποθηκοφύλακα. Ο υποθηκοφύλακας βεβαιώνει την είσπραξη παγίου τέλους κατά τα οριζόμενα στο άρθρ. 2 παρ. α' και β' της Κοινής Υπουργικής Απόφασης Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Δημοσίων Έργων 53256/1.12.2007 (ΦΕΚ Β 2452/31.12.2007).

Στη συνέχεια ο Υποθηκοφύλακας βεβαιώνει την είσπραξη του παγίου τέλους κτηματογράφησης και διαβιβάζει τη δήλωση με τα συνημμένα έγγραφα, ήτοι **απλό αντίγραφο της πράξης καθώς και αντίγραφο του τοπογραφικού (αν έχει επισυναφθεί στην μεταγραφτέα πράξη κατά την ισχύουσα νομοθεσία) αφού συμπληρώσει τα στοιχεία μεταγραφής/εγγραφής/σημείωσης στα οικεία πεδία της δήλωσης Δ.2** χωρίς υπαίτια καθυστέρηση στο αρμόδιο γραφείο κτηματογράφησης προκειμένου να ενημερωθούν οι κτηματολογικοί πίνακες και διαγράμματα.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία σας, η οποία αποσκοπεί στη διαρκή ενημέρωση των κτηματολογικών στοιχείων. Αναγνωρίζουμε τη συμβολή σας στο δύσκολο έργο της κτηματογράφησης, της οποίας στόχος είναι οι ορθές και ακριβείς εγγραφές.

Για την επίτευξη άλλωστε του σκοπού αυτού εργαζόμαστε όλοι στην κτηματογράφηση.

Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε διευκρίνιση ή πληροφορία.

Η Γενική Διευθύντρια
Μαριλένα Καρτελιά

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Δυνατότητα σύστασης αστικής επαγγελματικής εταιρείας από δύο ή περισσότερους συμβολαιογράφους της ίδιας ειρηνοδικειακής περιφέρειας, στην περίπτωση που ένας από αυτούς είχε διορισθεί με έδρα και περιφέρεια ειρηνοδικείου, το οποίο στη συνέχεια καταργήθηκε και συγχωνεύθηκε.

Γνωμοδότηση υπ' αριθ. 11/2011

Εισ. Αρείου Πάγου

Προς τον Συμβολαιογραφικό Σύλλογο Εφετείου Λάρισας.

1. Έχουμε την τιμή σε απάντηση του 173/16-5-11 εγγράφου ερωτήματός σας αναφορικά με τη δυνατότητα σύστασης αστικής επαγγελματικής εταιρείας συμβολαιογράφων από δύο ή περισσότερους συμβολαιογράφους της περιφέρειας του Ειρηνοδικείου Καρδίτσας στην περίπτωση που ένας απ' αυτούς έχει διορισθεί με έδρα και περιφέρεια του Ειρηνοδικείου Ρεντίνας, το οποίο εντωμεταξύ καταργήθηκε και συγχωνεύθηκε στο Ειρηνοδικείο Καρδίτσας, ότι η γνώμη μας είναι η ακόλουθη.

2. Από το άρθρο 153 του Ν. 2830/00 «Κώδικας συμβολαιογράφων» ορίζεται ότι «δύο ή περισσότεροι συμβολαιογράφοι της ίδιας ειρηνοδικειακής περιφέρειας μπορούν κατά την άσκηση του λειτουργήματός τους να συστήνουν εταιρία αστικού δικαίου. Με προεδρικό διάταγμα ορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις σύστασης και λειτουργίας της εν λόγω εταιρίας, ενώ από το άρθρο 155 παρ. 2 του ίδιου κώδικα ορίζεται ότι οι διατάξεις του Π.Δ. 284/1993 «Σύσταση συμβολαιογραφικών εταιριών» διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την έκδοση Π.Δ. του άρθρου 153 του παρόντος.

Από δε το άρθρο 1 παρ. 1 περ. β' του Π.Δ. 284/93 ορίζεται ότι «δύο ή περισσότεροι συμβολαιογράφοι, που εδρεύουν στην περιφέρεια α) του Πρωτοδικείου Αθηνών ή του Πρωτοδικείου Πειραιά, β) του αυτού Ειρηνοδικείου για

όλες τις άλλες περιφέρειες της χώρας, μπορούν να συστήσουν «Αστική Επαγγελματική Εταιρία Συμβολαιογράφων», με σκοπό την παροχή συμβολαιογραφικών υπηρεσιών σε τρίτους και τη διανομή των συνολικών καθαρών αμοιβών που θα προκύψουν από τη δραστηριότητά τους αυτή, ενώ από τη διάταξη του άρθρου 2 αυτού ορίζεται ότι απαγορεύεται η συμμετοχή σε συμβολαιογραφική εταιρία νομικού προσώπου ή και φυσικού προσώπου που δεν είναι συμβολαιογράφος.

Τέλος, από τη διάταξη του άρθρου 4 του ίδιου Π.Δ. ορίζεται ότι:

1. το καταστατικό της εταιρίας υποβάλλεται για έγκριση στο Συμβολαιογραφικό Σύλλογο, στον οποίο ανήκουν οι συμβολαιογράφοι εταίροι. Το Δ.Σ. του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου ελέγχει αν οι διατάξεις του καταστατικού συμφωνούν ή όχι με τις διατάξεις του παρόντος Προεδρικού Διατάγματος και του Κώδικα Συμβολαιογράφων.

Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι αστική επαγγελματική εταιρία συμβολαιογράφων μπορούν να ιδρύσουν δύο ή περισσότεροι συμβολαιογράφοι υπό τις εξής προϋποθέσεις, δύο θετικές και μιας αρνητικής: Οι δύο θετικές είναι α) ότι τα μέλη της πρέπει να είναι διορισμένοι συμβολαιογράφοι και β) ότι οι συμβολαιογράφοι αυτοί να έχουν έδρα και περιφέρεια ενός και του αυτού Ειρηνοδικείου. Η αρνητική είναι ότι δεν μπορεί να αποτελέσει μέλος της εταιρίας κανένα νομικό πρόσωπο ή φυσικό πρόσωπο που δεν είναι συμβολαιογράφος.

Το διοικητικό συμβούλιο του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου προκειμένου να παράσχει την έγκρισή του για τη σύσταση της αστικής επαγγελματικής εταιρίας συμβολαιογράφων ελέγχει τη συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων, των δύο θετικών και της μιας αρνητικής.

2. Από τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.Ν. 2830/2000 «Κώδικας Συμβολαιογράφων» ορίζεται ότι «1. Στην έδρα κάθε ειρηνοδικείου συνιστάται με προεδρικό διάταγμα μία τουλάχιστον θέση συμβολαιογράφου. 2. Αν μεταβληθεί

η έδρα του ειρηνοδικείου, μεταβάλλεται αυτοδικαίως και η έδρα του συμβολαιογράφου. «Η τυχόν υπάρχουσα έδρα συμβολαιογραφείου στην έδρα καταργούμενου Ειρηνοδικείου μεταφέρεται στην έδρα του Ειρηνοδικείου στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η πόλη, όπου η έδρα του καταργούμενου. Εάν, όμως, ο συμβολαιογράφος της καταργούμενης έδρας επιθυμεί να παραμείνει σε αυτή, οφείλει να δηλώσει μέσα σε έναν μήνα από τη δημοσίευση της πράξης κατάργησης της έδρας του Ειρηνοδικείου την επιλογή του αυτή στο οικείο Πρωτοδικείο». (εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 3258/2004).

Οι θέσεις που κατέχουν οι συμβολαιογράφοι οι οποίοι μεταφέρουν την έδρα τους σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν καταργούνται» (εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρο 11 παρ. 1 του Ν. 3472/2006).

3. Αν στην έδρα ειρηνοδικείου υπάρχουν δύο ή περισσότερες θέσεις συμβολαιογράφων, μπορεί να οριστεί άλλος δήμος ή κοινότητα της ίδιας ειρηνοδικειακής περιφέρειας ως έδρα μιας ή περισσότερων από τις θέσεις αυτές, μόνο αν αυτό εξυπηρετεί τα συμφέροντα των συναλλασσομένων. Η έδρα που ορίζεται με τον τρόπο αυτό μπορεί περαιτέρω να μεταφερθεί σε άλλο δήμο ή κοινότητα της ίδιας ειρηνοδικειακής περιφέρειας ή στην έδρα του ειρηνοδικείου.

4. Η μεταβολή έδρας συμβολαιογράφου σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο γίνεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μετά γνωμοδότηση της ολομέλειας του οικείου πρωτοδικείου, που αποφαίνεται ύστερα από γνωμοδότηση του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου.

Η μετακίνηση συμβολαιογράφου στη νέα έδρα, λόγω της μεταβολής της έδρας, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, που εκδίδεται έπειτα από γνώμη του αρμοδίου υπηρεσιακού συμβουλίου του Υπουργείου Δικαιοσύνης και έπειτα από αίτηση των ενδιαφερόμενων συμβολαιογράφων.

Τέλος, από το άρθρο 4 του ίδιου Κώδικα ορίζεται «1. ο συμβολαιογράφος ασκεί τα καθήκοντά του σε όλη την περιφέρεια του ειρηνοδικείου, στην οποία είναι διορισμένος, όπως κάθε φορά η περιφέρεια του ειρηνοδικείου ορίζεται. 3. ο συμβολαιογράφος έχει δικαίωμα αλλά και υποχρέωση να διατηρεί ένα μόνο γραφείο στην έδρα όπου είναι διορισμένος».

Από τις παρατεθείσες διατάξεις ανάγονται τα εξής πορίσματα:

α. Ο συμβολαιογράφος διορίζεται στην έδρα κάθε Ειρηνοδικείου και ασκεί τα καθήκοντά του απεριόριστα σε όλη την περιφέρεια του Ειρηνοδικείου, στην οποία είναι διορισμένος, όπως αυτή καθορίζεται κάθε φορά.

β. Η τυχόν υπάρχουσα έδρα συμβολαιογραφείου στην έδρα καταργούμενου Ειρηνοδικείου μεταφέρεται αυτοδικαίως και υποχρεωτικά, χωρίς καμία άλλη προϋπόθεση, όπως έκδοση προεδρικού διατάγματος κ.λπ., στην έδρα του Ειρηνοδικείου στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η πόλη, όπου η έδρα του καταργούμενου Ειρηνοδικείου. Εάν, όμως, ο συμβολαιογράφος της καταργούμενης έδρας επιθυμεί να παραμείνει σε αυτή, οφείλει να δηλώσει την επιλογή του αυτή μέσα σε έναν μήνα από τη δημοσίευση της πράξης κατάργησης της έδρας του Ειρηνοδικείου στο οικείο Πρωτοδικείο.» (εδάφιο που προστέθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 3258/2004).

γ. Εάν ο συμβολαιογράφος της καταργούμενης έδρας Ειρηνοδικείου επιθυμεί να παραμείνει στην έδρα του καταργούμενου Ειρηνοδικείου, οφείλει να δηλώσει μέσα σε έναν μήνα από τη δημοσίευση της πράξης κατάργησης της έδρας του Ειρηνοδικείου την επιλογή του αυτή στο οικείο Πρωτοδικείο.

δ. Η παράλληλη και ταυτόχρονη μεταφορά της έδρας του συμβολαιογράφου στην έδρα του Ειρηνοδικείου, στο οποίο συγχωνεύθηκε το παλιό Ειρηνοδικείο, που καταργήθηκε, στο οποίο είναι διορισμένος, είναι ο κανόνας, ενώ διατήρηση από το συμβολαιογράφο της πρότερης έδρας του καταργούμενου Ειρηνοδικείου

είναι η εξαίρεση και αφήνεται στην ελεύθερη επιλογή του ίδιου του συμβολαιογράφου, την οποία μπορεί τούτος να την ασκήσει με την εμπρόθεσμη δήλωσή του στο οικείο Πρωτοδικείο. Η ελεύθερη αυτή επιλογή του ουδαμώς μεταβάλλει την αρμοδιότητά του, στο να ασκεί τα καθήκοντά του απεριόριστα σε ολόκληρη την περιφέρεια του Ειρηνοδικείου, στο οποίο είναι διορισμένος.

3. Τα ανωτέρω ερμηνευτικά πορίσματα δεν αναιρούνται ούτε από τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2 του Ν. 2830/00 «Κώδικας Συμβολαιογράφων», ούτε από τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν.Δ. 100/69 «Περί συγχωνεύσεως Ειρηνοδικείων, καταργήσεως Πταισματοδικείων και συστάσεως ετέρων», ούτε, τέλος, από τη σκοπιμότητα της υπάρξεως κάποιου συμβολαιογράφου στην έδρα των καταργούμενων Ειρηνοδικείων, όπως επικαλείσθε στο ανωτέρω ερώτημά σας. Ειδικότερα.

α. Όσον αφορά τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 2 του Ν. 2830/00 «Κώδικας Συμβολαιογράφων». Από τη διάταξη αυτή ορίζεται ότι «κατ' εξαίρεση των όσων ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους, οι συμβολαιογράφοι που είναι διορισμένοι στους δήμους που υπάγονται δικαστηριακά στις περιφέρειες των παρακάτω Ειρηνοδικείων: α) Αθηνών, β) Πειραιά, γ) Νίκαιας, δ) Καλλιθέας, ε) Νέας Ιωνίας, στ) Περιστερίου, ζ) Χαλανδρίου, η) Αμαρουσίου, θ) Σαλαμίνας, ι) Αχαρνών, ια) Κρωπίας, ιβ) Ελευσίνος, ιγ) Μεγάρων, ιδ) Μαραθώνος, ιε) Λαυρίου, πλην της Νήσου Κέας, ιστ) Νέων Λιοσίων και ιζ) Αγίας Παρασκευής έχουν το δικαίωμα να ασκούν τα καθήκοντά τους και στις άλλες περιφέρειες των πιο πάνω Ειρηνοδικείων, αλλά μόνον έφοσον καλούνται να υπογράψουν τις συμβολαιογραφικές πράξεις στην οικία, στο κατάστημα ή στο γραφείο ενός των δικαιοπρακτούντων ή των αντιπροσώπων τους ή στο χώρο νοσηλείας, αν νοσηλεύονται, ή κράτησης, αν κρατούνται ή στο κατάστημα τράπεζας ή άλλου χρηματοπιστωτικού ιδρύματος ή οργανισμού, όπως και όταν συμπράττουν με άλλο συμβολαι-

ογράφο ή τούς ανατίθεται η διενέργεια πλειστηριασμού».

Η εισαγόμενη, επομένως, με τις παραπάνω διάταξη κατ' εξαίρεση δυνατότητα των συμβολαιογράφων να συντάσσουν συμβολαιογραφικές πράξεις και σε ειδικούς χώρους των δικαιοπρακτούντων ή ορισμένων ιδρυμάτων και οργανισμών, που ανήκουν σε περιφέρειες άλλων όμορων Ειρηνοδικείων, αναφέρεται αποκλειστικώς στους συμβολαιογράφους των δεκαεπτά κατονομαζομένων Ειρηνοδικείων της περιφέρειας των πρωτοδικείων Αθηνών και Πειραιώς και δεν επεκτείνεται και στους συμβολαιογράφους άλλων Ειρηνοδικείων της Χώρας και δε εκείνων που έχουν διορισθεί σε έδρα και περιφέρεια καταργηθέντων Ειρηνοδικείων. Με τη διάταξη αυτή γίνεται επέκταση της αρμοδιότητας των αναφερομένων συμβολαιογράφων σε άλλες όμορες ειρηνοδικειακές περιφέρειες και όχι περιορισμός της αρμοδιότητας αυτών να συντάσσουν συμβολαιογραφικές πράξεις μέσα στη δική τους ειρηνοδικειακή περιφέρεια. Συνεπώς, η διάταξη δεν μπορεί να τύχει ανάλογης εφαρμογής σε τρόπο, ώστε να περιορισθεί η τοπική αρμοδιότητα ορισμένων συμβολαιογράφων μέσα στην ειρηνοδικειακή περιφέρεια, στην οποία έχουν διορισθεί.

β. Όσον αφορά τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. του Ν.Δ. 100/69 «Περί συγχωνεύσεως Ειρηνοδικείων καταργήσεως Πταισματοδικείων και συστάσεων εταιρών».

Από τη διάταξη αυτή ορίζεται ότι «εκ της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 1 του παρόντος δεν θίγονται οι εν ταις έδραις ή ταις περιφερείαις των συγχωνευομένων Ειρηνοδικείων υφιστάμενοι θέσεις συμβολαιογράφων. Αι θέσεις αύται, προστιθέμεναι εις τας θέσεις των συμβολαιογράφων του Ειρηνοδικείου εις ό συνεχωνεύθη η περιφέρεια και η έδρα των, διατηρούν εν τη νέα ταύτη ειρηνοδικειακή περιφέρεια την προτέραν έδρα και περιφέρειαν αυτών». Τούτο γιατί η διάταξη αυτή έχει καταργηθεί με τη διάταξη του άρθρου 155 παρ. 1 του ισχύοντος Κώδικα Συμβολαιογράφων (Ν.

2830/00), σύμφωνα με την οποία «κάθε διάταξη που αντίκειται στον Κώδικα αυτόν ή ρυθμίζει θέματα που προβλέπονται από αυτόν καταργείται». Η άποψη ότι η ανωτέρω διάταξη ισχύει και υπό την ισχύ του νέου Κώδικα Συμβολαιογράφων για το λόγο ότι έχει το χαρακτήρα της «ειδικής διάταξης» δεν στηρίζεται στο γράμμα και στο πνεύμα του νέου Συμβολαιογραφικού Κώδικα. Τούτη ήταν υποστηρίξιμη μόνον υπό την ισχύ πρώτου και δεύτερου Κώδικα Συμβολαιογράφων, του Ν.Δ. 1333/73 και του Ν. 670/77, αντίστοιχα, όπως σχετικά είχε γνωμοδοτήσει και ο τότε Αντεισαγγελέας του Α.Π. Κ. Φαφούτης, (7/82 ΕΕΝ. 83/199), διότι οι Κώδικες αυτοί δεν περιείχαν διατάξεις που να ρυθμίζουν το θέμα της κατά τόπο αρμοδιότητας των συμβολαιογράφων των καταργηθέντων Ειρηνοδικείων. Σήμερα όμως υπό την ισχύ του νέου Κώδικα Συμβολαιογράφων (Ν. 2830/00) δεν μπορεί να υποστηριχθεί κάτι τέτοιο, καθόσον ο νέος Κώδικας αναφέρεται στο θέμα τούτο το ρυθμίζει διαφορετικά, ορίζοντας ότι αν μεταβληθεί η έδρα του ειρηνοδικείου, μεταβάλλεται αυτοδικαίως και η έδρα του συμβολαιογράφου και η τυχόν υπάρχουσα έδρα συμβολαιογραφείου στην έδρα καταργούμενου Ειρηνοδικείου μεταφέρεται στην έδρα του Ειρηνοδικείου, στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η πόλη, που η έδρα του καταργούμενου. (άρθρο 2 παρ. 2, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 5 παρ. 1 του Ν. 3258/04).

γ. Όσον αφορά το επιχείρημα της σκοπιμότητας να υπάρχει κάποιος συμβολαιογράφος στην έδρα των καταργούμενων Ειρηνοδικείων.

Αν συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι να υπάρχει κάποιος συμβολαιογράφος στην έδρα των καταργούμενων Ειρηνοδικείων για την καλύτερη εξυπηρέτηση των συμφερόντων των συναλλασσομένων, ο Υπουργός Δικαιοσύνης, (τώρα Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων) μπορεί να τους ικανοποιήσει με Προεδρικό Διάταγμα που εκδίδεται ύστερα από πρότασή του, μετά από γνωμοδότηση του οικείου συμβολαιογραφικού συλλόγου, μεταφέροντας τη θέση κάποιου από τους πολλούς συμβολαιογράφους, που υπηρετούν στην έδρα του Ειρηνοδικείου στο Δήμο ή στην Κοινότητα της πρότερης έδρας των καταργούμενων τούτων Ειρηνοδικείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 και 4 του Κώδικα Συμβολαιογράφων, και όχι με την περιστολή της πολιτικής αρμοδιότητας των διορισμένων συμβολαιογράφων σε ένα Ειρηνοδικείο.

4. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, απαντώντας στο ερώτημά σας, σας γνωρίζουμε ότι δύο ή περισσότεροι συμβολαιογράφοι που είναι διορισμένοι στο ίδιο Ειρηνοδικείο μπορούν να συστήσουν ακωλύτως αστική επαγγελματική εταιρία συμβολαιογράφων, ανεξαρτήτως αν ένας απ' αυτούς είχε διορισθεί σε έδρα και περιφέρεια Ειρηνοδικείου, το οποίο εντωμεταξύ καταργήθηκε και συγχωνεύθηκε στο εν λόγω Ειρηνοδικείο.

Ο Αντεισαγγελέας
του Αρείου Πάγου
Φώτιος Μακρής

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Αριθ. 899/2011 (Τμ. Ε')

Προστασία υδατορευμάτων. Επιτρεπτός ο καθορισμός προσωρινής οριογραμμής ρέματος προκειμένου να επιτραπεί η δόμηση σε ορισμένη απόσταση από αυτήν, με ατομική διοικητική πράξη, συναφή με την οικοδομική άδεια. Αντίθετη μειοψηφία. Η υπόθεση αρμοδίως εισάγεται στο σύνολό της προς εκδίκαση στο Ε' Τμήμα του ΣΤΕ. Αν και ορισμένες πράξεις υπάγονται στην ακυρωτική αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου, το ΣΤΕ κρατά την υπόθεση και την εκδικάζει στο σύνολό της. Η απόφαση του Γενικού Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων περί καταγραφής δημοσίων κτημάτων παρά το ρέμα είναι μονομερής διοικητική πράξη και η προσβολή της προκαλεί διαφορά υπαγόμενη στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Η άνευ δημοπρασίας εκποίηση ακινήτων ανηκόντων στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου, προκαλεί ιδιωτική διαφορά, για την επίλυση της οποίας έχουν δικαιοδοσία τα πολιτικά δικαστήρια. Αντίθετη μειοψηφία. Έκταση της προστασίας των υδατορευμάτων. Πότε επιτρέπεται η ένταξή τους σε πολεοδομική ρύθμιση, αφού προηγηθεί οριοθέτησή τους, συνολική ή τμηματική. Η ΥΑ 3046/304/1989, με την οποία επιτρέπεται ο καθορισμός προσωρινής οριογραμμής ρέματος και η δόμηση σε ορισμένη απόσταση από αυτήν, δεν στηρίζεται σε νομοθετική εξουσιοδότηση. Δεκτή η αίτηση ακύρωσης.

2. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση ζητείται η ακύρωση: 1) της προσωρινής οριογραμμής ρέματος στο Ο.Τ. 423 του Δήμου Παλαιού Φαλήρου, στη θέση «Κοψαχείλα», που καθορίστηκε με την 8512/507/8.7.1999 πράξη της Διεύθυνσης Πολεοδομίας Αργυρούπολης του Τομέα Νότιας Αθήνας της Νομαρχίας Αθηνών, όπως αυτή εμφανίζεται στο από Απριλίου 1999 τοπογραφικό διάγραμμα του αρχιτέκτονα μηχανικού... και το από 8.10.2003 τοπογραφικό διά-

γραμμα της ως άνω Διεύθυνσης Πολεοδομίας, 2) της 1063841/6270/Α0010/ 28.6.2001 απόφασης του Γενικού Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, με την οποία γίνεται δεκτή η 14/ 2001 γνωμοδότηση του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων περί καταγραφής ως δημοσίων κτημάτων δύο εκτάσεων εμβαδού 133,00 τ.μ. και 88,00 τ.μ., αντιστοίχως, παρά το ρέμα της Πικροδάφνης στο Παλαιό Φάληρο, 3) της 1106270/10967/ Α0010/ 19.12.2001 απόφασης του Υφυπουργού Οικονομικών, με την οποία εγκρίθηκε η απ' ευθείας εκποίηση του δημοσίου Κτήματος με Α.Β.Κ. 145 Π. εκτάσεως 133 τ.μ., κειμένου παρά το ρέμα Πικροδάφνης και επί των οδών... και..., 4) της 1440/26.3.2002 πράξης του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας Πειραιά περί απ' ευθείας και χωρίς δημοπρασία εκποίησης του ως άνω δημοσίου κτήματος, εκτάσεως 133 τ.μ., 5) της 468/12.6.2002 οικοδομικής άδειας και των 266/25.11.2002 και 213/25.7.2003 πράξεων αναθεώρησης αυτής που εκδόθηκαν από την ως άνω Διεύθυνση Πολεοδομίας Αργυρούπολης υπέρ της εταιρείας «...» και αφορούν την ανέγερση δύο κτιρίων κατοικιών 6 ορόφων επί ΡΙΛΟΤΙΣ με υπόγειο και δώμα στο Ο.Τ. 423, επί της οδού..., 6) της 101/26.3. 2003 πράξης του Δημοτικού Συμβουλίου Παλαιού Φαλήρου, με την οποία εγκρίθηκε η υποβληθείσα από την ως άνω εταιρεία υψομετρική μελέτη της οδού... για το τμήμα αυτής μεταξύ των οδών... και... και 7) της 14092/964/ 2003/14. 11.2003 απόφασης του Διευθυντή Πολεοδομίας του Τομέα Νότιας Αθήνας, της Νομαρχίας Αθηνών, με την οποία κυρώθηκε η 14/2003 πράξη αναλογισμού αποζημιώσεως λόγω ρυμοτομίας του Δήμου Παλαιού Φαλήρου.

3. Επειδή, στο άρθρο 6 της 3046/304/ 30.1/3. 2.1989 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. «Κτηριοδομικός Κανονισμός» (Δ' 59), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως της πρώτης προσβαλλόμενης πράξης (8.7.1999), του οποίου το περιεχόμενο αποδίδεται στο άρθρο 349 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Κ.Β.Π.Ν.) που εγκρίθηκε με το από 14/27.7.1999 π.δ/γμα (Δ' 580), υπό τον τίτ-

λο «Δόμηση κοντά σε ρέματα» ορίζονται τα εξής: «1. Στα ρέματα, των οποίων οι οριογραμμές έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Νομ. 880/ 1979 (ΦΕΚ 58/Α'), όπως ισχύει, η ανέγερση κτιρίων, εγκαταστάσεων ή περιτοιχισμάτων και γενικά η δόμηση ρυθμίζεται ως εξής: 1.1. Απαγορεύεται απολύτως η δόμηση μέσα στην έκταση που περικλείεται από τις οριογραμμές του ρέματος. 1.2. Επιτρέπεται η δόμηση έξω από την έκταση της προηγούμενης περίπτωσης σύμφωνα με τους όρους δόμησης της περιοχής, μόνο εφόσον έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησης του ρέματος. Εάν δεν έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησης του ρέματος, η δόμηση επιτρέπεται σε απόσταση τουλάχιστον 10 μ. από την οριογραμμή. 2. Στα ρέματα των οποίων οι οριογραμμές δεν έχουν ακόμη καθοριστεί σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, η δόμηση επιτρέπεται σε απόσταση από την οριογραμμή που ορίζεται προσωρινά από την πολεοδομική υπηρεσία: 2.1. Μεγαλύτερη των 20 μ. σύμφωνα με τους όρους δόμησης της περιοχής, χωρίς άλλους πρόσθετους περιορισμούς. 2.2. Μικρότερη των 20 μ. μόνο εφόσον προηγουμένως έχουν εκτελεστεί τα τεχνικά έργα που τυχόν απαιτούνται κάθε φορά για την ελεύθερη ροή των νερών και την ασφάλεια του κτιρίου και των λοιπών δομικών έργων, που πρόκειται να ανεγερθούν. Τα έργα αυτά πρέπει να έχουν εκτελεστεί τουλάχιστον σε όλο το πρόσωπο που έχει προς το ρέμα το υπόψη οικόπεδο. 2.2.1. Τα παραπάνω απαιτούμενα τεχνικά έργα καθορίζονται από την αρμόδια κάθε φορά υπηρεσία και σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να παρεμποδίζουν τη μελλοντική εκτέλεση των έργων διευθέτησης του ρέματος που τυχόν προβλέπονται σε σχετικές εγκεκριμένες μελέτες. 2.2.2. Η οικοδομική άδεια χορηγείται από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία, ύστερα από έγκριση των τεχνικών έργων από την αρμόδια υπηρεσία και με την προϋπόθεση ότι θα εκτελεσθούν πριν ή παράλληλα με την ανέγερση του φέροντα οργανισμού του κτιρίου ή της εγκατάστασης που προβλέπεται στην άδεια αυτή. 3 ...». Με τις ως άνω διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του Κτιριοδομικού Κανονισμού

επιτρέπεται ο καθορισμός προσωρινής οριογραμμής ρέματος προκειμένου να επιτραπεί η δόμηση σε ορισμένη απόσταση από αυτήν. Η πράξη της πολεοδομικής υπηρεσίας, με την οποία καθορίζεται προσωρινή οριογραμμή ρέματος, δηλαδή εγκρίνεται σημειακός καθορισμός οριογραμμής σε τμήμα ρέματος, κατόπιν αιτήσεως ιδιοκτήτου παραρρεμάτιου ακινήτου, ενόψει εκδόσεως οικοδομικής άδειας για την ανέγερση επ' αυτού οικοδομής, συνδέεται απολύτως με την ανέγερση συγκεκριμένου κτιρίου στο ακίνητο αυτό και αποτελεί ατομική διοικητική πράξη, συναφή με την οικοδομική άδεια που έχει την πράξη αυτή ως έρεισμα. Κατά τη γνώμη, όμως, των Συμβούλων Αγγ. Θ. και Αικ. Σ., η πράξη αυτή, με την οποία καθορίζεται από την πολεοδομική υπηρεσία η προσωρινή οριογραμμή σε τμήμα ρέματος, αλλά και όρος δόμησης, ήτοι η οικοδομική γραμμή του ακινήτου σε σχέση με το ρέμα, έχει κανονιστικό χαρακτήρα, όπως και η οριστική οριοθεσία του ρέματος κατά τη διαδικασία του άρθρου 6 του ν. 880/1979.

4. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 7 του π.δ/τος 18/1989 (Α' 8), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 7 του ν. 2944/2001 (Α' 222), η υπόθεση αρμοδίως, κατ' αρχήν, εισάγεται στο σύνολό της προς εκδίκαση στο Ε' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφόσον στην αρμοδιότητα του Τμήματος αυτού ανήκει η χρονολογικώς προηγούμενη προσβαλλόμενη πράξη 8512/507/8.7.1999 της Διεύθυνσης Πολεοδομίας Αργυρούπολης του Τομέα Νότιας Αθήνας της Νομαρχίας Αθηνών, η οποία έχει ως περιεχόμενο την προσωρινή οριοθέτηση του ρέματος της Πικροδάφνης, στο Ο.Τ. 423 του Δήμου Παλαιού Φαλήρου, κατ' εφαρμογήν της πολεοδομικής νομοθεσίας. Εξάλλου, η πράξη αυτή, ενόψει του, κατά τα κριθέντα με την προηγούμενη σκέψη, ατομικού χαρακτήρα της και η πράξη έγκρισης υψομετρικής μελέτης οδού, οι οποίες απετέλεσαν την προϋπόθεση για την έκδοση οικοδομικής άδειας για την ανέγερση οικοδομών στο ως άνω οικοδομικό τετράγωνο, αλλά και η 468/12. 6.2002 οικοδομική άδεια και οι 266/ 25.11.2002 και 213/25.7.2003 πράξεις αναθεώρησης αυτής, καθώς και η συ-

μπροσβαλλόμενη απόφαση, με την οποία κυρώθηκε η πράξη αναλογισμού αποζημίωσης λόγω ρυμοτομίας ανήκουν, κατά το άρθρο 1 παρ. 1 περ. θ' και ζ' του ν. 702/1977 (Α' 268), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 2944/2001 (Α' 222), στην ακυρωτική αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού εφετείου (ΣΤΕ 180/2007, 195/2005, 2148, 2067/2003), το Δικαστήριο, όμως, κρίνει ότι η υπόθεση αυτή, η οποία εισήχθη στην επταμελή σύνθεση με την από 4.11.2004 πράξη του Προέδρου του Ε' Τμήματος λόγω σπουδαιότητας, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 5 του π.δ. 18/ 1989, πρέπει, κατά το άρθρο 34 παρ. 1 του ν. 1968/1991 (Α' 150), να κρατηθεί και να εκδικασθεί στο σύνολό της από το Συμβούλιο της Επικρατείας (ΣΤΕ 3193/2000 Ολ., 2957/2006).

5. Επειδή στο άρθρο 95 παρ. 1, εδάφιο α', του Συντάγματος ορίζεται ότι στο Συμβούλιο της Επικρατείας ανήκει η ακύρωση των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών για υπέρβαση εξουσίας ή παράβαση νόμου και στο άρθρο 94 παρ. 3 του Συντάγματος ορίζεται, ότι στα πολιτικά δικαστήρια υπάγονται, μεταξύ άλλων, όλες οι ιδιωτικές διαφορές. Από τις διατάξεις αυτές που οριοθετούν τη γενική αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας έναντι της γενικής αρμοδιότητας των πολιτικών δικαστηρίων στις ιδιωτικές διαφορές προκύπτει ότι **ακυρωτική διαφορά ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν προκαλεί κάθε πράξη που φέρει τα εξωτερικά γνωρίσματα μονομερούς πράξεως της Διοικήσεως, από την οποία παράγονται έννομα αποτελέσματα, αλλά μόνο εκείνη από τις πράξεις αυτές, η οποία, στο πλαίσιο των διατάξεων που διέπουν τη δημόσια διοικητική δράση, επιδιώκει δημόσιο σκοπό. Οι λοιπές μονομερείς πράξεις της Διοικήσεως, όσες δηλαδή στερούνται του λειτουργικού αυτού στοιχείου και κινούνται σε κύκλο σχέσεων του ιδιωτικού δικαίου, δημιουργούν διαφορές που ανήκουν στη γενική, σύμφωνα με το Σύνταγμα, δικαιοδοσία που έχουν τα πολιτικά δικαστήρια στις περιπτώσεις προσβολής ιδιωτικών δικαιωμάτων.** Σε αυτή την έννοια της εκτελεστής πράξεως, στην έννοια δηλαδή που προκύπτει από τις πιο πάνω συνταγ-

ματικές διατάξεις, αναφέρεται και το προεδρικό διάταγμα 18/1989 με τον τίτλο «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» (ΦΕΚ 8 Α'), το οποίο ορίζει στην παράγραφο 1 του άρθρου 45 ότι η **αίτηση ακυρώσεως ασκείται κατά των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών** (βλ. ΣΤΕ 6322, 2329/1996, 2272/1986, 2424/1984, 924/1982).

6. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 8 του α.ν. 1539/1938 «περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων» (Α' 488), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 του ν. 2732/1999 (Α' 154), **εκείνος που αξιώνει δικαίωμα κυριότητας ή άλλο εμπράγματο, πλην της νομής, δικαίωμα έναντι του Δημοσίου οφείλει πριν από την κατάθεση της αγωγής στο αρμόδιο δικαστήριο να κοινοποιήσει με δικαστικό επιμελητή τις αξιώσεις του στο Δημόσιο.** Η έγερση αγωγής κατά του Δημοσίου επιτρέπεται μόνο μετά την πάροδο ορισμένης προθεσμίας από της επιδόσεως της σχετικής αιτήσεως. Περαιτέρω στο άρθρο 10 του νόμου προβλέπεται η λειτουργία στο Υπουργείο Οικονομικών Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων (ήδη Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων και Ανταλλάξιμης Περιουσίας κατ' άρθρο 90 του π.δ. 284/1988 ΦΕΚ 128 Α'), στο οποίο εισάγονται προς κρίση οι εν λόγω αιτήσεις. Οι γνωμοδοτήσεις του Συμβουλίου εγκρίνονται από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος δύναται να τις αποδεχθεί ή όχι. Στην προκειμένη υπόθεση, η προσβαλλόμενη 1063841/ 6270/Α0010/28.6.2001 απόφαση του Γενικού Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων, με την οποία γίνεται δεκτή η 14/2001 γνωμοδότηση του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Δημοσίων Κτημάτων περί καταγραφής ως δημοσίων κτημάτων δύο εκτάσεων 133,00 τ.μ. και 88,00 τ.μ. παρά το ρέμα της Πικροδάφνης στο Παλαιό Φάληρο που εκδόθηκε κατ' εφαρμογή των ως άνω διατάξεων του α.ν. 1539/1938, είναι μονομερής διοικητική πράξη, η οποία δεν αποβλέπει στην θεραπεία συγκεκριμένου δημόσιου σκοπού, αλλά εκδίδεται στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ δημοσίου και ιδιώτη ως προς την ύπαρξη και την αναγνώριση εμπραγμάτου δικαιώματος κυριότητας, για το οποίο η τελική κρίση ανήκει στα

πολιτικά δικαστήρια. Επομένως, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, η ως άνω προσβαλλόμενη διοικητική πράξη δεν υπόκειται στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά προκαλεί διαφορά υπαγόμενη στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση πρέπει ν' απορριφθεί ως απαράδεκτη κατά το μέρος που ζητείται η ακύρωση της ως άνω απόφασης του Γενικού Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων (βλ. ΣΕ 2329/1996, 2272/1986).

7. Επειδή, κατά το άρθρο 95 του από 11/12 Νοεμβρίου 1929 «Περί διοικήσεως των δημοσίων κτημάτων» διατάγματος (Α' 399), όπως ήδη ισχύει «1. Επιτρέπεται μετά γνώμην της Επιτροπής Δημοσίων Κτημάτων η απ' ευθείας εκποίησης κτημάτων του Δημοσίου εις Δήμους, Κοινότητας... 2. Οικόπεδα του Δημοσίου κείμενα εντός σχεδίου πόλεως μη άρτια ή και μη οικοδομήσιμα δύνανται να εκποιώνται άνευ δημοπρασίας προς τους ιδιοκτήτας των συνεχομένων ακινήτων, μεθ' ων δέον κατά τας κείμενας περί σχεδίων πόλεων διατάξεις να τακτοποιώνται, αντί τιμήματος καθοριζόμενου υπό του Υπουργού Οικονομικών μετά γνώμην της Επιτροπής Δημοσίων Κτημάτων εκφερόμενην κατόπιν γνώμης, ως προς την αξίαν του κτήματος επιτροπής εκ δημοσίων υπαλλήλων...». Από τις ως άνω διατάξεις συνάγεται ότι η άνευ δημοπρασίας εκποίηση ακινήτων του Δημοσίου, ανηκόντων στην ιδιωτική του περιουσία, κατά τις διατάξεις αυτές, συνιστά πράξη αναγόμενη σε διαχείριση ιδιωτικής περιουσίας, δηλαδή πράξη που δεν εκδίδεται εξουσιαστικώς από τη διοίκηση με σκοπό τη θεραπεία δημοσίου συμφέροντος, αλλά με κριτήρια διαχειρίσεως της περιουσίας του Δημοσίου και αποσκοπεί στη μεταβίβαση εμπραγμάτων δικαιωμάτων προς τους ιδιοκτήτες ομόρων ακινήτων, με τη συνένωση των εδαφικών αυτών τμημάτων, που είναι μη άρτια και μη οικοδομήσιμα και, άρα, μη δυνάμενα να αξιοποιηθούν από το Δημόσιο. Ενόψει αυτού, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στην σκέψη 5, πράξη εκδιδόμενη βάσει των ανωτέρω διατάξεων, δεν υπόκειται στον ακυρωτικό έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά

προκαλεί ιδιωτική διαφορά, για την επίλυση της οποίας έχουν δικαιοδοσία τα πολιτικά δικαστήρια (πρβλ. ΣτΕ 1448/2000, 1886/1991, 4024/1989, 2373/1984, 336/1983, 3777/1983, 2408/1978, 3003/1978). Συνεπώς, η προσβαλλόμενη 1106270/10967/Α0010/ 19.12. 2001 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών, περί της απ' ευθείας εκποίησης του δημοσίου Κτήματος με Α.Β.Κ. 145 Π. κειμένου παρά το ρέμα Πικροδάφνης και επί των οδών... και..., καθώς και η 1440/26.3.2002 πράξη του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας Πειραιά περί απ' ευθείας και χωρίς δημοπρασία εκποίησης του ως άνω δημοσίου κτήματος, εκτάσεως 133 τ.μ., οι οποίες εκδόθηκαν κατ' εφαρμογήν του προαναφερόμενου άρθρου 95 του από 11/12 Νοεμβρίου 1929 διατάγματος, προκαλούν ιδιωτική διαφορά υπαγόμενη στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων και, ως εκ τούτου, απαράδεκτως με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση αυτών. Κατά τη γνώμη όμως της Συμβούλου Αικ. Σ., στην οποία προσχώρησε η Πάρεδρος Ρ. Γ., η απ' ευθείας εκποίηση μη αρτίων ή και μη οικοδομήσιμων οικοπέδων του Δημοσίου προς τους ιδιοκτήτες των συνεχομένων προς αυτά ακινήτων, με την οποία χωρεί και τακτοποίηση κατά τις κείμενες περί σχεδίων πόλεων διατάξεις, όπως η βάσει των ως άνω προσβαλλόμενων πράξεων εκποίηση, προκαλεί διοικητική διαφορά υπαγόμενη στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας και, συνεπώς, κατά την άποψη αυτή, οι πράξεις αυτές του Υφυπουργού Οικονομικών και του Προϊσταμένου της Κτηματικής Υπηρεσίας Πειραιά υπόκεινται στο ένδικο βοήθημα της αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

8. Επειδή, οι αιτούντες, φερόμενοι ως κάτοικοι της περιοχής από την οποία διέρχεται το ρέμα της Πικροδάφνης και ισχυριζόμενοι ότι από την ανέγερση των επίδικων οικοδομών παρεμποδίζεται η επιτέλεση της φυσικής λειτουργίας του ρέματος, με έννομο συμφέρον ασκούν την κρινόμενη αίτηση, ομοδικούν δε παραδεκτώς προβάλλοντας κοινούς λόγους ακυρώσεως που στηρίζονται στην ίδια νομική και πραγματική βάση.

9. Επειδή, στη δίκη παρεμβαίνουν με έννομο

συμφέρον, με το από 23.11.2004 δικόγραφο παρεμβάσεως, το οποίο υπογράφεται από δικηγόρο, η ετερόρρυθμη εταιρεία με την επωνυμία «...», εργολήπτρια εταιρεία, η οποία έχει αναλάβει την με αντιπαροχή ανέγερση των δύο εξαώροφων κτιρίων επί του επίδικου ακινήτου, καθώς και οι συνιδιοκτήτες του ακινήτου αυτού. Κατά τη συζήτηση της υποθέσεως οι παρεμβαίνοντες παρέστησαν με τον υπογράφοντα την παρέμβαση πληρεξούσιο δικηγόρο, ο οποίος ζήτησε προθεσμία για τη νομιμοποίησή του. Εντός της προθεσμίας που χορηγήθηκε από τον Πρόεδρο του Τμήματος προσκομίστηκε η 18188/14.1.2008 πράξη της συμβολαιογράφου Αθηνών Ε.Δ.Θ., περί παροχής πληρεξουσιότητας στον υπογράφοντα το δικόγραφο και παραστάνα δικηγόρο από τους παρεμβαίνοντες, πλην της ένατης... συζ. ..., ως προς την οποία δεν νομιμοποιήθηκε κατά τα προβλεπόμενα από το νόμο ο ανωτέρω δικηγόρος. Συνεπώς, η παρέμβαση αυτή πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παρ. 2 του 7 ν. 2479/ 1997 (ΦΕΚ 67 Α'), να απορριφθεί ως απαράδεκτη κατά το μέρος που ασκείται από την ως άνω ένατη παρεμβαίνουσα.

10. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, κατά της ήδη προσβαλλόμενης 468/2002 οικοδομικής άδειας και των 213/25.7.2003 και 266/25.11.2002 πράξεων αναθεώρησης αυτής, ασκήθηκαν η από 23.10.2003 αίτηση ακυρώσεως και η από 27.11.2003 αίτηση αναστολής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών από τους..., ..., ... του..., ..., ... και... ... επί των οποίων εκδόθηκαν αντιστοίχως, οι 1675/2006 και 48/2004 αποφάσεις του ως άνω δικαστηρίου. Προβάλλεται δε από τους παρεμβαίνοντες ότι οι ήδη αιτούντες αποτελούν μια ενιαία ομάδα με τους ασκήσαντες τις ως άνω αιτήσεις ακυρώσεως και αναστολής και ως εκ τούτου γνώριζαν έκτοτε την ύπαρξη των προσβαλλομένων πράξεων και, ειδικότερα, ο δεύτερος των αιτούντων, δεδομένου ότι κατοικεί στην οδό..., στην ίδια πολυκατοικία με τον προαναφερόμενο..., και ότι οι παρεμβαίνοντες είχαν επιδώσει εξώδικες διαμαρτυρίες στους σύνοικους γονείς του... και... ... Εκ των ανωτέρω,

όμως, υπό των ήδη παρεμβαίνοντων εκτιθεμένων δεν δύναται να συναχθεί ότι οι ασκήσαντες την υπό κρίση αίτηση ακυρώσεως είχαν, οι ίδιοι, πλήρη γνώση των προσβαλλομένων πράξεων σε χρόνο απέχοντα πλέον του 60ημέρου από την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως και, συνεπώς, είναι απορριπτέος ο ανωτέρω περί απαραδέκτου της αιτήσεως ακυρώσεως, λόγω εκπροθέσμου, ισχυρισμός των παρεμβαίνοντων.

11. Επειδή, όπως παγίως έχει κριθεί, ουσιώδες στοιχείο του υπό του άρθρου 24 του Συντάγματος προστατευόμενου φυσικού περιβάλλοντος, και μάλιστα της γεωμορφολογίας του, αποτελούν τα υπό διάφορες ονομασίες «ρεύματα», διά των οποίων συντελείται κυρίως η απορροή προς τη θάλασσα των πλεοναζόντων υδάτων της ξηράς. Εκτός, όμως, από αυτή τη λειτουργία, τα ρεύματα αποτελούν, επίσης, φυσικούς αεραγωγούς, μαζί δε με τη χλωρίδα και πανίδα τους είναι οικοσυστήματα με ιδιαίτερο μικροκλίμα που συμβάλλουν πολλαπλώς στην ισορροπία του περιβάλλοντος (ΣΕ 1801/ 1995, 4577/1998, 2656/1999, 2591/2005, κ.ά.). Κατ' ακολουθίαν, το κράτος υποχρεούται να διατηρεί τα πάσης φύσεως υδρορεύματα στην φυσική τους κατάσταση προς διασφάλιση της λειτουργίας τους ως οικοσυστημάτων, επιτρεπόμενης μόνον της εκτέλεσης των απολύτως αναγκαίων τεχνικών έργων διευθέτησης της κοίτης και των πρηνών τους προς διασφάλιση της ελεύθερης ροής των υδάτων, αποκλεισμένης κάθε αλλοίωσης της φυσικής τους κατάστασης με επίχωση ή κάλυψη της κοίτης τους, ή τεχνική επέμβαση στα σημεία διακλαδώσεώς τους (ΣτΕ 4577/1998, 2315/2002, 2591/2005, 3849/2006 επτ. κ.ά.). Εξάλλου, τα υδρορεύματα προστατεύονται καθ' όλη τους την έκταση και ανεξάρτητα από τις διαστάσεις τους, ώστε να διατηρείται η φυσική τους κατάσταση και να διασφαλίζεται η επιτελούμενη από αυτά λειτουργία της απορροής των υδάτων (ΣτΕ 3849/2006 επτ., 319/2002, 2669/2001, 2656/1999, κ.ά., Π.Ε. Ολομ. 262/2003). Η ένταξή τους σε πολεοδομική ρύθμιση είναι επιτρεπτή μόνο όταν τούτο επιβάλλουν οι ανάγκες ενός ευρύτερου πολεοδομικού σχεδιασμού και

μόνο εφόσον διασφαλίζεται η επιτέλεση της φυσικής τους λειτουργίας. Πρωταρχικός όρος για την ένταξη των ρεμάτων σε πολεοδομική ρύθμιση είναι η προηγούμενη αποτύπωσή τους και ο καθορισμός της οριογραμμής τους (ΣτΕ 3849/2006 επτ. κ.ά.)

12. Επειδή, προκειμένου να λάβουν χώρα οι τυχόν επιτρεπόμενες επεμβάσεις στα υδρορεύματα ή και πλησίον αυτών, απαιτείται η προηγούμενη οριοθέτησή τους κατά τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 880/1979 (ΣτΕ 2591/2005, ΣτΕ 2669/2001). Στο άρθρο 6 του Ν. 880/1979, (Α' 58), του οποίου το περιεχόμενο αποδίδεται στο άρθρο 188 παρ. 1, 2 και 3 του Κ.Β.Π.Ν. όπως ίσχυε κατά την υποβολή της από 5.7.1999 αιτήσεως του μηχανικού των παρεμβαινόντων για προσωρινή οριοθεσία του ρέματος προ της ιδιοκτησίας τους, ορίζεται ότι: «1. Οι εντός ή εκτός ρυμοτομικού σχεδίου ή εντός οικισμών στερουμένων ρυμοτομικού σχεδίου χειμάρροι, ρύακες, ρεύματα, αποτυπώνονται επί τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος υπό κατάλληλον κλίμακα, συντεταγμένου α) υπό του Υπουργείου Δημοσίων Έργων ή β) υπό της αρμοδίας Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών του Νομού ή γ) υπό των Δήμων ή Κοινοτήτων ή δ) υπό έχοντος αρμοδιότητα προς σύνταξιν τοιούτου διαγράμματος ιδιώτου μηχανικού (φυσικού ή νομικού προσώπου). Εις τας περιπτώσεις γ και δ το διάγραμμα δέον μετά προηγούμενην επαλήθευσιν της ακριβούς αποτυπώσεως υπό της ως άνω αρμοδίας Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών να θεωρήται παρ' αυτής. 2. Ο καθορισμός της οριογραμμής (όχθης) των κατά την προηγούμενην παράγραφον ρευμάτων, χειμάρρων ή ρυάκων σημειούται επί του διαγράμματος υπό του Υπουργείου Δημοσίων Έργων ή υπό της Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών του Νομού. 3. Τα ως άνω διαγράμματα επικυρούνται διά Προεδρικών Διαταγμάτων εκδομένων προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Έργων, μετά γνώμην του οικείου Δήμου ή Κοινοτήτος, παρεχομένην εντός προθεσμίας ενός μηνός από της περί τούτου προσκλήσεως των ή άνευ γνώμης ταύτης μετά πάροδον απράκτου της προθεσμίας ταύτης...». Κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, ερμηνευόμενων υπό το

πρίσμα της ως άνω συνταγματικής επιταγής περί προστασίας του περιβάλλοντος, σκοπός της οριοθέτησης είναι η αποτύπωση της φυσικής κοίτης του μη πλεύσιμου ποταμού ή του ρέματος, λαμβανομένου υπόψη του χαρακτήρα του αφ' ενός ως υδρογεωλογικού στοιχείου και αφ' ετέρου ως οικοσυστήματος. Η αποτύπωση αυτή δεν αφορά μόνον στην πραγματική κατάσταση της κοίτης, η οποία ενδεχομένως έχει διαμορφωθεί και κατόπιν αυθαιρέτων επιχώσεων ή άλλων ανθρωπίνων επεμβάσεων. Επίσης, η οριοθέτηση πρέπει να γίνεται (α) κατόπιν ειδικής μελέτης, υδρογεωλογικής και υδραυλικής, η οποία να λαμβάνει ιδιαίτερως υπόψη και την λειτουργία του ρέματος ως οικοσυστήματος, (β) επί τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος υπό κατάλληλη κλίμακα, δηλαδή υπό κλίμακα πρόσφορη και για τον περαιτέρω τυχόν πολεοδομικό σχεδιασμό της περιοχής. Προκειμένου δε να είναι εφικτός ο έλεγχος της νομιμότητας της οριοθέτησης αυτής, απαιτείται η σύνταξη συνοπτικής επεξηγηματικής τεχνικής εκθέσεως, στην οποία να εκτίθενται αφ' ενός μεν οι λόγοι για τους οποίους χαράχθηκε η οριογραμμή και αφ' ετέρου εάν αυτή εξυπηρετεί την επιπλέον λειτουργία του ρέματος ως οικοσυστήματος (ΣτΕ 2591/2005, ΣτΕ 2215/2002 και Π.Ε. 195, 246/2000). Η οριοθέτηση γίνεται κατ' αρχήν για το σύνολο του υδατορέματος. Κατ' εξαίρεση είναι επιτρεπτή τμηματική οριοθέτηση εφόσον τούτο δικαιολογείται για ειδικούς λόγους, όπως όταν το υπόλοιπο τμήμα του ρέματος έχει ήδη ενταχθεί σε ρυμοτομικό σχέδιο, και εφόσον στις οικείες μελέτες έχουν ληφθεί υπόψη στοιχεία που αφορούν το σύνολο του ρέματος (βλ. ΣτΕ 3849/2006 επτ.). Κατά την ως άνω προβλεπόμενη από το άρθρο 6 του ν. 880/1979 διαδικασία χωρεί η οριοθέτηση και των εντός ρυμοτομικού σχεδίου ρεμάτων, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για να επιτραπεί η δόμηση στις παραρεμάτιες περιοχές. Εξάλλου, δεδομένου ότι η οριοθεσία του ρέματος προφανώς επηρεάζει την τακτοποίηση των παραρεμάτων ιδιοκτησιών, δεν επιτρέπεται να εκδοθεί πράξη εφαρμογής ρυμοτομικού σχεδίου, προσκύρωσης, τακτοποίησης και αναλογισμού αποζημίωσης αν δεν έχει καθορισθεί

προηγούμενως η οριστική οριογραμμή του ρέματος.

13. Επειδή, τέλος, στο άρθρο 26 του ν. 1577/1985 «Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός» (Α' 210), του οποίου το περιεχόμενο αποδίδεται στο άρθρο 444 του Κ.Β.Π.Ν., ορίζονται τα εξής: «1. Με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ρυθμίζονται θέματα κτιριοδομικού περιεχομένου, που είτε απορρέουν από την εφαρμογή του παρόντος νόμου είτε με τη ρύθμισή τους: α. βελτιώνεται η άνεση, η υγεία ενοίκων και περιοίκων, β. βελτιώνεται η ποιότητα, η ασφάλεια, η αισθητική και η λειτουργικότητα των κτιρίων, γ. προστατεύεται το περιβάλλον, εξοικονομείται ενέργεια και προωθείται η έρευνα και παραγωγή στον τομέα της οικοδομής. 2. Οι ρυθμίσεις στις οποίες αναφέρεται η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου είναι: Α. Διαδικαστικές, όπως μελέτες και εκδόσεις πάσης φύσεως αδειών, αρμοδιότητες και ευθύνες για το έργο. Β. Λειτουργικές και κτιριοδομικές όπως: α. Χρήσεις κτιρίων για κατοικία, γραφεία, αναψυχή, βιομηχανία, εκπαίδευση, περίθαλψη, κοινωνική πρόνοια και άλλα. β. Χρήσεις χώρων για διαμονή, συνάθροιση, υγιεινή, αποθήκευση, στάθμευση και άλλα. γ. Ειδικές λειτουργικές απαιτήσεις για άτομα με ειδικές ανάγκες, ασφάλεια, υγεία και άλλα. δ. Φωτισμός, ηλιασμός, αισθητική κτιρίων. ε. Εσωτερικές εγκαταστάσεις, υδραυλικές, ηλεκτρικές, μηχανολογικές και άλλες. Γ. Κατασκευαστικές και ποιοτικές, όπως: α. Φυσική των κτιρίων για θερμομόνωση, ηχομόνωση, ακουστική, πυροπροστασία, πυρασφάλεια και άλλες. β. Δομικά υλικά. γ. Κτιριοδομικά στοιχεία των κτιρίων που αφορούν κυρίως χωματουργικές εργασίες, θεμελιώσεις, ικριώματα, φέρουσα κατασκευή, κατασκευή πλήρωσης, δάπεδα, ανοίγματα, στέγες, προεξοχές. δ. Κατασκευές που εξυπηρετούν τα κτίρια, όπως σιλό, δεξαμενές, αποθήκες, χώροι στάθμευσης, λύματα, απορρίματα και άλλα. 3. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων μπορούν να επιβάλλονται περιορισμοί και απαγορεύσεις ως προς τη χρήση των δομικών υλικών και δομικών στοιχείων για λόγους αισθητικής, εθνικής οικονομίας, ασφάλειας και προσαρμογής στο περιβάλλον. 4. Οι διατάξεις κτιριοδομικού περιεχομένου του ν.δ. 8/1973, όπως προσδιορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 31 διατηρούνται σε ισχύ μέχρι να ρυθμιστούν τα θέματα αυτά με αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οπότε παύουν να ισχύουν». Κατ' επίκληση των ως άνω εξουσιοδοτικών διατάξεων του άρθρου 26 εκδόθηκε η 3046/304/30.1/3.2.1989 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. «Κτιριοδομικός Κανονισμός», το άρθρο 6 της οποίας, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο εκδόσεως της πρώτης προσβαλλόμενης πράξης (8.7.1999), παρατίθεται στη σκέψη 3. Με τις ως άνω διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 6 του Κτιριοδομικού Κανονισμού επιτρέπεται ο καθορισμός προσωρινής οριογραμμής ρέματος και η δόμηση σε ορισμένη απόσταση από αυτήν, χωρίς να παρέχεται από το άρθρο 26 του ν. 1577/1985 ειδική εξουσιοδότηση για τη θέσπιση της δυνατότητας αυτής, η οποία συνιστά απόκλιση από τις ρυθμίσεις για την οριοθέτηση των ρεμάτων, οι οποίες εισάγονται με το άρθρο 6 του ν. 880/1979 και οι οποίες είναι σύμφωνες προς τον κανόνα της προστασίας των υδατορεμάτων, ως στοιχείων του περιβάλλοντος, ο οποίος απορρέει από τις επιταγές του άρθρου 24 του Συντάγματος, κατά τα εκτεθέντα στη σκέψη 11.

14. Επειδή, το ρέμα της Πικροδάφνης, που έχει χαρακτηριστεί ως «ιδιαιτέρου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος» (βλ. ΣτΕ 3849/2006 7μ.) στο επίμαχο τμήμα, απεικονίζεται στο ρυμοτομικό σχέδιο της περιοχής του έτους 1969, είτε ως τμήμα του Ο.Τ. 423 είτε ως οδός (...), δεν έχει οριοθετηθεί κατά την προβλεπόμενη στις ανωτέρω διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 880/1979 διαδικασία, όπως βεβαιώνεται και στην πράξη 8512/507/8.7.1999 της Διεύθυνσης Πολεοδομίας Αργυρούπολης. Βάσει των ισχυουσών ρυμοτομικών ρυθμίσεων κινήθηκε από τους παρεμβαίνοντες η διαδικασία τακτοποιήσεως και προσκυρώσεως, καθώς και της εγκρίσεως της υψομετρικής μελέτης της οδού... για το τμήμα αυτής μεταξύ των οδών... και... προκειμένου να καταστεί δυνατή η έκδοση οικοδο-

μικών αδειών και η ανέγερση οικοδομής επί ενιαίου οικοπέδου. Προηγήθηκε, η προσωρινή οριοθέτηση του ρέματος προ της ιδιοκτησίας των παρεμβαινόντων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του προαναφερόμενου άρθρου 6 της 3046/304/30.1/ 3.2.1989 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. «Κτιριοδομικός Κανονισμός», με την ανωτέρω 8512/507/8.7.1999 πράξη της Δ/νσης Πολεοδομίας Αργυρούπολης, κατά της οποίας στρέφεται η κρινόμενη αίτηση. Η πράξη, όμως, αυτή, η οποία αποτελεί προϋπόθεση της εκδόσεως της 648/2003 οικοδομικής άδειας και των συμπροσβαλλόμενων πράξεων αναθεώρησης αυτής, δεν έχει νόμιμο έρεισμα διότι εκδόθηκε κατ' εφαρμογή της ως άνω διάταξης του Κτιριοδομικού Κανονισμού, η οποία δεν στηρίζεται σε νομοθετική εξουσιοδότηση, σύμφωνα με τα εκθεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, χωρίς να έχει προηγηθεί οριστική οριοθεσία του ρέματος της Πικροδάφνης με π.δ/γμα, κατά το άρθρο 6 του ν. 880/ 1979. Για το λόγο αυτό που εξετάζεται αυτεπαγγέλτως, διότι ανάγεται στο κύρος της διάταξης, βάσει της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη 8512/507/8.7.1999 πράξη της Δ/νσης Πολεοδομίας Αργυρούπολης του Τομέα Νότιας Αθήνας της Νομαρχίας Αθηνών, πρέπει να ακυρωθεί η πράξη αυτή κατ' αποδοχή της κρινόμενης αίτησης, κατόπιν δε τούτου ακυρωτές καθίστανται και οι έχουσες την πράξη αυτήν ως έρεισμα 101/26.3. 2003 πράξη του Δημοτικού Συμβουλίου Παλαιού Φαλήρου εγκρίσεως υψομετρικής μελέτης της οδού... για το τμήμα αυτής μεταξύ των οδών... και... και 14092/964/2003/14.11.2003 απόφαση του Διευθυντή Πολεοδομίας της Νομαρχίας Αθηνών, Τομέα Νότιας Αθήνας, με την οποία κυρώθηκε σχετική πράξη αναλογισμού. Εξάλλου, δεδομένου ότι με την 1675/2006 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Πειραιώς ακυρώθηκε και ήδη η προσβαλλόμενη οικοδομική άδεια, ως ίσχυε μετά την έκδοση των πράξεων αναθεώρησης αυτής, κατά της αποφάσεως δε αυτής έχει ασκηθεί έφεση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας από τους ήδη παρεμβαίνοντες στην παρούσα δίκη, πρέπει να αναβληθεί η εξέταση της κρινόμενης αίτησης, κατά το μέρος

που ζητείται η ακύρωση της ως άνω οικοδομικής άδειας και των πράξεων αναθεώρησης αυτής.

ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αριθ. 60/2011 (Τμ. Α2)

Πολιτική δικονομία. Αναίρεση κατ' απόφασης με εσφαλμένο αιτιολογικό αλλά ορθό διατακτικό. Έννομο συμφέρον όταν από το αιτιολογικό δημιουργείται δεδικασμένο σε βάρος του διαδίκου σε άλλη δίκη. Τέτοιο έννομο συμφέρον δεν υπάρχει όταν αγωγή ή ανακοπή απορριφθεί ως αόριστη αντί να απορριφθεί λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης του εναγομένου ή του καθ' ου η ανακοπή. Αναγκαστική εκτέλεση. Έξοδα που προαφαιρούνται. Έξοδα πλειστηριασμού που ματαιώθηκε λόγω παράδου των σχετικών προθεσμιών ή ακυρότητας των πράξεων. Έξοδα καταταγέντος στον πίνακα δικαστικού επιμελητή. Παθητική νομιμοποίηση επί ανακοπής κατά της κατάταξής του. Ανακοπή μη καταταγέντος δανειστή με σκοπό την αποβολή άλλου καταταγέντος. Βάρος απόδειξης των γεγονότων των παραγωγικών της απαίτησης ή του προνομίου. Ορισμένη η ανακοπή με την οποία αμφισβητείται αν οι πράξεις εκτέλεσης που έκανε ο δικαστικός επιμελητής, έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών και είναι επομένως, έξοδα εκτέλεσης. Απορρίπτει αναίρεση κατά της υπ' αριθμ. 3164/2004 ΕφΘεσ/κης.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 578 Κ.Πολ.Δ. αν το αιτιολογικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως κρίνεται εσφαλμένο αλλά το διατακτικό της ορθό, ο Άρειος Πάγος απορρίπτει την αναίρεση, εκτός αν υπάρχει έννομο συμφέρον να αποτραπεί δεδικασμένο, οπότε αναιρείται η απόφαση μόνο ως προς την εσφαλμένη αιτιολογία της. Κατά την έννοια της ανωτέρω διατάξεως έννομο συμφέρον να αποτραπεί δεδικασμένο υπάρχει όταν ο αναιρεσείων διάδικος βλάπτεται από την αιτιολογία της αποφάσεως και συγκεκριμένα αν από αυτήν δημιουργείται δεδικασμένο σε βάρος του σε άλλη δίκη, αν δηλαδή η αιτιολογία της αποφάσεως αποτελεί στοιχείο του δικαιώματος που κρίθηκε στη δίκη

και στηρίζει το διατακτικό της, οπότε αναιρείται η απόφαση μόνο ως προς την εσφαλμένη αιτιολογία της (πρβλ. Α.Π. 2315/2009). Τέτοιο έννομο συμφέρον του αναιρεσειόντος ενάγοντος ή ανακόπτοντος δεν υπάρχει όταν η αγωγή ή η ανακοπή απορρίφθηκε ως αόριστη ενώ πράγματι έπρεπε να απορριφθεί λόγω ελλείψεως παθητικής νομιμοποίησης του εναγομένου ή καθ' ου η ανακοπή. Τούτο διότι η απόρριψη της αγωγής ή της ανακοπής ως αόριστης είναι επωφελέστερη για τον ενάγοντα ή τον ανακόπτοντα από την απόρριψή της λόγω ελλείψεως παθητικής νομιμοποίησης του εναγομένου ή του καθ' ου η ανακοπή (Α.Π. 1566/1998).

Εξάλλου κατά το άρθρο 932 Κ.Πολ.Δ. τα έξοδα της αναγκαστικής εκτελέσεως βαρύνουν εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον που την επισπεύδει, κατά το άρθρο 975 του ίδιου κώδικα η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται αφού αφαιρεθούν τα έξοδα της εκτελέσεως που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού, κατά δε το άρθρο 979 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ. μέσα σε δώδεκα εργάσιμες ημέρες αφότου επιδοθεί η πρόσκληση της παρ. 1 (για να λάβουν γνώση του πίνακα κατάταξεως ο επισπεύδων τον πλειστηριασμό, οι αναγγεληθέντες δανειστές και ο καθ' ου η εκτέλεση) οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ανακόψει τον πίνακα κατάταξεως, οπότε εφαρμόζονται τα άρθρα 933 επ. Αντίγραφο δε της ανακοπής επιδίδεται μέσα στην ίδια προθεσμία και στον υπάλληλο του πλειστηριασμού, ενώ η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών των οποίων προσβάλλεται η κατάταξη. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι στα έξοδα εκτελέσεως τα οποία προαφαιρούνται από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού για να αποδοθούν στον επισπεύδοντα που τα προκατέβαλε περιλαμβάνονται όλες οι αναγκαίες δαπάνες που έγιναν από τον επισπεύδοντα προς το γενικό συμφέρον (όλων) των δανειστών οι οποίοι αναγγεληθηκαν στη διαδικασία του πλειστηριασμού και ανάγονται στην προδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως, την κατάσχεση, τη συντήρηση του κατασχεθέντος πράγματος, τον πλειστη-

ριασμό και την κατάταξη των δανειστών, όχι όμως και τα έξοδα που έγιναν προς το αποκλειστικό συμφέρον είτε του επισπεύδοντος είτε των αναγγεληθέντων δανειστών ούτε επίσης όσα έγιναν από υπαιτιότητα του επισπεύδοντος, όπως για παράδειγμα έξοδα πλειστηριασμού που ματαιώθηκε λόγω παρόδου των σχετικών προθεσμιών ή ακυρότητας των πράξεων. Εξάλλου επί υποκαταστάσεως άλλου δανειστή κατά το άρθρο 973 Κ.Πολ.Δ. προαφαιρούνται μόνο τα έξοδα των διαδικαστικών πράξεων της προγενέστερης διαδικασίας που στηρίζουν την υποκατάσταση, ήτοι των πράξεων στις οποίες θεμελιώνεται η δήλωση περί συνεχίσεως και η εξακολούθηση της περαιτέρω διαδικασίας μέχρι τον πλειστηριασμό. Η εκκαθάριση και προαφαίρεση των εξόδων της εκτελέσεως αποτελεί διανομή πλειστηριάσματος, όπως και η κατάταξη των δανειστών, και συνεπώς προσβάλλεται με την ανακοπή του άρθρου 979 ΚΠολΔ, στην οποία μπορεί να σωρευθεί και αιτίαση για κακή κατάταξη αναγγεληθέντος δανειστή σε βάρος του ανακόπτοντος προς το σκοπό όπως καταταχθεί αυτός, ολικώς ή μερικώς, στη θέση εκείνου (Α.Π. 870/2010). Στην περίπτωση κατά την οποία ο ανακόπτων επικαλείται ότι εσφαλμένα προαφαιρέθηκαν από το πλειστηρίασμα έξοδα του καταταγέντος στον πίνακα γι' αυτά δικαστικού επιμελητή τα οποία δεν είναι νόμιμα και υπαρκτά ή υπερβαίνουν τα καθοριζόμενα από τις οικείες υπουργικές αποφάσεις ποσά αμοιβής των δικαστικών επιμελητών, η ανακοπή πρέπει να απευθύνεται κατά του δικαστικού επιμελητή, ο οποίος και μόνο νομιμοποιείται παθητικά. Αντίθετα αν με την ανακοπή δεν αμφισβητείται η διενέργεια των πράξεων εκτελέσεως που έκανε ο δικαστικός επιμελητής αλλά το αν έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών και είναι, υπό την έννοια αυτή, έξοδα εκτελέσεως, τότε νομιμοποιείται παθητικά ως καθ' ου η ανακοπή μόνο ο επισπεύδων δανειστής (ΑΠ 1774/2007). Τέλος κατά τις διατάξεις των άρθρων 216 παρ.1, 585, 933, 979 παρ. 2 ΚΠολΔ, ο λόγος της ανακοπής κατά πίνακα κατάταξεως που ασκεί ο μη καταταγείς δανειστής προς το σκοπό αποβολής άλλου καταταγέντος και αντίστοιχης κατάταξεως αυτού μπορεί να

συνίσταται και σε μόνη την απλή αμφισβήτηση και άρνηση της απαιτήσεως του καταταγέντος ή του προνομιακού χαρακτήρα αυτής. Στην περίπτωση αυτή στον καταταγέντα και καθ' ου η ανακοπή δανειστή ανήκει το βάρος της επικλήσεως και της αποδείξεως των παραγωγικών της απαιτήσεως ή του προνομίου της πραγματικών γεγονότων.

Ειδικότερα ο καθ' ου η ανακοπή οφείλει κατά την πρώτη ενώπιον του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου συζήτηση να επικαλεσθεί με τις προτάσεις του κατά τρόπο ορισμένο (και να αποδείξει) την ύπαρξη, το μέγεθος και τον προνομιακό χαρακτήρα της απαιτήσεως για την οποία έχει καταταγεί (Α.Π. 1311/2009). Στην προκειμένη περίπτωση με το μόνο λόγο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως το αναιρεσείον Ελληνικό Δημόσιο, επικαλούμενο το άρθρο 559 αριθ.1 ΚΠολΔ., αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια ότι παραβίασε τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 973 και 975 ΚΠολΔ. και συγκεκριμένα ότι απέρριψε ως αόριστο τον αναφερόμενο στην αίτηση αναιρέσεως λόγο της από 23-6-2000 ανακοπής του, ο οποίος στρεφόταν κατά του πρώτου καθ' ου η ανακοπή και ήδη πρώτου αναιρεσιβλήτου δικαστικού επιμελητή και κατά της τέταρτης καθ' ης η ανακοπή και ήδη δεύτερης αναιρεσιβλήτης, καθολικής διαδόχου της αρχικά επισπεύδουσας δανειστρίας ανώνυμης τραπεζικής εταιρείας με την επωνυμία «Τράπεζα...», η οποία στη συνέχεια υποκαταστάθηκε από την πέμπτη καθ' ης η ανακοπή και ήδη μη διάδικο ανώνυμη τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «... Τράπεζα», με επίσπευση της οποίας έγινε ο πλειστηριασμός. Όπως δε προκύπτει από την παραδεκτή επισκόπηση της από 23-6-2000 ανακοπής του αναιρεσείου κατά του 227/2000 πίνακα κατατάξεως της συμβολαιογράφου Νάουσας Α. Α., με τον ανωτέρω λόγο της που στρεφόταν κατά των ήδη αναιρεσιβλήτων, το αναιρεσείον ισχυρίσθηκε ότι το ποσό των 692.580 δραχμών, το οποίο προαφαιρέθηκε για έξοδα εκτελέσεως του πρώτου αναιρεσιβλήτου δικαστικού επιμελητή, εντολοδόχου της δεύτερης αναιρεσιβλήτης, αρχικά επισπεύδουσας και στη συνέχεια υποκατασταθείσης δανειστρίας, πρέπει να

περιορισθεί στο ποσό των 110.800 δραχμών, το οποίο αντιστοιχεί στα έξοδα της εκθέσεως κατασχέσεως, ενώ στο υπόλοιπο ποσό των 581.780 δραχμών, το οποίο αντιστοιχεί στα έξοδα των περιλήψεων των κατασχετηρίων εκθέσεων ή προγραμμάτων που δεν στηρίζουν την υποκατάσταση, πρέπει να καταταγεί αυτό (το αναιρεσείον). Με την προσβαλλόμενη απόφασή του το εφετείο αποφάνθηκε ότι ο ανωτέρω λόγος της ανακοπής ήταν απορριπτέος ως αόριστος και ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο (το οποίο είχε απορρίψει την ανακοπή κατά τον πιο πάνω λόγο της ως απαράδεκτη λόγω ελλείψεως παθητικής νομιμοποιήσεως των καθ' ων αλλά και ελλείψεως εννόμου συμφέροντος του ανακόπτοντος) ορθώς κατά το αποτέλεσμα έκρινε. Στη συνέχεια δε το εφετείο, αφού αντικατέστησε τις περί της απορρίψεως του λόγου αυτού αιτιολογίες της εκκαλουμένης με τις ανωτέρω, απέρριψε το σχετικό λόγο εφέσεως του τότε εκκαλούντος και ήδη αναιρεσείου. Όμως η ανακοπή ήταν νόμιμη και ορισμένη κατά τον ανωτέρω λόγο της, αφού για το ορισμένο της ήταν αρκετή η αμφισβήτηση του αν οι πράξεις εκτελέσεως που έκανε ο δικαστικός επιμελητής έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών και είναι, υπό την έννοια αυτή, έξοδα εκτελέσεως. Ενώ εξάλλου με τον ανωτέρω λόγο ανακοπής το αναιρεσείον με σαφήνεια και πληρότητα εξέθετε τους λόγους για τους οποίους, κατ' αυτό, τα έξοδα εκτελέσεως του πρώτου αναιρεσιβλήτου δικαστικού επιμελητή και εντολοδόχου της δεύτερης έπρεπε να περιορισθούν στο ποσό των 110.800 δραχμών και συγκεκριμένα διότι το ποσό αυτό αντιστοιχεί στα έξοδα της εκθέσεως κατασχέσεως, τα οποία μόνο στηρίζουν την υποκατάσταση, ενώ το υπόλοιπο (μέχρι τις 692.580 δραχμές) ποσό των 581.780 δραχμών αντιστοιχεί στα έξοδα των περιλήψεων κατασχετηρίων εκθέσεων ή προγραμμάτων που δεν στηρίζουν την υποκατάσταση. Περαιτέρω όμως όσον αφορά το λόγο αυτό νομιμοποιείται παθητικά μόνο η τέταρτη καθ' ης η ανακοπή και ήδη δεύτερη αναιρεσιβλήτη καθολική διάδοχος της αρχικά επισπεύδουσας δανειστρίας, διότι με αυτόν το αναιρεσείον δεν αμφισβήτησε τη διενέργεια των πρά-

ξεων εκτελέσεως που έκανε ο πρώτος καθ' ου η ανακοπή και ήδη πρώτος αναιρεσίβλητος δικαστικός επιμελητής (οπότε, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στη μείζονα σκέψη, θα νομιμοποιούνταν παθητικά ο τελευταίος) αλλά το αν οι πράξεις αυτές έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών και είναι, υπό την έννοια αυτή, έξοδα εκτελέσεως (οπότε κατά τα προεκτεθέντα νομιμοποιείται παθητικά η δεύτερη αναιρεσίβλητη).

Συνεπώς το εφετείο, το οποίο απέρριψε την ανακοπή κατά τον ανωτέρω λόγο της ως αόριστη (και μάλιστα με αντικατάσταση των αιτιολογιών της εκκαλουμένης, παρά το γεγονός ότι, όπως ήδη έχει εκτεθεί, η απόρριψη του ανωτέρω λόγου της ανακοπής ως αόριστου, ενώ πρωτοδίκως είχε απορριφθεί λόγω ελλείψεως παθητικής νομιμοποίησης των καθ' ου και ελλείψεως εννόμου συμφέροντος του ανακόπτοντος, οδηγούσε σε διαφορετικό κατά το αποτέλεσμα διατακτικό), παραβίασε τις προαναφερθείσες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις. Όμως εφόσον, όπως ήδη έχει εκτεθεί στην αρχή αυτής της σκέψεως, η απόρριψη του ανωτέρω λόγου της ανακοπής ως αόριστου ως προς τον πρώτο καθ' ου η ανακοπή και ήδη πρώτο αναιρεσίβλητο, είναι επωφελέστερη για το αναιρεσείον από την απόρριψη του λόγου αυτού λόγω ελλείψεως παθητικής νομιμοποίησης του πρώτου αναιρεσίβλητου, η υπό κρίση αναρέσεως είναι απορριπτέα ως προς τον ανωτέρω αναιρεσίβλητο λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος του αναιρεσείοντος. Επομένως πρέπει να απορριφθεί η αίτηση αναρέσεως όσον αφορά τον πρώτο αναιρεσίβλητο Α. Κ., χωρίς να επιδικασθεί υπέρ αυτού δικαστική δαπάνη λόγω της ερημοδικίας του, να γίνει δε δεκτός ο ανωτέρω μόνος αναιρετικός λόγος και να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση όσον αφορά τη δεύτερη αναιρεσίβλητη ανώνυμη τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία «Τράπεζα...» και κατά το μέρος της κατά το οποίο απέρριψε τον προαναφερθέντα λόγο της ανακοπής, να παραπεμφθεί δε η υπόθεση στο ίδιο δικαστήριο, η σύνθεση του οποίου από άλλους δικαστές είναι δυνατή (άρθρο 580 παρ. 3 ΚΠολΔ) και να καταδικασθεί η δεύτερη αναιρε-

σίβλητη στη δικαστική δαπάνη του αναιρεσείοντος σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του τελευταίου (άρθρα 176, 183 και 191 παρ. 2 ΚΠολΔ.), που όμως θα ορισθεί μειωμένη, όπως ορίζεται στο διατακτικό, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 22 παρ. 1 ν. 3693/1957.

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αριθ. 597/2009

Ακίνητα. Καταπάτηση γειτονικού ακινήτου με ανέγερση οικοδομής. Στην περίπτωση αυτή είναι αδύνατη η αυτούσια απόδοση του ακινήτου. Συνεπώς επί της ένδικης διεκδικητικής αγωγής οι εναγόμενοι υποχρεώνονται να αποδώσουν στον ενάγοντα την αξία του τιμήματος που καταλείφθηκε. Προσδιορισμός αποτίμησης της αξίας αυτού.

[...] Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 1103 ΑΚ, για δαπάνες από τις οποίες αυξήθηκε η αξία του πράγματος (επωφελείς δαπάνες), έχει δικαίωμα αποζημίωσης μόνο ο καλόπιστος νομέας για το πριν από την επίδοση της αγωγής διάστημα και μόνο εφόσον σώζεται η αύξηση της αξίας κατά το χρόνο της απόδοσης του πράγματος, σύμφωνα δε με τη διάταξη του άρθρου 1104 παρ. 1 ίδιου Κώδικα, για το πράγμα του ενώθηκε με άλλο ως συστατικό του, ο νομέας έχει το δικαίωμα της αφαίρεσης, το οποίο όμως αποκλείεται μόνο στις περιπτώσεις που αυτό ρητά ορίζει.

Εξάλλου, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1057 και 1063 ΑΚ, αν το κινητό ενωθεί με ακίνητο, έτσι ώστε να γίνει συστατικό του, η κυριότητα του ακινήτου εκτείνεται και στο κινητό (άρθρο 1057), εκείνος όμως που έχασε την κυριότητα ή άλλο εμπράγματο δικαίωμα εξαιτίας της ένωσης, έχει απαίτηση εναντίον εκείνου που ωφελήθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις για τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, με επιφύλαξη του τυχόν δικαιώματός του για αποζημίωση από αδικοπραξία ή για απόδοση δαπανών ή για αφαίρεση κατασκευάσματος.

Αξίωση για επαναφορά της προηγούμενης κατάστασης αποκλείεται (άρθρο 1063 ΑΚ).

Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών συνάγεται, ότι, σε περίπτωση που κινητό πράγ-

μα ενωθεί με αλλότριο (ξένο) ακίνητο, κατά τρόπον που να καταστεί συστατικό αυτού (άρθρα 953 και 954 ΑΚ), γεγονός που συμβαίνει και στην περίπτωση που ο νομέας ανεγείρει οικοδομή επί ξένου οικοπέδου με δικά του υλικά, τότε ο νομέας που χάνει την κυριότητα των υλικών αυτών λόγω της ένωσής του με το ξένο ακίνητο, δικαιούται, ανεξάρτητα από την καλή ή κακή πίστη του και το χρόνο επίδοσης της διεκδικητικής αγωγής, να απαιτήσει, κατά τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, από τον κύριο του οικοπέδου την απόδοση της ωφέλειας, που απέκτησε από τη μετάθεση σ' αυτόν της κυριότητας των υλικών, όχι όμως και την απόδοση της ωφέλειας από την εργασία του νομέα ή των εργατοτεχνιτών, εργολάβου, μηχανικού κ.λπ. που ο ίδιος προσέλαβε, γιατί η διάταξη του άρθρου 1063 ΑΚ ορίζει μόνο για απαίτηση από την απώλεια της κυριότητας κινητού πράγματος, λόγω της ένωσής του με ξένο ακίνητο και όχι για δαπάνες.

Επιφυλάσσει, όμως, το άρθρο 1063 ΑΚ στο νομέα κινητού ή ακινήτου πράγματος το δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση για την όλη δαπάνη ανέγερσης της οικοδομής στο ξένο ακίνητο, όταν πρόκειται για ακίνητο με τους όρους όμως και τις προϋποθέσεις του άρθρου 1103 ΑΚ, δηλαδή, να πρόκειται για καλόπιστο νομέα, η δαπάνη να είναι επωφελής, δηλαδή, να επήλθε από αυτήν αύξηση της αξίας του πράγματος, η αύξηση αυτή να σώζεται κατά το χρόνο της απόδοσης του πράγματος, η δε δαπάνη να έγινε το διάστημα πριν από την επίδοση της διεκδικητικής αγωγής (ΑΠ Ολ 1220/1975).

Το από τη διάταξη του άρθρου 1103 ΑΚ πηγάζον δικαίωμα έχει και ο νομέας για τις δαπάνες που διενεργήθηκαν από το δικαιοπάροχο του υπό τους ίδιους όρους.

Περαιτέρω, ο νομέας του πράγματος, εναγόμενος με διεκδικητική αγωγή, εφόσον έχει αξίωση κατά του κυρίου για απόδοση δαπανών που έκανε στο πράγμα, έχει και δικαίωμα επίσχεσής του, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 325, 326 και 110 ΑΚ. Δικαιούται, δηλαδή, να αρνηθεί την απόδοση του πράγματος μέχρι να ικανοποιηθεί για τις δαπάνες που του οφείλονται.

Για να είναι ορισμένη όμως η ένσταση επίσχεση πρέπει να καθορίζεται σαφώς η αξία του ακινήτου κατά τον χρόνο απόδοσής του, με και χωρίς τις βελτιώσεις του που επήλθαν με τις δαπάνες προκειμένου να κριθεί αν και κατά πόσο σώζεται η επελθούσα αύξηση της αξίας του και να καθορίζεται σαφώς και κατά τρόπο ορισμένο, μεταξύ άλλων, το ύψος σε δραχμές (ήδη σε ευρώ) της καθεμιάς δαπάνης χωριστά με ειδική ονοματοδοσία του περιεχομένου της και του χρόνου καταβολής του (ΑΠ 1120/2008, ΑΠ 480/2008, Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ, ΕφΛαρ 95/2007 Δικογρ 2008,65, ΕφΑΘ 4529/2003 ΕλλΔνη 2006,866, ΕφΑΘ 8749/2004 ΕλλΔνη 2005,842, ΕφΑΘ 5663/ 1997 Αρμ 2000,1085, Κ. Παπαδόπουλος, Αγωγές Εμπρ. Δικαίου τόμ. Α' σελ. 275).

Στην προκείμενη περίπτωση οι εναγόμενοι πρόβαλαν επικουρικός ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, και τον ισχυρισμό τους αυτό επαναφέρουν και ενώπιον του παρόντος, ότι προβάλλουν δικαίωμα επισχέσεως μέχρι την καταβολή στη δεύτερη εξ αυτών εκ μέρους της ενάγουσας ποσού 90.000 ευρώ με το νόμιμο τόκο από 1.1.1997 λόγω επωφελών δαπανών, που καλόπιστα πραγματοποίησε ανοικοδομώντας το επίδικο σε χρόνο πριν την επίδοση της ένδικης αγωγής, το ύψος των οποίων δαπανών ανέρχεται σε 180.000 ευρώ, ήτοι 40.000 ευρώ για θεμελίωση, 50.000 ευρώ για σκελετό από οπλισμένο σκυρόδεμα, 40.000 ευρώ για τοιχοποιία και 50.000 ευρώ για την ολοκλήρωση της οικοδομής, αυξάνοντας την αξία του κατά το ως άνω ποσό, που σώζεται μέχρι σήμερα. Ο ισχυρισμός όμως αυτός της β' εναγομένης-εκκαλούσας είναι προεχόντως απορριπτός ως αόριστος, αφού η τελευταία δεν διαλαμβάνει το είδος και το ύψος της κάθε δαπάνης χωριστά με ειδική ονοματοδοσία του περιεχομένου τους, ούτε και τον χρόνο πραγματοποιήσεώς τους. Συνακόλουθα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση του απέρριψε τον ισχυρισμό αυτόν της β' εναγομένης εκκαλούσας ως αόριστο, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και ο περί του αντιθέτου λόγος της υπό κρίση εφέσεώς της είναι αβάσιμος και απορριπτός.

Επειδή από τις διατάξεις των άρθρων 1, 2 παρ. 1, 3, 4, 5 και 14 του Ν. 3741/1929, 1 παρ. 1 και 3 του ΝΔ 1024/1971 και 1002, 1117 ΑΚ, προκύπτει ότι σε περίπτωση συστάσεως κάθετης ιδιοκτησίας, δηλαδή χωριστής ιδιοκτησίας επί περισσότερων οικοδομημάτων που ανεγείρονται σε ενιαίο οικόπεδο, η συμφωνία ότι κάθε ιδιοκτήτης θα έχει το δικαίωμα κάλυψης ορισμένης επιφάνειας του κοινού οικοπέδου έχει χαρακτήρα δουλείας κατά το περιεχόμενο της οποίας απαγορεύεται η κάλυψη ποσοστού μεγαλύτερου από εκείνο που αναλογεί στο ποσοστό του επί του οικοπέδου και ότι παρά τη σύσταση της κάθετης ιδιοκτησίας το οικόπεδο από απόψεως δόμησης παραμένει ενιαίο και επίκοινο (ΑΠ 1672/1984), οπότε ιδρύεται μεν χωριστή κυριότητα επί του κάθε οικοδομήματος, παρεπόμενα δε αναγκαστική συγκυριότητα κατ' ανάλογη μερίδα επί των μερών του όλου ακινήτου, τα οποία χρησιμεύουν στην κοινή χρήση όλων των συνιδιοκτητών.

Εξάλλου από το συνδυασμό των κατά τα άνω διατάξεων προκύπτει ότι οι ιδιοκτήτες του οικοπέδου μπορούν να ρυθμίσουν με σύμβαση που καταρτίζεται με τη σύμπραξη όλων με συμβολαιογραφικό έγγραφο, καταχωριζόμενο στο βιβλίο μεταγραφών, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους τόσο ως προς τα αναγκαίως αδιαίρετα πράγματα όσο και ως προς τις διηρημένες ιδιοκτησίες.

Οι συμφωνίες αυτές δεσμεύουν όχι μόνο τους συμβληθέντες, τους καθολικούς και ειδικούς διαδόχους αυτών, αλλά και τους εκ των υστέρων προσχωρήσαντες στη σύμβαση αυτή. Ειδικότερα αυτοί μπορούν να ορίσουν απαγορεύσεις και περιορισμούς των εν γένει δικαιωμάτων τους. Οι περιορισμοί και οι απαγορεύσεις αυτές για να μεταβληθούν μεταγενέστερα πρέπει να χωρήσει τροποποίηση της συμβάσεως με τον ίδιο ως άνω τρόπο (ΕφΑΘ 10230/1990 ΕλλΔνη 1991, 1666 επ.).

Ειδικότερα στο σύστημα της κάθετης συνιδιοκτησίας κάθε συνιδιοκτήτη έχει παρεπόμενη συγκυριότητα στα κοινά μέρη του ενιαίου οικοπέδου και αποκλειστική κυριότητα στο οικοδόμημά του (ΑΠ 618/1999 ΕλλΔνη 2000, 131) του οποίου διατηρεί το δικαίωμα επέκταση προς τα

πάνω (καθ' ύψος) και κάτω (ανόρυξη υπογείων), αν έχουν συμφωνήσει κατά τα ανωτέρω οι άλλοι συνιδιοκτήτες, διότι ο κύριος κάθε αυτοτελούς οικοδομής στην κάθετη ιδιοκτησία, δικαιούται να την επεκτείνει προς κάθε κατεύθυνση, εφόσον έχουν συμφωνήσει προς τούτο νομίμως όλοι οι συνιδιοκτήτες του κοινού οικοπέδου, άλλως το δικαίωμα επέκτασης ανήκει στο σύνολό τους (ΑΠ 774/2001 ΕλλΔνη 2001, 939).

Ο κύριος κάθετης ιδιοκτησίας δεν μπορεί να υπερβεί κατά την οικοδόμηση του ακινήτου το συντελεστή δόμησης, που του αναλογεί κατά τις ισχύουσες κατά τον χρόνο των οικοδομικών εργασιών πολεοδομικές διατάξεις, ματαιώνοντας ή περιορίζοντας έτσι το αντίστοιχο δικαίωμα οικοδόμησης των λοιπών συγκυριών του κοινού οικοπέδου (ΑΠ 14/2001 ΕλλΔνη 2001, 935, ΑΠ 25/1999 ΕλλΔνη 1999, 341, ΕφΑΘ 9354/1986 ΕλλΔνη 28, 1300), δεδομένου ότι επί κάθετης ιδιοκτησίας το οικόπεδο τόσο αστικώς όσο και πολεοδομικώς θεωρείται ενιαίο πράγμα που σημαίνει ότι το ποσοστό κάλυψης και ο συντελεστής δόμησης υπολογίζονται επί του ενιαίου οικοπέδου (ΑΠ 35/1997 ΕΔΠ 1998, 106, ΕφΑΘ 1097/2000 ΕλλΔνη 2000, 854, ΕφΑΘ 7974/1996 ΕΔΠ 1997, 332).

Εξάλλου κατά το άρθρο 1041ΑΚ, εκείνος που έχει στη νομή του με καλή πίστη και νόμιμο τίτλο πράγμα ακίνητο για μια δεκαετία, γίνεται κύριος πράγματος αυτού (τακτική χρησιδικησία), κατά δε το άρθρο 1042 του ίδιου Κώδικα ο νομέας βρίσκεται σε καλή πίστη στην περίπτωση του προηγούμενου άρθρου, όταν χωρίς βαριά αμέλεια έχει την πεποίθηση ότι απέκτησε την κυριότητα. Κατά δε το άρθρο 1044 ΑΚ η καλή πίστη πρέπει να υπάρχει κατά τον χρόνο απόκτησης της νομής. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι δεν υπάρχει καλή πίστη αν ο νομέας γνωρίζει ότι δεν έγινε κύριος ή το αγνοεί από βαριά αμέλεια (ΑΠ 475/2004 ΧρΙΔ 2004, 716, ΑΠ 1255/2004 ΕλλΔνη 2005, 88, ΑΠ 980/1990 ΝοΒ 40, 70).

Εξάλλου από τις διατάξεις του άρθρου 1010 ΑΚ σαφώς προκύπτει ότι κατ' εξαίρεση της αρχής που καθιερώνεται στον Αστικό Κώδικα (άρθρα 953, 954, 1057) κατά την οποία «τα επικείμενα είκει τοις υποκειμένοις (super-ficies cedit

solo), αναγνωρίζεται στο Δικαστήριο το δικαίωμα να επιδικάσει σ' αυτόν που ανεγείρει νέα οικοδομή κύριο του οικοπέδου, ο οποίος επέκτεινε την οικοδομή καλόπιστα στο γειτονικό ακίνητο την κυριότητα του τμήματος που καταλήφθηκε, εφόσον ο κύριος αυτού (γειτονικού οικοπέδου) δεν διαμαρτυρήθηκε καθόλου πριν από την ανέγερση της οικοδομής κατά μεγάλο μέρος, αρκεί να μη κτίσθηκε ολόκληρη (η οικοδομή) στο ξένο ακίνητο και ανεξάρτητα εάν αυτή (οικοδομή) κτίσθηκε κατά το μεγαλύτερο μέρος ή όχι στο γειτονικό ακίνητο, με καταβολή στον κύριο του καταβληθέντος γηπέδου, α) της αξίας του γηπέδου κατά το χρόνο της κατάληψής του και β) κάθε άλλης ζημίας, ιδίως από την τυχόν μείωση της αξίας του υπολοίπου (Βλ. σχ. ΑΠ Ολ 679/1977 ΝοΒ 26,361, ΑΠ 570/ 2008 ΝΟΜΟΣ, ΑΠ 167/1983 ΕλλΔνη 24, 947, Μπαλής ΕμπρΔ, παρ. 39).

Περαιτέρω τη συνδρομή των οριζομένων στο ως άνω άρθρο 1010 ΑΚ προϋποθέσεων, για την επιδίκαση της κυριότητας του γειτονικού οικοπέδου στον επεκτείνοντα σ' αυτό την ανεγερθείσα οικοδομή του, δηλαδή την καλόπιστη επέκταση της οικοδομής, η οποία υπάρχει όταν ο οικοδομών διατελεί στην πεποίθηση ότι οικοδομεί μέσα στα όρια του δικού του οικοπέδου, και ότι έτσι δεν αδικεί κανένα και εφόσον η πεποίθησή του αυτή δεν είναι απόρροια αμέλειας, έστω και ελαφράς, την έλλειψη έγκαιρης διαμαρτυρίας του κυρίου του γειτονικού γηπέδου ήτοι πριν από την ανέγερση της οικοδομής κατά μεγάλο μέρος και την κατά το χρόνο της κατάληψης αξία του καταληφθέντος οικοπέδου, οφείλει να επικαλεσθεί και να αποδείξει ο αιτούμενος την εις αυτόν επιδίκαση της κυριότητας του γηπέδου, κύριος της οικοδομής που επεκτάθηκε στο εν λόγω γήπεδο (βλ. σχ. ΑΠ 515/1972 ΝοΒ 20, 1315, ΑΠ 765/1970, ΑΠ 737/976 ΝοΒ 25, 71, ΕφΑΘ 2163/1981 Αρμ 35, 836) ενώ την ζημία που τυχόν προξενήθηκε στον κύριο του καταληφθέντος γηπέδου ή την ζημία από τη μείωση της αξίας του υπολοίπου τμήματος, πρέπει να επικαλεσθεί και να αποδείξει ο εκ της επιδίκασης της κυριότητας του γηπέδου ζημιούμενος κύριος αυτού (γηπέδου) εναγόμενος (βλ. σχ. ΕφΑΘ 2163/ 1981 Αρμ

ΛΕ,836, Γεωργιάδη-Σταθόπουλο, ΑΚ, άρθρο 1010 αριθ. 36). Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 247, 249, 251, 271, 272 και 1094 ΑΚ προκύπτει ότι η διεκδικητική αγωγή ως αξίωση που απορρέει από το απόλυτο δικαίωμα της κυριότητας υπόκειται στη γενική εικοσαετή παραγραφή.

Η παραγραφή αρχίζει από τη συνιστώσα την προσβολή του δικαιώματος, με τη δημιουργία καταστάσεως που αντιτίθεται σ' αυτό, κατάληψη του πράγματος από κάποιο τρίτο, από της οποίας γεννάται η αξίωση και είναι δικαστικώς επιδιώξιμη, επέρχεται δε με την παράλειψη του δικαιούχου να ασκήσει το δικαίωμά του επί μια εικοσαετία, χωρίς να ερευνάται το είδος της νομής ή κατοχής του προσβολέως ή των προτεινόντων την περί αυτής (παραγραφής) ένσταση καθολικών ή ειδικών διαδόχων του (ΑΠ 1332/2000 ΕλλΔνη 43, 448).

Τέλος, κατά το άρθρο 281 ΑΚ, η άσκηση του δικαιώματος απαγορεύεται αν υπερβαίνει προφανώς τα όρια που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη, ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, για να θεωρηθεί η άσκησή του δικαιώματος ως καταχρηστική, η προφανής υπέρβαση των ορίων που επιβάλλουν η καλή πίστη ή τα χρηστά ήθη ή ο κοινωνικός ή οικονομικός σκοπός του δικαιώματος πρέπει να προκύπτει είτε από τη συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε, είτε από την πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε ή από τις περιστάσεις που μεσολάβησαν ή από άλλα περιστατικά, τα οποία, χωρίς κατά νόμο να εμποδίζουν τη γέννηση ή να επάγονται την απόσβεση του δικαιώματος καθιστούν μη ανεκτή τη μεταγενέστερη άσκησή του, κατά τις περί δικαίου και αντιλήψεις του μέσου κοινωνικού ανθρώπου.

Η με την άσκηση του δικαιώματος ανατροπή της κατάστασης που δημιουργήθηκε ή η με αυτήν πρόκληση στον υπόχρεο επαχθών, όχι δε κατ' ανάγκη και αφόρητων, συνεπειών, θα πρέπει, με γνώμονα την καλή πίστη και τα χρηστά ήθη, να μην είναι ανεκτή, ώστε, μετά και από αντιστάθμισή τους προς το συμφέρον που η άσκηση αυτή εξυπηρετεί, να κρίνεται επιβεβλη-

μένη, προς ανατροπή των επαχθών για τον υπόχρεο συνεπειών, η θυσία του αξιούμενου δικαιώματος (ΑΠ ΟΛ 1/1997 ΕλλΔνη 38,534, ΑΠ 466/2008, ΑΠ 263/2007 ΝΟΜΟΣ). [...] Στην Α.Τ. του Δ., δικαιοπάροχο της ενάγουσας, είχε περιέλθει από κληρονομία του πατέρα της Δ.Τ., που απεβίωσε το έτος 1930, ένα οικοπέδο εκτάσεως 182 τ.μ. κείμενο στο οικοδομικό τετράγωνο 3 του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως του οικισμού Πολυγύρου Χαλκιδικής, επί των οδών Π. και Ν., που συνορεύει γύρωθεν, βόρεια επί πλευράς 8,30 γρ. μέτρων με οδό Ν., ανατολικά με ιδιοκτησία κληρονόμων Σ.Κ. επί τεθλασμένης πλευράς συνολικού μήκους 21,60 γρ. μέτρων, δυτικά με ιδιοκτησία Ν.Τ. και Π.Δ. επί τεθλασμένης πλευράς συνολικού μήκους 26,50 γρ. μέτρων και νότια με δημοτική οδό Π. επί προσόψεως μήκους 7,20 γρ. μέτρων.

Επί του ως άνω οικοπέδου υπήρχε παλαιά κεραμοσκεπής οικία ανεγερθείσα επί τουρκοκρατίας, εμβαδού 35 τ.μ. Η δικαιοπάροχος της ενάγουσας, μετά το θάνατο του πατέρα της το έτος 1930, αποδέχθηκε την ως άνω κληρονομία του με ενεργό ανάμειξη σ' αυτήν, διαμένουσα συνεχώς και αδιαλείπτως μέχρι του θανάτου της (18.10. 1985) στην ανωτέρω οικία, καταστάσα έτσι κυρία αυτού μέχρι το 1960, οπότε συμπληρώθηκαν 30 έτη καλόπιστης νομής, σύμφωνα με το προϊσχύσαν του Αστικού Κώδικα δίκαιο, ν. 8 και παρ. 1 κωδ. (7.31), βασιλ 9 (50.14) με έκτακτη χρησικτησία, σε κάθε δε περίπτωση έγινε κυρία στις 23.2.1966 με έκτακτη χρησικτησία με 20ετή νομή, κατά τα άρθρα 1045 και 1051ΑΚ (άρθρα 64 και 65 ΕισΝΑΚ). Στις 18.10.1985 απεβίωσε η Α.Τ., άγαμος, χωρίς να συντάξει διαθήκη και κατέλειπε μοναδική εξ αδιαθέτου κληρονόμο της την ενάγουσα, θυγατέρα της προαποβιώσασας (18.7.1975) αδελφής της Ζ.Τ. (βλ. και τις, υπ' αριθ. 45/21.10. 1983 ληξιαρχική πράξη θανάτου του ληξιάρχου Πολυγύρου, και υπ' αριθμ. 150/18.7.1975 ληξιαρχική πράξη θανάτου του ληξιάρχου Θεσσαλονίκης, καθώς και τα υπ' αριθμ. πρωί. 2531/3.4. 2002 και Φ13/2527/1.4.2002 πιστοποιητικά του Δήμου Πολυγύρου, που νόμιμα επικαλείται και προσκομίζει η ενάγουσα).

Η ανωτέρω κληρονομούμενη, προ του θανάτου της, με το υπ' αριθμ. 6887/28.9.1985 συμβόλαιο της συμβολαιογράφου Πολυγύρου Σ.Κ.-Α., που μεταγράφηκε νόμιμα στα οικεία βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πολυγύρου στον τόμο 13 με αριθμό 343, μεταβίβασε λόγω πωλήσεως στον πρώτο εναγόμενο Ι.Χ. ποσοστό 50% εξ αδιαρέτου του προαναφερομένου οικοπέδου μετά δικαιώματος δομήσεως επί ορισμένου τμήματος τούτου, εκτάσεως 91 τ.μ. κειμένου στη νότια πλευρά του όλου ακινήτου, συνορευομένου γύρωθεν, βόρεια με υπόλοιπο τμήμα του ίδιου οικοπέδου επί πλευράς 7,75 γρ. μέτρων, νότια με δημοτική οδό Πολυτεχνείου επί πλευράς 7,20 γρ. μέτρων, ανατολικά με ιδιοκτησία κληρονόμων Σ.Κ. επί πλευράς 2,30 γρ. μέτρων και 8,60 γρ. μέτρων, και δυτικά με ιδιοκτησίες Π.Δ. και κληρονόμων Ν.Τ. επί τεθλασμένης πλευράς μήκους 2,30 γρ. μέτρων, 1,00 γρ. μέτρου και 10,80 γρ. μέτρων.

Ακόμη οι ανωτέρω συμβαλλόμενοι με το αυτό ως άνω συμβόλαιο συνομολόγησαν και αποδέχθηκαν και τους παρακάτω όρους και συμφωνίες: α) ότι η ανωτέρω πώληση διέπεται και καταλαμβάνεται εξ ολοκλήρου από τις διατάξεις των άρθρων 1002 και 1117 ΑΚ περί καθέτου ιδιοκτησίας συνισταμένης διά του παρόντος συμβολαίου, β) ότι το κτίσμα που θα ανεγερθεί επί του ανωτέρω περιγραφέντος τμήματος, έκτασης 91 τ.μ. θα ανεγερθεί με μέριμνα και δαπάνες του αγοραστή (1ου εναγομένου) και θα ανήκει αποκλειστικά και μόνον σ' αυτόν ή τους καθολικούς ή τους ειδικούς διαδόχους του κατά πλήρες δικαίωμα νομής και κατοχής, σύμφωνα με τις διατάξεις των ανωτέρω νόμων και θα αποτελεί χωριστή και ανεξάρτητη ιδιοκτησία με συμμετοχή επί του ως άνω οικοπέδου έκτασης 91 τ.μ. στο όλο οικόπεδο 50% εξ αδιαρέτου, γ) ότι σε περίπτωση επενέργειας ζημιών σε πράγματα ή πρόσωπα εξ αφορμής της ανοικοδόμησης επί του ως άνω ορισμένου τμήματος του ανωτέρω οικοπέδου, η δαπάνη αποκατάστασης των ζημιών θα βαρύνει τον αγοραστή (1ο εναγόμενο), ο οποίος θα υποχρεούται να προβεί σε κάθε πράξη και ενέργεια, σύμφωνα και τους περί οικοδομών κανονισμών, δ) ότι η προπεριγραφείσα οικία επί του

υπολοίπου τμήματος του οικοπέδου θα ανήκει αποκλειστικά και μόνον στην πωλήτρια (δικαιοπάροχο της ενάγουσας) ή τους καθολικούς ή ειδικούς διαδόχους αυτής, θα αποτελεί δε ανεξάρτητη ιδιοκτησία με συμμετοχή στο όλο οικόπεδο 50% εξ αδιαιρέτου, θα έχει επίσης δικαίωμα ανοικοδόμησης (σε περίπτωση κατεδάφισης της ήδη υφισταμένης οικοδομής) η πωλήτρια ή οι καθολικοί ή ειδικοί διάδοχοι αυτής, και το οποίο κτίσμα θα ανήκει αποκλειστικά στους ανωτέρω κατά πλήρες δικαίωμα κυριότητας νομής και κατοχής κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις περί ιδιοκτησίας, και ε) ο αγοραστής επιφυλάσσει για τον εαυτό του αποκλειστικά δικαίωμα της ύπερθεν αέρινης στήλης επί του ανωτέρω τμήματος, που αποτελεί την ανεξάρτητη ιδιοκτησία του, σύμφωνα με τις πολεοδομικές διατάξεις.

Έτσι, από της μεταγραφής του παραπάνω συμβολαίου συνεστήθη κάθετη ιδιοκτησία επί διακεκριμένων τμημάτων του ανωτέρω οικοπέδου, σύμφωνα με τους όρους και τις συμφωνίες που περιελήφθησαν σ' αυτό (Βλ. και αντίγραφο του ως άνω συμβολαίου και αντίγραφο της μερίδας (αρ. Γ/ 2778) της Α.Τ. με αριθμό 790 στο Υποθηκοφυλακείο Πολυγύρου, που νόμιμα επικαλείται και προσκομίζει η ενάγουσα).

Στη συνέχεια η ενάγουσα, με την υπ' αριθμ. 5637/9.5.2002 δήλωση αποδοχής κληρονομιάς της συμβολαιογράφου Θεσσαλονίκης Β.Φ. που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πολυγύρου στον τόμο 89 με αριθμό 96, αποδέχθηκε νόμιμα την επαχθείσα σ' αυτήν κληρονομιά της αποβιώσασας θείας της, ήτοι το υπόλοιπο 50% εξ αδιαιρέτου επί του ανωτέρω οικοπέδου, μετά του αντιστοιχούντος, σύμφωνα με τα ανωτέρω, δικαιώματος δόμησης επί του υπολοίπου διακεκριμένου τμήματος 91 τ.μ., αφού ήδη είχε συσταθεί διά του ως άνω πωλητηρίου συμβολαίου κάθετη ιδιοκτησία στο εν λόγω οικόπεδο με ποσοστό συγκυριότητας εκάστου των συγκυρίων 50% επί του όλου οικοπέδου, περιελθούσης έτσι σ' αυτήν της κυριότητας του παραπάνω ακινήτου από το χρόνο επαγωγής, ήτοι από 18.10.1985 (Βλ. και αντίγραφο της υπ' αριθ. 5637/2002 πράξης αποδοχής κληρονομιάς που νόμιμα επι-

καλούνται και προσκομίζουν οι διάδικοι).

Περαιτέρω, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα μετά το θάνατο της θείας της δεν επισκέφθηκε τον Πολύγυρο Χαλκιδικής, ιδίως από το έτος 1985, διότι ασθένησε σοβαρά το μοναδικό τέκνο της, η θυγατέρα της Ε., από σοβαρή ασθένεια, συνεπεία της οποίας και κατέληξε σε ηλικία 15 ετών το έτος 1988, με αποτέλεσμα τα γεγονότα αυτά να την επηρεάσουν ψυχικά και να μην επιδεικνύει οποιοδήποτε ενδιαφέρον για την οικονομική και κοινωνική της ζωή, και όπως ήταν φυσικό για την ακίνητη περιουσία της. Ο 1ος εναγόμενος-εκκαλών-εφεσίβλητος εκμεταλλεύθηκε την απουσία αυτή της ενάγουσας-εφεσίβλητης-εκκαλούσας και προτιθέμενος να ιδιοποιηθεί και το υπόλοιπο 50% εξ αδιαιρέτου του επιδικίου οικοπέδου μετά του αντιστοίχου δικαιώματος δόμησης, το οποίο γνώριζε πολύ καλά ότι της ανήκε, λόγω του προαναφερομένου συμβολαίου, αλλά και σκοπεύοντας να ανεγείρει αυτός και μόνο οικοδομή επί του οικοπέδου αυτού, άσκησε προσχηματική αγωγή το έτος 1986 στο Μονομελές Πρωτοδικείο Χαλκιδικής.

Συγκεκριμένα αυτός άσκησε την από 26.11.1986 με αριθμό κατάθεσης 373/1986 αγωγή διεκδικητική κυριότητας ακινήτου στο ως άνω Δικαστήριο κατά του Ι.Α. (μη διαδίκου στην παρούσα δίκη) ισχυριζόμενος ότι από τα έτος 1950 μέχρι την 20.11.1986 νεμόταν καλόπιστα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο της 20ετίας ένα οικόπεδο εμβαδού 91 τ.μ. μετά παλαιάς οικίας, κειμένης στο βόρειο τμήμα του όλου οικοπέδου, που συνορεύει βόρεια επί πλευράς μήκους 8,30 γρ. μέτρων με δημοτική οδό Ν., νότια επί πλευράς μήκους 7,75 γρ. μέτρων με το υπόλοιπο τμήμα του ιδίου οικοπέδου, ανατολικά επί πλευράς μήκους 10,30 γρ. μέτρων με ιδιοκτησία κληρονόμων Σ.Κ., και δυτικά επί πλευράς μήκους 15,10 γρ. μέτρων με ιδιοκτησία Π.Δ., ήτοι το επίδικο που ανήκε κατά κυριότητα στην ενάγουσα ως εξ αδιαιρέτου κληρονόμο της Α.Τ. Ζητούσε δε με την αγωγή αυτή να αναγνωρισθεί κύριος του ως άνω ακινήτου με τα προσόντα της έκτακτης χρησιμότητας και να του αποδοθεί.

Επί της προαναφερόμενης αγωγής εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 176/1997 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής, ερήμην του τότε εναγομένου Ι.Α., αναγνωρίσθηκε ο 1ος εναγόμενος κύριος και του τμήματος αυτού και υποχρεώθηκε ο φερόμενος ως εναγόμενος να του το αποδώσει.

Η απόφαση δε αυτή κατέστη τελεσίδικη και μεταγράφηκε στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πολυγύρου. Το ότι η ως άνω αγωγή ήταν προσχηματική προκύπτει και από το γεγονός ότι ο Ι.Α. δεν ήταν άγνωστος με τον 1ο εναγόμενο αλλά γνώστης της υπάρχουσας κατάστασης, αφού υπέγραψε ως μάρτυρας στο πωλητήριο συμβόλαιο με το οποίο ο 1ος εναγόμενος είχε αγοράσει το έτερο 50% εξ αδιαιρέτου με δικαίωμα δόμησης επί διακεκριμένου τμήματος 91 τ.μ. από την δικαιοπάροχο της ενάγουσας Α.Τ. (βλ. αντίγραφο της ως άνω αγωγής, της απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής σε συνδυασμό και με το υπ' αριθμ. 6887/1985 πωλητήριο συμβόλαιο, που νόμιμα επικαλείται και προσκομίζει η ενάγουσα).

Στη συνέχεια ο 1ος εναγόμενος από κοινού με τη 2η εναγομένη θυγατέρα του, κατόπιν της από 1.12.1993 αιτήσεώς τους προς την Πολεοδομία Πολυγύρου, πέτυχαν την έκδοση της υπ' αριθ. 235/20.2.1994 οικοδομικής άδειας προκειμένου να προβούν με δαπάνες του πρώτου στην ανέγερση τριώροφης οικοδομής σε δύο επίπεδα με υπόγειο, την οποία και πράγματι κατασκεύασαν επί οικοπέδου εμβαδού 219,80 τ.μ., δήθεν κατά πρόσφατη εμβαδομέτρηση και εξήντησαν ολόκληρο τον προβλεπόμενο από τον ισχύοντα ΓΟΚ συντελεστή δόμησης, καταλαμβάνοντας ολόκληρο το οικόπεδο των 182 τ.μ. (βλ. αντίγραφο της ως άνω οικοδομικής άδειας που νόμιμα επικαλείται και προσκομίζει η ενάγουσα).

Ειδικότερα, με βάση την προαναφερόμενη οικοδομική άδεια, αυτός είχε δικαίωμα να προβεί στην κατασκευή τριώροφης οικοδομής με υπόγειο σε δύο επίπεδα, ήτοι, εμβαδού του α' υπογείου 76,64 τ.μ., εμβαδού του β' υπογείου 65,50 τ.μ., εμβαδού του ισόγειου ορόφου 64,62 τ.μ. αποτελούμενου από έναν χώρο καταστή-

ματος και μιας αποθήκης, εμβαδού του πρώτου ορόφου 125,57 τ.μ. αποτελούμενου από δύο διαμερίσματα, και του δευτέρου ορόφου εμβαδού 125,74 τ.μ. επίσης αποτελούμενου από δύο διαμερίσματα. Στη συνέχεια δε με το υπ' αριθμ. 13958/22.7.1999 συμβόλαιο γονικής παροχής της συμβολαιογράφου Πολυγύρου Σ.Κ.-Α., που μεταγράφηκε νόμιμα στα βιβλία μεταγραφών του Υποθηκοφυλακείου Πολυγύρου στον τόμο 33 με αριθμό 171, συνέστησε οριζόντια ιδιοκτησία βάσει του Ν. 3741/1929 και άρθρων 1002,1117 ΑΚ, όλων των μελλούντων να ανεγερθούν σύμφωνα με την ως άνω οικοδομική άδεια αυτοτελών χώρων και ειδικότερα: 1) του υπογείου, που περιλαμβάνει το χώρο του κλιμακοστασίου και δύο τμήματα σε διαφορετική στάθμη και συγκεκριμένα, το τμήμα που βρίσκεται προς την οδό Ν., έχει εμβαδόν 76,64 τ.μ., αποτελείται από έναν αποθηκευτικό χώρο και το χώρο του λεβητοστασίου, έχει δε αναλογία στο έδαφος και στα υπόλοιπα κοινόχρηστα και κοινόκτητα μέρη και εγκαταστάσεις της οικοδομής 181,93 0/00 εξ αδιαιρέτου, και το τμήμα που βρίσκεται προς την οδό Π., κάτω από το χώρο του ισόγειου καταστήματος, το οποίο επικοινωνεί με εσωτερική σκάλα, έχει εμβαδόν 65,50 τ.μ. και αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο, με αναλογία στο έδαφος και στα υπόλοιπα κοινόχρηστα μέρη 50% εξ αδιαιρέτου. 2) του ισόγειου ορόφου που περιλαμβάνει ένα κατάστημα με πρόσοψη επί της οδού..., εμβαδού 64,62 τ.μ. που αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο και συνορεύει με ιδιοκτησία Σ.Κ., με το υπόγειο, με ιδιοκτησία Ν.Τ. και Π.Δ., και έχει αναλογία στο έδαφος και στα κοινόχρηστα μέρη και εγκαταστάσεις της οικοδομής 152,93 0/00 εξ αδιαιρέτου. 3) του πρώτου πάνω από το ισόγειο τυπικού ορόφου που περιλαμβάνει το χώρο του κλιμακοστασίου, κοινόχρηστο διάδρομο, ένα διαμέρισμα που βρίσκεται δεξιά σ' αυτόν που βλέπει την οικοδομή από την οδό Π., εμβαδού καθαρού 57,71 τ.μ. και μικτού με τα κοινόχρηστα 66,64 τ.μ. συνορεύει με την οδό Π., με το εσωτερικής αρίθμησης 1 διαμέρισμα του ίδιου ορόφου, με κοινόχρηστο διάδρομο, κλιμακοστάσιο, με ακατάλυπτο χώρο της οικοδομής και πέραν αυτής με οδό Ν., και με την

ιδιοκτησία Σ.Κ., και έχει αναλογία στο έδαφος και στα υπόλοιπα κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής 136,52 0/00 εξ αδιαιρέτου, και άλλο ένα διαμέρισμα που βρίσκεται αριστερά σ' αυτόν που βλέπει την οικοδομή από την οδό Π., και συνορεύει με την οδό Π., με ιδιοκτησία Π.Δ. και Ν.Τ., με ακάλυπτο χώρο της οικοδομής, με το κλιμακοστάσιο, με κοινόχρηστο διάδρομο και με το διαμέρισμα του ίδιου ορόφου και αναλογία στο έδαφος και στα άλλα κοινόχρηστα μέρη 121,05 0/00 εξ αδιαιρέτου. 4) του δεύτερου πάνω από το ισόγειο τυπικού ορόφου που περιλαμβάνει, το χώρο του κλιμακοστασίου, κοινόχρηστο διάδρομο, ένα διαμέρισμα που βρίσκεται δεξιά σ' αυτόν που βλέπει την οικοδομή από την οδό Π. εμβαδού καθαρού 57,71 τ.μ. και μικτού 66,64 τ.μ., συνορεύει με οδό Π., με εσωτερικής αρίθμησης 1 διαμέρισμα του ίδιου ορόφου, με κοινόχρηστο διάδρομο, με ακάλυπτο χώρο της οικοδομής και πέραν αυτού με οδό Ν. και με ιδιοκτησία Σ.Κ., έχει δε αναλογία στο έδαφος και στα κοινόχρηστα μέρη και εγκαταστάσεις της οικοδομής 136,52 0/00 εξ αδιαιρέτου, και άλλο διαμέρισμα, ευρισκόμενο αριστερά σ' αυτόν που βλέπει την οικοδομή από την οδό Π., εμβαδού καθαρού 50,99 τ.μ. και μικτού 59,08 τ.μ., συνορεύει δε με την οδό Π., με ιδιοκτησία Π.Δ. και Ν.Τ., με ακάλυπτο χώρο, με κοινόχρηστο διάδρομο, με το διαμέρισμα υπ' αριθμ. 2 του ίδιου ορόφου και με αναλογία στο έδαφος και στα υπόλοιπα κοινόχρηστα μέρη της οικοδομής 121,05 0/00 εξ αδιαιρέτου. Επίσης παρακρατήθηκε ποσοστό 100 0/00 εξ αδιαιρέτου για την μελλοντική καθ' ύψος επέκταση της οικοδομής.

Με το προαναφερόμενο συμβόλαιο ο 1ος εναγόμενος, όπως προαναφέρθηκε, μεταβίβασε λόγω γονικής παροχής στη 2η εναγομένη θυγατέρα του, Ι) κατά ψιλή κυριότητα τους μετά την ανέγερση της οικοδομής αυτοτελείς χώρους των υπογείων α' και β' και του ισόγειου ορόφου (κατάστημα και αποθήκη) με το αντίστοιχο συνολικό ποσοστό 384,86 0/00 εξ αδιαιρέτου επί του όλου οικοπέδου μετά των κοινοχρήστων, παρακρατώντας υπέρ αυτού και της συζύγου του Α.Χ. (που ήδη απεβίωσε την 6.5.2000) την εφ' όρου ζωής επικαρπία, ΙΙ) κατά

πλήρες δικαίωμα κυριότητας τους μετά την ανέγερση της οικοδομής αυτοτελείς χώρους του πρώτου και δευτέρου ορόφου της οικοδομής αυτής με συνολικό ποσοστό 515,14 0/00 εξ αδιαιρέτου επί του όλου οικοπέδου και των κοινοχρήστων, ΙΙΙ) κατά πλήρη επίσης κυριότητα σ' αυτήν (2η εναγομένη) το δικαίωμα δόμησης της μελλοντικής καθ' ύψος επέκτασης της οικοδομής (Βλ. αντίγραφο του ως άνω συμβολαίου καθώς και υπ' αριθμόν πρωτ. 1421/2005 αντίγραφο μερίδας της 2ης εναγομένης του Υποθηκοφυλακείου Πολυγύρου, που νόμιμα προσκομίζουν και επικαλούνται οι εναγόμενοι).

Περαιτέρω, ο ισχυρισμός της 2ης εναγομένης ότι αυτή αγνοούσε όλα τα παραπάνω γεγονότα και ιδίως ότι ο δικαιοπάροχος πατέρας της (1ος εναγόμενος) δεν ήταν κύριος ολόκληρου του οικοπέδου και ότι αυτή νεμόμενη καλόπιστα το ως άνω ακίνητο (οικόπεδο και κτίσμα) με νόμιμο τίτλο το προαναφερόμενο συμβόλαιο γονικής παροχής επί μία συνεχή δεκαετία, από το 1994 μέχρι την άσκηση της ένδικης αγωγής (27.1.2005), κατέστη κυρία τούτου με τα προσόντα της τακτικής χρησικτησίας (άρθρο 1041 ΑΚ) είναι αβάσιμος και απορριπτός. Και τούτο διότι, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, αυτή, η οποία διέμενε υπό την ίδια στέγη με τον πατέρα της και την οικογένειά της και ήδη το 1985 που αυτός αγόρασε με το προαναφερόμενο συμβόλαιο πώλησης το 50% εξ αδιαιρέτου του οικοπέδου της Α.Τ. με αντίστοιχο δικαίωμα δόμησης επί διαιρετού τμήματος του εν λόγω οικοπέδου, ήταν 23 ετών (γεννηθείσα το έτος 1962) και γνώριζε πολύ καλά ότι ο τελευταίος δεν είχε οικόπεδο στη συγκεκριμένη περιοχή του Πολυγύρου, γι' αυτό εξάλλου και αναγκάστηκε να αγοράσει το προαναφερόμενο τμήμα, και έτσι, όταν της παραδόθηκε η νομή αυτού (1995) ήταν σε πλήρη γνώση, σε ηλικία πλέον τότε 32 ετών, ότι το ως άνω οικόπεδο δεν ανήκε κατά πλήρη κυριότητα στον ως άνω δικαιοπάροχό της.

Αλλά και από την απλή ανάγνωση του συμβολαίου της γονικής παροχής, κατά τη σύνταξη του οποίου παραστάθηκε και η ίδια, όπου σαφώς αναφέρεται αφενός το ως άνω πωλητήριο αλλά και η κτήση του υπολοίπου ακινήτου με

έκτακτη χρησικτησία, κατόπιν άσκησης της ως άνω προσχηματικής αγωγής του πατέρα της κατά του φίλου του και μάρτυρα Ι.Α., γεγονός που είναι βέβαιο ότι γνώριζε αυτή, αφού τέτοιο οικόπεδο ο πατέρας της δεν είχε στην ως άνω περιοχή, αλλά ούτε και σε χρησιδέποζε, ώστε να αναγκασθεί να στραφεί κατά του ανωτέρω φίλου του προσχηματικώς για να το αποκτήσει, και μάλιστα όταν έναν χρόνο πριν είχε προβεί στην αγορά του υπολοίπου.

Περί των ανωτέρω πραγματικών γεγονότων κατέθεσε με σαφήνεια και βεβαιότητα ο κατά πρόταση της ενάγουσας εξετασθείς ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου μάρτυρας Κ.Γ., ιατρός και σύζυγος της ενάγουσας, η κατάθεση του οποίου επιβεβαιώνεται και από όλα τα προαναφερόμενα δημόσια έγγραφα, αλλά και από την ένορκη βεβαίωση του Ι.Ο., κατοίκου Πολυγύρου, ο οποίος γνώριζε τόσο την ενάγουσα και την κληρονομούμενη θεία της, όσο και τους εναγόμενους. Τα ανωτέρω δεν αναιρούνται από κανένα άλλο αποδεικτικό μέσο, ούτε από την κατάθεση του μάρτυρα Χ.Α., τοπογράφου μηχανικού, κατοίκου Πολυγύρου, που εξετάσθηκε ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου κατά πρόταση των εναγομένων, ο οποίος ήταν και ο συντάκτης του τοπογραφικού διαγράμματος της συμβάσεως πωλήσεως μεταξύ του 1ου εναγόμενου και της Α.Τ., ο οποίος παρά τις προσπάθειές του να συμπορευθεί με τους ισχυρισμούς των εναγομένων και ιδίως ότι η δεύτερη τούτων κατά την κτήση της νομής του ακινήτου ήταν καλόπιστη, δεν μπόρεσε να αιτιολογήσει γιατί η τελευταία απευθύνθηκε σ' αυτόν, που γνώριζε την πραγματική ιδιοκτησιακή κατάσταση του οικοπέδου, όταν της κοινοποιήθηκε η ένδικη αγωγή. Ούτε όμως και από τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων Β.Ε., οδοντίατρου, και Δ.Κ., γεωργού, κατοίκων Πολυγύρου, που νόμιμα επικαλούνται και προσκομίζουν οι εναγόμενοι, προκύπτει κάτι το αντίθετο δεδομένου ότι αυτοί έρχονται ακόμη και σε αντίθεση με αυτά που ισχυρίζονται οι εναγόμενοι, αφού κατέθεσαν ότι το ακίνητο αυτό ανήκε στον πατέρα του πρώτου εναγομένου και μετά το θάνατό του στον ίδιο, ο οποίος απέκτησε την κυριότητα του όλου οικοπέδου με χρησι-

κτησία, διαψευδόμενοι όμως από όλα τα ανωτέρω συμβολαιογραφικά έγγραφα.

Συνεπώς η 2η εναγομένη, ως στερούμενη καλής πίστης κατά τον χρόνο κτήσης της νομής του υπολοίπου 50% του επιδικίου οικοπέδου, ουδέποτε κατέστη κυρία αυτού με τα προσόντα της τακτικής χρησικτησίας. Συνακόλουθα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμο τον ως άνω ισχυρισμό της δεύτερης εναγομένης, τον οποίο επαναφέρει αυτή και ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου με την υπό κρίση έφεσή της, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και προέβη σε ορθή εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, και ο περί του αντιθέτου λόγος της έφεσης αυτής είναι αβάσιμος και απορριπτός.

Περαιτέρω από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα-εφεσίβλητη-εκκαλούσα έλαβε γνώση ότι οι εναγόμενοι-εκκαλούντες-εφεσίβλητοι κατέλαβαν ολόκληρο το οικόπεδο, γκρέμισαν την παλαιά κεραμοσκεπή οικία και προέβησαν στην ανέγερση της τριώροφης οικοδομής, περί τα τέλη του έτους 1995, αφότου είχαν ολοκληρωθεί σχεδόν οι οικοδομικές εργασίες. Με την ανέγερση δε αυτής κατελήφθη ολόκληρο το ως άνω οικόπεδο πλην του κειμένου στη βόρεια πλευρά τμήματος εκτάσεως 38 τ.μ., που παρέμεινε ως ακάλυπτος χώρος της οικοδομής, ενώ εξαντλήθηκε όλος ο προβλεπόμενος από τον τότε ισχύοντα ΓΟΚ συντελεστής δόμησης, ώστε να καθίσταται αδύνατη η ανέγερση οποιουδήποτε κτίσματος και μάλιστα με τον ισχύοντα ΓΟΚ, όπου μέσα στο κέντρο του Πολυγύρου προβλέπεται μόνον η ανέγερση διώροφων πλέον οικοδομών. Συνεπώς, εφόσον ο 1ος εναγόμενος, αν και με το ανωτέρω πωλητήριο συμβόλαιο που μεταγράφηκε νόμιμα, είχε προβεί στη σύσταση κάθετης ιδιοκτησίας με τη δικαιοπάροχο της ενάγουσας και βάσει αυτού είχε δικαίωμα κάλυψης ορισμένης μόνον επιφάνειας 91 τ.μ. σε διακεκριμένο και ορισμένο τμήμα του όλου οικοπέδου και δέσμευε και τους καθολικούς αλλά και τους ειδικούς διαδόχους των αρχικών συμβαλλομένων, δεν απαιτείτο και δεύτερη μεταγραφή της δηλώσεως αποδοχής της κληρο-

νομιάς της ενάγουσας για τη σύσταση κάθετης ιδιοκτησίας, ως αβασίμως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι για την εκ νέου σύσταση κάθετης ιδιοκτησίας επί του αυτού οικοπέδου, αφού αυτή είχε ήδη συσταθεί με τη μεταγραφή του ανωτέρω πωλητηρίου συμβολαίου.

Ακόμη, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, αβάσιμος είναι και ο λόγος της έφεσης των εναγομένων-εκκαλούντων με τον οποίο επαναφέρει η δεύτερη τούτων την πρωτοδίκως ασκηθείσα ανταγωγή της και ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, με την οποία ζητούσε να της επιδικασθεί τμήμα 52,66 τ.μ. από το οικόπεδο της ενάγουσας αντεναγομένης εφεσίβλητης μετά του επ' αυτού κτίσματος, στο οποίο επεκτάθηκε δήθεν καλόπιστα, αντί τιμήματος 105,32 ευρώ, διότι ανεξάρτητα του ότι δεν αποδείχθηκε η καλή της πίστη αφού γνώριζε τόσο τα δικά της δικαιώματα όσο και τα δικαιώματα της ενάγουσας επί του ως άνω οικοπέδου, περίπτωση εφαρμογής της επικαλούμενης διάταξης του άρθρου 1010 ΑΚ δεν συντρέχει, εν προκειμένω, γιατί έχει ως προϋπόθεση την επέκταση σε ξένο ακίνητο και όχι σε συνιδιόκτητο, όπως αποδείχθηκε ότι είναι το επίδικο, και συνεπώς αποκλείεται όταν υπάρχει συγκυριότητα και ο συγκύριος υπερβαίνει τα δικαιώματά του (πρβλ. Μπαλή, Εμπρ. Δ. παρ. 39/ 2, 3, Τούση Εμπρ.Δ (1966) σελ. 294).

Συνακόλουθα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του απέρριψε την ως άνω ανταγωγή, ορθά κατ' αποτέλεσμα κατέληξε, έστω και με διαφορετική αιτιολογία, η οποία αντικαθίσταται με την παρούσα (άρθρο 534 παρ. 1 ΚΠολΔ). Επίσης σύμφωνα με τα ανωτέρω αποδειχθέντα, απορριπτέος είναι και ο ισχυρισμός των εναγομένων περί παραγραφής της αξίωσης της ενάγουσας, αφού δεν παρήλθε χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των είκοσι ετών αφότου γεννήθηκε η αξίωσή της, και συγκεκριμένα με βάση και τα όσα αναφέρονται στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, από το έτος 1995, κατά το οποίο οι εναγόμενοι κατέλαβαν ολόκληρο το ως άνω οικόπεδο.

Συνακόλουθα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε τα ίδια, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο

και προέβη σε ορθή εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, και ο περί του αντιθέτου σχετικός λόγος της υπό κρίση έφεσης των εναγομένων-εκκαλούντων είναι αβάσιμος και απορριπτέος.

Περαιτέρω, από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκε ότι η ενάγουσα έλαβε γνώση του ότι οι εναγόμενοι κατέλαβαν ολόκληρο το οικόπεδό της περί τα τέλη του έτους 1995 σε κάποια τυχαία επίσκεψή της στον Πολύγυρο, ότε και διαπίστωσε ότι είχε σχεδόν αποπερατωθεί η τριώροφη οικοδομή, καλύφθηκε ολόκληρος ο προβλεπόμενος από τον τότε ισχύοντα ΓΟΚ συντελεστής δόμησης, παρά τα όσα είχαν συμφωνηθεί μεταξύ του 1ου εναγομένου και της δικαιοπαρόχου θείας της με το προαναφερόμενο πωλητήριο συμβόλαιο, και στη συνέχεια, μετά από έρευνα ανακάλυψε και την προσχηματική αγωγή που άσκησε ο 1ος εναγόμενος εναντίον του φερόμενου ως δήθεν καταπατητή φίλου του Ι.Α. για να δικαιολογήσει την καταπάτηση και του υπολοίπου οικοπέδου με νόμιμο δήθεν τρόπο, πετυχαίνοντας έτσι την έκδοση μιας ερήμην απόφασης που τον αναγνώριζε κύριο του υπολοίπου ακινήτου με έκτακτη χρησιμότητα. Γεγονότα, που σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, γνώριζε και η 2η εναγομένη-θυγατέρα του. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι όλες οι ως άνω ενέργειες έλαβαν χώρα σε μία χρονική περίοδο που η ενάγουσα μέχρι το έτος 1988 προσπαθούσε να επιτύχει την επιβίωση του μοναδικού της τέκνου, ηλικίας 15 ετών, το οποίο τελικώς απεβίωσε, με συνέπεια αυτή να μην ενδιαφέρεται πλέον για την κοινωνική και οικονομική της κατάσταση, να μη διατηρεί σχέσεις και επαφές με την πόλη του Πολυγύρου, δεδομένου ότι η κύρια κατοικία της είναι στη Θεσσαλονίκη, και να μην αντιληφθεί εγκαίρως την ανέγερση της ως άνω τριώροφης οικοδομής.

Η πάροδος δε του χρονικού διαστήματος από το 1995 μέχρι την άσκηση της ένδικης αγωγής δεν καθιστά καταχρηστική την άσκηση του ενδίκου δικαιώματος, ούτε αποδεικνύει ότι αυτή ανέμενε την κατασκευή της ως άνω οικοδομής για να ασκήσει τα δικαιώματά της και να αποκτήσει ένα έτοιμο κτίσμα, ως αβασίμως ισχυρίζονται οι εναγόμενοι. Αντιθέτως αποδεικνύει

ότι οι τελευταίοι, εκμεταλλεόμενοι την υπάρχουσα ως άνω κατάσταση και κάνοντας χρήση ενός προσχηματικού τίτλου, με δική τους διακινδύνευση γνωρίζοντας ότι δεν ήταν κύριοι του όλου ακινήτου, έσπευσαν να κατασκευάσουν την ως άνω τριώροφη οικοδομή υπολαμβάνοντας ότι η ενάγουσα συνεπεία της ανωτέρω δεν θα ασκήσει το ένδικο δικαίωμά της.

Συνεπώς και ο ισχυρισμός αυτός των εναγομένων ότι αυτή καταχρηστικώς ασκεί το ένδικο δικαίωμά της, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν, είναι αβάσιμος και απορριπτός, ενόσω η ανωτέρω μικρού σχετικού χρόνου αδράνεια της ενάγουσας δεν ήταν ικανή να τους δημιουργήσει, σε συνδυασμό με τις περιστάσεις που προαναφέρθηκαν, την εύλογη πεποίθηση ότι δεν θα ασκήσει την ως άνω αγωγή της.

Συνακόλουθα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του απέρριψε ως ουσιαστικά αβάσιμο τον ως άνω ισχυρισμό των εναγομένων, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και προέβη σε ορθή εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, και ο περί του αντιθέτου σχετικός λόγος της υπό κρίση εφέσεως τους είναι αβάσιμος και απορριπτός. Περαιτέρω, από τα προαναφερόμενα αποδεικτικά μέσα αποδείχθηκε ότι το ως άνω ακίνητο έχει καθ' ολοκληρία καταληφθεί από την ανωτέρω τριώροφη οικοδομή, καλύφθηκε ολόκληρος ο προβλεπόμενος από τον τότε ισχύοντα ΓΟΚ συντελεστής δόμησης και ο υπάρχων ακάλυπτος χώρος των 38 τ.μ. εκτός του ότι είναι υποχρεωτικός, δεν αρκεί για την ανέγερση οποιουδήποτε κτίσματος.

Συνεπώς είναι αδύνατη η αυτούσια απόδοση του 50% εξ αδιαιρέτου, που ανήκει στην ενάγουσα με δικαίωμα δόμησης επί του ως άνω διακεκριμένου τμήματος αυτού κειμένου στο βόρειο τμήμα του όλου ακινήτου οικοπέδου εμβαδού 91 τ.μ., διότι θα χρειασθεί να γκρεμισθεί μεγάλο τμήμα της τριώροφης οικοδομής για την κατασκευή της οποίας απαιτήθηκε σημαντική δαπάνη, αλλά θα κινδυνεύσει και η στατικότητα του φέροντος οργανισμού, οπότε τούτο ισοδυναμεί με φυσική αδυναμία απόδοσης του ως άνω τμήματος, δεδομένου μάλιστα ότι κατά τη συναλλακτική καλή πίστη στη συγκεκριμένη

περίπτωση η απόδοση αυτή θα απαιτούσε ανυπολόγιστες ή υπερβολικές και δυσανάλογες οικονομικές θυσίες (Βλ. και άρθρο 335 ΑΚ).

Συνακόλουθα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφαση απέρριψε το αίτημα αυτής (ενάγουσας) περί αυτούσιας απόδοσης του επιδικίου ακινήτου, ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και προέβη σε ορθή εκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, και ο περί του αντιθέτου πρώτος λόγος της αντίθετης έφεσης της ενάγουσας-εκκαλούσας-εφεσίβλητης είναι αβάσιμος και απορριπτός.

Περαιτέρω κατά μεν τους μάρτυρες της ενάγουσας το επίδικο ακίνητο οικοπέδο είναι αξίας κατά το χρόνο κατάληψης (1995), 10.000 ευρώ κατά το σύζυγό της ενώ το αναλογούν σε αυτήν κτήμα 8.804 ευρώ έως 11.738,81 ευρώ, κατά δε τον μάρτυρά της Ν.Ο. κατά τον ίδιο χρόνο 300.000 δρχ. ανά τ.μ. Κατά τους μάρτυρες των εναγομένων, και δη τον μάρτυρα μηχανικό Χ.Α., του οποίου μάλιστα την από Ιανουάριο 2005 τεχνική έκθεση νόμιμα προσκομίζουν και επικαλούνται οι εναγόμενοι, η αξία του επιδικίου δεν υπερβαίνει τα 10.000 ευρώ, ενώ κατά τους μάρτυρες Β.Ε. και Δ.Κ. το ανήκον στην ενάγουσα τμήμα δεν ξεπερνά τις 6.000 ευρώ.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, λαμβανομένου υπόψη του ότι το ως άνω ακίνητο βρίσκεται στον ιστορικό ιστό του σχεδίου πόλεως του Πολυγύρου, δεν είναι δυνατή η ανεύρεση οικοπέδου στην περιοχή αυτή και δεν ενδείκνυται προς αντιπαροχή, σε συνδυασμό και με τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής που αφορούν οικοπέδα του αυτού εμβαδού και θέσεως, της δυνατότητας δόμησης αυτών, λαμβανομένου υπόψη και του ύψους της αντικειμενικής αξίας αυτού όπως καθορίσθηκε από την αρμόδια ΔΟΥ, το Δικαστήριο κρίνει ότι εφόσον είναι αδύνατη η αυτούσια απόδοση του ακινήτου, οι εναγόμενοι είναι υποχρεωμένοι να αποδώσουν στην ενάγουσα την αξία του ως άνω μεριδίου της, προσδιοριζόμενη αυτή κατά τον χρόνο κατάληψης του επιδικίου (1995) στο συνολικό ποσό των 31.850 ευρώ (ήτοι 350 ευρώ/τ.μ. x 91 τ.μ.) που αναλογούν στην ενάγουσα (άρθρα 297, 298 ΑΚ), απορριπτόμενου του αιτήματος περί διενεργείας πραγματογνωμοσύνης

για τον προσδιορισμό του ύψους της αξίας του ως άνω ακινήτου, αφού από προαναφερόμενα στοιχεία το Δικαστήριο δύναται να μορφώσει πλήρη δικανική κρίση. Συνακόλουθα το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του κατέληξε στο ίδιο αποτέλεσμα, ορθά εκτίμησε τις αποδείξεις και ο περί του αντιθέτου δεύτερος λόγος της εφέσεως της εκκαλούσας-ενάγουσας που παραπονείται για το ύψος της επιδικασθείσας αξίας του ακινήτου είναι αβάσιμος και απορριπτός, καθώς και ο σχετικός λόγος της αντίθετης έφεσης των εναγομένων-εκκαλούντων-εφεσιβλήτων.

Επομένως, απορριπτομένων όλων των λόγων των ως άνω εφέσεων ως αβασίμων, πρέπει αυτές να απορριφθούν στο σύνολό τους ως αβάσιμες και να συμψηφισθούν στο σύνολό τους τα δικαστικά έξοδα μεταξύ των διαδίκων για τον παρόντα βαθμό της δίκης, αφού κατά ένα μέρος νικούν αυτοί και κατά ένα μέρος ηττώνται (άρθρα 178 και 183 ΚΠολΔ). [...]

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αριθ. 1245/2009

Χρησικτησία. Δικαίωμα διηνεκούς εξουσιάσεως (τεσσαρούφ) σε καλλιεργήσιμες γαίες δυνάμει τίτλου (ταπίου) κατά το οθωμανικό δίκαιο. Δικαίωμα πλήρους κυριότητας όποιου είχε δικαίωμα διηνεκούς εξουσιάσεως κατά το οθωμανικό δίκαιο. Περιέλευση της κυριότητας των δημοσίων γαιών στο Ελληνικό Δημόσιο δικαίωμα πολέμου με την απελευθέρωση των νέων χωρών. Έννοια του δάσους. Διαδικασία δημιουργίας κτηματικού χάρτη για την οριοθέτηση των δημοσίων και ιδιωτικών δασικών εκτάσεων. Δυνατότητα αντιρρήσεων κατά των πινάκων κτηματογράφησης ενώπιον του Ειρηνοδικείου σε πρώτο και του Πρωτοδικείου σε δεύτερο βαθμό. Σκοπός των αντιρρήσεων η περάτωση της διοικητικής διαδικασίας κτηματογράφησης. Η αρμοδιότητα των δικαστηρίων αυτών εξαντλούνταν στην επίλυση των αμφισβητήσεων ως προς την ύπαρξη των ιδιωτικών δικαιωμάτων σε εκτάσεις που περιλαμβάνονται στο φύλλο καταγραφής και δεν εξετάζαν αν οι διάδικοι είχαν δικαίωμα κυριότητας επί των εκτάσεων αυτών, θέμα που είχαν δι-

καιοδοσία να ερευνηθούν τα πολιτικά δικαστήρια κατά την τακτική διαδικασία. Ακίνητο που διαπιστώθηκε ότι κατά την απελευθέρωση ήταν δασική έκταση, περιήλθε ως δημόσια (μη καλλιεργήσιμη) γαία στο ελληνικό δημόσιο δικαίωμα πολέμου. Δεν δεσμεύουν οι αποφάσεις επί των αντιρρήσεων της κτηματογράφησης που χαρακτήρισαν την επίδικη έκταση ως αγροτική. Δεν είναι δυνατή η κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία έναντι του δημοσίου.

I. Κατά το άρθρο 3 του Οθωμανικού νόμου «περί γαιών» της 7 Ραμαζάν 1274, του οποίου οι διατάξεις ρυθμίζουν τα δικαιώματα ιδιωτικής φύσεως επ' αυτών και διατηρήθηκαν σε ισχύ στις Νέες Χώρες κατά το άρθρο 2 παρ. 4 του ν. 147/1914, η κυριότητα των αγρών που ήταν δημόσιες γαίες ανήκε στο Δημόσιο, η παραχώρηση δε στους ιδιώτες γινόταν με χορήγηση τίτλου (ταπίου), με το οποίο παρεχόταν σ' αυτούς δικαίωμα όχι κυριότητας αλλά διηνεκούς εξουσιάσεως (τεσσαρούφ). Από δε το άρθρο 78 του ίδιου νόμου «περί γαιών», σε συνδυασμό με το άρθρο 8 των οδηγιών «περί εγγράφου ταπίου» της 7 Σαμπάν 1276, σαφώς προκύπτει ότι για την κτήση του δικαιώματος αυτού εξουσιάσεως αρκούσε μόνον η πραγματική κατάσταση της από τον εξουσιάζοντα επί δεκαετία και χωρίς δικαστική αμφισβήτηση κατοχής και καλλιέργειας των γαιών στις οποίες αυτό αναφέρεται, χωρίς να απαιτείται και η στο όνομα αυτού έκδοση τίτλου (ταπίου), το οποίο ήταν απλώς αποδεικτικό μέσο και όχι συστατικό στοιχείο. Την κτήση αυτή του δικαιώματος εξουσιάσεως με δεκαετή κατοχή αναγνώρισε και το αριθμ. 2468 διάταγμα της προσωρινής κυβερνήσεως Θεσσαλονίκης (άρθρ. 2), που κυρώθηκε με το ν. 1072/1917, και ο ν. 2052/1920 (άρθρο 50), εφόσον η δεκαετία είχε συμπληρωθεί μέχρι τις 20.5.1917. Από τις ίδιες ως άνω διατάξεις, σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 9, 24, 30, 68 και 71 του άνω νόμου περί γαιών, προκύπτει ότι το προαναφερθέν άρθρο 78 αυτού έχει εφαρμογή μόνο στις καλλιεργήσιμες γαίες και όχι στις λοιπές κατηγορίες δημοσίων γαιών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα δά-

ση, ήτοι εκτάσεις που καλύπτονται από αυτοφυή, μη καρποφόρα ή καρποφόρα δένδρα, οι οποίες εξουσιάζονταν μόνο με έκδοση εγγράφου τίτλου ταπίου κατ' εφαρμογή και των άρθρων 2 και 3 των οδηγιών της 23 Μουχαρέμ 1923 (=1875) «περί εξελέγξεως τίτλων δασών» (ΑΠ 315/2002 ΕλλΔνη 29.133, ΑΠ 523/2000 ΕλλΔνη 41.1311, Κ. Παπαδόπουλου, Αγωγές ΕμπρΔ., έκδ. 1989, παρ. 244, αριθμ. 4, σελ. 562). Η κυριότητα όλων των άνω κατηγοριών δημοσίων γαιών με την απελευθέρωση των νέων χωρών κατά το 1912 περιήλθε στο Ελληνικό Δημόσιο δικαίωμα πολέμου βάσει διεθνών συνθηκών (άρθρο 60 της Συνθήκης της Λωζάνης), σε συνδυασμό με τα άρθρα 1, 7 και 27 της συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας που κυρώθηκε με το ν. 4793/1930 και της από 21.6.1924 απόφασης της μικτής επιτροπής ανταλλαγής πληθυσμών ή με τις διατάξεις του οθωμανικού νόμου περί γαιών που διατηρήθηκε σε ισχύ, όπως παραπάνω αναφέρεται. Περαιτέρω, ως προς τους καλλιεργούμενους αγρούς ορίστηκε με το άρθρο 49 του ν. 2052/1920 ότι εκείνος που έχει δικαίωμα εξουσιάσεως αποκτά δικαίωμα πλήρους και αμετάκλητης κυριότητας κατά τα 4/5 εξ αδιαιρέτου του κτήματος και το Δημόσιο αποκτά δικαίωμα συγκυριότητας και συνδιακατοχής κατά το υπόλοιπο 1/5 εξ αδιαιρέτου. Το δικαίωμα όμως αυτό του Ελληνικού Δημοσίου, δυνάμει των άρθρων 101-109 του διατάγματος της 11/12. 11.1929, που εκδόθηκε κατόπιν εξουσιοδοτήσεως του άρθρου 2 του ν. 2449/1929, όπως το εν λόγω διάταγμα τροποποιήθηκε με τα άρθρα 14, 18 και 19 του ν. 1540/1938, αυτοδικαίως και χωρίς εγγραφή στα βιβλία των μεταγραφών περιήλθε σ' αυτούς που ήταν συνιδιοκτήτες κατά τα 4/5 κατά την έναρξη της ισχύος του διατάγματος αυτού (ΑΠ 315/2002 ΕλλΔνη 49.133, ΑΠ 523/2000 ό.π., ΑΠ 1303/2000 ΕλλΔνη 93.395, ΑΠ 446/1992 ΕλλΔνη 34.1343, ΑΠ 922/1983 ΕλλΔνη 31.1432, ΑΠ 909/1980 ΝοΒ 29.288, Εφθεσ 21/2007 Αρμ 62.557, Εφθεσ 103/2005 Αρμ 60.1213). Τέλος, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1248 και 1614 του οθωμανικού ΑΚ, που δεν αναγνώριζαν το θεσμό της χρησικτησίας ως τρόπο κτήσης της κυριότητας σε ακίνητα, 1

και 2 του ν. 197/1914, που επέκτεινε την ισχύ της ελληνικής νομοθεσίας σε διατάξεις του βυζαντινορωμαϊκού δικαίου που προέβλεπαν το θεσμό της χρησικτησίας στις Νέες Χώρες, το ν.δ. της 22.4/16.5.1926, με το οποίο απαγορεύτηκε από 11.5.1915 και μετέπειτα οποιαδήποτε κτητική ή αποσβεστική παραγραφή των δικαιωμάτων του Δημοσίου στα ακίνητα της κυριότητάς του και των άρθρων 2 και 4 ν. 1539/1938, που περιέχει όμοιες προς το άνω διάταγμα διατάξεις, σαφώς προκύπτει ότι δεν είναι δυνατή η υπό τρίτου κτήση της κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία σε ακίνητο της κυριότητας του Δημοσίου που κείται στις Νέες Χώρες (ΑΠ 787/2001 ΕλλΔνη 43.1372).

II. Ο ν. 248/1975 «περί φύλλου καταγραφής μητρώου ιδιοκτησίας και οριοθεσίας των δασικών εκτάσεων και προστασίας των δημοσίων δασικών εκτάσεων», όπως τροποποιήθηκε από το ν. 98/1979, ρυθμίζει τους όρους και τη διαδικασία της οριοθέτησης των δασικών εκτάσεων δημοσίων και ιδιωτικών και της συντάξεως φύλλου καταγραφής (κτηματικού χάρτη) και μητρώου ιδιοκτησίας, από συνεργεία κτηματογραφήσεως τα οποία συγκροτούνται από τον Υπουργό Γεωργίας (άρθρα 1, 3, 5). Κατά τη σύνταξη του κτηματικού αυτού χάρτη καλούνται οι αξιούντες οιοδήποτε εμπράγματο δικαίωμα μέσα σε προθεσμία 60 ημερών από την ανάρτηση του προσωρινού κτηματολογικού πίνακα (μητρώο ιδιοκτησίας), στο αρμόδιο κοινοτικό κατάστημα, να υποβάλουν τις αντιρρήσεις τους (άρθρα 9, 12, 13), οι οποίες εκδικάζονται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας από το Ειρηνοδικείο της περιφέρειας όπου κείται η αμφισβητούμενη έκταση. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τη διάταξη του άρθρου 14 του ως άνω νόμου, το Ειρηνοδικείο και σε δεύτερο βαθμό το Πρωτοδικείο έχουν περιορισμένη αρμοδιότητα και εντοπισμένη μόνο για την επίλυση αμφισβητήσεων περί την ύπαρξη ιδιωτικών δικαιωμάτων επί των ακινήτων της υπό κτηματογράφηση περιοχής, προκειμένου να περατωθεί η οικεία διοικητική διαδικασία όχι δε και για την επίλυση αμφισβητήσεων περί του δασικού ή μη χαρακτήρα των ακινήτων τούτων, για την οποία μόνος αρμόδιος είναι ο ακυρωτικός δικα-

στής (ΣτΕ 2266/1984), ούτε για την αναγνώριση εμπραγμάτων δικαιωμάτων που υπάγονται στην τακτική διαδικασία των πολιτικών δικαστηρίων, οι εκδιδόμενες δε κατά τη διαδικασία κτηματογραφήσεως αποφάσεις δημιουργούν προσωρινό μόνο δεδουλευμένο περί των προβαλλόμενων ιδιωτικών δικαίων (ΑΠ 1223/1989 ΕΕΝ 1990.489, Χιώλου, Ειδική ενδικοφανής διαδικασία χαρακτηρισμού μιας έκτασης ως δασικής ή μη δασικής, ΝοΒ 1990.1272).

Με το άρθρο 28 παρ. 14 του ν. 2644/1998 «Εθνικό Κτηματολόγιο και άλλες διατάξεις» καταργήθηκε η προβλεπόμενη ως άνω από το ν. 248/1976 διαδικασία αντιρρήσεων κατά των εγγραφών στους κτηματολογικούς χάρτες και κτηματολογικούς πίνακες και καταργήθηκαν οι εκκρεμείς δίκες. Περαιτέρω, με το άρθρο 10 του ν. 3208/2003 «προστασία των δασικών εκτάσεων και άλλες διατάξεις» ορίζεται ότι «Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση και δασικές εν γένει εκτάσεις που: 1. Αναγνωρίστηκαν: α')... θ') Με τις διατάξεις του ν. 248/1976 σε ό,τι αφορά τις εκτάσεις που κρίθηκαν ότι δεν ανήκουν στο Δημόσιο. Ο χαρακτηρισμός των εκτάσεων που εμφανίζονται στον προσωρινό κτηματικό χάρτη ως μη δασικές, καθώς και των εκτάσεων που κρίθηκε με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις, κατά τη διαδικασία των άρθρων 12 επ. του ν. 248/1976, ότι δεν αποτελούν δάσος ή δασική έκταση παραμένει ισχυρός και δεν επανεξετάζεται από τον οικείο δασάρχη ή τις κατά το άρθρο 10 παρ. 3 του ν. 998/1979 Επιτροπές Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων ή άλλο αρμόδιο όργανο προβλεπόμενο από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας». Εξάλλου, με την παράγραφο 10 του άρθρου 21 του ίδιου νόμου, που έχει τον τίτλο «μεταβατικές διατάξεις», ορίστηκε ότι «ο χαρακτήρας των εκτάσεων που εμφανίζονται στον προσωρινό ή οριστικό κτηματικό χάρτη που καταρτίστηκε με τις διατάξεις του ν. 248/1976 ως μη δασικές, καθώς και ο χαρακτήρας των εκτάσεων που κρίθηκε με αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις κατά τη διαδικασία των άρθρων 12 επ. του ίδιου νόμου, ότι δεν αποτελούν δάσος ή δασική έκταση, παραμένει έγκυρος και ισχυρός και δεν επανεξετά-

ζεται από τον οικείο δασάρχη ή τις κατά το άρθρο 10 παρ. 3 του ν. 998/1979 Επιτροπές Επιλύσεως Δασικών Αμφισβητήσεων ή άλλο αρμόδιο όργανο προβλεπόμενο από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας. Το Δημόσιο δεν δικαιούται να προβάλλει εμπράγματα δικαιώματα επί των εκτάσεων που με τις διατάξεις του παραπάνω νόμου κρίθηκε ότι δεν ανήκουν στην κυριότητά του». Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων αποδείξεως και ανταποδείξεως, που εξετάστηκαν ενώπιον του εισηγητή δικαστή που ορίστηκε με την υπ' αριθμ. 158/1999 μη οριστική απόφαση του Πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου και περιλαμβάνονται στην υπ' αριθμ. 36/2002 έκθεση εξέτασης μαρτύρων, εκτιμώμενη καθεμία χωριστά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ανάλογα με τον τρόπο γνώσεως και το βαθμό αξιοπιστίας καθενός από αυτούς, την υπ' αριθμ. καταθ. 2/2004 (από 29.11.2002) έκθεση πραγματογνωμοσύνης του πραγματογνώμονα Β. Κ. που διορίστηκε με την άνω μη οριστική απόφαση, απ' όλα γενικά τα μετ' επικλήσεως προσκομιζόμενα από τους διαδίκους έγγραφα, που λαμβάνονται υπόψη όλα ανεξαιρέτως είτε προς άμεση απόδειξη είτε προς συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, καθώς και τις ομολογίες των διαδίκων, που περιλαμβάνονται στις έγγραφες προτάσεις τους ενώπιον του Πρωτοβαθμίου και του παρόντος Δικαστηρίου, όπως θα αναφερθεί παρακάτω (άρθρο 352 παρ. 1 και 261 ΚΠολΔ), αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Το επίδικο ακίνητο έχει εμβαδόν 4.000 τ.μ., βρίσκεται στη θέση «...» ή «...» της περιοχής Κοινότητας Μεταγγιτσίου Ν. Χαλκιδικής και αποτελεί τμήμα μεγαλύτερης έκτασης εμβαδού 9.480 τ.μ., η οποία έχει καταγραφεί ως δημόσια δασική έκταση στον υπ' αριθμ. 16868 προσωρινό κτηματολογικό χάρτη της περιοχής και στον προσωρινό κτηματολογικό πίνακα που συνέταξε το 26ο συνεργείο κτηματογράφησης κατά το έτος 1989, με ΚΑ 8161 και αύξοντα αριθμό 222, αντίστοιχα. Συνορεύει βόρεια με δημόσια δασική έκταση αιεφύλλων-πλατύφυλλων με πολύ πυκνή βλάστηση (υπόλοιπο του ΚΑ 8161) και σε ένα οριακό σημείο, με ελαιώνα, νότια με δημόσια δασική έκταση η οποία κατά το πλείστον

είναι εκχερσωμένη κατά το 1972 (ΚΑ 8194), ενώ ένα τμήμα είναι και σήμερα δάσος (τμήμα του ΚΑ 8161), ανατολικά με δημόσια δασική έκταση η οποία είναι εκχερσωμένη μετά το 1972 (ΚΑ 8194) και δυτικά με δημόσια δασική έκταση αειφύλλων-πλατύφυλλων με πολύ πυκνή βλάστηση (υπόλοιπο του ΚΑ 8161). Πρέπει να σημειωθεί ότι η περιγραφή του επίδικου ακινήτου εκ μέρους της ενάγουσας ως προς τα όριά του διαφοροποιείται από την ανωτέρω, ωστόσο όμως δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία ότι πρόκειται για το ίδιο ακίνητο, όπως άλλωστε συνομολογείται και από τους διαδίκους. Αυτό εμφανίζει κλίση 15-20% προς τη θάλασσα, βρίσκεται σε απόσταση 400 μέτρων περίπου από τον επαρχιακό δρόμο και 130-150 μέτρων περίπου από τη θάλασσα. Περαιτέρω, από την προσκομιζόμενη με επίκληση από τον εναγόμενο από 31.3.1998 έκθεση αυτοψίας-φωτοερμηνείας του δασολόγου Λ. Π. των αεροφωτογραφιών των ετών 1945, 1960, 1971 και 1993, σε συνδυασμό με την άνω έκθεση πραγματογνωμοσύνης, αποδεικνύεται ότι το έτος 1945 όλη η επίδικη έκταση ήταν δάσος πυκνό αειφύλλων-πλατύφυλλων, χωρίς διάκενα. Στις αεροφωτογραφίες του έτους 1960 φαίνεται ότι προηγήθηκε πυρκαγιά στην περιοχή (όπως συνομολογείται, αυτή έλαβε χώρα κατά το έτος 1958) και η επίδικη έκταση εμφανίζεται με αραιή και χαμηλή βλάστηση αειφύλλων-πλατύφυλλων, φυσικής αναγέννησης μετά από πυρκαγιά, ενώ στις αεροφωτογραφίες του έτους 1971 εμφανίζεται καλυμμένη με δασική βλάστηση ενιαία με τις γειτονικές δασικές εκτάσεις. Τέλος, στις αεροφωτογραφίες του έτους 1993 η όλη έκταση φαίνεται καλυμμένη με αειφυλλα-πλατύφυλλα σε πυκνή μορφή (πουρνάρια, κουμαριές, ρείκια, σπαλαθριές, αγριελιές κ.λπ.). Κατά το χρόνο διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης (29.11.2002) η επίδικη έκταση ήταν επίσης καλυμμένη με την άνω βλάστηση αειφύλλων-πλατύφυλλων (παραθαλάσσια μεσογειακή βλάστηση) σε ποσοστό κάλυψης άνω του 80%, ενώ στο βόρειο τμήμα της υπήρχαν, κατά τον άνω χρόνο διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης, 3-4 ελιές μικρές, ξηρές και εγκαταλελειμμένες, διαμέτρου κορμού 5-7

εκατοστών, των οποίων δεν κατέστη δυνατόν να προσδιοριστεί ο χρόνος φύτευσης από τον πραγματογνώμονα, επειδή ήταν ξηρές, λόγω δε του μικρού μεγέθους τους δεν διευκρινιζόταν η παρουσία τους στις αεροφωτογραφίες. Η μορφή του επίδικου ως δασικής έκτασης τουλάχιστον από το 1945 επιβεβαιώνεται και από την ένορκη κατάθεση του άνω δασολόγου-μάρτυρα Ε. Π., ο οποίος διενήργησε επιτόπια θεώρηση στο επίδικο, προέβη σε στερεοσκοπική παρατήρηση των άνω αεροφωτογραφιών και εκτίμηση της σημερινής μορφής του από άποψη σύστασης του εδάφους και βλάστησης, αλλά και την έκθεση πραγματογνωμοσύνης του άνω διορισθέντος πραγματογνώμονα, ο οποίος καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα. Η ενάγουσα με την αγωγή της ισχυρίζεται ότι η επίδικη έκταση περιήλθε κατά το έτος 1915 στον δικαιοπάροχο της (πατέρα της) Σ.Π. από τον Δ.Π., πατέρα του δικαιοπαρόχου της και παππού της, με σκοπό να αποκτήσει δική του περιουσία και ότι στον τελευταίο είχε παραχωρηθεί πριν από το έτος 1880 από τον πατέρα του Σ.Π. Ότι από το έτος 1880, αλλά και προγενέστερα, το επίδικο ήταν αγρός εντός του οποίου υπήρχαν ελαιόδενδρα μεγάλης ηλικίας, τα οποία περιποιούνταν και συνέλεγαν τους καρπούς τους οι άνω δικαιοπάροχοί της και στη συνέχεια, από το έτος 1950, η ίδια, στην οποία περιήλθε μετά από άτυπη διανομή της κληρονομίας του αποβιώσαντος το έτος 1946 πατέρα της. Ότι κατά την πυρκαγιά του έτους 1958 καταστράφηκαν τα άνω ελαιόδενδρα και ότι έκτοτε καλλιέργησε το επίδικο με βρώμη και κατά διαστήματα το εκμίσθωσε σε τρίτους για χορτονομή. Οι μάρτυρες της ενάγουσας κατέθεσαν ότι στο επίδικο υπήρχαν ελαιόδενδρα, 20-25 περίπου ανά στρέμμα, τα οποία ήταν ηλικίας άνω των 100 ετών όταν κήκαν από την πυρκαγιά το έτος 1958. Επίσης, κατέθεσαν ότι κατά το έτος 1980 περίπου η ενάγουσα φύτεψε ελαιόδενδρα σε όλο το επίδικο, τα οποία μέχρι σήμερα περιποιείται και συλλέγει τους καρπούς τους, κάτι που δεν ισχυρίζεται ούτε η ενάγουσα. Οι παραπάνω όμως καταθέσεις δεν κρίνονται πειστικές, καθόσον είναι εν μέρει αντιφατικές με όσα ισχυρίζεται η ενάγουσα, όπως αμέσως παραπάνω

αναφέρθηκε και επιπλέον αναιρούνται από τα άλλα αποδεικτικά μέσα.

Ειδικότερα στις αεροφωτογραφίες του έτους 1945, όπως αυτές ερμηνεύτηκαν κατά τα ανωτέρω, η επίδικη έκταση φαίνεται να είναι καλυμμένη από αείφυλλα-πλατύφυλλα, ενώ αν υπήρχαν σ' αυτήν ελαιόδενδρα και μάλιστα ηλικίας 100 ετών, καλλιεργούμενα και περιποιημένα, η εμφάνισή της στις αεροφωτογραφίες θα ήταν διαφορετική. Επίσης, στις αεροφωτογραφίες των ετών 1980 και 1993 φαίνεται να έχει δασικό χαρακτήρα (πιο έντονο από αυτόν του έτους 1971), ο οποίος διαπιστώθηκε τόσο από τον συνταξαντα την από 31.2.1998 έκθεση αυτοψίας-φωτοερμηνείας και μάρτυρα του εναγομένου δασολόγο Λ. Π, όσο και από τον διορισθέντα με την άνω μη οριστική απόφαση πραγματογνώμονα Β.Κ., δασάρχη, ο οποίος προέβη και σε επιτόπια θεώρηση του επιδίκου κατά τη σύνταξη της από 29.1.2002 έκθεσης πραγματογνωμοσύνης. Με βάση τα παραπάνω, λαμβανομένου υπόψη και α') ότι στις αεροφωτογραφίες του έτους 1945 δεν υπάρχουν ίχνη καλλιέργειας του επιδίκου, και ειδικότερα καλλιέργειας ελαι-οδένδρων όπως διατείνεται η ενάγουσα, β') ότι σε όλες τις αεροφωτογραφίες το επίδικο εμφανίζει την ίδια μορφή με αυτήν που εμφανίζουν στους ίδιους χρόνους η υπόλοιπη έκταση του χαρακτηρισθέντος ως ΚΑ 8161 ακινήτου και τα όμορα ακίνητα, έτσι ώστε να φαίνεται ότι όλη η μείζων έκταση, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και το επίδικο, αποτελεί μία ενότητα με ομοιόμορφη και συνεχόμενη δασική βλάστηση, χωρίς να ξεχωρίζει ως διακριτό τμήμα το επίδικο, όπως θα συνέβαινε αν αυτό καλλιεργούνταν, το Δικαστήριο οδηγείται στην κρίση ότι το επίδικο ουδέποτε καλλιεργήθηκε από την ενάγουσα καθώς και από τους άνω (άμεσο ή απώτερους) δικαιοπαρόχους της, αλλά ήταν από την εποχή της τουρκοκρατίας και μέχρι την άσκηση της υπό κρίση αγωγής δασική έκταση. Η ύπαρξη 3-4 μικρών, ξηρών και εγκαταλελειμμένων ελαιοδένδρων με διάμετρο κορμού 5-7 εκατοστών, στο βόρειο τμήμα του επιδίκου, που διαπιστώθηκε κατά τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης, δεν μπορεί να οδηγήσει σε διαφορετικό συμπέρα-

σμα. Και τούτο διότι, αν θεωρηθεί ότι υπήρχε ελαιώνας στο επίδικο από την εποχή της τουρκοκρατίας με μεγάλα δένδρα και ότι αυτά που βρέθηκαν κατά τη διενέργεια της πραγματογνωμοσύνης (3-4 ξηρά) απέμειναν μετά την πυρκαγιά του έτους 1958, θα είχαν μεγαλύτερο κορμό, αφού κατά τους ισχυρισμούς της ενάγουσας κατά το χρόνο της πυρκαγιάς τα ελαιόδενδρα ήταν ηλικίας άνω των 100 ετών. Πρέπει να σημειωθεί ότι η ενάγουσα δεν επικαλείται ότι φύτεψε η ίδια ελαιόδενδρα στο επίδικο μετά το έτος 1958, αλλά ότι το καλλιέργησε με βρώμη και κατά διαστήματα το εκμίσθωνε για χορτονομή. Επομένως, εφόσον αποδείχθηκε ότι το επίδικο είχε το χαρακτήρα δασικής έκτασης κατά την απελευθέρωση της περιοχής από την τουρκική κυριαρχία, κατά το έτος 1912, περιήλθε στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου δικαιώματι πολέμου, σύμφωνα με τα αναφερόμενα παραπάνω στη μείζονα σκέψη, αφού δεν αποδείχθηκε, αλλά ούτε και η ενάγουσα επικαλείται, ότι εξουσιάζονταν βάσει ταπίου. Αλλά και αν ήθελε χαρακτηριστεί δημόσια καλλιεργήσιμη γαία, και πάλι αυτό περιήλθε στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου, καθόσον δεν αποδείχθηκε ότι αυτό εξουσιάζονταν βάσει ταπίου ή συνεχώς επί μία δεκαετία πριν από την 20.5.1917 εκ μέρους των δικαιοπαρόχων της ενάγουσας. Συνεπώς ούτε η ίδια η ενάγουσα απέκτησε κυριότητα επ' αυτού, αφού δεν ήταν δυνατή η απόκτηση αυτής με έκτακτη χρησικτησία, σύμφωνα με τα αναφερόμενα παραπάνω στην πρώτη μείζονα σκέψη.

Το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του έκρινε ότι το επίδικο δεν καλλιεργείτο από τον απώτατο δικαιοπαρόχο της ενάγουσας για δέκα χρόνια συνεχώς μέχρι την 20.5.1917 και ότι ήταν δημόσια δασική έκταση, η οποία ουδέποτε απώλεσε το χαρακτήρα της δημόσιας γαίας και έτσι περιήλθε στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου κατά την απελευθέρωση της περιοχής από την τουρκική κυριαρχία το έτος 1912, ορθά εφάρμοσε το νόμο και εκτίμησε τις αποδείξεις και επομένως ο δεύτερος λόγος της έφεσης με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

Όπως ήδη προαναφέρθηκε, κατά την κτηματογράφηση της περιοχής κατά το έτος 1989 το επίδικο χαρακτηρίστηκε ως δασική έκταση, στον προσωρινό δε κτηματολογικό χάρτη φέρεται να εμπίπτει στο με κωδικό αριθμό 8161 ακίνητο. Κατά του χαρακτηρισμού αυτού η ενάγουσα άσκησε αντιρρήσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 12 επ. ν. 248/76, με τις οποίες ισχυριζόταν ότι το επίδικο είναι αγροτεμάχιο, το οποίο κατέχει από κληρονομία του πατέρα της και το οποίο εγκατέλειψε κατά την περίοδο της κατοχής. Επί των αντιρρήσεων αυτών εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 13/1996 απόφαση του Ειρηνοδικείου Συκιάς, η οποία δέχθηκε τις αντιρρήσεις, στη συνέχεια δε εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 215/1996 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής, με την οποία απορρίφθηκε η έφεση του Ελληνικού Δημοσίου κατά της άνω πρωτόδικης απόφασης. Ακολούθως, με την υπ' αριθμ. 22/1997 πράξη διόρθωσης της Διεύθυνσης Δασών Χαλκιδικής, διορθώθηκε ο άνω κτηματολογικός πίνακας και καταγράφηκε η επίδικη έκταση ως αγροτική. Η αρμοδιότητα των δικαστηρίων αυτών, που δίκασαν σε πρώτο και δεύτερο βαθμό τις αντιρρήσεις της άνω αντιλέγουσας, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη δεύτερη μείζονα σκέψη, εξαντλούνταν στην επίλυση των αμφισβητήσεων ως προς την ύπαρξη των ιδιωτικών δικαιωμάτων στις εκτάσεις που περιλαμβάνονται στο φύλλο καταγραφής και δεν εξέτασαν αν οι διάδικοι είχαν δικαίωμα κυριότητας επί του επιδίκου, θέμα που είχαν δικαιοδοσία να ερευνήσουν τα πολιτικά δικαστήρια κατά την τακτική διαδικασία, ούτε την ορθότητα του χαρακτηρισμού του ως δασικού. Επομένως, δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής

οι προαναφερθείσες διατάξεις των άρθρων 10 και 21 παρ. 10 του ν. 3208/2003, που ίσχυαν κατά το χρόνο δημοσίευσης της εκκαλούμενης απόφασης, σύμφωνα με τις οποίες το Δημόσιο δεν δικαιούται να προβάλλει εμπράγματα δικαιώματα επί των εκτάσεων που με τις διατάξεις του ν. 248/1976 κρίθηκε ότι δεν ανήκουν στην κυριότητά του, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται η εκκαλούσα, αφού τέτοια δικαιώματα δεν εξετάστηκαν και ούτε θα μπορούσαν να εξεταστούν στα πλαίσια της δίκης επί των αντιρρήσεων. Αλλά ακόμη και αν ήθελε γίνει δεκτό ότι κρίθηκαν τέτοια δικαιώματα στα πλαίσια της άνω δίκης, οι άνω διατάξεις των άρθρων 10 και 21 παρ. 10 του ν. 3208/2003 δεν μπορούν να τύχουν εφαρμογής εν προκειμένω, διότι από καμία διάταξη του άνω νόμου δεν ορίζεται ότι αυτές καταλαμβάνουν και τις εκκρεμείς, όπως η παρούσα, δίκες, ούτε κάτι τέτοιο ορίζεται ρητά στις μεταβατικές διατάξεις του ίδιου νόμου. Έτσι, το εναγόμενο Δημόσιο είχε δικαίωμα κατά το χρόνο της πρώτης συζήτησης της αγωγής (24.3.1999) να προβάλει δικαίωμα κυριότητας στο επίδικο, όπως και το προέβαλε, αφού η ισχύς του ν. 3208/2003 και ειδικότερα των άρθρων 10 και 21 άρχισε από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (άρθρο 24), ήτοι από 24.12.2003. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε ότι δεν τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις των άρθρων 10 παρ. 1 περ. θ' και 21 παρ. 10 του ν. 3208/2003 ορθά ερμήνευσε και εφάρμοσε το νόμο και επομένως ο πρώτος λόγος της έφεσης, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ

Με την από 19/7/2011 απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου εγκρίθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ/τος 284/1993 ΦΕΚ 123/27.7.2003 (τεύχ. Α'), η τροποποίηση καταστατικού της εταιρείας συμβολαιογράφων Αθηνών με την επωνυμία «ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΝΔΡΑΚΟΥΚΑΣ – ΚΛΕΑΝΘΗ ΜΑΝΔΡΑΚΟΥΚΑ-ΝΩΤΑ».

Η περί εγκρίσεως της τροποποίησης του καταστατικού της εταιρείας απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου έχει ως ακολούθως:

Το Δ.Σ. μετά από εισήγηση του Προέδρου κ. Κωνσταντίνου Βλαχάκη και το σχετικό έλεγχο που ενήργησε, εγκρίνει ομόφωνα την τροποποίηση του καταστατικού της Συμβολαιογραφικής Εταιρείας με την επωνυμία «ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΝΔΡΑ-

ΚΟΥΚΑΣ – ΚΛΕΑΝΘΗ ΜΑΝΔΡΑΚΟΥΚΑ-ΝΩΤΑ», κρίνοντας ότι συντρέχουν οι νόμιμοι όροι για την έγκρισή του και ορίζει:

1. Τη δημοσίευση της απόφασης του Δ.Σ. στη «Συμβολαιογραφική Επιθεώρηση».
2. Τη σημείωση της τροποποίησης δίπλα στην εγγραφή της εταιρείας στο ειδικό Μητρώο του οικείου Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
3. Την κοινοποίηση της απόφασης σε όλα τα μέλη της εταιρείας.

ΛΥΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ

Με την από 9/6/2011 απόφαση του Δ.Σ. του Συλλόγου εγκρίθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ/τος 284/1993 ΦΕΚ 123/27.7.2003 (τεύχ. Α'), η λύση της εταιρείας συμβολαιογράφων Αθηνών με την επωνυμία «Εταιρεία Συμβολαιογράφων Ελένη Μπρούμα – Ιφιγένεια Λιάτσου».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΟΜΟΙ

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3986 (ΦΕΚ Α΄ 152/01.07.2011). Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015.....	1299
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 3994 (ΦΕΚ Α΄ 165/25.7.2011). Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις.	1353
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4002 (ΦΕΚ Α΄ 180/22.8.2011). Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου - Ρυθμίσεις για την ανάπτυξη και τη δημοσιονομική εξυγίανση - Θέματα αρμοδιότητας Υπουργείων Οικονομικών, Πολιτισμού και Τουρισμού και Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης.	1379

ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αποφ. υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1167/2-8-2011. Διαδικασία για τη θεβαίωση και είσπραξη της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα, της έκτακτης εισφοράς σε αντικειμενικές δαπάνες και του τέλους επιτηδεύματος, που προβλέπονται με τις διατάξεις των άρθρων 29, 30 και 31, αντίστοιχα, του ν. 3986/ 2011 (ΦΕΚ 152 Α-1 Ιουλίου 2011). Λοιπά θέματα για την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.	1391
--	-------------

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Εγκύκλιος υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1150/14-7-2011. Οδηγίες για την εφαρμογή του άρθρου 27 του Ν. 3943/2011 (ΦΕΚ 66 Α΄/31.3.11).....	1396
Εγκύκλιος υπ' αριθ. ΠΟΛ. 1169/2-8-2011. Μη εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 13 του ΚΦΕ σε περίπτωση διακοπής των εργασιών επιχείρησης και έναρξης στον ίδιο χώρο με το ίδιο αντικείμενο εργασιών άλλης επιχείρησης.	1401

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Γνωμοδότηση υπ' αριθ. 11/2011 Εισ. Αρείου Πάγου. Δυνατότητα σύστασης αστικής επαγγελματικής εταιρείας από δύο ή περισσότερους συμβολαιογράφους της ίδιας ειρηνοδικιακής περιφέρειας, στην περίπτωση που ένας από αυτούς είχε διορισθεί με έδρα και περιφέρεια ειρηνοδικείο, το οποίο στη συνέχεια καταργήθηκε και συγχωνεύθηκε.	1406
---	-------------

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ Αριθ. 899/2011 (Τμ. Ε΄). Προστασία υδατορευμάτων. Επιτρέπτος ο καθορισμός προσωρινής οριογραμμής ρέματος προκειμένου να επιτραπεί η δόμηση σε ορισμένη απόσταση από αυτήν, με ατομική διοικητική πράξη, συναφή με την οικοδομική άδεια. Αντίθετη μειοψηφία. Η υπόθεση αρμοδίως εισάγεται στο σύνολό της προς εκδίκαση στο Ε΄ Τμήμα του ΣτΕ. Αν και ορισμένες πράξεις υπάγονται στην ακυρωτική αρμοδιότητα του διοικητικού εφετείου, το ΣτΕ κρατά την υπόθεση και την εκδικάζει στο σύνολό της. Η απόφαση του Γενικού Διευθυντή Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων περί καταγραφής δημοσίων κτημάτων παρά το ρέμα είναι μονομερής διοικητική πράξη και η προσβολή της προκαλεί διαφορά υπαγόμενη στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Η άνευ δημοπρασίας εκποίηση ακινήτων ανηκόντων στην ιδιωτική περιουσία του Δημοσίου, προκαλεί ιδιωτική διαφορά, για την επίλυση της οποίας έχουν δικαιοδοσία τα πολιτικά δικαστήρια. Αντίθετη μειοψηφία. Έκταση της προστασίας των υδατορευμάτων. Πότε επιτρέπεται η ένταξή τους σε πολεοδομική ρύθμιση, αφού προηγηθεί οριοθέτησή τους, συνολική ή τμηματική. Η ΥΑ 3046/304/1989, με την οποία επιτρέπεται ο καθορισμός προσωρινής οριογραμμής ρέματος και η δόμηση σε ορισμένη

- απόσταση από αυτήν, δεν στηρίζεται σε νομοθετική εξουσιοδότηση. Δεκτή η αίτηση ακύρωσης. 1410
- ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ Αριθ. 60/2011 (Τμ. Α2). Πολιτική δικονομία. Αναίρεση κατ' απόφασης με εσφαλμένο αιτιολογικό αλλά ορθό διατακτικό. Έννομο συμφέρον όταν από το αιτιολογικό δημιουργείται δεδουλευμένο σε βάρος του διαδίκου σε άλλη δίκη. Τέτοιο έννομο συμφέρον δεν υπάρχει όταν αγωγή ή ανακοπή απορριφθεί ως αόριστη αντί να απορριφθεί λόγω έλλειψης παθητικής νομιμοποίησης του εναγομένου ή του καθ' ου η ανακοπή. Αναγκαστική εκτέλεση. Έξοδα που προαφαιρούνται. Έξοδα πλειστηριασμού που ματαιώθηκε λόγω παρόδου των σχετικών προθεσμιών ή ακυρότητας των πράξεων. Έξοδα καταταγέντος στον πίνακα δικαστικού επιμελητή. Παθητική νομιμοποίηση επί ανακοπής κατά της κατάταξής του. Ανακοπή μη καταταγέντος δανειστή με σκοπό την αποβολή άλλου καταταγέντος. Βάρος απόδειξης των γεγονότων των παραγωγικών της απαίτησης ή του προνομίου. Ορισμένη η ανακοπή με την οποία αμφισβητείται αν οι πράξεις εκτέλεσης που έκανε ο δικαστικός επιμελητής, έγιναν προς το συμφέρον όλων των δανειστών και είναι επομένως, έξοδα εκτέλεσης. Απορρίπτει αναίρεση κατά της υπ' αριθμ. 3164/2004 ΕφΘεσ/κης. 1417**
- ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Αριθ. 597/2009. Ακίνητα. Καταπάτηση γειτονικού ακινήτου με ανέγερση οικοδομής. Στην περίπτωση αυτή είναι αδύνατη η αυτούσια απόδοση του ακινήτου. Συνεπώς επί της ένδικης διεκδικητικής αγωγής οι εναγόμενοι υποχρεώνονται να αποδώσουν στον ενάγοντα την αξία του τιμήματος που καταλείφθηκε. Προσδιορισμός αποτίμησης της αξίας αυτού. 1420**
- ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ Αριθ. 1245/2009. Χρησικτησία. Δικαίωμα διηνεκούς εξουσιάζσεως (τεσσαρούφ) σε καλλιεργήσιμες γαίες δυνάμει τίτλου (ταπίου) κατά το οθωμανικό δίκαιο. Δικαίωμα πλήρους κυριότητας όποιου είχε δικαίωμα διηνεκούς εξουσιάζσεως κατά το οθωμανικό δίκαιο. Περιέλευση της κυριότητας των δημοσίων γαίων στο Ελληνικό Δημόσιο δικαιώματι πολέμου με την απελευθέρωση των νέων χωρών. Έννοια του δάσους. Διαδικασία δημιουργίας κτηματικού χάρτη για την οριοθέτηση των δημοσίων και ιδιωτικών δασικών εκτάσεων. Δυνατότητα αντιρρήσεων κατά των πινάκων κτηματογράφησης ενώπιον του Ειρηνοδικείου σε πρώτο και του Πρωτοδικείου σε δεύτερο βαθμό. Σκοπός των αντιρρήσεων η περάτωση της διοικητικής διαδικασίας κτηματογράφησης. Η αρμοδιότητα των δικαστηρίων αυτών εξαντλούνταν στην επίλυση των αμφισβητήσεων ως προς την ύπαρξη των ιδιωτικών δικαιωμάτων σε εκτάσεις που περιλαμβάνονται στο φύλλο καταγραφής και δεν εξέταζαν αν οι διάδικοι είχαν δικαίωμα κυριότητας επί των εκτάσεων αυτών, θέμα που είχαν δικαιοδοσία να ερευνήσουν τα πολιτικά δικαστήρια κατά την τακτική διαδικασία. Ακίνητο που διαπιστώθηκε ότι κατά την απελευθέρωση ήταν δασική έκταση, περιήλθε ως δημόσια (μη καλλιεργήσιμη) γαία στο ελληνικό δημόσιο δικαιώματι πολέμου. Δεν δεσμεύουν οι αποφάσεις επί των αντιρρήσεων της κτηματογράφησης που χαρακτήρισαν την επίδικη έκταση ως αγροτική. Δεν είναι δυνατή η κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία έναντι του δημοσίου. 1431**
- ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ**
- ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΝΔΡΑΚΟΥΚΑΣ –**
- ΚΛΕΑΝΘΗ ΜΑΝΔΡΑΚΟΥΚΑ-ΝΩΤΑ..... 1437**
- ΛΥΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΩΝ ΕΛΕΝΗ ΜΠΡΟΥΜΑ - ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΛΙΑΤΣΟΥ 1437**

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Κωδικός 6064

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ:

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΛΑΧΑΚΗΣ

Πρόεδρος Συντονιστικής Επιτροπής
Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδος
Αφροδίτης 1, Βάρκιζα Αττικής 166 72
Τηλ. 210 8970054, 210 8971939

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:

**ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΦΕΤΕΙΩΝ
ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ**

Γ. Γενναδίου 4 – Αθήνα 106 78
Τηλ. 210 33 07 450, 210 33 07 460
Fax: 210 38 48 335, 210 38 12 249
E-mail: notaries@notariat.gr

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΥΛΗΣ:

ΠΟΛΥΧΡΟΝΗΣ ΜΠΙΡΗΣ

Νομικός Σύμβουλος του Συμβολαιογραφικού Συλλόγου
Εφετειών Αθηνών-Πειραιώς-Αιγαίου και Δωδεκανήσου
Γ. Γενναδίου 4 – Αθήνα 106 78
Τηλ. 210 33 07 470, 210 33 07 480

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ:

Κ. ΠΛΕΤΣΑΣ – Ζ. ΚΑΡΔΑΡΗ Ο.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107, Αθήνα 114 73
Τηλ: 210 36 07 132, 210 38 20 148
Fax: 210 38 20 148
e-mail: info@typografio.gr

Μετά την κατάργηση του Ειδικού Λογαριασμού του άρθρου 30 του Ν. 4507/1966, η δαπάνη εκτύπωσης της Συμβολαιογραφικής Επιθεώρησης βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, στον φορέα 17-130 (υποθηκοφυλακεία) και τον ΚΑΕ 08000843.
